DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

TANJORE MAHĀRĀJA SERFOJI'S
SARASVATĪ MAHĀL LIBRARY
TANJORE

BY

P. P. S. SASTRI, B. A. (OXON), M. A. (MADRAS), M. R. A. S.
SUPERINTENDENT OF SANSKRIT SCHOOLS AND COLLEGES, MADRAS
ACTING ADDITIONAL PROFESSOR OF SANSKRIT
PRESIDENCY COLLEGE, MADRAS

Published by the Administrative Committee with Grant-in-aid sanctioned by the Government of Madras

---

VOL. V. KALPA—ŚRAUTA (Concluded)

—— SRIRANGAM ——
SRI VANI VILAS PRESS
Price 2 Rupees only.] 1929 [Foreign: Four Shillings only

1. The maximum time allowed for retention of a book shall be one fortnight. It may be borrowed again if not required by others.

2. No reference books shall be lent out.

3. No borrower shall have more than two volumes out of the Library at one time.

4. Borrowers must not pass books from one to another but must return them to the Librarian.

5. Library books must not be used as class-books.

6. Any one who defaces by writing or otherwise damages any book shall pay the full cost of the book or of the entire works, if it consists of more than one volume.

7. The borrower shall be responsible for the value of the books lent out to him if they are lost, damaged or otherwise cannot be returned to the Library when they are due or recalled.

8. The presence of the voucher with the Librarian shall be considered sufficient proof of the non-return of books.

1615-36 The Bangalore Press

A DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

TANJORE MAHĀRĀJA SERFOJI'S
SARASVATĪ MAHĀL LIBRARY
TANJORE

BY

P. P. S. SASTRI, B. A. (OXON), M. A. (MADRAS), M. R. A. S.
SUPERINTENDENT OF SANSKRIT SCHOOLS AND COLLEGES, MADRAS
ACTING ADDITIONAL PROFESSOR OF SANSKRIT
PRESIDENCY COLLEGE, MADRAS

Published by the Administrative Committee with Grant-in-aid sanctioned by the Government of Madras

VOL. V. KALPA—ŚRAUTA (Concluded)

— SRIRANGAM —
SRI VANI VILAS PRESS

Price 2 Rupees only.] 1929 [Foreign: Four Shillings only

CONTENTS.

I

GENERAL INTRODUCTION TO THE LIBRARY.

THE Tanjore Mahārāja Serfoji's Sarasvatī Mahāl Library, which is described by Dr. Burnell "to be perhaps the largest and most important in the world" and which Dr. Bühler says "contains a great many useful and a number of very rare or nearly unique books many of which are quite unknown or procurable only with great trouble and expense" was till recently the private property of the Rājas of Tanjore.

The earliest beginnings of the Library must have been about the end of the 16th century when Tanjore was under the rule of Telugu Nāyakas, who collected Sanskrit Manuscripts written in Telugu character. In the 18th century the Mahārāṭhas conquered the country and since that date the Library has been increasing. By far the greater portion of the collection was made by Serfoji during a visit to Benares during 1820—1830 Śivāji, his successor added a few. There has practically been no addition of any value till very recent times. A good number of Sanskrit Manuscripts including rare and valuable manuscripts representing the collection of generations of a family of scholars, known as the "Jambunātha Bhaṭ Lāṇḍagai Collection" was added to the Library in 1921.

Regarding the origin and importance of this collection, Dr. Hultzch has the following interesting information in "No. III. Reports on Sanskrit Manuscripts in Southern India", edited by him in 1905 at Madras:—

"The manuscripts described in this Report belong to Jambunātha bhaṭṭa, a Marāṭha, Brāhmaṇa at Tanjore, who is the eldest son of a certain Mannambhaṭṭa. He is a no mean Sanskrit Scholar and knows the whole Ṛgveda by heart. As he is continually teaching the text of this sacred book to students, even his blind daughter has learnd to recite portions of it. The existence of this Library was brought to my notice Mr. T. S. Kuppuswāmi Śāstrī, of the Educational Department, who is favourably known to Sanskritists by his paper on Rāmabhadra Dīkṣita. During my absence on furlough in Europe, my First Assistant, Mr. V. Veṅkayya, M.A., was deputed to Tanjore in order to catalogue Jambunātha's collection. He spent three months at this work, in which he received the valuable aid of Mr. Kuppuswāmi Śāstrī. Both the list and the extracts testify to the thoroughness and care with which he has accomplished his task. From his *Annual Report* on Epigraphy for 1898—99 I quote the following details about Jambunātha's collection:—

"He is the eldest of the three brothers and is descended from a family whose influence is reported to have been very great when the Mahrāṭha Kingdom of Tanjore was in existence. When manuscripts were obtained for the Palace Library from Benares and other places in Northern India, the ancestors of Jambunātha bhaṭṭa appear to have systematically used their influence to make their collection of Sanskrit works. This accounts for the existence in this collection of a large number of ancient manucripts evidently copied in Northern India. The texts were transcribed by the members of the family, who appear to have been learned men. This according to the present owner of this Library, was how this collection came into existence. The manuscripts are all written in Nāgarī characters and on loose sheets of

paper. Having been frequently handled by ignorant and careless men the manuscripts became mixed up, and the owner, who despaired of restoring order among them, made them into bundles and tied them with cloth. About two years ago, Mr. Kuppuswāmi Śāstrī, to whom examinatian of Sanskrit manuscripts is a labour of love, prepared a tentative list of the contents of these bundles. When I went to Tanjore on the 2nd January, Jambunāthabhaṭṭa showed me about one hundred of these bundles. A cursory inspection of them satisfied me that the Library was an important one and it should be carefully examined. This meant that not only should these works which were still complete be registerd in my list but that an attempt should also be made to put together pieces which, through careless handling, had got out of their places."

In 1922, the Library received other valuble collections of rare interest, known as the "Kāgalkar" and the "Pataṅga Avadhūta" collections. The former is about 159 and the latter, about 100 years old. The collection made by the Kāgalkar family of learned Sanskrit Scholars of Tanjore especially versed in Sanskrit Grammar (व्याकरणम्) contains the autograph copies made by some of them of the works composed by themselves and others. Its prominent feature is the collection of works on Sanskrit Grammar. The collection made by Pataṅgāvadhūta whose descendants settled at Tiruvaḍamarudūr in Tanjore District contains a large number of works on Vedānta (वेदान्तः) and Bhakti (भक्तिः). Both these collections comprise several Manuscripts which do not already exist in this Library.

The attention of the Government of India, and through it, of the Government of Madras, was directed in 1868 to the importance of the examination, purchase or transcription of Sanskrit Manus-

cripts in Indian Libraries and the framing of printed lists or catalogues of the same. (Proceedings of the Government of India in the Home Department (Public), No. 4338-48, dated Simla, 3rd November 1868).

In respect of magnitude as well as the range of subjects dealt with, not to speak of the diversity of languages employed, the Tanjore Library is probably second to none among Oriental Libraries in India.

In December of the same year, the Government of Madras asked Mr. Pickford, Professor of Sanskrit, to carry out the instructions of the Government of India. He commenced to catalogue the manuscripts at Tanjore; but he fell seriously ill and had to return to Europe in March 1870 and never came back to India. It is not known how much he had done as his unfinished catalogues could not be found. (Letter from the Professor of Sanskrit, Presidency College, Madras, to the Chief Secretary to the Government of Madras, 22nd May 1876, and Letter No. 1560, dated Madras, 7th June 1877, from the Director of Public Intruction, Madras to the Chief Secretary to the Government of Madras).

Thereupon Dr. Burnell, District and Sessions Judge, was appointed in G. O. No. 71, dated 16th March 1871, to catalogue the Sanskrit Library at Tanjore. That learned scholar devoted a great deal of research and labour to the task and his catalogue which he styled "A Classified Index to the Sanskrit Manuscripts in the Palace at Tanjore," was published in three parts between 1878 and 1880 in London. This is now the chief key to the huge Sanskrit collection in this Library. But unfortunately a great many manuscripts, above 4,000, seem to have been omitted and his catalogue cannot be said to be complete.

During the course of his preparation of the catalogue Dr. Burnell wrote to the Chief Secretary to the Government of Madras from Bangalore on 6th August 1873 as follows :—

" It may perhaps be asked if the Library is worth the labour spent on it. I can answer unhesitatingly that it is. It is now a recognised fact that nearly all Sanskrit Works of importance exist in different recensions. The Tanjore Library is unrivalled in this respect; it contains several good manuscripts of all the most important ones known as yet, including a few that are new............ The Tanjore Library, however, contains additional manuscripts of most of the works which I had discovered elswhere, and this is a matter of great importance.

I believe that this Library must sooner or later, escheat to the Government. The preparation of this catalogue will therefore protect property of enormous value. Sanskrit Manuscripts have long been very dear and the cost of making proper transcripts is now very heavy. As far as I can judge, it would not be possible to form a Collection like that at Tanjore at a less cost than £50,000 but many manuscripts are unquestionably unique."

The Tanjore Mahārāja Serfoji's Sarasvati Mahāl Library is now a public library in the full sense of that term, the Government of Madras, through the treasurer of Charitable Endowments, being responsible for its administration. The collection belonged to the reigning princes of Tanjore—the Mahrāṭha Mahārājas. When the last of them died leaving no direct male heir and after the death of the last surviving Rāṇi this collection together with the other properties formed the subject of litigation in civil courts. There was a rumour a few years ago that the collection had attracted the attention of some wealthy patrons of learning from

Overseas. And it would appear that arrangements were very nearly ready to sell the whole collection outright at an assessed value, when public attention was focussed on certain remarks of Dr. Burnell to the effect that "it would not be possible to form a collection like that at Tanjore at a less cost than £50,000". The parties concerned had perforce to wake up and the deal was not immediately concluded. The public of Tanjore also began to interest themselves in the affair adequately. It was rightly considered as a question of national pride. The parties in O. S. No. 26 of 1912 on the file of the Subordinate Judge of Tanjore agreed that it was eminently fit that the Library should be preserved and maintained as a Public Library in trust for the public and removed the Library and one lakh of rupees to provide for its up-keep, from the subject-matter of the suit. The Government of Madras in G. O. No. 1306 Home (Education), dated 5th October 1918, accordingly took possession of the same under the Charitable Endowments Act and have framed a scheme for the management of the same.

Since the Library became a Public Trust there has been a marked improvement in the reception accorded to it by the public. Various liberal and generous-minded benefactors have come forward with magnanimous offers. The Library has been enriched with several very fine collections of manuscripts, every one of them rare, valuable and very interesting. The Kagalkar collection, Jambunātha Bhaṭ Lāṇḍagai collection and the Pataṅga Avadhūta collection—all these three alone number 2181 manuscripts. Besides these, the Tyāgarāja Svāmi collection which alone contains more than 1000 manuscripts; then the minor collections—the Subrahmaṇya Śāstri collection, Subrahmaṇya Rao collection, Rāmacandra Gaṇapat collection, Nīlakaṇṭha Śāstri collection, Devaśaṅkara Tawker collection, Gopālakṛṣṇa Davalekar collection, and Kṛṣṇāji

Mehta collection—all are of great and paramount importance.

The manuscripts are either on palm leaf or on paper. They are of very different value and come from very different sources. A large collection of these are recent Nāgarī copies of manuscripts in South Indian characters and are at least a century old.

These manuscripts are in more than eleven distinct alphabets being from all parts of India. On the whole, one may easily say that the total number of manuscripts now in this Library is likely to exceed 30,000.

• A large number of original records belonging to the last reigning house of Tanjore which will be of very great importance for reconstructing the political and social history of the Mahrāṭha rule in Southern India has recently been transferred to the care of this Library from the Civil Court by order of the Judge.

Besides these manuscripts there are also a number of books and Manuscripts in almost all the Indian and European languages and on almost all branchas of human knowledge. Special mention may here be made of the books and manuscripts in Telugu, Tamil, Mahrāṭhi and English on account of their number and importance.

Dr. Burnell issued, what he modestly styled, "A classified Index to the Sanskrit Manuscripts in the Palace at Tanjore," between 1878 and 1880. Between 1880 and 1918 for very nearly forty years, the Library has been the victim of many an outrage. Those who were in possession gave out on loan very many manuscripts which were never returned. And many more somehow or other, found themselves into Libraries other than at Tanjore. Dr. Burnell's Catalogue is very usful to us to trace out lost manuscripts which are never likely to come back to us. Our losses are

probably far more: for even Dr. Burnell's admirable catalogue was by no means a complete catalogue of all that existed. For, where he mentions a single work in a bundle, we are able today to trace two or more works in the same bundle.

The Committee appointed by the Government of Madras took charge early in 1919. Since then, they have been busily pushing forward the works of revising and perparing a fresh catalogue of all the works now in the Library according to the latest scientific methods. Each work is described in detail in a card-index-form which contains all the necessary particulars.

In 1920 a Catalogue of printed books in French, Latin, Italian and Greek was published. In 1926 three volumes of a Catalogue of Tamil Manuscripts in the Library were published. From the years 1924 a Catalogue of Mahrāṭhi Mss. and books of this Library was being prepared; the first Volume has been published recently. These are now on sale and can be had from the Secretary of the Library.

The Administrative Committee of the Library approached the Government of Madras, year after year with the request for a special grant to enable them to prepare and publish a descriptive catalogue of the Sanskrit Manuscripts in this Library. In their G. O. No. Mis. 563 Dated 9th April 1927, the Government of Madras were pleased to allot the necessary funds for a three-year programme for carrying out the long delayed desire of the Committee. The work of cataloguing and printing has since been pushed forward with great rapidity.

MADRAS }
8—9—29 }

P. P. S. Sastri,
Editor.

II

GENERAL SCHEME OF THE DESCRIPTIVE CATALOGUE.

Dr. Burnell issued " a Classified Index of the Sanskrit Mss. in the Palace at Tanjore " in three parts between 1878-1880 and noticed briefly 12,376 Mss. At present the Library possesses nearly 25,000 Sanskrit Mss. The present Descriptive Catalogue is expected to furnish detailed notices regarding all the 25,000 Sanskrit Mss. When the scheme of a descriptive catalogue of the Sanskrit Mss. in the Tanjore Palace Library, Tanjore was first discussed, I expected that the whole catalogue may not exceed 5000 pages of printed matter. But the experience of the last two years shows that the Descriptive Catalogue would easily exceed 10,000 pages. As the Government Grant sanctioned in G. O, No. Mis. 563 dated 9th April 1927 contemplates only a three-year programme ending with 31st March 1930 for a catalogue estimated to extend over approximately 5,000 pages, I have to set forth in detail the scheme which is proposed to serve as a guide for the Sanskrit Mss. contained in this Library.

The 25,000 Sanskrit Mss. of this Library may be roughly classified under the following heads:—

PART I—VEDIC LITERATURE.

I.	Vedas :	Saṃhitās and Saṃhitābhāṣyas
	,,	Brāhmaṇas and Brāhmaṇabhāṣyas.
	,,	Āraṇyakas and Āraṇyakabhāṣyas.
	,,	Upaniṣads and Upaniṣadbhāṣyas.

Nos. 1677.

II. Vedāṅgas : Śikṣā.

„ Chandas.

„ Nirukta.

„ Jyautiṣa (vedāṅga only).

„ Vyākaraṇa

(Prātiśākhya and Vedalakṣaṇas only).

„ Kalpa—Śrauta—Sūtras, bhāṣyas and prayogas.

„ Gṛhya—Sūtras, bhāṣyas, and prayogas.

„ Dharma—Sūtras, bhāṣyas and prayogas.

(Nos. 2916)

III. Dharmaśāstra:—(1) Smṛtis. Vyākhyās and Nibandhanagranthas.

(2) Nīti-Rājadharma. Nos. 2221.

IV. Itihāsa: Rāmāyaṇa, Mahābhārata and Śivarahasya.

Nos. 985.

V. Purāṇas : Mahāpurāṇas, Upapurāṇas, Upākhyānas and Māhātmyas etc.

Nos. 1540.

PART II—POST-VEDIC LITERATURE.

VI.	Kāvya.	Nos.	2060.
VII.	Nāṭaka.	„	448.
VIII.	Alaṅkāra.	„	79.
IX.	Chandas.	„	13.
X.	Kośa.	„	404.
XI.	Vyākaraṇa.	„	640.
XII.	Nāṭyaśāstra.	„	50.

XIII.	Saṃgīta.	Nos.	375.
XIV.	Vaidya.	,,	374.
XV.	Kāmaśāstra.	,,	40.
XVI.	Jyautiṣa.	,,	547.
XVII.	Darśanas.	,,	3559
	(a) Nyāya.		
	(b) Vaiśeṣika.		
	(c) Sāṅkhya.		
	(d) Yoga.		
	(e) Pūrvamīmāṃsā.		
	(f) Uttaramīmāmsā (Vedānta).		
	(1) Advaita.		
	(2) Dvaita.		
	(3) Viśiṣṭādvaita.		
	(4) Śaiva.		
	(g) Śāktadarśana.		
	(h) Gāṇeśadarśana.		
XVIII.	Jaina Works.	Nos.	5.
XIX.	Āgama or Tantra.	,,	494.
	(a) Śaiva.		
	(b) Śākta.		
	(c) Gāṇeśa.		
	(d) Vaiṣṇava etc.		
XX.	Śilpa.	Nos.	48.
XXI.	Mantraśāstra.	,,	2,100.
	(a) Śaiva.		
	(b) Śākta.		
	(c) Gāṇeśa.		
	(d) Saura.		
	(e) Vaiṣṇava.		

(f) Prakīrṇaka (Miscellaneous).

XXII.	Stotras.	(Sahasranāmas etc.)	Nos.	2530.
XXIII.	Vrata :	Vrataprayoga } Vratakathā }	,,	1994.
			Total	25,000.

VOLUME I.

Volume I describes in detail the Saṃhitās of the four Vedas and the bhāṣyas thereon. There are 596 Mss. dealing with the Saṃhitās of the Four Vedas. Along with the Ṛg-Vedasaṃhitā the Ṛg-Vedic Miscellaneous Sūktas, the Ṛg-Vedasaṃhitānukramaṇikās and Ṛg-Vedapadapāṭhas are also noticed. Similarly, along with the Sāmavedasaṃhitā, the Sāmavedapadapāṭhas, the Sāmavedagānas and their Anukramaṇikās are described. After the Saṃhitās of the four Vedas the Saṃhitābhāṣyas (Nos. 597-697) are noticed. This completes Volume I.

VOLUME II.

The Second Volume begins with the Brāhmaṇas belonging to the various Vedas. Nos. 698-828 describe the Brāhmaṇas. The Brāhmaṇabhāṣyas are then noticed (Nos. 829-859). After the various Brāhmaṇabhāṣyas, the Āraṇyakas are described (Nos. 860-898). The Upaniṣads are then dealt with (Nos. 899-1420). They are classified according to the Veda to which they are attached as is described in detail in the Muktikopaniṣad. Those that are not mentioned in the Muktikopaniṣad are grouped under the general heading 'Miscellaneous Upaniṣads'. Nos. 1421-1426 deal with a few Miscellaneous items belonging to the Brāhmaṇas and Upaniṣads. Here ends the Second Volume.

VOLUME III.

The Third Volume begins with the Bhāṣyas on the Upaniṣads (Nos. 1427-1677). To make the Bhāṣyas more intelligible from the

point of view of a student of Philosophy, these have been classified according to the schools of Philosophy to which the commentators belonged. Nos. 1427-1559 describe the Upaniṣadbhāṣyas belonging to the Advaita school, Nos. 1570-1673 to the Dvaita school and Nos. 1674-1677 to the Viśiṣṭādvaita school.

The Vedāṅgas are next taken up. The Mss. on Śikṣā, Chandas, Nirukta aud Jyautiṣa (Nos. 1678-1723) are described. These are followed by the Mss. on Vedalakṣaṇa more particularly comprised by Vedic grammar including Prātiśākhya and other subsidiary texts (Nos. 1724-1816). Nos. 1817-1942 contain notices of Mss. belonging to the subject-matter described in Volumes I-III, in the form of a Supplement, as these were detected too late for incorporation earlier. Here ends the Third Volume.

At the end of the Third Volume several Indices are added. For such indices, Volumes I—III are treated as a whole. The indices deal alphabetically with '*Names of Authors, Owners of mss., Scribes of mss. and Names of Works.*

VOLUME IV.

Volume IV describes in detail Śrauta-Sūtras, Bhāṣyas thereon and a portion of Śrauta Prayogas. Nos. 1943—2028 describe the various Śrautasūtras belonging to the first three Vedas. The Śrautasūtrabhāṣyas are then noticed in detail (Nos. 2029—2072). These are followed by Mss. on Śrautaprayoga (Nos. 2073-2356) chiefly dealing with the seven Haviryajñasaṃsthās and their accessories. These are the Ādhāna, Agnihotra, the Anvārambhaṇīyā, the Darśapūrṇamāsa, the Āgrayaṇa, the Piṇḍapitṛyajña, the Cāturmāsya, the Nirūḍhapaśubandha and the Sautrāmaṇī sacrifices. Under each of these, the Mss. belonging to the Ṛg-

Veda are first noticed ; then come those belonging to Sāmaveda and Yajur-Veda, respectively.

VOLUME V.

Volume V describes in detail the manuscripts on Śrauta Prayoga, numbering 420. (Nos. 2357—2776). The Volume begins with the description of the seven *Soma Saṃsthas* (i.e.,) Agniṣṭoma, Atyagniṣṭoma Ukthya, Atirātra, Ṣoḍaśi, Aptoryāma and Vājapeya. The manuscripts dealing with each of these saṃsthās completely are first described in detail. At the end of each complete saṃsthā, the manuscripts dealing with the prayoga relating to individual Ṛtviks are described.

The manuscripts described belong to the three schools of Āśvalāyana, Āpastamba and Bodhāyana.

Independent works on Śrauta, dealing with the various schools find a place next to the manuscripts dealing with the prayoga relating to individual Ṛtviks. These are followed by the description of certain metrical works, technically called Śrauta Kārikās. They summarise the procedure to be adopted in the performance of the various sacrifices.

Manuscripts dealing with the expiatory ceremonies (Prāyaścittas) are dealt with next. Most of these expiatory ceremonies are, it may be observed, in the form of iṣṭis. Other miscellaneous iṣṭi-prayogas are described in detail after the prāyaścittas. The volume concludes with the description of the manuscripts dealing with the various Śastras.

It is proposed to reserve the notices of the Mss. on Gṛhya Sūtras, Bhāṣyas and prayogas, Dharma Sūtras, bhāṣyas and prayogas, Dharmaśāstra, Itihāsa and Purāṇa to a future occasion

when a second instalment of Government Grant for the publication of the continuation of the Descriptive Catalogue is sanctioned.

To give an idea of the treasures of this Library in the domain of Post-Vedic Literature, it is proposed to take up some of the more important sections of classical Sanskrit Literature in Volumes VI—IX. Volumes VI and VII will describe in detail the Mss. on Kāvyas; Volume VIII on Nāṭakas and Volume IX on Alaṅkāra, Chandas and Kośa.

To publish the description of the remaining Mss. on Vedic and post-vedic Literature in this Library, it is estimated that at least 10 more Volumes of 500 pages each will be required. It is hoped to undertake this work during the next triennium from 1930 onwards after the necessary funds are sanctioned by Government.

III

DETAILED CONTENTS OF MSS. NOTICED IN VOL. V.

Vedāṅgas:—Kalpa:

Vedāngas:—Kalpa:

(III) ŚRAUTAPRAYOGAS (Contd.)

Vedāṅgas:—Kalpa:

(III) ŚRAUTAPRAYOGAS (Contd.)

Vedangas:—Kalpa:

Vedāṅgas—Kalpa:

PREFACE
TO THE
CONTENTS OF VOLS. IV—V.

THE hymns of the Vedic Saṃhitās were mainly intended for being recited in the sacrifices in certain cases and in certain other cases they were descriptions of the methods of performance relating to the several acts to be performed in the sacrifices. These methods and the rules regulating the procedure were handed down by oral tradition. A need was felt to preserve them in tact and consequently various seers began to sit at them and codify the rules relating to the procedure. The Brāhmaṇas and the Āraṇyakas were of immense use to them in the preparation of the codes of procedure. A comparison of these codes with the respective Brāhmaṇas of the śakhā to which the sūtra belongs will convince anybody of the truth of this statement. The Āśvalāyana-śrauta sūtra is mainly based on the Aitareya Āraṇyaka; the Śānkhāyana śrauta on the Śānkhāyana Āraṇyaka and so on. Thus, in one sense, the Śrautasūtras are the natural outcome of the Brāhmaṇa literature.

The Śrautasūtras are many in number; many of them are lost now, though some are still available. Some have been printed and a few others still remain only in manuscript. The Tanjore library contains some of the most important of the Śrautasūtras.

ĀŚVALĀYANAŚRAUTASŪTRA.

Nos. 1943–1957 describe the manuscripts on Āśvalāyanaśrauta-

sūtra. This belongs to the Ṛg-Veda and Āśvalāyana is the reputed author of the Śrautaśūtra, which forms a portiom of the Āśvalāyanakalpasūtra. Āśvalāyana is supposed to be the author of the 4th and 5th āraṇyakas of the Aitareya Āraṇyaka. This may perhaps suggest the reason regarding the close affinity between the Āraṇyaka and the Śrautasūtras. Both in the Bibliotheca Indica and the Ānandaśarma Sanskrit Series this work has been published.

ŚĀṄKHĀYANAŚRAUTASŪTRA.

This is another Śrautasūtra belonging to the Ṛg-Veda. (No. 1958.) The work has been edited by Dr. Alfred Hillebrandt in the Bibliotheca Indica. Its relation to the Śāṅkhāyana Āraṇyaka has been referred to above.

DRĀHYĀYAṆAŚRAUTASŪTRA.

Nos. 1959–1963 describe this Śrautasūtra, which belongs to the Sāma Veda. This too has been printed in the Bibliotheca Indica. The Tāṇḍyabrāhmaṇa is the Vedic work upon which this is based to a large extent.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRA.

This sūtra is described in Nos. 1971–1984. This sūtra belongs to the Taittirīyaśākhā of the Kṛṣṇayajurveda. Dr. Oldenberg, in his introduction to the translation of the Āpastambadharmasūtras has fully discussed the date of Āpastamba. He comes to the conclusion that he should have flourished prior to the Christian era.

BODHĀYANAŚRAUTASŪTRA.

Nos. 1984-2026 describe the Bodhāyanasūtras. Bodhāyana is held to be older than Āpastamba, who is said to have sum -

marised and simplified the work of the former. Dr. Caland has published this in the Bibliotheca Indica series in 3 Volumes.

BHĀRADVĀJA ŚRAUTA SŪTRA.

This is one of those Śrauta Sūtras that have not been published yet. No. 2027 describes a copy of the Bhāradvāja Śrauta Sūtra in 15 Praśnas. This also belongs to the Taittiriyaśākhā of the Kṛṣṇa Yajurveda.

KĀTYĀYANA ŚRAUTA SŪTRA.

No. 2028 describes a copy of this work. It belongs to Śukla-Yajurveda. The copy described is incomplete. This Kātyāyana is regarded as the same as the famous author of the Vārtikas on Pāṇini Sūtras. If this is so, the work may be definitely dated about the fourth or even the fifth century of the pre-Christian era.

COMMENTARIES ON THE ŚRAUTASŪTRAS.

ĀŚVALĀYANAŚRAUTA,

There are three different commentaries on the Āśvalāyana-śrauta—(i.e.,) that of Siddhāntin, Nārāyaṇa and Ṣaḍguruśiṣya. Of these, the commentary of Siddhāntin is represented by a single copy (No. 2029.); that of Nārāyaṇa, by 9 copies (Nos. 2030—2037) and that of Ṣaḍguruśiṣya by 2 copies (Nos. 2038 and 39). The commentary of Nārāyaṇa alone has been published so far. Who this Nārāyaṇa is, where and when he flourished are all points which have not yet been settled.

The commentary of Siddhāntin is a rare work. Copies of it are rare. Little is known about the nativity of the author. The name may suggest an Āndhra origin to the author. The Tanjore

copy was written in 1586 A. D., and therefore the work should be much older. What his exact date is, we cannot say now.

Much has been recently written about Ṣaḍguruśiṣya and his date. In the Introduction to Volume III of the Descriptive catalogue of Sanskrit Manuscripts in the Tanjore Library attention has been drawn to some of the particulars that are known of Ṣaḍguruśiṣya. His commentary on the Āśvalāyauaśrauta has not yet come out in print.

ŚĀṄKHĀYĀNAŚRAUTA.

Nārāyaṇa's commentary alone is found in this library. It is very likely that this Nārāyaṇa is the same as the commentator on the Āśvalāyanaśrautasūtra. This Ms. (No. 2040) is dated 1529 Saṃvat (1472 A.D.) It is very likely that it is the date of the copying of the work and not that of the author. At any rate, it suggests the lower limit of Nārāyaṇa.

DRAHYĀYANAŚRAUTA.

The Drāhyāyanaśrauta of the Sāmavedins has been already bublished with the commentary of Dhanvin. This Dhanvin belonged to the Kāśyapagotra and he has termed his commentary —Dīpa, which kind of nomenclative is rarely met with in ancient commentaries. No. 2041 describes a copy of this work.

LĀṬYĀYANAŚRAUTA.

Agnisvāmin has commented upon the Lāṭyāyanaśrauta and No. 2042 describes that work. This too has been printed already in the Biblotheca Indica, Calcutta.

It may be observed here that the sūtra text of the Lāṭyāyana and Drāhyāyana Śrauta agree closely, though the commentary of Agnisvāmin and that of Dhanvin differ very much from each other

ĀPASTAMBAŚRAUTA.

Several writers have commented upon this sūtra. It is worthy of note that many of the commentators did not comment upon the whole but only in parts. Complete commentaries are very few.

Rudradatta, Cauṇḍapācārya, Dhūrtasvāmin, Karvindasvāmin, Kapardisvāmin, and Sundararāja, are some of the commentators whose works are preserved here. The commentary of Rudradatta, whom tradition identifies with Haradatta, has already been published in the Bibliotheca Indica; Dhūrtasvāmin's Paribhāṣā and Kapardin's Paribhāṣā too have been printed. The rest are not available in print. Of the others, Cauṇḍapācārya is known to have lived in the court of the Vijayanagar Kings (First dynasty.)

BODHĀYANAŚRAUTA.

Bhavasvāmin, Sāyaṇācārya, Mahādevavājapeyin, Bālādīkṣita, Vāsudeva Dīkṣita, Venkaṭeśvaradīkṣita, Gopāla, Dvārakānāthayajvan etc., have commented upon the Bodhāyanaśrautasūtra. Of these Bhavasvāmin's is by far the oldest. Dr. Burnell conjectures that he might have been living in the 8th century or thereabouts, but without very strong reasons. Sāyaṇa, we all know, was living in Vijayanagara between 1320—1380 A.D. Mahādeva, Bālādīkṣita, Vāsudeva Dīkṣita and Venkaṭeśvardīkṣita were proteges of the Tanjore Court and were the best paṇḍits of those days. Vāsudeva Dīkṣita is the author of the famous Bālamanoramā. Venkaṭeśvara Dīkṣita was the teacher of Nīlakaṇṭha Dīkṣita. Nos. 2058—2071 describe these commentaries on the Bodhāyanaśrauta.

HIRAṆYAKEŚIŚRAUTA.

No. 2072 describes the commentary of Vāñcheśvara on the

▼

Hiraṇyakeśisutra. Of late, it has been taken up for publication in the Ānandāśrama Sanskrit Series and has been nearly printed off. The author is the great-grandson of the author of the Mahiṣaśataka, who is another Vāñcheśvara. The work was begun in śaka 1738 or A. D. 1816.

Among the independent works on śrauta special mention may be made of the works of Tālavṛntanivāsin, Sāyaṇa and other writers.

TĀLAVṚNTANIVĀSIN.

There is some slight discrepency in the spelling of this name. Most manuscripts give the name as Tālavṛntanivāsin, whereas one manuscript gives it as Tālabṛndanivāsin. (No. 2585.) The difference may be taken to be, in ordinary cases like this, due to scriptorial errors; but this particular instance seems to fall outside the scope of those errors. Perhaps the name ought to be pronounced Tālabṛnda, meaning a place like Panaṅkuḍi or something similar to that. Nos. 2574—2598 with the exception of No. 2578 deal with Tālavṛntanivāsin's works. He is otherwise known as Āṇḍapillai or Āṇḍapillayār. He was evidently a south Indian and Āṇḍapillyār is the titular deity in Panaṅkudi near Kumbhakonam.

Sāyaṇa, the famous commentator on the Vedas, is known to have been a master in the Śrautavidyā through a number of books. His commentary on the Bodhāyanaśrauta has been referred to already. His Yajñatantrasudhānidhi—is a work of rare merit. Nos. 2599—2603 deal with that work.

Keśavasvāmin is a well known figure in Śrauta literature and his works are represented by Nos. 2604—2611. Who this Keśavasvāmin is, we are not very certain. A Keśavasvāmin, as the

author of the Nānārthārṇavasaṃkṣepa is familiar to us and he was the contemporary of Kulottunga Cola. Is this writer the same as that Keśavasvāmin.?

Mahādevavājapeyin was a scion of the Tanjore Court and his works are met with only here. He was the Adhvaryu in the Yajñas of Tryambakarāyamakhin, the famous minister of Shahaji (1684-1710 A. D.) Nos. 2612—2618 represent his works.

IV

LIST OF IMPORTANT ABBREVIATIONS.

1. J. L. Collection=Jambunātha Bhaṭṭa Lāṇḍagai Collection.
2. S. K. Collection=Seturāma Rao Kagalkar Collection.
3. P. A. Collection=Pataṅga Avadhūta Collection.
4. T. S. Collection=Tyāgarāja Svāmi Collection.
5. S. S. Collection=Subrahmaṇya Śāstri Collection.
6. N. S. Collection=Nīlakaṇṭha Śāstri Collection.
7. D. S. T. Collection=Deva Śaṅkara Tawker Collection.
8. G. K. D. Collection=Gopāla Kṛṣṇa Devalekar Collection
9. P. S. S. Collection=Peshwa S. Subrahmaṇya Rau Collection.
10. K. M.Collection=Kṛṣṇāji Mehta Collection.

[ ]=The Right-angular brackets indicate the suggestion of the removal of the letters therein.

( )=The Circular brackets indicate sometimes the suggestion of correct reading and sometimes the supply of omitted portions at the beginning and end of incomplete Mss.

*=Stars indicate the continuity of the text in the manuscript.

...=Mere dots indicate the omission of the text in question.

THE SCHEME OF TRANSLITERATION.

The System of Transliteration adopted in this Descriptive Catalogue is, as follows: —

अ — a	ग — ga	न — na
आ — ā	घ — gha	प — pa
इ — i	ङ — ṅa	फ — pha
ई — ī	च — ca	ब — ba
उ — u	छ — cha	भ — bha
ऊ — ū	ज — ja	म — ma
ऋ — ṛ	झ — jha	य — ya
ॠ — ṝ	ञ — ña	र — ra
ऌ — ḷ	ट — ṭa	ल — la
ए — e	ठ — ṭha	व — va
ऐ — ai	ड — ḍa	श — śa
ओ — o	ढ — ḍha	ष — ṣa
औ — au	ण — ṇa	स — sa
Anusvāra — ṃ	त — ta	ह — ha
Visarga — ḥ	थ — tha	ळ — ḷa
क — ka	द — da	ழ — ḻa
ख — kha	ध — dha	

॥ वेदाङ्गानि—कल्पः (अनुवर्ती) ॥

VEDĀṄGAS—KALPA (Continued).

१. श्रौतम् (अनुवर्ति) ॥

1. ŚRAUTA (Continued).

A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

TANJORE MAHĀRĀJA SERFOJI'S

SARASVATĪ MAHĀL LIBRARY.

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2357. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9148 (c). **Page 25. Left column.** Substance— Palm leaf. Size—$18\frac{1}{2} \times 1\frac{5}{8}$ inches. **Leaves**—55 (1-55). Lines—12 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—2950. Author—(?). Complete.

Beginning :

वसन्ते अमावास्यायां पौर्णमास्यां वा सुत्या यथा स्यात्तथोपक्रमः कर्तव्यः । एकादीक्षापक्षे एकादश्यामुपक्रमः । तिस्रोदीक्षापक्षे नवम्यामुपक्रमः । यस्य पित्रादयोऽनिष्टप्रथमयज्ञास्स ऐन्द्राग्नेनेष्ट्वाथ सोमेन यजेत । अपि चाग्नीषोमीयस्योपालम्भ्यं(?) कुर्यात्तत्रैवं सङ्कल्पः । प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान्धारयमाणः पत्न्या सह

प्राणानायम्य सङ्कल्पं करोति । त्रिपूरुषसो(मपी)थविच्छेदप्रायश्चित्तार्थमैन्द्राग्नं पशुं दौर्ब्राह्मनिर्हरणार्थमाश्विनं पशुं चाग्नीषोमीयेन पशुना सहोपालभ्यं(म्भं) कुर्वन्सोमेन यक्ष्ये ॥

End :

ब्राह्मणांस्तर्पयत वै इति सम्प्रैषः । सहस्रं ब्राह्मणाः भोजयितव्याः । प्राजहितं समारोप्य अयन्ते योनिः यज्ञपातैस्सह प्राङुदङ्गोदवसाय । इदमनुश्रेयो वसानमागन्म शिवेनो द्यावापृथिवी उभे इमे । गोमद्धनवदश्ववदूर्जस्वत्सुवीरा वीरैरनुसञ्चरेम । देवयजनमध्यवस्यति । विहारकल्पकं कृत्वा । मथित्वा । उपावरोहं आयतने निधाय वैष्णवीं पूर्णाहुतिं उदवसानीयायाः स्थाने वाजसनेयिनः समामनन्ति । तस्मिन्पक्षे उदवसानीयायाः स्थाने वैष्णवीं पूर्णातीं(हुतिं) होष्यामि इति सङ्कल्प्य आहवनीयं विहृत्य द्वादशगृहीतेन स्रुचं पूरयित्वा इदं विष्णुर्विचक्रमे + पांसुरेस्वहा । अन्तर्वेद्यूर्ध्वस्तिष्ठन्जुहोति । विष्णव इदम् । रात्रिमतीत्य चेत् सर्वप्रायश्चित्तं कृत्वा पूर्णाहुतिः । तस्मिन्नप्रावेवाजस्रपक्षे सर्वान्मथित्वा पूर्णाहुतिः । तस्मिन्नेवाग्नौ दशहोता अग्निहोत्रहोमश्च । सा यावद्रात्रेष्टिरसन्तिष्ठते । अथ सायमग्निहोत्रं जुहोति । अग्निहोत्रमारप्स्ये तेन यावज्जीवं होष्यामि । अग्निहोत्रमारप्स्यमाणो दशहोतारं होष्यामि । चित्तिस्रुक् आस्मासु नृम्णन्धात्स्वाहा । वाचस्पतये ब्रह्मण इदम् । तमग्निं परित्यज्य सङ्कल्पं करोति । सायमग्निहोत्रं होष्यामि । धृष्ट्यादानादिमार्जना-

न्तम् । काले व्रतहोमः । सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमोऽग्निष्टोमः ।
हरिः ॐ ॥

Colophon : Nil.

Subject : Agniṣṭomaprayoga based on the Praśnas of the Agniṣṭomakalpa of the Āpastambasūtras belonging to the Taittirīrya recension of the Black Yajur Veda. This work has a special reference to those whose three ancestors have failed to perform the Prathamayajña (Āgniṣṭoma). It also prescribes some special rites (Aindrāgna etc.) as expiatory ceremonies to be performed just before Agniṣṭoma.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. The other works contained in this Ms. are:—

(1) कूष्माण्डहोमः ॥ (2) गणहोमः ॥

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2358. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3829. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{7}{8} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—72. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1300. Author—(?). Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

सोमप्रयोगः ।

सोमप्रयोग उच्यते । अमावास्यायां पौर्णमास्यां वा सुत्या यथा स्यात्तथोपक्रमः कर्तव्यः । ०

Same as No. 2357.

End :

यासामूथ इत्यादि । इन्द्रस्य भागः स्वध्वं । यदस्य पारे रजसः । यस्माद्द्विषावाशिद्वं अभयं कृत । सर्वाभ्यो मृड(य)त । यस्माद्वीषान्यषदता । अभयं कृता । मृडयता । यस्माद्द्विषावेपिद्वं । अभयं कृता । मृडयता । यस्माद्द्विषा पला इद्वं । अभयं कृता । मृडयता । समज्ञाध्वं । अ......

Colophon (Sheet No. 57).

इत्यापस्तम्बद्वितीयप्रश्नः समाप्तः ॥

Subject : Same as No 2357.

Remarks—The Ms. is in good condition. It abruptly breaks off in the middle of the Agnīsomīyapaśuprayoga in the prātassavana of the Agniṣṭoma sacrifice.

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2359. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9134 (e).

Substance—Palm leaf. Size—14 × 1¼ inches. Leaves—22 (40-61). Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—(?). Complete.

Beginning :

सोमेन यक्ष्ये । ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन रथन्तरेण साम्ना एकविंशतिदक्षिणेन तेन परमेश्वरं प्रीणयानि । विद्युदसि+उपैमि । अस्मिञ्ज्योतिष्टोमेऽग्निष्टोमे सोमे सोमप्रवाकं त्वां वृणीमहे । सोमप्रवाक सोममृत्विक्भ्यः प्रब्रूहि । अस्मिञ्ज्योतिष्टोमेऽग्निष्टोमे सोमे अध्वर्युन्त्वां वृणीमहे । एवं ब्रह्माणं होतारमुद्गातारम् । अग्निर्मे होता होतृशर्मा मानुषः । आदित्यो

मेऽध्वर्युः अध्वर्युश्शर्मा मानुषः ॥

End :

यज्ञश्च मे पुष्टिरसि + उपागाम् । ब्राह्मणांस्तर्पयत वै । इदमहन्श्रेयोवसानमागन्म । शिवेनो द्यावापृथिवी उभे इमे गोमद्धनवदश्ववदूर्जस्वत् । सुवीरा वीरैरनुसञ्चरेम । देव-यजनमध्यवसाय । विष्णव इदं सा यावद्रात्रेष्टिस्सन्तिष्ठते । अथ सायमग्निहोत्रञ्जुहोति काले प्रातर्होमं सन्तिष्ठते-ऽग्निष्टोपोऽग्निष्टोमः ॥ हरिः ओं शुभमस्तु ॥

Colophon : Nil.

Subject : Agniṣṭomaprayoga, according to the Āpastamba school of the Black Yajur Veda.

Remarks :—The Ms. is in a decaying condition. It is a good summary of No. 2360. For the other works contained in this Ms. see the list under Remarks on No. 2097. Dr. Burnell did not separately mention this work under this Ms.

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2360. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9149 a. Page 25. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—48 (1-48). Lines—7 to 9 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1300. Author—(?). Incomplete.

Beginning :

शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु ।

सोमेन यक्ष्यमाणो ब्राह्मणानार्षेयानृत्विजो वृणीते । यूनस्स्थविरान्वानूचानानूर्ध्ववाचोऽनङ्गहीनान् तेभ्यः सोमं

प्राह । त्रिपूरुषसोमपानविच्छिन्नप्रायश्चित्तार्थमैन्द्राग्नं पशुं दौर्ब्राह्मण्यनिर्हरणार्थमाश्विनं पशुञ्च । अग्नीषोमीयेण पशुना सहोपालम्भं कुर्वन् सोमेन यक्ष्ये । ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन रथन्तरसाम्ना एकविंशतिदक्षिणेन तेन परमेश्वरं प्रीणयानि ।

* * * *

सोमप्रवाकः प्रथममध्वर्युगृहं गत्वा यज्ञेश्वरशर्मणः सोमो भविष्यति । तत्र भवता आध्वर्यवं कर्तव्यम् । तं पृच्छति । अधानादिषु कर्मसु क ऋत्विजः । विष्णुशर्मादयः । के याजयन्ति । ते चान्ये च । कच्चिन्नाहीनः । नाहीनो ज्योतिष्टोमोऽग्निष्टोमः सोमः । कच्चिन्न न्यस्तमार्त्विज्यम् । न न्यस्तमार्त्विज्यं यजमानदोषेण । कच्चित्कल्याण्यो दक्षिणाः । सन्ति कल्याण्यो दक्षिणाः सुरूपा बहुमूल्या एकविंशतिर्गावः । अथ जपत्यध्वर्युः । महन्मे वोचः + सोमं गमेयम् । यजमानस्य गृहं गन्तुं पन्थानमातिष्टते ।

* * * *

अध्वर्युं प्रतिप्रस्थातारं नेष्टारमुन्नेतारमित्यध्वर्यून्; ब्रह्माणं ब्राह्मणाच्छंसिनमाग्नीध्रं पोतारमिति ब्रह्मणः; होतारं मैत्रावरुणमच्छावाकं ग्रावस्तुतमिति होतॄन्; उद्गातारं प्रस्तोतारं प्रतिहर्तारं सुब्रह्मण्यमित्युद्गातॄन्; सदस्यं सप्तदशं कौषीतकिनः समामनन्ति । सकर्मणामुपद्रष्टा तपति । तान्वृणीते चतुरः सर्वान् वा । यदि चतुरः आद्यान् । अथ वरणम् । अग्निर्मे होता वैद्यनाथशर्मा मानुषः । अन्यो(आदित्यो)मेऽध्वर्युः । नारायणशर्मा मानुषः । चन्द्रमा मे ब्रह्मा । वेङ्कटेशशर्मा मानुषः ।

पर्जन्यो म उद्गाता । लोकनाथशर्मा मानुषः । आकाशो मे सदस्यः । वासुदेवशर्मा मानुषः । इत्युपांशु देवतादेशनम् ॥

End :

॥ उपविशत्यच्छावाकः ॥

बहिस्सदसोऽग्रेण स्वं धिष्ण्यम् । अच्छावाके प्रविष्टे तु नेजनीस्सादयेद्वसु । वसुभ्यो रुद्रेभ्य आदित्येभ्यो विश्वेभ्यो वा देवेभ्यः पन्नेजनीस्सादयामि । यज्ञाय वः पन्नेजनीस्सादयामि । तस्मै पुरोडा........ .... ॥

Colophon : Nil.

Subject : Āpastambāgniṣṭomaprayoga, based on 10—13 Praśnas of the Āpastambaśrautasūtras, belonging to the Black Yajur Veda.

Remarks:— The Ms. is in good condition. The Ms. abruptly ends with the beginning of the 26th Khaṇḍa of the 13th Praśna of the Āpastambaśrautasūtras. The other work contained herein is आपस्तम्बदर्शपूर्णमासप्रयोग: ॥

॥ बोधायनाग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2361. BODHĀYANĀGNIṢṬOMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3726. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—10⅜ × 5 inches. Sheets—82. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1600. Author—Veṅkaṭeśvaradīkṣita. Incomplete.

Beginning :

...(?)हार्बाहौ कुशहस्तमुपनिगृह्य दर्भणं प्रवयति दर्भणे

स्पन्द्यां विष्णोस्स्यूरसीति प्रज्ञान्तं ग्रन्थिं करोति विष्णोर्ध्रुवमसीति तं तदानीमेव विस्रस्याहाकुर्वन्तो ग्रन्थीन्हस्तकौशलैर्निस्तिष्टन्ते(ते) त्येवमेव प्रतिप्रस्थातोत्तरं द्वार्बाहुं विष्णो स्यूरसि विष्णोर्ध्रुवमस्यकुर्वत इत्येवमपरे । द्वार्बाहूनिस्तिष्ठतो(तै) विष्णोस्यूरसि० निस्तिष्ठति द्विरथैनत्सम्मितं हविर्धानमध्यभूमिमभिमृशति वैष्णवमसि विष्णवे त्वेति ॥ ३० ॥

End :

पूर्णाहुतेर्व्रतविसर्गादि ब्राह्मणतर्पणान्तं सहस्रं ब्राह्मणान्भोजयत्यनुदवसायाहवनीय उरु विष्णविति वैष्णव्यर्चा चतुर्गृहीतं जुहोत्यपि वारण्योरग्नीत्समारोह्योदवसाय मथित्वाग्नीन्विहृत्याग्नेयं पञ्चकपालमुदवसानीयायामिष्टिं निर्वपत्युपांशु प्रचरत्यन्वाहार्यमासाद्य(।)नड्वाहं ददाति । सा प्रसिद्धेष्टिः सन्तिष्ठतेऽन्वा(धा)नादिब्राह्मणतर्पणान्ता अपि वोदवसाय सप्तवत्या पूर्णाहुतिं समारूढैरजस्रैर्वा स्वान्यायत(ना)न्यध्यवसायोदवसानीयातः पूर्वं सायंप्रातरग्निहोत्र(।) तिपस्तौ(त्तौ) सायंप्रातरग्निहोत्रे न प्रतिजुहोति प्रतिजुहुयाद्वा । सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमः सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमः ॥ ८ ॥

Colophon :

श्रीगोविन्दपुरवास्तव्यश्रीलक्ष्मीनारायणश्रौतधुरन्धरगर्भसम्भवरघुनाथदीक्षितयज्ञेश्वरसर्वतन्त्रस्वतन्त्रकृपालब्धविद्यश्रौतशास्त्रसम्पन्नश्रीवेङ्कटेश्वरदीक्षितविरचितोऽग्निष्टोमप्रयोगः समाप्तिमगमत् ॥ हरिः ॐ ॥

Subject : Agniṣṭomaprayoga, based on the three Praśnas of the Agniṣṭomakalpa of the Bodhāyana Śrauta Sūtras belonging to the Taittirīya school of the Black Yajur Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The author of this work is Veṅkaṭeśvara Dīkṣita of Govindapura, son of Lakṣmī and Nārāyaṇa and pupil of Raghunātha Dīkṣita (Yajñeśvara).

This work abruptly begins in the middle of the 30th (25th ?) Khaṇḍa of the first praśna of the Agniṣṭomaprayoga.

॥ बोधायनाग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2362. BODHĀYANĀGNIṢṬOMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3732. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{8} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—27. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—480. Author—Bālādīkṣita. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

बोधायनाग्निष्टोमप्रयोगः ।

प्रणम्य बोधायनसूत्रकारं
तदुक्तकर्माचरणाय सम्यक् ।
शिवाजिपृथ्वीपतिबोधितोऽहं
करोमि बालाध्वरकृत्प्रयोगम् ॥ १

अग्निष्टोमेन यक्ष्यमाणो भवति ।

सोमेन + विच्छिन्नसोमकः ॥

आलभेत + त्रिपूरुषम् ॥

स वै + उदाहृतः ॥

आलभेताश्विनं + सत्वजं पशुम् ।

सोमाधिकारहेतुत्वात्सोमारम्भात्तु पूर्वतः ॥

पूर्वपक्षे पर्वणि वा पशुद्वयमिदं मतम् ।
सोमाधाने तु सोमात्प्राक् प्रकृतीष्ट्यनुपक्रमात् ॥
अन्वारम्भेष्टिविरहान्नेदमस्ति पशुद्वयम् ।
अतो विच्छिन्नसोमस्य सोमाधानं न विद्यते ॥
अग्नीषोमीयपशुना सवनीयेन वाप्यमू ।
पशू समानतन्त्रौ स्तामिति बोधयनादयः ॥
इति केचित्तथा कल्पसूत्रं क्वापि न दृश्यते ।
विस्रम्भे सति कर्तव्यं सोमाधाने पशुद्वयम् ॥
द्वादशैकत्रिचत्वारो दीक्षाकल्पा व्यवस्थिताः ।
आत्मानुकूलदिवसः + व्यवस्थितः ॥
स उपकल्पयते कृष्णाजिनं च

etc. Same as No. 2363.

End:

अथातः क्रयस्यैवोपवसथः पर्याप्लवते स उपकल्पयते चन्द्रं च छागां च कृष्णवलक्षा(क्ष्या?) ऊर्णास्तुके उष्णीषं द्वे वाससी द्वे कृष्णाजिने सोमक्रयणीं सैषारुणा पिङ्गळैक-हायनी भवति * * *

आश्ववालं प्रस्तरमैक्षवी विधृती स्थालीं पद्धरणीमंशुग्रहणं हिरण्यमौदुम्बरीं राजा सन्दीं तस्यै नाभिदघ्नाः पादा भवन्त्यरत्निमात्राणि........................ ॥

Colophon: Nil.

Subject: Agniṣṭomaprayoga, based on 1—10 Khaṇḍas of the Agniṣṭomapraśna of the Bodhāyanasūtras of Black Yajur Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. This work is an elaboration of No. 2363. This work breaks off in the beginning of

the 10th Khaṇḍa. The author of this work is Bālādīkṣita. He is said to have written this Prayoga treatise by the order of King Śivāji of Tanjore between 1833—1855 A. D. For other details see Remarks on Nos. 2063 & 2067.

॥ बोधायनाग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2363. BODHĀYANĀGNIṢṬOMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3746. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—11⅜×5 inches. Sheets—37. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—850. Author—Bālādīkṣita. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

हरिः ॐ । अग्निष्टोमेन यक्ष्यमाणो भवति ॥

सोमेन यक्ष्यमाणस्य यस्य पितादयस्त्रयः ।
नेजिरे सोमयागेन स स्याद्विच्छिन्नसोमकः ॥

आलभेत स ऐन्द्राग्नमवशीर्णगवं पशुम् ।
यस्य वेदश्च वेदी च विच्छिद्येते त्रिपूरुषम् ॥

स वै दुर्ब्राह्मणो नाम यश्चैव वृषळीपतिः ।
विच्छिन्नसोमपानो वा दुर्ब्राह्मण उदाहृतः ॥

आलभेताश्विनं धूम्रललामं सत्वजं पशुम् ।
पूर्वं हविर्यज्ञगणं समाप्य
पूतः पवित्रेष्टिमुखैः पवित्रैः ।
सोमेन यष्टुं प्रयतेत यद्वा
नित्येष्टियुग्माश्रियपोऽस्ति नोऽर्ध्वम् ॥

आधानतन्त्राणि समाप्य सोमः
पूर्णाहुतिं वेष्टिगणास्तु सोमे ।
समानतन्त्रं क्रमशस्तु सोमा-
धानं तदाहुस्तदु यज्वसूनोः ॥

द्वादशैकत्रिचत्वारो दीक्षाकल्पा व्यवस्थिताः ।
आत्मानुकूलदिवसः प्रक्रमापेक्षया यदि ॥

नक्षत्रदीक्षायागस्तु पौर्णमास्यां व्यवस्थितः ।
दीक्षा सुत्याच देवर्क्षे शुक्ले कौषीतकेर्मतम् ॥

अमावास्या यदा सुत्या दीक्षा द्वादश तत्र तु ।
इष्ट्वाऽनिष्ट्वापि नित्येष्टिं दीक्षाह्वासुपपत्तितः ॥

स उपकल्पयते कृष्णाजिनं च कृष्णविषाणं च वासश्च मेखलां च सैषा पृथ्वी वेणी कार्या भवति ॥

End:

शाखामेकत्रिधं बर्हिर्महापरिधिभिस्सह ।
धाय्यावादिघ्मं वेदं च तृत्त्वदोहा इहैव वा ॥

अथैतानम्पृणानायातयत्युत्तरस्य हविर्धानस्य नीळ आश्वनीयं प्रउगे पूतभृतं तयोः समानमुदचनमाग्नीध्रीय(ध्र) एकं सोदचनं मार्जालीय एकं सोदश्च(च)नमाग्नीध्र एतां रात्रिं यजमानः संविशति हविर्धाने राजानं गोपायन्ति गोपायन्ति ॥

Colophon: Nil.

Subject: Agniṣṭomaprayoga, based on the 1—34 Khaṇḍas of eighth (sixth) Praśna of the Bodhāyana śrautasūtras belonging to the Black Yajur Veda.

Remarks :—The Ms. is in good condition. For an account of the author Bālādīkṣita see Remarks on Nos. 2063 & 2067.

॥ बोधायनाग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2364. BODHĀYANĀGNIṢṬOMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9144 a. Page 25. Left column. Substance— Palm leaf. Size—16¾ × 1⅝ inches. Leaves—68 (1-68). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1600. Author—(?). Complete.

Beginning:

आज्यन्तानूनप्त्रे करिष्यन्तोऽभिमृशन्ति । अनाधृष्टमस्येनाधृष्य देवानामोजोऽभिशस्तिपा अनभिशस्त्यञ्जसा सत्यमुपगेषं सवितेमाधाः। स्पृष्टोदकं राजानमाप्याययन्तीदम्भादिमदन्तीरन्वर्थ उपसत्सु। अंशुरंशुष्टे देव सोमाप्यायतामिन्द्रायैकधनविद आतुभ्यमिन्द्रमप्यायतामात्वमिन्द्राय प्यायस्वाप्याययास्वान् सखीन् सन्या मेधया स्वस्ति ते देवसोमसुत्यामुरुचाग्रुशीय । आप्रवर्ग्योद्वासनाद्राजानमाप्याययेयुः । स्पृष्टोदकान्निह्नवन्ते ॥

End :

ये यजामहे समिधो अद्य मनुषा दुरोणे देवो + वेदः। आ च वहमित्र + प्रचेता वौ ॥ १ ॥ ये । तनूनपात् पथ ऋतस्य + जिह्व । मन्मानिर्याभिरुत बुष्वरन्तावौ । २ ॥ ये । आजुह्वानं ईड्योऽवद्यश्चायाह्यग्ने वसुभिस्सजोषा । त्वन्देवानामासि + यजीयान्वौ ॥ ३ ॥

*   *   *   *

ये । सद्यो जातो + पुरोगाः । अस्य होतुः + देवावौ । ११ ।

इति जामदग्निनाम् ॥

Colophon : Nil.

हरिः ॐ । शुभमस्तु । अस्मद्गुरुभ्यो नमः ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

श्रीमीनाक्षिसुन्दरेश्वराय नमः ॥

Subject : Bodhāyanāgniṣṭomaprayoga. The contents of this Ms. (as given in the side margin) are as follows :—

1	सोममैत्रावरुणप्रयोगः	Leaf No.	1
2	,, ब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः	,,	13
3	,, अच्छावाकप्रयोगः	,,	16
4	,, पोतृप्रयोगः	,,	19
5	,, नेष्टृप्रयोगः	,,	20
6	,, ग्रावस्तोतृप्रयोगः	,,	21
7	,, सोमहौत्रप्रयोगः	,,	,,
8	,, सोमाग्नीध्रप्रयोगः	,,	57
9	,, आज्यसूक्तानुक्रमः	,,	64

Remarks :—The Ms. is in good condition. It is full of scriptorial errors. For the other works contained herein see the list under Remarks on No 2259.

॥ बोधायनाग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2365. BODHĀYANĀGNIṢṬOMAPRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 246. Substance—Paper. Size—10 × 4¾ inches. Sheets —98. (31-134; 32-37 missing). Lines —9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1800.

Author—Bālādīkṣita (?). Incomplete (wants beginning and end).

Beginning:

... श्रेष्ठो दीक्षे मा मां हिंसीः । अभिवृष्टोऽभिवृष्यमाणो वा जपति । उन्दतीर्बलं धत्तौजो धत्त बलं धत्त मा मे दीक्षां मा तपो निर्वधिष्ट ॥

End :

अथर्त्रु(?)पात्रे आददाते दक्षिणमेवाध्वर्युरुत्तरं प्रतिप्रस्थाताध्वर्युः पूर्वो वायव्येन द्रोणकलशात्परिप्लुना(?) पात्रेण गृह्णाति । उपयाम गृहीतोसि मधवे त्वा जुष्टं गृह्णामि । अथ प्रतिप्रस्थाता गृह्णाति । उपयाम गृहीतोऽसि माधवाय त्वा जुष्टं गृह्णामि । प्रहा.................. ॥

Colophon : Nil.

Subject : Agniṣṭomaprayoga, based on the first two Praśnas of the Agniṣṭomakalpa of the Bodhāyanaśrautasūtras of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. abruptly begins with the 19th Khaṇḍa of the first Agniṣṭomapraśna (6th Praśna) and breaks off towards the end of the second Agniṣṭoma Praśna (7th). The name of the author of this work is not given in this Ms. This might be a continuation of No. 3732 and hence an elaborative treatise on Agniṣṭoma by Bālādīkṣita based on No. 2363.

॥ बोधायनाग्निष्टोममन्त्रानुक्रमणिका ॥

2366. BODHĀYANĀGNIṢṬOMA-MANTRĀNUKRAMAṆIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 3808. Page 25. Left column.

Substance—Paper. Size—10⅝ × 4⅜ inches. Sheets—65. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1150. Author—(?). Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीयज्ञेश्वराय नमः ।

ॐ नान्दीमुखाः० इन्द्रः प्रीयतां । पुरुषो० निविष्टम् । तिथौ परमेश्वरप्रीत्यर्थं द्वादशस्तोत्रेण द्वादशशस्त्रेण रथन्तरसाम्ना द्वादशशतदक्षिणेन ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन चतुष्टोमेन स्वर्गकामः सोमेन यक्ष्ये । तन्म ऋध्यतां तत्त ऋध्यतां ॐ तथा अस्मिन् ज्योतिष्टोमेऽग्निष्टोमे सोमे सोमप्रवाकं त्वा वृणे । वृतोऽस्मि करिष्यामि । शर्मणः सोमो भविष्यति तत्र भवताऽऽध्वर्यवं कर्तव्यम् । आधानादिषु कर्मसु क ऋत्विजः यज्ञेश्वरशर्मादयः । सम्प्रति के याजयन्ति श्रीकृष्णशर्मादयः । कच्चिन्नाहीनः नाहीनो ज्योतिष्टोमोऽग्निष्टोमः सोमः ॥+ वयं करिष्यामः ॥ ॐ तथा । मह्न्म० ॐ तथा १ कूर्चः सुकूर्चः० ॥

End :

धात्रेऽनुब्रूहि धातारं यज । सिनीवाल्या अनुब्रूहि सिनीवालीं यज । कुह्वा अनुब्रूहि कुहूं यज । धात्रे अनुब्रूहि धातारं यज । (अ)श्विधरसि । मनुनम् । मादयतां । वाजिभ्योऽनुब्रूहि० यत्कुसीदं० वरं त ददामि कस्त्वां यज्ञो बभूव । गोमान् । ब्राह्मणांस्तर्पयत वै । देवा गातुविदः० अग्नये जुष्टं निर्वपामि । तर्पयत वै । सप्त ते अग्ने० । ॐ तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥

Colophon: Nil.

Subject : Agniṣṭomamantrānukramaṇikā, an index of mantras to be pronounced in the Agniṣṭoma sacrifice, till the end of Avabhṛdheṣṭi.

Remarks :—The Ms. is in good condition though the sheets are a bit worm-eaten. A brief version of Somaprayoga proper also is given in this Ms.

॥ बोधायनाग्निष्टोममन्त्रानुक्रमणिका ॥

2367. BODHĀYANĀGNIṢṬOMA-MANTRĀNUKRAMAṆIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 3806. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—11 × 4¾ inches. Sheets—63. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1150. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2366.

Remarks :—The Ms. is in good condition, though the sheets are a bit worm-eaten.

॥ अग्निष्टोममन्त्रानुक्रमणिका ॥

2368. AGNIṢṬOMAMANTRĀ-NUKRAMAṆIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9152 (c). Page 27. Right column. Substance—Palm leaf. Size—12¼ × 1¼ inches. Leaves—12. Lines—6 or 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—180. Author—(?). Incomplete.

Beginning:

विघ्नेश्वराय नमः ।

पुरुषोनिविष्टम् ।

तिथौ परमेश्वरप्रीत्यर्थं । तन्म ऋध्यताम् तत्त ऋध्यतां । ॐ तथा । अस्मिन् ज्योतिष्टोमे वृतोऽस्मि । शर्मणः सोमो भविष्यति । भवताऽऽध्वर्यवं कर्तव्यम् । आधानादिकर्मसु क ऋ(त्वि)जः । अमुकशर्मादयः ॥ १ ॥

के याजयन्ति । ते चान्ये च । कच्चिन्नाहीनः । नाहीनो ज्योतिष्टोमोऽग्निष्टोमस्तो(स्सो)मः । कच्चिन्न न्यस्तमार्त्विज्यम् । न न्यस्तमार्त्विज्यं यजमानदोषेण । कच्चित्कल्याण्यो दक्षिणा(:) । सन्ति कल्याण्यो दक्षिणास्सुरूपा बहुमूल्या द्वादशशतं गावः । शर्म(अमुकशर्म)णस्सोमो भविष्यति तत्र भवता प्रातिप्रस्थात्रमौन्नेत्रं ब्राह्म कर्तव्यम् । आधानादिषु गावः ॥ २ ॥

End:

उते मनन्नमुः । यमग्ने प्राक् सुमर्त्यम् । उपयाम गृहीतोऽसि प्रजापतये त्वा । दिवे त्वान्तरिक्षाय । अपेन्द्र द्विषतो मनः । प्राणाय त्वापानाय । अध्वर्यो द्वादशपष्ठौही (?)स्ते ददामि । देवस्य त्वा रुद्राय गां(?)स्ताभिः । निग्रा(?) भ्यास्था ॥ ३ ॥ वसवस्त्वा । रुद्रास्त्वा आदित्यास्त्वा ।मान्दासु ते । भन्धनासु ते । केतनासु ते । नुतनासु ते । रेरीषुते ।मेषीषु ते । वाशीषु ते । विश्वभृत्सु ते । माध्वीषु ते । ककुभासु ते । शकरीषु ते । शुक्रासु ते । शुक्रन्ते । ककुभं रूपम् । सोमस्सोमस्य । यत्ते सोमादाभ्यम् । उशिक्त्वन्देवसो(?)

गायत्रेण मापीहि। पशुत्वमिन्द्रस्यापीहि असत् सखा त्वं देवलिग्वेषा(?)पपीहि।.............................॥

Colophon : Nil.

Subject: Agniṣṭomamantrānukramaṇikā, an index of mantras used in Agniṣṭomayajña.

Remarks:—The Ms. is in good condition. It is full of scriptorial errors. For the other works contained in this Ms. and for other details also, see Remarks under No. 2325. This work is quite similar to that under No. 2366.

॥ अग्निष्टोममन्त्रानुक्रमणिका ॥

2369. AGNIṢṬOMAMANTRĀNUKRAMAṆIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9152 (d). Page 27. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$12\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—5. Lines—5 or 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—70. Author—?. A fragment only.

Beginning and subject—Same as No. 2368.

End :

कृष्यै त्वा। सुपिप्पलाभ्यः। एतेन कण्ठरयस्य सूपस्थादेवः। द्योमा। स्वाहा यज्ञम्। अदीक्षिष्टायम्। दीक्षितोऽसि। देवस्य त्वा। इन्द्रस्य वाम्। बृहस्पतेः।

* * *

व्रतं कृणुत। अग्ने त्वम्। त्वमग्ने व्रतपा असि। आशासाना॥ २॥ व्रतं कृणुत। व्रतं कृणुत॥

Colophon : Nil.

Remarks:—The Ms. is in good condition. For the other works contained herein see Remarks under No. 2325.

॥ बोधायनाग्निष्टोमयाजमानप्रयोगः ॥

2370. BODHĀYANĀGNIṢṬOMA-YĀJAMĀNAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue Nos. 3738 and 3740. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—11×4¼ inches. Sheets—50. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—850. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अग्निष्टोमयाजमानप्रयोगः ।

अथ दीक्षारम्भदिनात्पूर्वेद्युर्नान्दीमुखोदकशान्तिप्रतिसरबन्धान्कृत्वा परेद्युः स्नानपवनमन्त्राचमनं मन्त्रप्रोक्षणानि कृत्वेन्द्रादयः प्रीयन्तामिति पुण्याहं वाचयित्वा जघनेन गार्हपत्यं प्राक् (क्स्मू)लान्दर्भान्संस्तीर्य तेषु प्राङ्मु(ख) उत्तरो यजमानो दक्षिणा पत्न्येवमुपविश्य प्राणानायम्य यज्ञाधिदैवतामित्यादि निविष्टमित्यन्तमुक्त्वा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं द्वादशस्तोत्रेण द्वादशशस्त्रेण रथन्तरसाम्ना द्वादशशतदक्षिणेन ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन सोमेन यक्ष्य इति मनसा त्रिः सङ्कल्पयते। त्रिरुच्चैः। तन्म ऋध्यतां ॐ तथेति सोमप्रवाकवरणपक्षेऽस्मिन् ज्योतिष्टोमेऽग्निष्टोमे सोमे सोमप्रवाकं त्वां वृणे इति वृत्वा तं मधुपर्केणार्हयति ।

End:

गागस्तमयादसमावनुद्धरणप्रायश्चित्तं न कुर्यात् ; कुर्यादित्येके । होमकालस्याप्यतिपत्तौ प्रतिहोमं कुर्यान्न कालातिपत्तिप्रायश्चित्तम् ॥ अग्निहोत्रहोमयोः प्रतिहोम इति जुहुयादिति बोधायनः । न प्रतिजुहुयादिति शालीकिः । अग्ने नयेत्यादि प्रदक्षिणनमस्कारान्कृत्वा विभूतिधारणञ्च कृत्वा यस्य स्मृत्येत्यादि(ना) कर्म भगवदर्पणं कुर्यात् ॥

Colophon :

इति श्रीबोधायनीयसोमयाजमानं सम्पूर्णम् ॥
श्रीलक्ष्मीनृसिंह्मार्पणमस्तु । सद्गुरवे नम. । श्रीसरस्वत्यै नमः ॥
सौम्ये शुचौ सोमतिथौ सोमभे सोमवासरे ।
सौम्यं पूर्णं याजमानं लिखितं **सोमशर्मणा** ॥

Subject : Agniṣṭomayājamānaprayoga, according to the Bodhāyana school of Black Yajur-Veda.

Remarks :—The Mss. are in good condition. The scribe is one Somaśarman.

॥ बोधायनाग्निष्टोमयाजमानप्रयोगः ॥

2371. BODHĀYANĀGNIṢṬOMA-YĀJAMĀNAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3739 and 3819. **Page 24.** Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{7}{8} \times 4\frac{5}{8}$ inches. Sheets—27. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—450. Author—(?). Incomplete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2370.

Remarks :—The Mss. are in good condition.

॥ अग्निष्टोमादियाजमानमन्त्रानुक्रमणिका ॥

2372. AGNIṢṬOMĀDIYĀJAMĀNA-MANTRĀNUKRAMAṆIKĀ.

Not noticed by Dr. Burnell. Ms. No.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{8} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—70. Lines—6 or 7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—?. Complete.

Beginning:

अग्निष्टोमयाजमानमन्त्रानुक्रमणी ।

विद्युदसि + वैमि । अग्निर्मे होता आदित्यो मेऽध्वर्युः । चन्द्रमा मे ब्रह्मा । पर्जन्यो म उद्गाता । आकाशो मे सदस्यः । आपो मे होत्राशंसिनः । रश्मयो मे चमसाध्वर्यवः । अग्निर्होता स मे होता होतर्देवयजनं मे देहि ॥

End:

अथ औत्तमसुत्यामन्त्राः पूर्ववत् । अग्नेरहं + जेमानं । ....मसार्थमन्त्राः । द्वौ समुद्राविवादि तेजसे म इत्यादयः । वीर्याय म इति च तृवृत्पलाश इत्यप्यतिवृत्तिः । कृष्णविषाणप्रासनमन्त्रः सुम्नाय सुम्निनीरित्यस्य लोपः । सख्यविसर्गमन्त्रः पत्नीसंयाजान्तम् । ततः यज्ञपुच्छमन्त्रादि अवभृथोदयनीयानूबन्ध्याः । पात्रीवतस्य मन्त्राश्च । उदवसानीयान्तम् । ततः सौत्रामणी मैत्रावरुणी च । तद्याजमानमन्त्राश्च पूर्ववत् ॥

Colophon:

द्वादशाहीयमन्त्राः सम्पूर्णाः ॥

Subject: Agniṣṭomādiyājamānamantrānukramaṇikā—an in-

dex of mantras (giving the beginnings only) to be pronounced by Yajamāna in sacrifices beginning with Agniṣṭoma. The following table of contents gives the names of sacrifices where these mantras are used:—

॥ याजमानमन्त्राः ॥

			Leaves.
I.	1	अग्निष्टोमः	31 (29—59)
II.	2	उक्थ्यम्	
	3	षोडशी	
	4	अतिरात्रः	
	5	वाजपेयम्	
	6	अप्तोर्यामः	
	7	सर्वपृष्ठाप्तोर्यामः	3 (1–3)
III.	8	चयनयाजमानम्	
	9	पशुबन्धः	
	10	ऐष्टिकम	
	11	दीक्षणीया	7 (1—7)
IV.	12	ज्योतिस्त्रिकद्रुकोऽग्निष्टोमः	
	13	,, उक्थ्यः	
	14	आयुरुक्थ्यः	
	15	अतिरात्रः	
	16	त्रिकद्रुकातिरात्रः	
	17	इन्द्रस्य सर्वजिदग्निष्टोमः	22 (1—22)
	18	सर्वजिदग्निष्टोमः	1st

		Leaf.
19	चत्वारः साहस्राः	1st (1-22)
	(a) ज्योतिरग्निष्टोमः	,,
	(b) विश्वज्योतिरग्निष्टोमः	,,
	(c) सर्वज्योतिरग्निष्टोमः	2nd
	(d) त्रिरात्रसम्मिताग्निष्टोमः	,,
20	चत्वारः साद्यस्क्राः	,,
21	श्येनयागः	,,
22	एकत्रिकोऽग्निष्टोमः	,,
23	त्रयो वाचस्तोमाः	,,
24	चत्वारो वाचस्तोमाः	,,
25	व्रात्यस्तोमाः	,,
26	ऊर्ध्वस्तोमाः	,,
27	नाकसदः पञ्च	,,
28	त्रिवृदग्निष्टुत्	3rd
29	अग्निष्टुच्चतुष्टोमः	,,
30	चत्वारस्त्रिवृदग्निष्टोमः	,,

		Leaf.			Leaf.
31	सौमिकचातुर्मास्यानि	3rd (1-22)	49	विघन:	
	(a) वैश्वदेवम् !		50	सन्देश:	
	(b) वरुणप्रघास:	,,	51	वरुणषोडशी	
	(c) साकमेध:	,,	52	ज्योतिष्टोमातिरात्र:	
	गृहमेधीय:	4th	53	सर्वस्तोमातिरात्र:	9th
	शुनासीरीयम्	5th	54	त्रयोदशातिरात्र:	
32	बहुहिरण्याग्निष्टोम:	,,		a. अप्तोर्यामस्यातिरात्र:	
33	त्रिवृदग्निष्टोम:			b. विषुवदतिरात्र:	
34	इन्द्रस्तुत्	6th		c. आयुरतिरात्र:	
35	अग्निष्टुत्			d. अभिजिदतिरात्र:	
36	मरुत्स्तोम:			e. विश्वजिदतिरात्र:	10th
37	औपच्छन्द:		55.	एकस्तोम:	
38	सर्वतोमुख:			a. त्रिवृदतिरात्र:	
39	राशि(?)मरायुश्चतुष्टोमौ	7th		b. पञ्चदशातिरात्र:	
40	गौतमचतुष्टोमौ			c. एकविंशातिरात्र:	
41	उद्भिद्बलभिदौ		56.	द्विरात्रादिकतव:	
42	अपचिति:			a. व्युष्टिद्विरात्र:	
43	ऋषभोऽग्निष्टोम:			b. अङ्गिरसां द्विरात्र:	11th
44	गोसव:	8th		c. कार्वावनद्वि- रात्र:	12th
45	मरुत्स्तोम:			d. चैत्ररथाद्विरात्र:	,,
46	अग्निकुलायौ		57	a. गर्गत्रिरात्र:	
47	इन्द्रस्तुदुक्थ्य:			b. बैन्दत्रिरात्र:	13th
48	इन्द्राग्निस्तोम:				

	Leaf.		Leaf
c. पवमानत्रिरात्र:	14th	d. अभ्यासङ्गयपञ्चरात्र:	
d. पराकत्रिरात्र:		e. अतिरात्र:	
58 चतूरात्रक्रतव:	15th	60 पञ्च शारदीया:	
a. जामदग्न्यचतू		पशुबन्धाः	
रात्र:	16th	61 चत्वार: षडहा:	19th
b. वासिष्ठचतूरात्र:		62 अष्टौ सप्तरात्रा:	20th
59 पञ्चपञ्चाह:		63 अष्टरात्र:	21st
a. विश्वजिदति-		64 त्रयो नवरात्रा:	22nd
रात्र:	17th	65 चत्वारो दशरात्रा:	
b. सर्वपृष्ठातिरात्र:	V.	66 एकादशरात्र:	
c. पात्नीवतम्	18th	(पौण्डरीकम्)	3 (1—3)

67 द्वादशाह: Leaves 5 (4—8)

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमब्रह्मप्रयोगः ॥

2373. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BRAHMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3990. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—10½ × 5¼ inches. Sheets—15. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—255. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ।

अग्निष्टोमब्रह्मत्वप्रयोगप्रारम्भः ।

यज(मा)नपत्नीभ्यां सहाग्न्यागारं प्रविश्योत्तरेण विहारं प्राङ्मुख उपविशति । तन्म ऋध्यतामित्युक्ते, तत्त ऋध्यतां तत्ते समृध्यतां तत्ते सम्पद्यतां काम इति प्रब्रूयात् । सोमप्रवाकेनामुकशर्मणः सोमो भविष्यति तत्र भवता ब्रह्मत्वं कर्तव्यमित्युक्ते तं परिपृच्छेत् । को यज्ञ इति । ज्योतिष्टोमोऽग्निष्टोमस्सोम इत्युक्ते, क ऋत्विज इति पृच्छति, अमुकशर्मादय इत्युक्ते, का दक्षिणा इति पृच्छति, सुरूपा बहुपणमूल्या द्वादशशतं गाव इत्युक्ते, चन्द्रमा मे ब्रह्मा स मे ब्रह्मा ब्रह्माणं त्वाममुकशर्माणं वृणे, इति यजमानेन वृतो जपेत् । महन्मे वोचो, भर्गो मे वोचो यशो मे वोचस्सोमं मे वोचः क्लृप्तिं मे वोचो भुक्तिं मे वोचस्सर्वं मे वोच इति जपित्वा, चन्द्रमास्ते ब्रह्मा, स ते ब्रह्मा, ब्रह्माहं ते मानुषः । इति प्रतिजानीते । तन्मावतु तन्मा विशतु तेन भुक्षिषीय इति याजयिष्यज्ञपति । ऋत्विजो वृत्वा मधुपर्कमाहरेत् ॥

End:

अथोदयनीया अर्थलुप्तवर्जं प्रकृतिवत् । वैश्वदेववद्वाजिनभक्षणं । होतरुपह्वयस्वेत्यादि यजमानापह्वपर्यन्तं, यन्मे रेतः प्रसिच्यते यद्वा मे अपि गच्छति, यद्वा जायते पुनस्तेन मा शिव मा विशते न मा वाजिनं कुरु । तस्य ते वाजिपीतस्यो[पहूतस्यो]पहूतो भक्षयामि इति प्राणभक्षं (भक्ष)येत् । अयाश्चेत्यादि संस्थाजपान्तम् । उदवसानीययामिष्ट्यां प्रकृतिवत् । पूर्णाहुतिपक्षे न किञ्चित् ।

Colophon:

इत्यग्निष्टोमब्रह्मत्वप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject : Agniṣṭomaprayoga, belonging to the Āśvalāyana school of Ṛg-Veda, dealing with the special duties of Brahman in the Agniṣṭoma (Jyotiṣṭoma) sacrifice.

Remarks: —The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमब्रह्मत्वप्रयोगः ॥

2374. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BRAHMATVAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3991. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{8}$ inches. Sheets—15. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—255. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2373.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमब्रह्मत्वप्रयोगः ॥

2375. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BRAHMATVAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3992. Page 24. Right column. **Substance**—Paper. **Size**—$11 \times 4\frac{7}{8}$ **inches**. Sheets—15. Lines—9 to a **Page**. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—255. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2373.

Remarks: —The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमब्रह्मत्वप्रयोगः ॥

2376. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BRAHMATVAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3993. Page 24. Right colunm. Substance—Paper. Size—10½ × 5⅛ inches. Sheets—14. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—255. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2373.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमब्रह्मत्वप्रयोगः ॥

2377. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BRAHMATVAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3994. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—11½ × 5 inches. Sheets—12. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—255. Author—(?). Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 2373.

Colophon :

इत्यग्निष्टोमब्रह्मत्वप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

जयसंवत्सरश्रावणशुद्धाष्टम्यां समाप्तम् ॥

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमब्रह्मत्वप्रयोगः ॥

2378. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BRAHMATVAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3995. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Sheets—14. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—255. Author—(?). **Complete.**

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2373.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ॥

2379. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BRĀHMAṆĀCCHAṂSIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4008. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—12. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—(?). Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अग्निष्टोमस्य ब्राह्मणाच्छंसिनः प्रयोगः ।

संस्थितायामातिथ्येष्ट्यामाज्यन्तानूनप्त्रं करिष्यन्नभिमृशति । अनाधृष्टमस्यनाधृष्यन्देवानामोजो अभिशस्तिपा । अनभिशस्त्यञ्जसा सत्यमुपगेषं स्विते मा धाः । स्पृष्ट्वोदकं, राजानमाप्याययति, इदमादिमदन्तीरन्वर्थं उपसत्सु अंशुरं

शुष्टेदैत्र सोमाप्यायतामिन्द्रायैकधनविद् आ तुभ्यमिन्द्रः प्यायतामा त्वमिन्द्राय प्यायस्वाप्याययास्मान्त्सखीन् । सन्या मेधया स्वस्ति ते देव सोमसुत्या मुदृच· मशीय, स्पृष्टोदकं निह्नवते प्रस्तरे पाणीं(णी) निधाय उत्तानान्दक्षिणान्त्सव्यान्नीचः । एष्टा राय एष्टा वामानि प्रेषे भगाय, ऋतमृतवादिभ्यो नमो दिवे नमः पृथिव्यै, प्रवृत्ताहुतीर्जुहुयात् ॥

End :

अग्नेः समिदसि तेजोसि तेजो मे धेहीति प्रथमां समिधम् । एधोऽस्येधिषीमहीति द्वितीयाम् । समिदसि समिधिषीमहि इति तृतीयाम् । एत्योपतिष्ठते ॥ आपो अद्यान्वचारिषं रसेन समगस्महि । पयस्वानग्न आगहि तं मा संसृज वर्चसा । ततः समिधोऽभ्यादधाति । यथा गृहीतं अग्नेः समिदसि तेजोसि तेजो मे दा स्वाहा । सोमस्य समिदसि दुरिष्टेर्मा पाहि स्वाहा । पितॄणां समिदसि मृत्यो· र्मा पाहि स्वाहा । ॐ च मे० तस्मै ते नमः ॥

Colophon:

सोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject : Agniṣṭomaprayoga based on the Āśvalāyanasūtras of Ṛg-Veda, dealing with the special duties of the Brāhmaṇācchaṃsi priest in the Brahmagaṇa in the Agniṣṭoma (Jyotiṣṭoma) sacrifice.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ॥

2380. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BRĀHMAṆĀCCHAṂSIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3996. Page 24. Right column.
Substance—Paper. Size—10¾ × 4½ inches. Sheets—13. Lines—8 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2379.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ॥

2381. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BRĀHMAṆĀCCHAṂSIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3997. Page 24. Right column.
Substance—Paper. Size—11 × 4¼ inches. Sheets—13. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2379.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ॥

2382. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BRĀHMAṆĀCCHAṂSIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3998. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—13. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2379.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ॥

2383. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BRĀHMAṆĀCCHAṂSIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3999. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—18. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2379.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ॥

2384. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BRĀHMAṆĀCCHAṂSIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4003. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—10. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2379.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ॥

2385. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BRĀHMAṆĀCCHAṂSIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4004. Page 24. Right column.
Substance—Paper. Size—10⅞ × 4⅞ inches. Sheets—10. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2379.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ॥

2386. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BRĀHMAṆĀCCHAṂSIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No.4005. Page 24. Right column.
Substance—Paper. Size—10⅛ × 4⅞ inches. Sheets—10. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2379.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमपोतृप्रयोगः ॥

2387. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-POTṚPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4020. Page 24. Right column.
Substance—Paper. Size—10¾ × 4¾ inches. Sheets—9.

Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—110. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ।

अग्निष्टोमस्य पोतृप्रयोगप्रारम्भः ।

संस्थितायामातिथ्येऽष्ट्यामाज्यन्तानूनप्त्रं करिष्यन्नभिमृशति । अनाधृष्टमस्यनाधृष्यन्देवानामोजो अभिशस्तिपा अनभिशस्त्यञ्जसा सत्यमुपगेषंस्विते मा धाः । स्पृष्ट्वोदकं राजानमाप्याययति इदमादिमदन्तीरवर्थ उपसत्सु । अंशुरंशुष्टे देव सोमाप्यायतामिन्द्रायैकधनविद आ तुभ्यमिन्द्रः प्यायतामा त्वमिन्द्राय प्यायास्वाप्याययास्मान्त्सखीन् सन्या मेधया स्वस्ति ते देव सोमसुत्यामुदृचमशीय ॥

End:

आपो अद्यान्वचारिषं + अतिरिक्तं तस्मै ते नमः ॥

Colophon:

इत्यग्निष्टोमपोतृप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject: Agniṣṭomapotṛprayoga, giving the duties of the Potṛ priest belonging to the Brahmagaṇa in Agniṣṭoma (Jyotiṣṭoma) sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमपोतृयप्रयोगः ॥

2388. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-POTṚPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4021. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—10×4⅞ inches. Sheets—8. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—110. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2388.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमपोतृप्रयोगः ॥

2389. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-POTṚPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4022. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—10×4⅞ inches. Sheets—7. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—110. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2388.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमपोतृप्रयोगः ॥

2390. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-POTṚPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4023. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—10×4⅞ inches. Sheets—7. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—110. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject— Same as No. 2388.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमपोतृप्रयोगः ॥

2391. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-POTṚPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4024. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—10 × 4⅞ inches. Sheets—8. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—110. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2388.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमसप्तहौत्रप्रयोगः ॥

2392. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-SAPTAHAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4125. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—10¾ × 4⅝ inches. Sheets—104. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2000. Author—?. Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ सोमसप्तहौत्रप्रयोगः ।

अथ यजमानः । अग्निर्मे होता स मे होता होतारं त्वा यज्ञशर्माणं वृणे । ततो होता यथार्त्विज्यं करिष्यन्य-

जमानेन वृतो जपति । महन्मेवोचो ❋ ❋ प्रतिजानीते ॥

End :

इमामग्ने शरणिमीमृषो न इममध्वानं यमगामदुरात् ।
आपिः पिता प्रमतिः सोम्यानां भृमिरस्यृषि ? कृन्मर्त्या
स्वाहा अग्न इद० वरणप्रभृति एतदन्तव्रतस्य आस्ते ।
ततो यथार्थे प्रव्रजेत् ॥

Colophon :

इत्यग्निष्टोमसप्तहौत्रप्रयोगः ॥

Subject : Agniṣṭomasaptahautraprayoga, belonging to the Āśvalāyana school of Ṛg-Vedins. This Ms. contains the following inportant sections :—

		Sheet			Sheet
I.	ऋत्विग्वरणम्	1	IV.	आपोनश्रीया	50
	मधुपर्कः	2		आज्यशस्त्रम्	62
	दीक्षणीयेष्टिः	3		मैत्रावरुणशस्त्रम्	65
	प्रायणीयेष्टिः	3		ब्राह्मणाच्छंसिशस्त्रम्	66
	आज्यभागः	5		अच्छावाकशस्त्रम्	67
	अग्निमन्थनम्	5	V.	माध्यन्दिनसवनम्	69
II.	अग्नीषोमीय-			ग्रावस्तोत्रम्	69
	प्रणयनम्	20		सवनीयः	70
	अग्नीषोमीयपशुः	22		मरुत्वतीयशस्त्रम्	73
	केवलाग्नीषोमीयः	26		निष्केवल्यम्	76
	अग्निमन्थनीया	28		मैत्रावरुणशस्त्रम	78
III.	सुत्या—शतपश्नः	36		अच्छावाकशस्त्रम्	82
	,, अपरिमितपश्नः	37	VI.	तृतीयसवनम्	84

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2393. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4072. Page 24. Right column.
Substance—Paper. Size—11 × 4¼ inches. Sheets—106.
Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अग्निष्टोमहौत्रप्रयोगप्रारम्भः ।

अमुकशर्मणः सोमो भविष्यति । तत्र भवता हौत्रं कर्तव्यमित्युक्ते, को यज्ञः, क ऋत्विजः का दक्षिणा, इति प्रश्नः । यजमानेन, अग्निर्मे होता स मे होता होतारममुकशर्माणं त्वा वृणे इति स वृतो जपेत् — महन्मे वोचो भर्गो मे वोचो यशो मे वोचस्स्तोमं मे वोचः क्लृप्तिं मे वोचो भुक्तिं मे वोचः सर्वं मे वोच इति जपित्वा, अग्निष्टे-

होता स ते होता होताऽहं ते मानुषस्तन्मामवतु तन्मा विशतु तेन भुक्षिषीय इति याजयिष्यन्नृत्विजो वृत्वा मधुपर्कमाहरेत् ॥

End:

अथ स्विष्टकृतः । पिप्रीहि॰ यजिष्ठो ये॰ हेग्नि स्विष्टकृतमग्ने यदद्य विशो अ॰ अद्यावौ॰वाचस्पतिनेत्यादि इळाभक्षणान्तं मार्जनम् । अथ वाजिनयागः । शन्नो भवन्तु वाजिनो॰ अमी वों ऊर्ध्वज्ञुरनवानं याज्या ये॰ हे वाजिनो वाजे वाजेऽवत॰ यानैवौं॰ वाजिनस्याग्ने वीहीवौं॰ द्विर्वागोजः अध्वर्य उपह्वयस्व ब्रह्म॰ यस्व अग्नीदु(व)॰ यस्व यजमानो॰ यस्व यन्मे रेतः॰ भक्षयामि इति प्राणभक्षं भक्षयेत् । अथाश्वेत्यादि संस्थाजपान्तम् । उदवसानीयेष्टिपक्षे अग्निर्देवता । अग्निर्मूर्धा भुवो यज्ञस्येति याज्यानुवाक्ये शेषं प्रकृतिवत् । पूर्णाहुतिपक्षे न होतुः प्रयोगः सन्तिष्ठते ॥

Colophon:

इत्यग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject: Agniṣṭomaprayoga, dealing with the duties of the Hotṛ priest in the Agniṣṭoma sacrifice, according to the Āśvalāyana school of Ṛg-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2394. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4073. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—85. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2393.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2395. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4074. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—83. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2393.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2396. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4075. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{7}{8} \times 4\frac{5}{8}$ inches. Sheets—100. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2393.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2397. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4076. Page 24. Right column. **Substance**—Paper. **Size**—$10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—87. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2393.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2398. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4077. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—73. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. Granthas—1500. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2393.

Remarks:— The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2399. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4078. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{5}{8} \times 5\frac{3}{8}$ inches. Sheets—78. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2393.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2400. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 247. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 5$ inches. Sheets—63 (37th and 38th wanting). Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1225. Author—(?). Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ सोमहौत्रप्रयोगः ।

को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणा इति प्रश्नः । स वृतो जपेत् । महन्मे वोचो भर्गो मे वोचो यशो मे वोचः स्तोमं मे वोचः क्लृप्तिर्मे वोचो भुक्तिं मे वोचस्सर्वं मे

वाचे इति जपित्वा । अग्निष्टे होता स ते होता होता-ऽहन्ते मानुषः । तन्मावतु तन्मा विशतु तेन भुक्षिषीयेति याजयिष्यन् । ऋत्विजो जपित्वा । मधुपर्कमाहरेत् । विष्टरः पाद्यम् । अर्घ्यमाचमनीयम् । मधुपर्को गौरित्येषाम् । अथ दीक्षणीयेष्टिः । अस्या इष्टेः सप्तदश सामिधेन्यः वार्तघ्ना-वाज्यभागौ । अग्नाविष्णू प्रधानदेवतास्विष्टकृत् ० पाश्च ॥ प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य । नमः प्रवक्त्र इत्यादि ।

End :

मैत्रावरुण्यनुबन्ध्या सदस्येके । आज्यभागप्रभृति वाजिनान्तो हविराहुतीळान्ता । आ नो मित्रावरुणा घृतैर्गव्यूतिमुक्षितम् । मध्वा रजांसि सुक्रतोम् ।

❀ ❀ ❀ ❀

पूर्ववदिळाभक्षणम् । शन्नो भवन्तु वाजिनो० वों । ये० हे वाजिनो वाजे वाजेवत० नैवौं० वाजिनस्याग्नेवीहीत्रौं० उपहूय यन्मे रेतः प्र० भक्षयामि । प्राणभक्षं भक्षयेत् । अया-श्चेत्यादि सर्वप्रायश्चित्तानि० उदवसानीयेष्टिपक्षे अग्नि-र्देवता । अग्निर्मूर्धा भुवो यज्ञस्येति याज्यानुवाक्ये । शेषं प्रकृतिवत् ॥ पूर्णाहुतिपक्षे न होतुः प्रयोगः ॥ सन्ति-ष्ठते ॥

Colophon :

इत्यग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः समाप्तः ॥

श्रीरस्तु .

Subject: Agniṣṭomahautraprayoga. This Ms. deals with the following:—

1 दीक्षणीयेष्टिः
2 प्रायणीयेष्टिः
3 आतिथ्येष्टिः
4 प्रवर्ग्यः
5 अग्नीषोमियम
6 सवनीयम्
7 अपोनप्त्रीयम्
8 इन्द्रपुरोडाशम
9 द्विदेवत्यम्
10 ऋतुयाजः
11 आज्यशस्त्रम्
12 प्रउगशस्त्रम्
प्रातस्सवनम्
माध्यन्दिनसवनम्
13 मरुत्वतीयशस्त्रम्
14 निष्केवल्यशस्त्रम्
तृतीयसवनम्
15 आग्निमारुतम्
16 यज्ञपुच्छम्—उक्थ्यम्
17 अवभृथेष्टिः
18 गार्हपत्योदवसनीयम्
19 मैत्रावरुणानुबन्ध्यम्

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ।

2401. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

T. S. Collection No. 209. Substance—Paper. Size—9½ × 5 inches. Sheets—84. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1225. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2400.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2402. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 248. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—67 (1st, 2nd and 28th wanting). Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1225. Author—(?). Complete.

Beginning :

(अथ सोमहौत्रयोगः । को यज्ञः क ऋत्विजः + युयो-
ध्यस्माज्जुहुराणमेनो) भूयिष्ठान्ते नम उक्ति विधेम ॐ ॥

End, colophon and subject—Same as No. 2400.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2403. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

T. S. Collection No. 185. Substance—Paper. Size—$8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—69 (2 to 4, 16, 31 to 38 wanting). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1025. Author—?. Incomplete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2400.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2404. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9142. Page 25. Left column.
Substance— Palm leaf. Size—$16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{8}$ inches. Leaves—11 (1-12; 8th sheet is missing). Lines — 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—(?). Incomplete (wants end).

Beginning:

हौत्रप्रयोग उच्यते ।

यज्ञेश्वरशर्मणस्सोमो भविष्यति । तत्र भवता हौत्रं कर्तव्यमिति सोमप्रवाकेनोक्तः........................
नेदत्त्वे महन्मे वोचो भर्गो मे वोचो यशो मे वोचः स्तोमं मे वोचः

* * * * *

मन्त्रवरणक्रमेण मधुपर्कः ॥

End:

नमसेदुपसीदत दध्नेदभिश्रीणीत नेन्द्रमिन्द्रे दधातनोम् ।
सञ्जानाना उपसीदन्नभिजु(?)ष्पत्नीवन्तो नमस्यन्नमस्यन्
ऋत्वांसस्तन्वः ऋत्वतस्वास्सखा सख्युर्न्नि................ ॥

Colophon: Nil.

Subject: Agniṣṭomahautraprayoga, probably belonging to the Āśvalāyana school of Ṛg-Veda.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. It is full of scriptorial blunders. Many leaves are worn out.

॥ बोधायनाग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2405. BODHĀYANĀGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9144 e. Page 25. Left column. Substance—Palm leaf. Size—16⅞ × 1⅞ inches. Leaves—17 (21-37). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—475. Author—(?). Incomplete.

Beginning:

अग्निष्टोमस्य प्रयोगक्लृप्तिरुच्यते ।

कृतसङ्कल्पकाले होता को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणेति । प्रतिवचनं ब्रूयात् । महन्मे वोचो यशो मे वोचस्स्तोमं मे वोचः क्लृप्तिं मे वोचः भुक्तिं मे वोचः सर्वं मे वोच इति जपित्वा अग्निष्टे स ते होताहं ते मानुषस्तन्मावतु तन्मा विशतु तेन भुक्ति(क्षि)षीयेति च ॥

End:

शय्युवाकान्ते उपोत्थानप्रभृति कृत्वा निष्क्रम्य वेदं गृह्णीयान्वेदमादिषु हृदयशूलमवांगुदयनीयाः । पश्चाच्छालामुखीयस्योपविश्य यजतीत्यादि निरूढपशुवत् । पत्नीसंयाजान्तोऽग्नीषोमीयः सन्तिष्ठते ॥

Colophon: Nil.

Subject: Agniṣṭomahautraprayoga, probably belonging to the Bodhāyana school of the Kṛṣṇayajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. It ends with Agniṣṭomīya prayoga.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2406. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4099. **Page** 24. Right **column.** Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—20. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of **Granthas**—325. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ।

सोममैत्रावरुणप्रयोगप्रारम्भः ।

संस्थितायामातिथ्येष्ट्यामाज्यन्तानूनप्त्रं करिष्यन्नभिमृशति । अनाधृष्टमस्यनाधृष्यं देवानामोजो अभिशस्तिपाः । अनभिशस्त्यञ्जसा सत्यमुपगेषंस्विते माधाः । स्पृष्ट्वोदकं राजानमाप्याययति । इदमादिमदन्तीरबर्थ उपसत्सु अंशुरंशुष्टे देव सोमाप्यायतामिन्द्रायैकधनविद आ तुभ्यमिन्द्राप्यायतामा त्वमिन्द्रायाप्यायस्वाप्याययास्मांत्सखीन् सन्या मेधया स्वस्ति ते देव सोमसुत्यामुदचमशीय । स्पृष्ट्वोदकं निह्नवते प्रस्तरे पाणी निधायोत्तानान्दक्षिणान्सव्यान्नीचः । एष्टा राय एष्टा वामानि प्रेषे भगाय ऋतमृतवादिभ्यो नमो दिवे नमः पृथिव्यै । प्रशास्तस्तीर्थेन प्रपद्यस्वेत्युक्ते दक्षिणोत्तराभ्यां पाणिभ्यां मित्रावरुणयोस्त्वा बाहुभ्यां प्रशास्तोः प्रशिषा प्रतिगृह्णाम्यवक्रो विधुरो भूयासम् । इति दण्डं प्रतिगृह्योत्तरेण होतारमतिव्रजेत् । दक्षिणेन दण्डं हरेत् । उत्तरेण हविर्धाने अति-

व्रज्य पूर्वया द्वारा सदः प्रपद्योत्तरेण यथास्वं धिष्ण्य-
मतिव्रज्य पश्चात्स्वस्य धिष्ण्यस्यावतिष्ठते ॥

End:

आपो अस्मान्मातरः शुन्धयन्तु घृतेन नो घृ(त)तम्नः
पुनन्तु। विश्वं हिरिप्रं प्रवहन्ति देवीरुदिदाभ्यः शुचिरा
पूत एमि। इदमापः प्रवहत यत्किञ्च दुरितं मयि। यद्वा-
हमभिदुद्रोह यद्वा शेप उतानृतम्। सुमित्र्यान० वयं
द्विष्मः। एतया वृताभ्युक्षेरन्नेवाप्यदीक्षिताः उन्नेतैनानुन्न-
यति उन्नेतरुन्नोनयोंने(?)तर्वस्वोभ्युन्नयमानः। इत्युन्नी-
यमाना जपन्ति। उद्वयन्तमसस्परि ज्योतिष्पश्यन्त उत्त-
रम्। देवं देवत्रा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम्। समानमत
ऊर्ध्वं हृदयशूलेनासंस्थाजपात्। ॐ च मे० तस्मै ते नमः॥

Colophon:

सोममैत्रावरुणप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject: Agniṣṭomamaitrāvaruṇaprayoga, giving out the duties of the Maitrāvaruṇa priest in the Hotṛ-gaṇa in the Agniṣṭoma (Jyotiṣṭoma) sacrifice, according to the Āśvalāyana school of Ṛg-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2407. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4100. Page 24. Right colmnu.

Substance—Paper. Size —$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets – 20.

Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas —325. Author—(?). Complete.

Beginning, end colophon and subject—Same as No. 2406.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2408. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4101. Page—24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—20. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas —325. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2406.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2409. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4102. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—20. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas —325. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2406.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2410. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4103. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—10⅜ × 5⅛ inches. Sheets—20. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—325. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2406.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2411. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4104. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—10¼ × 4⅜ inches. Sheets—20. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—325. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2406.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोममैत्रावरुणयोगः ॥

2412. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4105. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—10×4⅞ inches. Sheets—20. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—325. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2406.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2413. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4106. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—10¼×4⅞ inches. Sheets—20. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—325. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2406.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2414. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4107. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—10⅜×5⅛ inches. Sheets—19. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas:—325. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2406.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2415. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4108. **Page** 24. Right column. **Substance**—Paper. Size—10¼ × 4⅞ **inches.** Sheets—19. Lines—9 to a **Page.** Script—Devanāgarī. No. of **Granthas**—325. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2406.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2416. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4109. **Page** 24. Right **column.** **Substance**—Paper. Size—10⅞ × 4⅜ **inches.** Sheets—19. Lines—8 or 9 to a **Page.** Script—Devanāgarī. No. of Granthas—325. Author—(?). **Complete.**

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2406.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ अग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2417. AGNIṢṬOMAMAITRĀVARUṆA-PRAYOGAḤ.

T. S. Collection No. 187. Substance—Paper. Size—9½ × 4

inches. Sheets—19. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—350. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

सोमप्रवाकेणामुकशर्मणः सोमो भविष्यति । तत्र भवता प्रशास्तृत्वं कर्तव्यम् । एवं पृष्टस्तं पृच्छति । को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणा । यजमानः । आपो मे होत्राशंसिन्यः प्रशास्तारं त्वा वृणे । वृतो यजति । मह न्मे वोचो + सत्यमुपगेषं स्विते माधा । इति मन्त्रेण तानूनप्त्राख्यमाज्यमाभिमृशति । + अग्नीषोमीयः पशुः । प्रशास्तस्तीर्थेन प्रपद्यस्व । इति प्रेषितश्चात्वालोत्करावन्तरेण गत्वा प्रत्यङ्मुखस्तिष्ठन । + वेद्यां दण्डमवष्टभ्य ब्रूयात् । अथैकादश प्रयाजाः ॥

End:

आपो अस्मान् एमि ॥ इदमापः प्र० । सुमित्र्यान आप०द्विष्मः ॥ + आपो अद्या० वर्चसा ॥ गृहीतक्रमेण समिधोऽभ्यादध्यात् । अग्नेः समिदसि तेजोऽसि तेजो मेहा स्वाहा । सोमस्य समिदसि दृरिप्टेर्मा पाहि स्वाहा । पितॄणां समिदसि मृत्योर्मा पाहि स्वाहा । संस्थाजपेनोपतिष्ठते । ॐ च मे इति ॥

Colophon:

इति श्री अग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः समाप्तः ॥ शके १७४९ सर्व-

जित्संवत्सर भाद्रपदवद्यचतुर्थ्यां रवौ राक्षसभुवनकरामेण लिखित-

मिदं पुस्तकं समाप्तम् ।

Subject: Agniṣṭomamaitrāvaruṇaprayoga.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The Ms. is dated Śaka 1749 on Sarvajit year or 1827 A. D. The scribe is Rākṣasabhuvanakara Rāma.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमाच्छावाकप्रयोगः ॥

2418. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMĀ-CCHĀVĀKAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4030. Page 24. Right column.
Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{8}\times4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—13. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अग्निष्टोमाच्छावाकप्रयोगः ।

संस्थितायामातिथ्येष्ट्यामाज्यन्तानूनप्त्रं करिष्यन्नभि-
मृशति । अनाधृष्टमस्यनाधृष्यं देवानामोजो अभिशस्ति-
पा अनभिशस्त्यञ्जसा सत्यमुपगेषंस्विते माधाः ।
स्पृष्ट्वोदकं राजानमाप्याययति । इदमादि मदन्तीरवर्थ
उपसत्तु ॥

End:

आपो अद्यान्वचारिषं रसेन समगस्महि । पयस्वानग्न
आगहि तं मा संसृज वर्चसा । अग्नेस्समिदसि तेजोऽसि

तेजो मे दा स्वाहा । सोमस्य समिदसि दुरिष्टेर्मा पाहि स्वाहा । पितॄणां समिदसि मृत्योर्मा पाहि स्वाहा । ओं च मे स्वरश्च मे यज्ञोपचते नमश्च । यत्ते न्यूनं तस्मै त उपयते अतिरिक्तं तस्मै ते नमः ॥

Colophon :

अच्छावाकप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject : Agniṣṭomaprayoga, dealing with the duties of Acchāvāka—a priest in the Hotṛ gaṇa in the Agniṣṭoma Soma sacrifice.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमाच्छावाकप्रयोगः ॥

2419. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMĀCCHĀVĀKAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4031. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—10⅞ × 4⅜ inches. Sheets—12. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). **Complete.**

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2418.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमाच्छावाकप्रयोगः ॥

2420. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMĀCCHĀVĀKAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4033. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—10½ × 5 inches. Sheets—11. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2418.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमाच्छावाकप्रयोगः ॥

2421. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMĀCCHĀVĀKAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4034. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—10¼ × 4⅞ inches. Sheets—11. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2418.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमाच्छावाकप्रयोगः ॥

2422. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMĀCCHĀVĀKAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4037. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—10½ × 5⅛ inches. Sheets—10. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2418.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमाच्छावाकप्रयोगः ॥

2423. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMĀCCHĀVĀKAPRAYOGAḤ.

Not noticed by Burnell.

Substance—Paper. Size—10½ × 5⅝ inches. Sheets—10. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2418.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमाच्छावाकप्रयोगः ॥

2424. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMĀCCHĀVĀKAPRAYOGAḤ.

T. S. Collection No. 205. Substance—Paper. Size—11 × 5½ inches. Sheets—10. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. Author—?. Complete.

Beginning, end colophon and subject—Same as No. 2418.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमलघुपक्षग्रावस्तुत्प्रयोगः ॥

2425. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMALAGHUPAKṢAGRĀVASTUTPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4041. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—11 × 4¼ inches. Sheets—5. Lines —8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-

thas—60. Author—?. Complete.

Beginning:

अग्निष्टोमग्रावस्तोतृप्रयोगप्रारम्भः ।

संस्थितायामातिथ्येष्ट्यामाज्यन्तानूनप्त्रं करिष्यन्नभिमृशति । अनाधृष्टमस्यनाधृष्यन्देवानामोजो अभिशस्तिपा अनभिशस्त्यञ्जसा सत्यमुपगेषं स्विते मा धाः । स्पृष्टोदकं राजानमाप्याययति इदमादिमदन्तीरवर्थ उपसत्सु

*　　*　　*　　*

नमो दिवे नमः पृथिव्यै एतस्मिन्काले ग्रावस्तुत्प्रपद्यते । प्रागुदगाहवनीयादवस्थाय प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्यप आचम्य दक्षिणावृद्विहारं प्रपद्यते ।

End:

आपो अद्यान्वचारिषं रसेन समगस्महि पयस्वानग्न आगहि तं मा संसृज वर्चसा । यथा गृहीतम्—अग्नेः समिदसि तेजोऽसि तेजो मेदा स्वाहा । सोमस्य समिदसि दुरिष्टेर्मा पाहि स्वाहा । पितॄणां समिदासि मृत्योर्मा पाहि स्वाहा । ॐ च मे स्वरश्च मे यज्ञोपचते नमश्च यत्ते न्यूनं तस्मै त उपयते अतिरिक्तं तस्मै ते नमः ॥

Colophon:

इति अग्निष्टोमग्रावस्तोतृप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject: Agniṣṭoma(laghupakṣa)grāvastutprayoga, giving briefly the duties of the Grāvastut priest in the Hotṛ gaṇa in the Agniṣṭoma sacrifice, according to the Āśvalāyana school of Ṛg-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमलघुपक्षग्रावस्तुत्प्रयोगः ॥

2426. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-LAGHUPAKṢAGRĀVASTUTPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4042. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—5. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—60. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2425.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमलघुपक्षग्रावस्तुत्प्रयोगः ॥

2427. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-LAGHUPAKṢAGRĀVASTUTPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4043. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{8}$ inches. Sheets—5. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—60. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject— Same as No. 2425.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमलघुपक्षग्रावस्तुत्प्रयोगः ॥

2428. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-LAGHUPAKṢAGRĀVASTUTPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4044. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{8}$ inches. Sheets—4.

Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—60. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2425.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमलघुपक्षग्रावस्तुत्प्रयोगः ॥

2429. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-LAGHUPAKṢAGRĀVASTUTPRAYOGAḤ.

Not noticed by Burnell.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—4. Lines—9 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—60. Author—?. Complete

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2425.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमबृहत्पक्षग्रावस्तुत्प्रयोगः ॥

2430. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BṚHATPAKṢAGRĀVASTUTPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4045. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$11 \times 4\frac{3}{8}$ inches. Sheets—13. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of **Granthas**—160. Author—(?). Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

अग्निष्टोमग्रावस्तोतृप्रयोगप्रारम्भः ॥

संस्थितायामातिथ्येष्ट्यामाज्यन्तानूनप्त्रं करिष्यमभि

मृशति । अनाधृष्टमस्यनाधृष्यं देवानामोजोऽभिशस्तिपा अनभिशस्त्यञ्जसा सत्यमुपगेषं स्विते माधाः । स्पृष्ट्वोदकं राजानमाप्याययति । इदमादिमदन्तीरवर्थ उपसत्सु । अंशुरंशिष्टे देव सोमाप्यायतामिन्द्रायैकधनविद आ तुभ्यमिन्द्रः प्यायतामा त्वमिन्द्राय प्यायस्वाप्या(य)यास्मान्सखीन्सन्या मेधया स्वस्ति ते देवसोमसुत्यामुदृचमशीया स्पृष्ट्वोदकं निह्नवते प्रस्तरे पाणी निधायोत्तानान्दक्षिणान् सव्यान्नीचः । एष्टा राय एष्टा वामानि प्रेषे भगाय । ऋतमृतवादिभ्यो नमो दिवे नमः पृथिव्यै एतस्मिन्काले ग्रावस्तुत्प्रपद्यते ॥

End:

आपोऽद्यान्वचारिषं रसेन समगस्महि । पयस्वानग्न आगहि तं मा संसृज वर्चसा । यथा गृहीतम्— अग्नेः समिदसि तेजोऽसि तेजो मे दा स्वाहा । सोमस्य समिदसि दुरिष्टेर्मा पाहि स्वाहा । पितृणां समिदसि मृत्योर्मा पाहि स्वाहा । ॐ च मे स्वरश्च मे यज्ञोपचते नमश्च यत्ते न्यूनं तस्मै त उपयते अतिरिक्तं तस्मै ते नमः ॥

Colophon :

इत्यग्निष्टोमग्रावस्तोत्प्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject: Āśvalāyanabṛhatpakṣagrāvastutprayoga, giving the duties in detail of the grāvastut priest of the Hotṛ class in the Agniṣṭoma sacrifice according to the Āśvalāyana school of Ṛg-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमबृहत्पक्षग्रावस्तुत्प्रयोगः ॥

2431. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BṚHATPAKṢAGRĀVASTUTPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4046. Page 24. Right column. Substance--Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—11. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—160. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2430.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमबृहत्पक्षग्रावस्तुत्प्रयोगः ॥

2432. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BṚHATPAKṢAGRĀVASTUTPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4047. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets —11. Lines—9 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—160. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2430.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमबृहत्पक्षग्रावस्तुत्प्रयोगः ॥

2433. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-BṚHATPAKṢAGRĀVASTUTPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4048. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets —11.

Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—160. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2430.

Remarks:—The Ms is in good condition.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमबृहत्पक्षग्रावस्तुत्प्रयोगः ॥

2434. ĀŚVALĀYANĀGNIṢTOMA-BṚHATPAKṢAGRĀVASTUTPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4049. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4}\times4\frac{7}{8}$ inches. Sheets —10. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—160. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2430.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2435. ĀPASTAMBĀGNIṢTOMAUDGĀTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4151. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8}\times4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—58. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ।

अथोद्गातृप्रयोगः ।

ऋत्विगार्षेयो(ऽ)नूचान इत्याद्युक्तलक्षणवानृत्विग्भवति। यज्ञशर्मा ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन रथन्तरपृष्ठेन द्वादशशतदक्षिणेन सोमेन यक्ष्यते। तत्रौद्गात्रं भवता कर्तव्यमिति सोमप्रवाकेन प्राथितः उद्गाता यद्यार्त्विज्यं न करिष्यन्स्यात्तदा नमस्सोमराज्ञ इत्युक्त्वा प्रत्याख्यानं कुर्यात् न करिष्यामीति। यद्यार्त्विज्यं चिकीर्षति तदा सोमप्रवाकं यजमानं वा प्रतिमन्त्रयेत्। उद्गाता आध्वानादिषु[दि] कर्मसु क ऋत्वि(जः) नारायणशर्मादय इत्युक्ते, उद्गाता के याजयन्ति, ते चान्ये च इत्युक्ते, उद्गाता कच्चिन्नाहीनः, नाहीनो ज्योतिष्टोमोऽग्निष्टोमस्सोम इत्युक्ते, उद्गाता कच्चिन्न न्यस्तमार्त्विज्यं, न न्यस्तमार्त्विज्यमित्युक्ते, उद्गाता कच्चित्कल्याण्यो दक्षिणाः सन्ति कल्याण्यो दक्षिणास्सुरूपा बहुपणमूल्या द्वादशशतं गाव इत्युक्ते, उद्गाता यद्यार्त्विज्यं (न) करिष्यामीति निश्चिनोति तदा ब्रूयात्। महन्मे वोचो० ॥

End :

उदवसानीये प्रस्तोता प्रधानयागकाले गायन्ति त्वेत्युद्वंशीयं साम तृचं गायेत्। ऋषिरुद्वंशीयः। अनुष्टुप् छन्दः। इन्द्रो देवता ॥ गायन्ति त्वा गायत्रिण आ। अर्चन्त्यकमर्का २३ यिणाः। ब्रह्माणस्त्वा २ हो १ यि। शतक्रा २३ ताउ। उद्वंशमिव या १ यिमी २ रे। उद्वंशा २३४ मी। वाया ३ उवा ३। उपू। माऽ२ यिरो ३५ हायि। यत्सानोः सान्वारुह आ। भूर्यस्पष्टकर्तु २३ वो तं दिन्द्रा २ हो १ यि। अर्थ चेता २३ वायि।

यूथेन वृष्टिरा १ यिजा ३ तायि । यूथेना २३ मु । ष्णा-
यिरा ३ उवा ३ । उम् । जातो ३५ हायि । युंक्ष्वाहिके-
सिना हरी आ वृषण । कक्षिया २३ प्रा । अथाना १
हो १ यि । इन्द्रो सोमा २३ पाः । गिरामुपश्रुता १ यि
च ३ रा । गिराम् २३४ या श्रुता ३ उवा ३ । उप् ।
चाऽरो ३५ हायि ॥ पूर्णाहुतिहोमपक्षोऽपि प्रस्तोतुः
सामगानम् ॥

Colophon: (Sheet No. 58).

इति श्रीमद्राजाधिराज+श्रीसायणाचार्यस्य कृतौ यज्ञतन्त्रसुधानि-
धौ उ(औ)द्गात्राख्यः पदार्थः समाप्तः ॥

(Sheet Nos. 34 and 46)

इति श्री त्रिपाठीदामोदरसूनुरामकृष्णेन नानाभाईद्वि-
तीयनामधेयेन कृतायां ज्योतिष्टोमपद्धतौ प्रातस्सवनं समाप्तम् ॥

Subject: Agniṣṭomaprayoga, dealing with the duties of the Udgātṛ priest in the Agniṣṭoma sacrifice, probably belonging to the Āpastamba school of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The author of this work is one Rāmakṛṣṇa, otherwise known as Nānābha, son of Tripāṭhidāmodara. He has evidently based his work on Sāyaṇa's monumental work—Yajñatantrasudhānidhi. Hence this is only a reproduction of Sāyaṇa's work.

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2436. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMAUDGĀTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4152. Page 25. Left column.

Substance—Paper. Size —10¼ × 4¾ inches. Sheets—63. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2435.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2437. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMAUDGĀTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4153. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—10¼ × 4¾ inches. Sheets—67. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2435.

Remarks :— The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2438. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMAUDGĀTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4154. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—10¼ × 4¾ inches. Sheets—68. Lines—8 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas —1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2435.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2439. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMAUDGĀTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4155. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—10½ × 4¾ inches. Sheets—74. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2435.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2440. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMAUDGĀTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4156. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—10¾ × 4½ inches. Sheets—63. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2435.

Remarks:—The Ms. is in good condition. At the end of this Ms. the following extract (regarding sāmagāna) is given:—

अथाना २ हो ३ यि । इन्द्रसोमा २३ पाः । गिरोमुपश्रुता १ यिं

चो ३ रा । गिराम् २३४५ पो । श्रुतो ३ उ । वा ३ । चपू ।

चा २ रो ३५ हायि ! पूर्णाहुतिपक्षे प्रस्तोतुः सामगानम् ॥

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2441. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMAUDGĀTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9181 a. Page 24. Right column. Substance—Palm leaf. Size—15¼ × 1¼ inches. Leaves—30 (1-30). Lines—9 or 10 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाग्निष्टोमसंस्थस्य ज्योतिष्टोमस्य प्रयोग उच्यते ।
ऋत्विगार्षेयोऽनूचान इत्यादिलक्षणवानृत्विग्भवति ।
असौ ज्योतिष्टोमेन यक्ष्यते । तत्रौद्गात्रं भवता कर्तव्य-
मिति॰ Same as No. 2435.

End and subject—Same as No. 2435.

Colophon : (Sheet No. 24).

इति श्री त्रिपाठिदामोदरसूनुना रामकृष्णेन नानाभाई
द्वितियनामधेयेन कृतायां ज्योतिष्टोमपद्धतौ माध्यन्दिनं सवनं
समाप्तम् ॥

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition, though the leaves are a bit worm-eaten. The other work contained in this Ms. is Āpastambātyagniṣṭomaprayoga.

॥ अग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2442. AGNIṢṬOMAUDGĀTRA-PRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 249. Substance—Paper. Size—10½ × 4

inches. Sheets—53. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—800. Author—(?). Complete.

Beginning :

श्रीशिवाय नमः ॥

अथाग्निष्टोमप्रयोग उच्यते । तत्र च सर्वक्रतुप्रकृतिभूतस्य त्रिपर्वणो ज्योतिष्टोमस्य सर्वाहर्गणप्रकृति[र्वा]भूतस्य व्यूढद्वादशाहस्य ब्राह्मणेनैव क्लृप्तिरुक्तेति क्रत्वन्तराण्येव कल्पितानि । तत्र सूत्रब्राह्मणानुसारेण सङ्क्षिप्य प्रदर्श्यते । तत्राग्निष्टोमसंस्थस्य ज्योतिष्टोमस्य प्रयोगः । ऋत्विगार्षेय इत्यादि सूत्रोक्तलक्षणावृत्विग्याज्यौ । तत्र तावत् यज्ञशर्मा ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन रथन्तरपृष्ठेन द्वादशशतदक्षिणेन सोमेन यक्ष्यते । तत्र भवता औद्गात्रं कर्तव्यमिति सोमप्रवाकेन प्रार्थितः ॥ उद्गाता ॥ क ऋत्विज इति पृच्छति । नारायणशर्मादय इति सोमप्रवाकः प्रतिवचनं ब्रूयात् ।

End :

उदवसानीयायामिष्टौ—उद्वंशीयस्य साम्नः विश्वे देवा ऋषिः अनुष्टुप्छन्दः इन्द्रो देवता । उद्वंशीयम् । गायन्ति त्वा गायत्रिणाम् । अर्कः (?)चेत्यर्क मर्का इणाः । ब्रह्माणस्त्वासेहोयि । शकः तत्रता उ उद्वंशमिवाये । मिये माइरे

* * * *

गिराम्रुपभ्रुता इंचार । गिशेराम्रूप । भ्रुखुता उवा उचपू । चाखी रोहाइ ॥ श्रीशिवाय नमः । सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमः ॥

Colophon :

अग्निष्टोमप्रयोग: समाप्त: ॥

Subject : Agniṣṭomaudgātraprayoga, giving the duties of the Udgātṛ priest in the Agniṣṭoma sacrifice.

Remarks:—The Ms. is old and is in good condition.

॥ अग्निष्टोमसामप्रयोगः ॥

2443. AGNIṢṬOMASĀMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4171. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—10. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—130. Author—(?). Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

हुंम् । युञ्जे वाच ँ शतपदोम् । गाये सहस्रवर्तनि गा-
यत्रं त्रैष्टुभं जगद्विश्वारूपाणि सम्भार्ता २ । देवा ॐ का
ँ सिचा १२१२ हुंम् । आ २ । को हरो । आ ३ ४ ५ १ ॥
अग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्नोम् । आग्निर्ज्योतिर्ज्योतिराग्नी
२ः। अग्निर्ज्योतिर्ज्योता १२१२ ईः । हुम् ।
आ २ । आग्नो । आ ३ ४ ५ । इन्द्रो ज्योतिर्ज्योतिरि-
न्द्रोम् । आ इन्द्रो ज्योतिर्ज्योतिरा इन्द्रा २ : । इन्द्रो

ज्योतिर्ज्योता १२ १२ ईः । हुम् । आ २ । आयिन्द्रो ।

आ ३ ४ ५ ॥

End—Same as No. 2440.

Colophon :

इति साम समाप्तम् ॥

Subject : Sāmans to be chanted by the Udgātṛ gaṇa in the Jyotiṣṭoma sacrifice.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ अग्निष्टोमसामप्रयोगः ॥

2444. AGNIṢṬOMASĀMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4172. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—10½ × 5 inches. Sheets—10. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—130. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2443.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ अग्निष्टोमसामप्रयोगः ॥

2445. AGNIṢṬOMASĀMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 473. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—10½ × 5 inches. Sheets—10. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—130. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2443.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ अग्निष्टोमसामप्रयोगः ॥

2446. AGNIṢṬOMASĀMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4174. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—10¼ × 4¾ inches. Sheets—10. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—130. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2443.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ अग्निष्टोमसामप्रयोगः ॥

2447. AGNIṢṬOMASĀMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4175. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—10⅛ × 4⅞ inches. Sheets—10. Lines —8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—130. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2443.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ अग्निष्टोमसामप्रयोगः ॥

2448. AGNIṢṬOMASĀMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4176. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—10. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—130. Author—(?). **Complete.**

Beginning, end and subject—Same as No. 2443.

Colophon :

इति साममन्त्रं(:) सम्पूर्णम् (:) ॥

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ अग्निष्टोमसामप्रयोगः ॥

2449. AGNIṢṬOMASĀMAPRAYOGAH.

Burnell's Catalogue No. 4177. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—9. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—130. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2443.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ अग्निष्टोमसामप्रयोगः ॥

2450. AGNIṢṬOMASĀMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4178. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{8}$ inches. Sheets—9. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—130. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2443.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ अग्निष्टोमप्रस्तोतृसामप्रयोगः ॥

2451. AGNIṢṬOMAPRASTOTṚSĀMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4182. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Sheets—8. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—125. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ त्यमूषु । वाजि ना ३ ४ ५ देव जूता २ ३ ४ म् । सहा वानन्ता । रुता ३ । र॒थानाम् । अरिष्टना २३४ यिमीम् । पृतना ३४३ जमाशुम् । स्वस्त । या-षि । तार्क्ष्यमिहा ३४३ । हु ३ वा ५ यि मा ६५६ ॥ १ ॥

End:

इमम॒ स्तो २३४ माय् । अर्हते २३४ जा । ता वेदसे ३ । हो इ । रथामि २३४ वा । सं मोह २३४ मा । मानीषया ३ । हो यि । भद्राहि २३४ नाः । प्रमाती २३४ रा । स्यास॒ सद ३ । हो यि अग्ना इ सा २३४ ख्यायि मारायिषा २३४ मा । वा यं ते वा ३ । हो २३४५ इ । डा ॥ ३७॥ लोकद्वारमपा-वार्नु २ । पश्येम त्वा वय॒ रा १२ ॥ हुम् । आ २ ।

१ २^ १ १ १
जायो । आ ३ ४ ५ ॥

Colophon:

इति प्रस्तोतृ[त्व]सामप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject: Prastotṛsāmaprayoga, giving the sāmans to be chanted by the Prastotṛ priest of the Udgātṛ gaṇa in the Agniṣṭoma sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ अग्निष्टोमप्रस्तोतृसामप्रयोगः ॥

2452. AGNIṢṬOMAPRASTOTṚSĀMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4180. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—9. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—125. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2451.

Remarks:—The Ms. is in good condition and is unaccented.

॥ अग्निष्टोमप्रस्तोतृसामप्रयोगः ॥

2453. AGNIṢṬOMAPRASTOTṚSĀMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4181. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—8. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—125. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2451.

Remarks :—The Ms. is in good condition and is unaccented.

॥ अग्निष्टोमप्रस्तोतृसामप्रयोगः ॥

2454. AGNIṢṬOMAPRASTOTṚSĀMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4183. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{8} \times 5\frac{1}{8}$ inches. Sheets—7. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—125. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2451.

Remarks :—The Ms. is in good condition and is accented. On the side margin of the title sheet is given 'सेंकराजीवेंकाजीयाच पुस्तक.' i. e., this Ms. belonged to Śaṅkaraveṅkāji.

॥ अग्निष्टोमप्रस्तोतृसामप्रयागेः ॥

2455. AGNIṢṬOMAPRASTOTṚSĀMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4184. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Sheets—7. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—125. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2451.

Remarks :—The Ms. is in good condition and is accented.

॥ अग्निष्टोमप्रस्तोतृसामप्रयोगः ॥

2456. AGNIṢṬOMAPRASTOTṚSĀMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4179. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Sheets—8. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—125. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2451.

Remarks:—The Ms. is in good condition and is not accented.

॥ बोधायनाग्निष्टोमप्रातिप्रस्थात्रप्रयोगः ॥

2457. BODHĀYANĀGNIṢṬOMAPRĀTI-PRASTHĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3718.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—50. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—900. Author—(?). Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

बोधायनप्र(प्रा)तिप्रस्थात्राध्वरप्रयोगः ।

प्रतिप्रस्थाता स्नात्वाचम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य परमेश्वरप्रीत्यर्थमार्त्विज्यं करिष्यन्नात्मनश्शुध्यर्थं पवनमन्त्राचमनमन्त्रप्रोक्षणानि करिष्य इति सङ्कल्प्य दर्भपुञ्जीलैस्सप्तभिरेतन्मन्त्रप्रोक्षणम् । ऋत्विग्भिस्सहाग्न्यगारं प्रवि-

श्योत्तरत उपविशति । तन्म ऋध्यतामित्युक्ते तत्त ऋध्यतां तत्ते समृध्यतां तत्ते सम्पद्यतां कामः इति प्रतिब्रूयात् । सम्म(म)न्न(न्त्र)वरणेऽमुकशर्माहं प्रातिप्रस्थात्रेण त्वा गच्छामि याजयतु मा भवानित्युक्ते तं पृच्छति को यज्ञ इति । ज्योतिष्टोमोऽग्निष्टोमः सोम इत्युक्ते क ऋत्विज इति पृच्छति यज्ञदत्त, शर्मादय इत्युक्ते, के याजयन्तीति पृच्छति, ते चान्ये चेत्युक्ते, कच्चिन्नाहीन इति पृच्छति, नाहीनो ज्योतिष्टोमोऽग्निष्टोमः सोम इत्युक्ते, कच्चित्कल्याणो(ण्यो) दक्षिणा इति पृच्छति, सन्ति कल्याणः-(ण्यः) सुरूपा बहुमूल्या द्वादशशतं गावः इत्युक्त्वा आदित्यो मे(ऽ)ध्वर्युरिति रते, आदित्यस्तेऽध्वर्युस्स तेऽध्वर्युरध्वर्युरहं ते मानुष इति प्रत्युक्त्वा वृतो जपति—महन्मे वोचो, भर्गो मे वोचो, यशो मे वोचस्स्तोमं मे वोचः क्लृप्तिं मे वोचो भुक्तिं मे वोचस्सर्वं मे वोचस्तन्मावतु स्त(त)न्मा विशतु तेन भुक्षिषीय ॥ अथ बोधायनमधुपर्कः ॥

End:

शालामुखीयं दक्षिणाग्निं पुराणगार्हपत्यश्च परिस्तीर्याग्रेण गार्हपत्यं तृणानि संस्तीर्य तेषु प्रायणीयत्रत्पात्राणि सादयति— स्फ्यं च चरुस्थालीं समेक्षणां चाग्निहोत्रहवणीं च शूर्पं च कृष्णाजिनं चोलूखलं च मुसलं च जुहूं चोपभृतं च स्रुवं च ध्रुवां च प्राशित्रहरणं चेडापात्रं च प्रणीताप्रणयनं चाज्यस्थालीं च वेदं च दारुपात्रीं च यो‍क्त्रं च स्रुक् सम्मार्जनार्थमन्यांश्च दर्भा‍

नासाद्योपरमति ॥ सन्तिष्ठते प्रतिप्रस्थातृप्रयोगः ॥

Colophon: Nil.

Subject: Agniṣṭomaprayoga, based on Bodhāyanasūtras of Black Yajur-Veda, dealing with the duties of the Pratiprasthātṛ priest in the Adhvaryu gaṇa in the Agniṣṭoma Soma sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in good condition. This No. 3718 is given by Dr. Burnell in his Errata et addenda to be put on page 28 b of his Catalogue under the heading of 'Fragments of Prayoga and Prāyaścitta'.

॥ बोधायनाग्निष्टोमप्रातिप्रस्थात्रप्रयोगः ॥

2458. BODHĀYANĀGNIṢṬOMAPRĀTI-PRASTHĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3777. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—51. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—900. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2457.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनाग्निष्टोमप्रातिप्रस्थात्रप्रयोगः ॥

2459. BODHĀYANĀGNIṢṬOMAPRĀTI-PRASTHĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3778.

Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{8} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—49.

Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—900. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2457.

Remarks :—The Ms. is in good condition. Dr. Burnell mentioned Nos. 3778-81 in his Errata to be put on page 28 under 'Fragments of Prayoga and Prāyaścitta'.

॥ बोधायनाग्निष्टोमप्रातिप्रस्थात्रप्रयोगः ॥

2460. BODHĀYANĀGNIṢṬOMAPRĀTIPRASTHĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3779.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{3}{8}$ inches. Sheets—56. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—900. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2457.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनाग्निष्टोमप्रातिप्रस्थात्रप्रयोगः ॥

2461. BODHĀYANĀGNIṢṬOMAPRĀTIPRASTHĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3780.

Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{8} \times 5\frac{1}{8}$ inches. Sheets—45. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—900. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2457.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनाग्निष्टोमप्रातिप्रस्थात्रप्रयोगः ॥

2462. BODHĀYANĀGNIṢṬOMAPRĀTI-PRASTHĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3781.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—26 (21-46). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—(?). Incomplete.

Beginning:

....ग्रहार्थमञ्जलिना सोममुपहन्ति तदा तूष्णीमेवान्तर्द-
धाति प्रथमाभ्यामंशुभ्यां पुनः सचत एतावंशू द्वितीय-
पर्याये एकादश कृत्वाभिषवान्ते तूष्णीमेवान्तर्दधाति म-
ध्यमाभ्यामंशुभ्यां सचत एतावप्यंशू तृतीयपर्याये द्वादश-
कृत्वोऽभिषवान्ते पूर्ववत्तूष्णीमेवान्तर्दधात्युत्तमाभ्यामंशु-
भ्यां सचत एवाप्यंशू । अथ ग्रहमध्वर्यवे प्रयच्छति याव-
देवात्राध्वर्युः उपांशुसवनप्रत्यभिमर्शनान्तं कर्म चेष्टति ता-
वदेष प्रतिप्रस्थाता राजन्येवांशूनां द्वौ द्वावंशू अपि सृजति ।

End, colophon and subject—Same as No. 2457.

Remarks :— The Ms. is in good condition. The Ms. abruptly begins in the middle of the work.

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमनैष्ट्रप्रयोगः ॥

2463. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMANAIṢṬRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4025 Page 29. Rihgt column.

Substance—Paper. Size—11×4⅜ inches. Sheets—9. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—110. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अग्निष्टोमनेष्टृप्रयोगप्रारम्भः । संस्थितायामातिथ्येष्ट्यामाज्यन्तानूनप्त्रं करिष्यन्नभिमृशति । अनाधृष्टमस्यनाधृष्यन्देवानामोजो अभिशस्तिपा अनभिशस्त्यञ्जसा सत्यमुपगेषं स्विते माधाः । स्पृष्ट्वोदकं राजानमाप्याययति । इति मादिमदन्तीरबर्थ उपसत्सु अंशुरंशुष्टे देव सोमाप्यायतामिन्द्रायैकधनाविद आ तुभ्यमिन्द्रः प्यायतामा त्वमिन्द्राय प्यायस्वाप्यायययास्मान्सखीन् ॥

End :

आपो अस्मान्वचारिषं रसेन समगस्महि(?) । पयस्वानग्न आगहि तं मा संसृज वर्चसा ततः समिधोऽभ्यादधाति । यथागृहीतम् । अग्नेस्समिदसि तेजोऽसि तेजो मेदा स्वाहा । सोमस्य समिदसि दुरिष्टेर्मा पाहि स्वाहा । पितॄणां समिदसि मृत्योर्मा पाहि स्वाहा । ॐ च मे स्वरश्च मे यज्ञोपचते नमश्च । यत्ते न्यूनं तस्मै त उपयत्ते अतिरिक्तं तस्मै ते नमः ॥

Colophon :

इत्यग्निष्टोमनेष्टृप्रयोगस्सम्पूर्णः ॥

Subject: Agniṣṭomaprayoga giving the special duties of the

Neṣṭṛ priest belonging to the Adhvaryu gaṇa in the Agniṣṭoma sacrifice, according to the Āpastamba school of the Black Yajur-Veda.

Remarks :— The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमनैष्ट्रप्रयोगः ॥

2464. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMANAIṢṬRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4026. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—10⅛ × 4⅜ inches. Sheets—8. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—110. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2463.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमनैष्ट्रप्रयोगः ॥

2465. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMANAIṢṬRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4027. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—10⅛ × 4⅜ inches. Sheets—8. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—110. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2463.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमनैष्ट्रप्रयोगः ॥

2466. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMANAIṢṬRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4028. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—8. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—110. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2463.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बाग्निष्टोमनैष्ट्रप्रयोगः ॥

2467. ĀPASTAMBĀGNIṢṬOMANAIṢṬRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4027. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—7. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—110. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2463.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनाग्निष्टोमौन्नेत्रप्रयोगः ॥

2468. BODHĀYANĀGNIṢṬOMAUN-NETRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3774. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$11 \times 5\frac{3}{8}$ inches. Sheets—11.

Lines—8 to 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—175. Author—(?). Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथाग्निष्टोमोन्नेतृत्वप्रयोगः । आर्त्विज्यं करिष्यमाण उन्नेता स्नात्वोदेत्याहतं वासः परिधाय कर्माङ्गमन्ययज्ञोपवीतमजिनं वासः सूत्रं वा धृत्वाचम्य, प्राणानायम्य, देशकालौ सङ्कीर्त्य, परमेश्वरप्रीत्यर्थमार्त्विज्यं करिष्यमाण आत्मनश्शुध्यर्थे पवनमन्त्राचमनमन्त्रप्रोक्षणानि करिष्ये इति सङ्कल्प्य, सप्तभिर्दर्भपुञ्जीलैः कण्ठादुपर्युन्मृज्य, सप्तभिर्नाभेरुपर्याकण्ठं, सप्तभिर्नाभेरध आगुल्फमवमृज्य तानि दर्भपुञ्जीलानि समुचित्याद्भिरभ्युक्ष्योत्तरतो निरस्याप उपस्पृशेत् ॥

End :

अभिष्ठितो वरुणस्य पाशः इति उन्नेतरुन्नोनय(नये ?)स्युक्ते यजमानपत्नी हस्तौ गृहीत्वा तिसृभिरुद्वतीभिरुत्तारयति । ‘उद्वयं तमसस्परि पश्यन्तो ज्योतिरुत्तरम् । देवं देवत्रा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम् । उदुत्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः । दृशे विश्वाय सूर्यम् । चित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः । आ प्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षं सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्च’ । इति । अथाप्रतीक्षमागच्छति । प्रपथे समिधः करोति एधोऽस्येधिषीमहि । एत्याहवनीयेऽभ्यादधाति । ‘समिदासि स्वाहा । तेजोऽसि स्वाहा । तेजो मयि धेहि स्वाहा’ । इति । अथाहवनीयमुपतिष्ठते । अपो

अन्वचारिषं रसेन समसृक्ष्महि । पयस्वां अग्न आगमं तं मा सं सृज वर्चसा इति सन्तिष्ठते उन्नेतृप्रयोगः ॥

Colophon : Nil.

Subject : Agniṣṭomaprayoga dealing with the duties of the Unnetṛ—one of the four priests in the Adhvaryu gaṇa—in the Agniṣṭoma sacrifice, according to the Bodhāyana school of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनाग्निष्टोमोन्नेतृप्रयोगः ॥

2469. BODHĀYANĀGNIṢṬOMONNETṚ-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3775. Page 24. Right column.

Substance—Paper. **Size**—$10\frac{1}{2}\times 5$ inches. **Sheets**—10. Lines—9 to a Page. Script—Devanagarī. No. of Granthas—175. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2468.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनाग्निष्टोमोन्नेतृप्रयोगमन्त्राः ॥

2470. BODHĀYANĀGNIṢṬOMONNETṚ-PRAYOGAMANTRĀḤ.

Burnell's Catalogue No. 3776. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{7}{8}\times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—2. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—25. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ।

अथोन्नेतृप्रयोगः । अनाधृष्टमस्यनाधृष्यं देवानामोजो-ऽभिशस्तिपाः अनभिशस्तेन्यम् । उपहूतः । अꣳशुरꣳशुस्ते देवसोमाप्यायतामिन्द्रायैकधनविद आ तुभ्यमिन्द्राप्याय-तामा त्वमिन्द्राप्यायस्व ।

End:

आ प्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षं सूर्य आत्मा जगतस्त-स्थुषश्च । एधोऽस्येधिषीमहि । समिदसि स्वाहा । तेजोऽसि स्वाहा । तेजो मयि धेहि स्वाहा । आपो अद्यान्वचारि-षꣳ रसेन समसृक्ष्महि । पयस्वाꣳ अग्न आगमन्तं मा सꣳ-सृज वर्चसा ॥

Colophon: Nil.

Subject: Agniṣṭomaprayogamantras to be recited by the Unnetṛ priest of the Adhvaryu gaṇa in the Agniṣṭoma sacrifice.

Remarks:— The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बात्याग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2471. APĀSTAMBĀTYAGNIṢṬOMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3839. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—4. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—55. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ।

आपस्तम्बात्यग्निष्टोमप्रारम्भः ।

आदौ ब्राह्मणाननुज्ञाप्य गणेशपूजां कृत्वा पुण्याहं वाचयित्वा वसन्ते पौर्णमास्याममावास्यायां वा सुत्या यथा स्यात्तथोपक्रमः कर्तव्यः । अपरेण गार्हपत्यमिष्टप्रथमयज्ञो दर्भेष्वासीनो दर्भान्धारयमाणः पत्न्या सह प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य ममोपात्तदुरितक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं सोमेन यक्ष्ये । ज्योतिष्टोमेनात्यग्निष्टोमेन रथन्तरसाम्ना द्वादशशतदक्षिणेन तेन परमेश्वरं प्रीणयामि ।

End:

तयोरनुभक्षं भक्षयामि । वाग्जुषाणा सोमस्य तृप्यतु । हिन्वम इत्यादिनाभ्यभिमर्शनान्तम् । सर्वांश्चमसान्द्विर्होता भक्षयति । ततः समाख्याभक्षणम् । प्रक्षाळितेषु चमसेषु सदसः पुरस्ताद्धृतं श्वेताश्वं हिरण्यं चाध्वर्यवे ददाति । अश्वहिरण्य इति छन्दोगवचनात् । अग्नीदौपयजानित्याद्युदवसानीयान्तमग्निष्टोमवत् ।

Colophon:

इति अत्यग्निष्टोमप्रयोगस्समाप्तः ॥

Subject: Atyagniṣṭomaprayoga, according to the Āpastamba school of the Black Yajur-Veda, giving the details of the prayoga of the Atyagniṣṭoma Soma sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनात्यग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2472. BODHĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3727. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—198. Lines—9 or 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—4000. Author—Bālādīkṣita. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

बौधायनात्यग्निष्टोमप्रयोगः ।

प्रणम्य बोधायनसूत्रकारं
तदुक्तकर्माचरणाय सम्यक् ।
शिवेन्द्रपृथ्वीपतिबोधितोऽहं
करोमि बालाध्वरकृत्प्रयोगम् ॥

अग्निष्टोमेन यक्ष्यमाणो भवति ।
सोमेन यक्ष्यमाणस्य यस्य पित्रादयस्त्रयः ।
नेजिरे सोमयागेन स स्याद्विच्छिन्नसोमकः ॥
आलभेत स ऐन्द्राग्नमवशीर्णगवं पशुम् ।
यस्य वेदश्च वेदी च विच्छिद्येते त्रिपूरुषम् ॥
स वै दुर्ब्राह्मणो नाम यश्चैव वृषळीपतिः ।
विच्छिन्नसोमपानो वा दुर्ब्राह्मण उदाहृतः ॥
आलभेताश्विनं धूम्रललामं सत्वजं पशुम् ।
सोमाधिकारहेतुत्वात्सोमारम्भात्तु पूर्वतः ॥

पूर्वपक्षे पर्वणि वा पशुद्वयमिदं मतम् ।
सोमाधाने तु सोमात्प्राक् प्रकृतीष्ट्यनुपक्रमात् ॥
अन्वारम्भेष्टिविरहान्नेदमस्ति पशुद्वयम् ।
अतो विच्छिन्नसोमस्य सोमाधानं न विद्यते ॥
अग्नीषोमीयपशुना सवनीयेन वाप्ययम् ।
पशू समानतन्त्रौ स्तामिति बोधायनादयः ॥
इति केचित्तथा कल्पसूत्रं क्वापि न दृश्यते ।
विस्रम्भे सति कर्तव्यं सोमाधाने पशुद्वयम् ॥
द्वादशैकत्रिचत्वारो दीक्षाकल्पा व्यवस्थिताः ।
आत्मानुकूलदिवसः प्रक्रमापेक्षया यदि ॥
नक्षत्रदीक्षायागस्तु पौर्णमास्यां व्यवस्थितः ।

स उपकल्पयते कृष्णाजिनं च कृष्णविषाणं च वासश्च मेखलां च सैषा पृथ्वी वेणी कार्या भवति त्रिवृदेकतः पाशा द्वाविंशतिं च दर्भपिञ्जूलानि ।

* * *

द्वौ कटपरिवारौ कुर्वन्ति, पूर्वं यजमानायापरं पत्न्यै, तयोः प्राचीद्वारौ कुर्वन्ति तदुदकुम्भौ निधापयति ।

चित्रास्वात्यन्तरं श्रोणा दक्षिणापथवासिनाम् ।
प्राची तु कृत्तिका ज्ञेया उत्तरापथवासिनाम् ॥
द्वादश प्रक्रमं व्यासः प्राग्वंशः षोडशायतः ।
अपि वा द्वादशायामः दशव्यासश्च कीर्तितः ॥

End:

अन्वाहार्यमासाद्य वत्सतरीं ददाति । सा प्रसिद्धेष्टिः स-

न्तिष्ठते ब्राह्मणतर्पणान्ता। अथारण्योरग्नीन्समारोह्य, प्रत्यक्षान्वा यथा पुरस्तात् स्वान्यग्न्यायतनान्यध्यवसाय माथित्वाग्नीन्विहृत्य, गार्हपत्य आज्यं विलाप्योत्पूय * अथाज्यस्थाल्या स्रुवेणोपघातं कूश्माण्डानि जुहोति यद्देवा देवहेडनमित्यादि वरदानान्तम्। अथ सायमग्निहोत्रं जुहोति। न कालातिक्रमप्रायश्चित्तम्। काले प्रातर्होमः। सन्तिष्ठतेऽत्यग्निष्टोमोऽत्यग्निष्टोमः॥

Colophon:

इति श्रीशाहजीमहाराजपुरवास्तव्येन बालाध्वरिणा कृतोऽत्यग्निष्टोमप्रयोगः सम्पूर्णः॥

शालिवाहनशक १७५८ दुर्मुखनामसंवत्सरः आश्विनवद्यदशमी गुरुवारः॥

Subject: Atyagniṣṭomaprayoga, belonging to the Bodhāyana school of the Black Yajur-Veda, giving all the ritualistic details of the Atyagniṣṭoma Soma sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The author of this prayoga tract is Bālādhvarin. The Ms. is dated Śaka 1758 in the year Durmukha which corresponds to 1836 A. D. Two sheets are missing in the middle of this Ms.

॥ बोधायनात्यग्निष्टोमप्रयोगः॥

2473. BODHĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3731. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—182. Lines—9 or 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3460. Author—Bālādhvarin. Incomplete.

Beginning and subject—Same as No. 2472.

End :

अथ यज्ञपुच्छम् । अथ सम्प्रैषमाह

* * * *

यजमानः प्राचीनावीती दक्षिणाग्रं बर्हिस्तीर्त्वाद्भिर्मार्जयति मार्जयन्तां पितरो मार्जयन्तां पितामहा मार्जयन्तां प्रपितामहा इत्यथ तिस्रो धाना ददात्येतत्ते ततासौ ये चत्वामन्वे तत्ते पितामहासौ ये च त्वामन्वेतत्ते प्रपितामहासौ ये च त्वामन्विति प्रतिमन्त्रमेकैकां मसाविति स्थाने स्वपित्रादि....॥

Colophon: (Sheet No. 144).

इति श्रीशाहजीमहाराजपुरवास्तव्येन बालादीक्षितेन कृ(ते अ)तात्यग्निष्टोमप्रयोगे प्रातस्सवनं सम्पूर्णम् ॥

Remarks :—The Ms. is in good condition. It breaks off in the beginning of the yajñapuccha, the last part of the Soma sacrifice.

॥ बोधायनात्यग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2474. BODHĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3730.

Substance—Paper. Size—10½ × 5 inches. Sheets—78. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1750. Author—Bālādīkṣita. Incomplete.

Beginning and subject—Same as No. 2472.

End:

अथ पशुपुरोडाशाः । अग्नीत्पशुपुरोडाशान्निर्वप प्रतिप्रस्थातः पशून्विशाधि * * *

ऐन्द्रः प्राण इत्यवदानानि सम्मृश्य श्रीरसीति वसाहोमं प्रयौति सम्मृष्टस्य पशोः प्रतिजावनीं हरन्ति पशुं जुहूपभृदिडावसाहोमपात्राण्यपि यथाहृतमुत्तरेण यूपं परीत्य स्रुचा वाददान आह— इन्द्राग्निभ्यां छागस्य हविषोऽनुब्रूहीत्यत्याक्रम्याश्राव्याह—इन्द्राग्निभ्यां छाग.... ॥

Colophon : Nil.

Remarks:—The Ms. is in good condition. It breaks off in the 30th Khaṇḍa of the Prātassavanapraśna of the Somakalpa. This No. is not however found in Dr. Burnell's Catalogue.

॥ बोधायनात्यग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2475. BODHĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3729.

Substance—Paper. Size—10⅛ × 4⅜ inches. Sheets—86. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1600. Author—Bālādīkṣita. Incomplete.

Beginning and subject—Same as No. 2472.

End :

अग्ने व्रतपते त्वं व्रतानां व्रतपतिरसि या मम तनूस्त्वय्यभूदियꣳ सा मयि या तव तनूर्मय्यभूदेषा सा त्वयि यथायथं नौ व्रतपते व्रतिनोर्व्रतानि(नी)त्यथैनं सꣳशास्ति स्रस्नीष्वमेखलां प्रमष्टी(?) सारय मैत्रावरुणाय दण्डं प्रयच्छ यजमान इति त्वा चक्षतां नामग्राहं ते पितृभिः पितामहैः प्रपितामहैः पुत्रैः पौत्रैः सुब्रह्मण्यः सुब्रह्मण्या-

माह्वयत्विति स एवमेवैतत्सर्वं करोति । अनुदेशनान्ते मै.... ॥

Colophon : Nil.

Remarks:—The Ms. is in good condition. It breaks off in the 29th Khaṇḍa of the Prātassavanapraśnas of the Somakalpa. This No. is not, however, found in Dr. Burnell's Catalogue.

॥ बोधायनात्यग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2476. BODHĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3728.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{3} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—53. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Bālādīkṣita. Incomplete.

Beginning and subject—Same as No. 2472.

End :

घर्मस्य यजेति वषट्कृते जुहोति स्वाहा । इन्द्राय स्वाहा । इन्द्राश्विभ्यामिदम् । स्वाहेन्द्रा वषडित्यनुवषट्कृते हुत्वा । अग्नये स्विष्टकृत इदम् । वाचयति घर्ममपातमश्विनाहर्दिवानम् । अहर्दिवाभिरूतिभिः । अनुवां द्यावापृथिवी अमंसातां तं प्राव्यं(?) पथः वषट् । नमो दिवे नमः पृथिव्यै दिविधां इमं... ... ॥

Colophon : Nil.

Remarks:—The Ms. is in good condition. It is full of scriptorial errors. It breaks off in the 20th Khaṇḍa of the Prātassavana-

praśna of the Somakalpa. This No. is not, however, found in Dr. Burnell's Catalogue.

॥ बोधायनात्यग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2477. BODHĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3724. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—22. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—450. Author—Bālādīkṣita. Incomplete.

Beginning and subject—Same as No. 2472.

End:

वेदं कृत्वा पाणी सम्मृशीत परिस्तृणीयात् । आसनानि कल्पयित्वा पात्राणि निर्णिज्य सादयेत् । स्फ्येनैकादशकपालमन्वाहार्यस्थालीयोक्त्रवर्ज्य(र्जं)म् । शेषं प्रकृतिवत् । ब्रह्माणं तूष्णीमुपवेश्य न वृणीते पृष्ट्वा स्तीर्त्वा पवित्रे कृत्वापः प्रणीयाग्नि ... ॥

Colophon: Nil.

Remarks:—The Ms. is in good condition. It breaks off in the third Khaṇḍa of the Prātassavanapraśna of the Somakalpa.

॥ बोधायनात्यग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2478. BODHĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-PRAYOGAḤ.

Not noticed by Burnell.

Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—9.

Lines—10 or 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—Bālādīkṣita (?). A fragment only.

Beginning :

प्रायश्चित्तपशुपक्षेऽग्नीषोमीयपशावेकां शाखामाहरति । + शाखापवित्रकरणान्त उत्तरेण शालामुखीयं दर्भेषु सादयति । शाखापवित्रं, षड्पाश्रपणीः, षड्शनाः । तिस्रः पशुकुम्भीः, त्रीणि हृ(द)यशूलानि च सादयित्वा प्रोक्ष्योपरमति । पात्रासादने । एकां स्वाधितिं तिस्र(:) स्वरवः । अन्यत्समानम् । यूपस्यावृता यूपमुच्छ्रयति । + तिस्रो रशना आदाय परिवीयमाणायानुब्रूहीति सम्प्रैषः सकृत् । नाभिदघ्ने प्रथमां रशनां परिव्ययति ॥

End :

पत्नीसेयाजमार्जान्तः पशुः शूलान्तपक्षके ।
हुत्वोलूखल इत्यादि प्राङेत्याप्याय्य च ध्रुवाम् ॥
प्रायश्चि(त्तानिः?) हुत्वाथ बर्हिरङ्क्त्वा प्रहृत्य च ।
समिष्टयजुरुत्सृज्य शूलचर्याद्युपस्थितेः ॥

Colophon : Nil.

Subject : Bodhāyanātyagniṣṭomaprayoga. 30th Khaṇḍa of the Prātassavana only.

Remarks :—The Ms. is in good condition. It is a fragment of No. 2472.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ॥

2479. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-BRĀHMAṆĀCCHAṂSIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4000. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—11. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165 Author—(?). Complete.

Beginning:

अत्यग्निष्टोमस्य० Same as No. 2379.

End—Same as No. 2379.

Colophon:

अत्यग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject: Atyagniṣṭomabrāhmaṇācchaṃsiprayoga, giving the duties of the Brāhmaṇācchaṃsi priest in the Brahmavarga in the Atyagniṣṭoma Soma sacrifice, according to the Āśvalāyana school of the Ṛg-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. Between the Agniṣṭoma and Atyagniṣṭoma Brāhmaṇācchaṃsiprayogas, no difference in text is found except that in the latter prayoga tract the word 'Agniṣṭoma' is substituted by the word 'Atyagniṣṭoma'.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ॥

2480. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-BRĀHMAṆĀCCHAṂSIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4001. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{5}{8}$ inches. Sheets—10. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2479.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ॥

2481. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-BRĀHMAṆĀCCHAṂSIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4002. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—10. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2479.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

। आश्वलायनात्यग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ॥

2482. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-BRĀHMAṆĀCCHAṂSIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4006. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{8} \times 5$ inches. Sheets- 9. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2479.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ॥

2483. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-BRĀHMAṆĀCCHAṂSIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4007. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—

9. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2479.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2484. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4119. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—93. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1620. Author—(?). Complete.

Beginning and end—Same as No. 2393.

Colophon :

इत्य(त्य)ग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject : Atyagniṣṭomahautraprayoga, according to the Āśvalāyana school of Ṛg-Veda, giving the duties of the Hotṛ priest in the Atyagniṣṭoma Soma sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in good condition, though the first two sheets are a bit worn out. Between the Agniṣṭoma and the Atyagniṣṭoma Hautra prayogas, no difference in text is found except that the word Agniṣṭoma is substituted by the word Atyagniṣṭoma in the latter.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2485. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4121. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—10¼ × 4¾ inches. Sheets—84. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1620. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2484.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2486. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4120. Page 24. Right column.

Substance—Paper. **Size**—10¼ × 4⅞ **inches.** Sheets—91. Lines—9 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1610. Author—(?). Incomplete.

Beginning:

...............अत्यग्निष्टोमहौत्रप्रयोगप्रारम्भः ।

अमुकशर्मणः सोमो भ........................वं कर्तव्यमित्युक्ते । को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणा इति प्रश्नः । .. .. रं त्वा अमुकशर्माणं वृणे इति स वृतो जपेत् ॥

End, colophon and subject—Same as No. 2484.

Remarks:— The Ms. is in good condition. One half of the first two sheets of this Ms. is eaten by rats.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2487. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4123. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—85. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1590. Author—(?). Incomplete.

Beginning and subject—Same as No. 2484.

End:

अग्नेः प्रियाधामान्ययाद् । सोमस्य प्रियाधामान्ययाद् । सवितुः प्रियाधामान्ययाद् । पथ्यायाः स्वस्तः प्रियाधामान्ययाद् । आदित्यायाः प्रियाधामान्ययाद् । देवानामाज्यपाना........

Colophon: Nil.

Remarks:—The Ms. is in good condition, though it is a bit worn out. It breaks off towards the end.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2488. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4122. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Sheets—69 (1-81). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—(?). Incomplete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2484.

Remarks:—The Ms. is in good condition. It breaks off towards the end. In this Ms. sheets are numbered from 1 to 81; but sheets 51-67 are found missing. After sheet No. 33 three sheets are added and after sheet No. 41 two additional sheets also are inserted. Hence the total No. of sheets in this Ms. comes to 69 as noted above.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः ॥

2489. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-HAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4124. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{8} \times 5$ inches. Sheets—**41** (30-70). Lines—9 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas —530. Author—(?). Incomplete (wants beginning and end).

Beginning :

......आवह। विष्णुमावह । सीद होतरित्युक्ते। आ-वाद्योपविशेत्। अग्निर्होता वेत्यग्न इत्यादि यजाम यज्ञी-यानीत्यन्तं अग्निर्वृत्राणीं आहुतः। ॐ येयजामहे अग्निम्॥

End :

अथैन्द्रैः पुरोळाशैरनुसवनं चरन्ति। यं हे हरिवामि-न्द्रो धाना अत्तु पूषण्विस्करम्भं(?) सरस्वतीवान्भारती-वान्परिवा इन्द्रस्यापूपः॥

Colophon: Nil.

Subject : Atyagniṣṭomahautraprayoga, belonging to the Āśvalāyana school of Ṛg-Veda, giving the duties of the Hotṛ priest in the Atyagniṣṭoma Soma sacrifice.

Remarks :—The Ms. is old and is in good condition. It is full of scriptorial errors.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2490. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4110. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—21. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—325. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अत्यग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः । संस्थितायामाति-
थ्येष्ट्यां ० Same as No. 2407.

End—Same as No. 2407.

Colophon:

अत्यग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject: Atyagniṣṭomamaitrāvaruṇaprayoga, according to the Āśvalāyana school of the Ṛg Veda, giving the duties of the Maitrāvaruṇa priest in the Hotṛ class of priests in the Atyagniṣṭoma Soma sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The Mantras given in this Ms. are accented. Between the Agniṣṭoma and Atyagniṣṭoma Maitrāvaruṇaprayogas, there is no much difference in text, except that in the latter prayoga tract the word 'Agniṣṭoma' is substituted by the word 'Atyagniṣṭoma.'

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2491. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4111. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—21. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—325. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2490.

emarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2492. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4112. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ **inches.** Sheets—20. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of **Granthas**—325. Author—(?). **Complete.**

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2490.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2493. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4113. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ **inches.** Sheets—20. **Lines**—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of **Granthas**—325. Author—(?). **Complete.**

Beginning, end, colophon and **subject**—Same as No. 2490.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2494. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4114. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{8}$ inches. Sheets—20. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—325. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2490.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोममैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2495. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMA-MAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4115. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size —$10 \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—4. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—54. Author—(?). Incomplete (wants end).

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ होता यक्षदग्निं समिधा सुषमिधा समित्धं(द्धं) नाभा-पृथिव्याः सङ्गथे वामस्य । वर्ष्मन्दिव इळस्य देवे? त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ १ ॥ होता यक्ष तनूनपातमदिते गर्भं भुवनस्य गोपां । मध्वाद्यदेवो देवेभ्यो देवायानान्यथो अनकुवे त्वा० ॥ २ ॥ होता यक्षन्नाराशंसं नृशस्तं नृःप्रणेतं । गोभिर्व-पावान्त्स्याद्वीरैः शक्तीवान्नथैः प्रथमया वा हिरण्यैश्चन्द्री-वे त्वा० ॥ ३ ॥

End :

देवो नराशंसास्त्रिशीर्षा षळक्षः शतमिदेन शितिपृष्ठा आ-दधति सहस्रमीं प्रवहन्ति मित्रावरुणे दस्युहोत्रमर्हतो बृ-हस्पतिस्तोत्रमश्विनाध्वर्यवं वसुवने वसुधेयस्य वेतु यज

॥ २९ ॥ देवो वनस्पतिवर्षवाघृतानिर्णिग्द्यामग्रेणास्पृक्षदा-
न्तरिक्षं मध्येनाप्राः पृथिवी मुपरेणाडृंहीद्वसुवने वसुधेयस्य
वेतु यज ॥ ३० ॥ देवं व.......... ॥

Colophon : Nil.

Subject: Atyagniṣṭomamaitrāvaruṇaprayoga—a collection of mantras only, probably pertaining to the Maitrā-Varuṇa priest in the Atyagniṣṭoma Soma sacrifice.

Remarks: —The Ms. is in good condition. It is full of scriptorial errors. It breaks off in the beginning of the 31st section.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमाच्छावाकप्रयोगः ॥

2496. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMĀ-CCHĀVĀKAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4032. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—11. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject— Same as No. 2418.

Remarks:—The Ms. is in good condition. Between the Agniṣṭoma and the Atyagniṣṭoma Acchāvāka prayogas, there is no difference in text except that in the latter prayoga tract the word 'Agniṣṭoma' is substituted by the word 'Atyagniṣṭoma.'

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमाच्छावाकप्रयोगः ॥

2497. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMĀ-CCHĀVĀKAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4035. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4}\times4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—11. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2496.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमाच्छावाकप्रयोगः ॥

2498. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMĀCCHĀVĀKAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4036. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2}\times4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—11. Lines—9 or 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2496.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमाच्छावाकप्रयोगः ॥

2499. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMĀCCHĀVĀKAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4038. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4}\times4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—11. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2496.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमाच्छावाकप्रयोगः ॥

2500. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMĀCCHĀVĀKAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4039. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—10. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2496.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमाच्छावाकप्रयोगः ॥

2501. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMĀCCHĀVĀKAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4040. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—11. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2496.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमाद्यौद्गात्रप्रयोगः ॥

2502. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOMĀDYAUDGĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4157. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—11 × 5 inches. Sheets—62. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1200. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथात्यग्निष्टोमस्य प्रयोग उच्यते। तत्र महन्मे(न्मे) वोच इत्यादि समिमाधाना (समिदाधाना?)तो विधिरग्निष्टोमवद्भवति। विशेषस्तूच्यते। विश्वरूपा ज्योतिर्गानयोधूर्गानाना(?)च निवृत्तिः। रेतस्यारथन्तरर्णे? सधर्मके सर्वत्र भवतः। अथ स्तोत्राणि। ॐ उपास्मै गायता नरान् १। ॐ उपावमा य दावा २ अभिदेवाः इय १२ १२ उ हम्।

End:

अयं त इन्द्रकुक्षये। ऐं या हायि। सोमो भा १ वा २। तु वा र्त्रा १ हा २३ नू। ऐया २३ हाइ। आरान्धा १ मा २ २। भ्य आइदा १ वा २३ः। ऐ या २३ हाइ। अरान्धा १ मा २२ भ्य आइदा १ वा २३ : ऐं या २३ हा ३४३ इ। ॐ २३४५ ॥ इडा ॥ २ ॥

Colophon: (Sheet No. 58).

इति श्रीत्रिपाठिदामोदरसूनुना रामकृष्णेन नानाभाई द्वितीयनामधेयेन कृता चयनपद्धतिः समाप्ता ॥

(Sheet No. 62) इत्यौद्गात्रस्समाप्तः ॥

Subject: Audgātraprayoga in seven sacrifices according to the Āśvalāyana school of Ṛg-veda, as the following table of contents shows:—

1	अत्यग्निष्टोमौद्गात्रपद्धतिः	sheets	1—3
2	उक्थ्यौद्गात्रप्रयोगः	,,	3—8

3	षोडश्यौद्गात्रप्रयोग:	sheets	8—9
4	अतिरात्रौद्गात्रप्रयोग:	,,	9—17
5	वाजपेयौद्गात्रप्रयोग:	,,	17—33
6	अप्तोर्यामौद्गात्रप्रयोग:	,,	33—56
7	अग्निचयनौद्गात्रप्रयोग:	,,	56—58
8	(उद्गातृसामान्य)सामप्रयोग:	,,	58—62

Remarks:—The Ms. is in good condition. The author of this prayoga tract is Rāmakṛṣṇa alias Nānābhā(y)i, son of Dāmodaratripāṭhin.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2503. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOM-AUDGĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4158. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—63. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथोद्गातृप्रयोगः ॥

ऋत्विगार्षेयोऽनूचान इत्याद्युक्तलक्षणवानृत्विग्भवति । यज्ञशर्मा ज्योतिष्टोमेनात्यग्निष्टोमेन बृहत्पृष्ठेन द्वादशशतदक्षिणेन सोमेन यक्ष्य(ज)ते० Same as No. 2435.

End—Same as No. 2435.

Colophon :

अत्यग्निष्टोमे उद्गातृप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject: Atyagniṣṭomaudgātraprayoga giving the duties of the Udgātṛ priest in the Atyagniṣṭoma sacrifice.

Remarks :—The Ms. is in good condition. This Ms. is same as No. 2435 but in this Ms. the term 'Agniṣṭoma' is throughout substituted by the term 'Atyagniṣṭoma.'

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2504. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOM-AUDGĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4159. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{5}{8}\times4\frac{5}{8}$ inches. Sheets—60. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2503.

Remarks :—The Ms. is in good condition. For other details see Remarks on No. 2503.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2505. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOM-AUDGĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4160. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2}\times5$ inches. Sheets—52. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2503.

Remarks :—The Ms. is in good condition. For other details see Remarks on No. 2503.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2506. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOM-AUDGĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4161. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—52, Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2503.

Remarks:—The Ms. is in good condition. For other details see Remarks on No. 2503.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2507. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOM-AUDGĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4162. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—59. Lines—9 or 10 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2503.

Remarks:—The Ms. is in good condition. For other details see Remarks on No. 2503.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2508. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOM-AUDGĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4163. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—58. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2503.

Remarks:—The Ms. is in good condition. For other details see Remarks on No. 2503.

॥ आश्वलायनात्यग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2509. ĀŚVALĀYANĀTYAGNIṢṬOM-AUDGĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4164. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—64. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2503.

Remarks:—The Ms. is in good condition. For other details see Remarks on No. 2503.

॥ आपस्तम्बात्यग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2510. ĀPASTAMBĀTYAGNIṢṬOM-AUDGĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4165. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 5$ inches. Sheets—43. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—700. Author—Rāmakṛṣṇa. Incomplete.

Beginning and subject—Same as No. 2435.

End :

अश्वप्रतिग्रह उक्तः । अप्राणद्रव्यस्य प्रतिग्रहे देवस्य त्वेत्यादि प्रतिगृह्णामीत्यन्तमुक्त्वा वरुणस्त्वा नयतु नयतु देवि दक्षिण उत्तानायाङ्गिरसाय मन्थ ओदनं अन्न इत्यादि * * * *

बृहत्पिबतु सोम्यं मध्वायुर्दद्यग्य?पतावविहुत(?)मिमं यज्ञमभिसंवसाना होत्रास्तृप्यन्तु सुमनस्यमानाः स्वाहेति पूर्वाम् । बृहत इदं न मम । स्वाहेत्युत्तराम् । इदं प्रजापतये न मम ।

Colophon: (sheet 35)

इति श्रीत्रिपाठीदामोदरसूनुरामकृष्णेन नानाभाई द्विति(ती)यनामधेयेन कृतायां ज्योतिष्टोमपद्धतौ प्रातस्सवनं समाप्तम् ॥

Remarks :—The Ms. is in good condition. It breaks off in the Mādhyandina savana.

॥ आपस्तम्बात्यग्निष्टोमौद्गात्रप्रयोगः ॥

2511. ĀPASTAMBĀTYAGNIṢṬOM-AUDGĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9181 b. Page 24. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{1}{4}\times1\frac{1}{4}$ inches. Leaves —30 (1-30). Lines—9 or 10 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1000. Author—Rāmakṛṣṇa. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 2441.

Colophon : (sheet No. 30)

इति श्री अत्यग्निष्टोमे तृतीयसवनं समाप्तम् ॥

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition, though the leaves are a bit worm-eaten. For the other works contained in this Ms. see Remarks on No. 2441.

॥ आपस्तम्बोक्थ्यप्रयोगः ॥

2512. ĀPASTAMBOKTHYAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3840. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{5} \times 4\frac{1}{10}$ inches. Sheets—8. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—240. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

आपस्तम्बोक्थ्यप्रयोगः । वसन्ते पौर्णमास्याममावास्यायां वा सुत्या यथा स्यात्तथोपक्रमः कर्तव्यः । एकादीक्षापक्षे एकादश्यामुपक्रमः । तिस्रोदीक्षापक्षे नवम्यामुपक्रमः । यजमान इष्टप्रथमयज्ञः । आदौ ब्राह्मणाननुज्ञाप्य । गणपतिं ध्यात्वा । पुण्याहं वाचयित्वा । अपरेण गार्हपत्यं दर्भेष्वासीनः दर्भान् धारयमाणः पत्न्या सहोपविश्य । प्राणानायम्य । देशकालौ सङ्कीर्त्य । ममोपात्त ० श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं सोमेन यक्ष्ये । ज्योतिष्टोमेनोक्थ्येन रथन्तरसाम्ना द्वादशशतदक्षिणेन ।

* * *

सुरूपा बहुपणमूल्या द्वादशशतं गावः । अथ जपति ।

End :

शस्त्रमनुमन्त्रयते । प्रतिप्रस्थाता शस्त्रान्ते । उक्थं वाची इन्द्रायेत्याह । तृतीयसवनं प्रतिगीर्याशस्त्रं शस्त्रं वा ।

अग्नये पथिकृत इदमित्यादि पूर्ववत् । ग्रहमध्वर्युरादत्ते चमसांश्चमसाध्वर्यवः । आश्रावणादि पूर्ववत् । अन्तरा सदो हविर्धाने तिस्रस्त्वनयेत्, देवेभ्यस्त्वा० स्यायुषे ॥ उक्थ्यग्रहसम्पातमच्छावाकचमसेऽवनयति । नप्रतिप्रस्थातोर्ध्वपात्रस्य भक्षयति ।

* * * *

अग्नीदौपयजानङ्गारानित्याद्युदवसानीयान्तमग्निष्टोमवत् ॥

Colophon :

इति उक्थ्यप्रयोगः समाप्तः ॥

Subject : Āpastambokthyaprayoga, dealing with the ritualistic details of the Ukthya Soma sacrifice, according to the Āpastamba school of the Black Yajur-Veda.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनोक्थ्यप्रयोगः ॥

2513. BODHĀYANOKTHYAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3786.

Substance—Paper. Size—$14\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{4}$ inches. Sheets—8. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—175. Author—(?). Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ बोधायनोक्थ्यप्रयोगः ॥

उक्थ्येन यक्ष्यमाणो भवति स उपकल्पयते ॥ प्रवर्ग्यसम्भारवर्जं सर्वमग्निष्टोमवदुपकल्प्य ॥ वसन्ते पर्वण्यामा-

वास्येन वा हविषेष्टा नक्षत्रे वा पूर्वेद्युर्नान्दीश्राद्धमुदकशा-
न्ति प्रतिसरबन्धश्च कृत्वा श्वोभूते हुते प्रातरग्निहोत्रे यज-
मानः सपत्नीकः सऋत्विक् स्नानपवनमन्त्राचमनमन्त्र-
प्रोक्षणानि कृत्वा ब्राह्मणाननुज्ञाप्य विघ्नेश्वरं सम्पूज्य
इन्द्रादयः प्रियन्तामिति पुण्याहं वाचयित्वा + ज्योति-
ष्टोमेनोक्थ्येन सोमेन यक्ष्ये ॥

End:

अथोदवसानीयया यजते । पूर्णाहुत्या वा । सन्ति-
ष्ठत उक्थ्यः । द्विपशुपक्षे ऊहमन्त्रा लिख्यन्ते ॥
प्रतिप्रस्थातः पशू अन्तिके स्तामिति सम्प्रैषः ॥

* * *

अरातीयन्तमधरं कृणोमि यं द्विष्मस्तस्मिन् प्रतिमुञ्चामि
पाशौ ॥ स्वाहोर्ध्वनभसं मारुतं गच्छत ॥ अग्नीत्पशुपुरो-
डाशौ निर्वप प्रतिप्र................................. ॥

Subject: Bodhāyanokthyaprayoga, dealing with the rituals coming under the three savanas of the Ukthya sacrifice, according to the Bodhyāana school of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The Ms. breaks off abruptly in the ūhamantras given at the end of this Ms. This Ms. is noticed by Dr. Burnell in his Errata et addenda to be put under 'Fragments of Prayoga and Prāyaścitta'.

॥ बोधायनोक्थ्यप्रयोगः ॥

2514. BODHĀYANOKTHYAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3789.

Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{5}$ inches. Sheets—7. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—140. Author—(?). Incomplete.

Beginning, end and subject—Same as No. 2513.

Remarks:—The Ms. is in good condition. This Ms. abruptly ends in the middle of the third Savana. This No. is not however found in Dr. Burnell's Catalogue.

॥ आश्वलायनोक्थ्यहौत्रप्रयोगः ॥

2515. ĀŚVALĀYANOKTHYAHAUTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4126. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—12. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथोक्थ्यः ॥

प्रवर्ग्योऽत्र नास्ति । उपसन्मात्रं कुर्वन्ति । सोऽग्निष्टोमेन सवनीयपरिव्ययणान्तं व्याख्यातः ॥ तत्र सवनीयौ द्वौ पशुच्छा(या ?)गौ ॥ आग्नेय ऐन्द्राग्नश्चावाहने आज्यभागावावाह्य । अग्निमा ० ॥ इन्द्राग्नी आ० ॥ वनस्पतिमा व इन्द्रं वसुमन्तमित्यादि ॥

End:

ततो मृगतीर्थप्रसर्पणं ततोऽनुयाजादि । सूक्तवाकप्रैषे । अग्निमद्य ० बध्नन्नग्नय इन्द्राग्निभ्यां छागौ सुन्वनि०

अग्नय इन्द्राग्निभ्यां छागाभ्यामिन्द्राय सोमेनेत्यादि ।
संयुवाकाद्युदवसानीयान्तं प्रकृतिवत् । सन्तिष्ठते उक्थ-
संस्थो ज्योतिष्टोमः ॥

Colophon :

इति उक्थ्यं समाप्तम् ॥

Subject: Ukthyahautraprayoga, according to the Āśvalāyana school of the Ṛg Veda, giving the duties of the Hotṛ priest in the Ukthya Soma sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in good condition, though one edge of the sheets is eaten by rats.

॥ आश्वलायनोक्थ्यहौत्रप्रयोगः ॥

2516. ĀŚVALĀYANOKTHYAHAUTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4127. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—11. **Lines**—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2515.

Remarks :—The Ms. is in good condition, though one edge of the sheets is eaten by rats.

॥ आश्वलायनोक्थ्यहौत्रप्रयोगः ॥

2517. ĀŚVALĀYANOKTHYAHAUTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4128. Page 24. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—11. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2515.

Remarks :—The Ms. is in good condition, though one edge of the sheets is eaten by rats.

॥ आश्वलायनोक्थ्यहौत्रप्रयोगः ॥

2518. ĀŚVALĀYANOKTHYAHAUTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4129. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—10. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2515.

Remarks :—The Ms. is in good condition, though one edge of the sheets is eaten by rats.

॥ आश्वलायनोक्थ्यहौत्रप्रयोगः ॥

2519. ĀŚVALĀYANOKTHYAHAUTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4130. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 5\frac{3}{4}$ inches. Sheets—11. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2515.

Remarks :—The Ms. is in good condition, though one edge of the sheets is eaten by rats.

॥ आपस्तम्बषोडशिप्रयोगः ॥

2520. ĀPASTAMBAṢOḌAŚIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3841. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8}\times4\frac{3}{4}$ inches. Shetes—5. Lines — 8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—55. Author—(?). Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ षोडशिप्रयोगः ।

गणेशपूजादि समानम् । अपरेण गार्हपत्यं दर्भेष्वासीनो दर्भान्धारयमाणः पत्न्या सह प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य ममोपात्त ० श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं सोमेन यक्ष्ये । ज्योतिष्टोमेन षोडशिना रथन्तरसाम्ना द्वादशशतदक्षिणेन बृहत्साम्ना वा वीर्यवान्भूयासमिति सङ्कल्पः ॥ पत्न्या अपि सङ्कल्पः । विद्युदसि ० सत्यमुपैमि । अस्मिन् ज्योतिष्टोमे षोडशिनि सोमे सोमप्रवाकं त्वां वृणीमहे । वृतोऽस्मि करिष्यामि ॥

End :

हिन्व मे गात्रा हरिव इत्यादिनाभ्यभिमर्शनान्तम् । होता सर्वांश्चमसान् द्विर्द्विर्भक्षयति । समाख्याभक्षणादि । सर्वभक्षाश्चमसा भवन्ति । प्रक्षाळितेषु चमसेष्वित्यन्तम् । यजमानः । उपाकृतं हिरण्यमश्वं चोद्गात्रे ददाति ।

उद्गातः अश्वहिरण्ये ते ददामि । अध्वर्युः अग्नीदौपयजा-
नङ्गारानित्याद्युदवसानीयान्तमग्निष्टोमवत् ॥

Colophon :

समाप्ता षोडशिक्रतुसंस्था ॥

Subject: Ṣoḍaśiprayoga according to the Āpastamba school giving all the ritualistic details of ṣoḍaśi Soma sacrifice.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनषोडशिप्रयोगः ॥

2521. BODHĀYANAṢOḌAŚIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3788. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—$14\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{4}$ inches. Sheets—7. Lines—9 to 12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—(?). Incomplete.

Beginning :

बोधायनषोडशिप्रयोगः ।

षोडशिना यक्ष्यमाणो भवति । स उपकल्पयते । आग्निष्टोमिकान्सम्भारानौदुम्बरं चतुस्स्रक्ति षोडशिपात्रं चोपकल्पयते । षोडशी क्रतुर्नित्यः । तिस्रो दीक्षास्तिस्र उपसदः । तस्यात्यग्निष्टोमवत्कल्पः । वसन्ते पर्वण्यामावास्येन वा हविषेष्ट्वा नक्षत्रे वा पूर्वेद्युः नान्दीश्राद्धमुदकशान्तिं प्रतिसरबन्धश्च कृत्वा श्वोभूते हुते प्रातरग्निहोत्रे यजमानस्सपत्नीकस्सऋत्विक् स्नानपवनमन्त्राचमनमन्त्रप्रोक्षणानि कृत्वा ब्राह्मणाननुज्ञाप्य विघ्नेश्वरं सम्पूज्य इन्द्रादयः प्रीयन्तामिति पुण्याहं वाचयित्वा जघनेन

गार्हपत्यं प्राक् तूलान्दर्भान्संस्तीर्य तेषु प्राङ्मुखो यजमान-स्सपत्नीक उपविश्य यज्ञाधिदैवतमित्यादि परमेश्वरप्रीत्यर्थं षोडशस्तोत्रेण षोडशशस्त्रेण रथन्तरसाम्ना द्वादशशतद-क्षिणेन चतुष्टोमेन ज्योतिष्टोमेन षोडशिना सोमेन यक्ष्य इति मनसा त्रिस्सङ्कल्पयते ॥

End:

प्राङेत्योद्यच्छत एत(?)तं ग्रहमनूद्य छ(?)न्ते चमसा नथा श्रावयत्योश्रावया ० चमसाञ्जुहुत्यथ प्रदक्षिणमावृत्या-च्छावाकचमसे ग्रहस्य संस्रावमवनयति हुतं त्वा ० तूष्णीं वात्रैवैतत्पात्रमुपनिधाय भक्षैः प्रत्यञ्च आद्रवन्ति । अनुसवनभक्षः । आदित्यवद्गण········ ।

Colophon : Nil.

Subject : Ṣoḍaśiprayoga, according to the Bodhāyana school of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. It is full of scriptorial errors. It breaks off towards the end of the third Savana.

॥ आश्वलायनषोडशिशस्त्रप्रयोगः ॥

2522. ĀŚVALĀYANAṢOḌAŚI-ŚASTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4131. Page 25. Left column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—7. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—120. Author—(?). Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ विहृतषोडशिशस्त्रपटः (?)

हिं भूर्भुवः स्वरोमध्वर्यो शोशोंसावो ३ मिन्द्र जुवस्व प्रवहायाहि शूरहरी इह । पिवा (बा) सुतस्य मतिर्नमध्व- श्चकानश्चारुर्मदायों ३ (त्रिः) मि(इ)न्द्रजठरं नव्यं न पृणस्व मन्धोर्दिवे(वो) न। अस्य सुतस्य स्वर्णोपत्वामदाः सुवाचो अस्थो ३ मिन्द्रस्तुगषाण्मित्रो न जघान वृतं यतिर्न ॥

End :

एवाह्येवेवाहीन्द्रम् । एवाहि शक्रो वशी हि शक्रः । इति जपित्वा ये यजामहेपाः पूर्वेषां हरिवः सुतानामथो इदं सवनं केवलं ते । ममद्धि सोममधुमन्तमिन्द्रसत्रादषं (?) जठर आवृषस्वा ३ वो ० । सोमस्या ० ।

Colophon: (sheet No. 4)

इति(विहृत)षोडशिशस्त्रम् ॥

इत्यविहृतषोडशिशस्त्रम् ॥

Subject : Ṣoḍaśiśastraprayoga according to the Āśvalāyana school of the Ṛg-Veda, giving the details of the Ṣoḍaśiśastra both Vihṛta and Avihṛta, of the Hotṛ priest in the Ṣoḍaśi Soma sacrifice.

Remarks :—The Ms. is in good condition. It is full of scriptorial errors.

॥ आश्वलायनषोडशिशस्त्रप्रयोगः ॥

2523. ĀŚVALĀYANAṢOḌAŚI-ŚASTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4132. Page 25. Left column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—7.

Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—120. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2522.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनषोडशिशस्त्रप्रयोगः ॥

2524. ĀŚVALĀYANAṢOḌAŚI-ŚASTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4133. Page 25. Left column. **Substance**—Paper. **Size**—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{5}{8}$ **inches**. Sheets—7. Lines—9 to a **Page**. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—120. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2522.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनषोडशिशस्त्रप्रयोगः ॥

2525. ĀŚVALĀYANAṢOḌAŚI-ŚASTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4134. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{5}{8} \times 5\frac{1}{8}$ inches. Sheets—4. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—60. Author—(?). Vihṛtaṣoḍaśiśastra only.

Beginning: Same as No. 2522.

End:

'तस्य त इन्द्रपीतस्य त्रिष्टुप् च्छन्दस उपहूतस्योपहूतो भक्षयामि' इति भक्षयेत् । तूष्णीमुत्तरम् । चमसिन उप-

ह्वयध्वम्। उपहूत इति दशवारम् । वाग्देवी ० तृप्यतु । अपां सोमं ० मर्त्यस्य । शन्नो भव ० सोमतारीः । इति मुखहृदयेऽभिमृशेत् ॥

Colophon:

इति षोळशिशस्त्रं सम्पूर्णम् ॥

Subject: Āśvalāyanaṣoḍaśiśastrahautraprayoga, containing the details of Vihṛtaṣoḍaśiśastra only.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बातिरात्रप्रयोगः ॥

2526. ĀPASTAMBĀTIRĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3842. **Page** 25. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8}\times4\frac{3}{4}$ **inches.** Sheets—12. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. **No. of Granthas**—170. **Author—(?). Complete.**

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथापस्तम्बातिरात्रप्रयोगः ।

वसन्ते पौर्णमास्याममावास्यायां वा सुत्या यथा स्यात्तथोपक्रमः कर्तव्यः । आदौ ब्राह्मणाननुज्ञाप्य गणेशपूजां कृत्वा पुण्याहं वाचयित्वा । यजमान इष्टप्रथमयज्ञ अनिष्टप्रथमयज्ञो वा अपरेण गार्हपत्यं दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पत्न्या सह प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य ।

* * *

सरस्वत्या इदं० सरस्वत्या अहं देवयज्यया वाचमन्नाद्यं पुषेयम् । सवनीयप्रचारादि समानन्तु स्विष्टकृदि दं

माध्यन्दिनसवनं कुर्यात् ॥

End:

चमसानामश्विनौ देवता । अश्विभ्यामिदम् । अनुवषट्कृते चमसाञ्जुह्वति । अग्नये स्विष्टकृत इदम् । अनुवषट्कारे प्रतिप्रस्थातुर्न होमः । हुत्वा हरति भिक्षाम् । होतृचमसमध्वर्युः प्रतिभक्षयति । भक्षे हीत्यादि होतरुपह्वयस्व वाग्जुषाणा सोमस्य तृप्यतु । हिन्वम इत्यादि नाभ्यभिमर्शनान्तं पूर्ववत् । सर्वांश्चमसान् द्विर्होता भक्षयति । चमसिनः समाख्याभक्षं भक्षयन्ति । भक्षितेषु चमसप्रक्षालनान्तं पूर्ववत् । अध्वर्युः अग्नीदौपयजानङ्गारानित्याद्युदवसानीयान्तमग्निष्टोमवत् ॥

Colophon:

समाप्तोऽतिरात्रः ॥

Subject: Āpastambātirātraprayoga, giving the ritualistic details of the Atirātra soma sacrifice, according to the Āpastamba school of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनातिरात्रप्रयोगः ॥

2527. BODHĀYANĀTIRĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3787. Page 25. Left column.

Substance—Paper. Size—$14\frac{3}{8} \times 6\frac{1}{4}$ inches. Sheets—11. Lines—10 or 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—290. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अतिरात्रबोधायनप्रयोगः ॥

अतिरात्रं करिष्यन्नुपकल्पयते । चतुरोऽतिरात्रपशूं-श्छागानेकां वा मेषीमरुणपिशङ्गमश्वं श्यामं औदुम्बरं खादिरं वा षोडशिपात्रं चतुःस्रक्ती ज्यायसों त्रि(?)णान् ज्यायस एकधनान् सप्त वा नव वा प्रसिद्धमाग्निष्टोमिकान् सम्भारानुपकल्पयते । * * * ज्योतिष्टोमेनातिरात्रेण प्रजाकामः सोमेन यक्ष्ये ॥

End:

अथैतांश्चमसानद्भिः पूरयित्वेत्यादि समानम् । अ-थोक्थ्यं वाचीन्द्रायेत्याह तृतीयसवनं प्रतिगीर्य प्रशास्तः

* * *

अथोदयनी(नी)येन चरत्यथ मैत्रावरुण्या पशुनामिक्षया वा चरति । तामनुदेविका हविर्भिश्चरत्यथ वेदिमुपोषति । धेनुवरात्समानम् । अथोदवसानीयया यजते । पूर्णाहुत्या वा ॥ सन्तिष्ठतेऽतिरात्रः ॥

Colophon:

बोधायनातिरात्रप्रयोगः समाप्तः ॥

Subject: Bodhāyanātirātraprayoga. This Ms. contains fourteen main sections the beginnings of which are given, as follows :—

1	अतिरात्रं करिष्यन्नुपकल्पयते०	sheet	1
2	अथातो महारात्र एव बुध्यन्ते०	,,	2
3	अथाध्वर्युश्चतस्रो रशनाः०	,,	4
4	प्रसर्पन्ति माध्यन्दिनाय सवनाय०	,,	5
5	प्रसर्पन्ति तृतीयाय सवनाय०	,,	6

6	षोडशिना चरिष्यन् प्राश्नायन्नाह०	Sheet	8
7	अथ सम्प्रैषमाह प्रतिप्रस्थात०	,,	9
8	अथ प्राश्नायन्नाह मैत्रावरुण०	,,	10
9	अथाह प्रतिप्रस्थातश्चमस०	,,	,,
10	अथ प्रतिप्रस्थाता प्राश्नायन्नाह सन्तिष्ठते प्रथम:०	,,	,,
11	अथाध्वर्यु: प्राश्नायन्नाह० सन्तिष्ठते द्वितीय:०	,,	,,
12	,, ,, ,, तृतीय:०	,,	,,
13	अथ विनि:सृप्य प्रसर्पन्ति०	,,	11
14	अथैतांश्चमसानद्भि: पूरयित्वेत्यादि समानम्०		

सन्तिष्ठतेऽतिरात्र: ॥ 11

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनातिरात्रब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ॥

2528. ĀŚVALĀYANĀTIRĀTRA-BRĀHMAṆĀCCAṂSIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4009. **Page** 25. Left **column.**

Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{8} \times 5\frac{1}{8}$ **inches.** Sheets—6. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of **Granthas** —110. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अतिरात्रब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगारम्भा(म्भः) । अनाधृष्टमस्यनाधृष्यामित्यादि षोळशिशस्त्रानन्तरं मृगतीर्थ-प्रसर्पणान्तं समानम् । अथ पर्यायशस्त्राणि । अथ प्रथमपर्यायशस्त्रम् । हिं भूर्भुवरों श्रों सावों वय-

मुत्वा तदिदर्था वयमु त्वा तदिदर्थाः वयमु त्वा दिदर्थाः
इन्द्रत्वायन्तस्सखायः कण्वा उक्थेभिर्जरन्तों त्रिः

* * *

इं त्वा वर्तयाम सोमवीचि(?)नं ते मन उत चक्षुः शतक्रतो ॥

End:

येयजामह ऊती शचीवस्तवीर्य(र्ये?)णवयो दधाना उशिज ऋजाः। प्रजावदिन्द्रमनुषो दुरोणे तस्तु(स्थु?)र्गृणन्तस्सधमाद्या सात्रौ। सोम० हीत्रौ। पूर्ववद्भक्षः। अथ आश्विनशस्त्रानन्तरं भक्षणादि। यज्ञपुच्छं सर्वमग्निष्टोमवत् ॥

Colophon:

अतिरात्रब्राह्मणात्ससी(च्छंसि)प्रयोग(स्स)माप्त(प्तः) ॥

Subject: Atirātrabrāhmaṇācchaṃsiprayoga, giving the duties of the Brahmaṇācchaṃsi priest of the Brahmagaṇa in the Atirātra Soma sacrifice, according to the Āśvalāyana school of the Ṛg-veda.

Remarks: —The Ms. is in good condition. It is full of scriptorial errors.

॥ आपस्तम्बातिरात्रहौत्रप्रयोगः ॥

2529. ĀPASTAMBĀTIRĀTRAHAUTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4136. **Page** 25. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 5$ **inches**. Sheets—**31**. **Lines**—9 to a **Page**. Script—Devanāgarī. No. of **Granthas** —535. **Author**—(?). **Complete**.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातिरात्रस्य प्रयोग उच्यते ।

स षोडशिना व्याख्यातः । विशेषस्तूच्यते । चत्वारस्सवनीयाः पशवः । आवाहने आज्यभागा(वा)वाद्याग्निमावह । इन्द्राग्नी आव० इन्द्रमा० सरस्वतीमा० इन्द्रंसुमन्तमित्यादि । यदा सारस्वतीम्मेषीमेव च क्रतुपशुमध्वर्यवः कुर्वन्ति तदा अभिगावूह्यातिपदानि वक्ष्यन्ते ॥

End:

समाप्तमाश्विनम् । ततो मृगतीर्थसर्पणं ततो(तो)ऽनूयाजादि । सूक्तवाके विशेषः । अग्निमद्य । बध्नन्नग्नय इन्द्राग्निभ्यां छागौ बध्नन्निन्द्राय सरस्वत्यै मेषो सुन्वन्निन्द्राय सोमं० नाग्नय इन्द्राग्निभ्यां छागाभ्यामिन्द्राय सरस्वत्यै मेषाभ्यामिन्द्राय सोमेन हरिभ्यां० ग्रभीदवीवृधन्त पुरोळाशैरित्यादित(?) यज्ञपुच्छाद्युदवसानीयान्तं प्रकृतिवत् ॥

Colophon:

इति ज्योतिष्टोमोऽतिरात्रः समाप्तः ॥

Subject: Āśvalāyanātirātrahautraprayoga, giving the duties of the Hotṛ priest in the Atirātra soma sacrifice, according to the Āśvalāyana school of the Ṛg.Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनातिरात्रहौत्रप्रयोगः ॥

2530. ĀŚVALĀYANĀTIRĀTRAHAUTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4137. **Page 25. Left column.**

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets —31. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas —535. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2529.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनातिरात्रहौत्रप्रयोगः ॥

2531. ĀŚVALĀYANĀTIRĀTRAHAUTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4138. Page 25. Left column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets —31. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas —535. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2529.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनातिरात्रहौत्रप्रयोगः ॥

2532. ĀŚVALĀYANĀTIRĀTRAHAUTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4139. Page 25. Left column

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets —30. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas —535. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2529.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनातिरात्रहौत्रप्रयोगः ॥

2533. ĀŚVALĀYANĀTIRĀTRAHAUTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4135. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 5$ inches. Sheets—25. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—440. Author—(?). Incomplete (wants end).

Beginning and subject—Same as No. 2529.

End:

पिबेदस्य त्वमीशिषों३यन्ते श्येनः पदाभरत्तिरोरजांस्य-स्पृतम् (?)। पिबेदस्य त्वमीशिषों ३ सू. २० प्र वः सतां ज्येष्ठतमाय सुष्टुतिम् ॥ अग्नाविव समिधाने हविर्भरो ३ मिन्द्र सजुर्यं जरयन्तमुक्षितम् । सनाद्युवानमवसे [नमवसे] हवामहों ३ यस्मादिन्द्रा द्बृहतं(तः) किञ्चनेमृते ॥ विश्वा-न्यस्मिन्त्सम्भृताधिवीर्यों ३ .... ॥

Colophon: Nil.

Remarks:—The Ms. is in good condition, though one edge of the sheets is eaten by rats. This Ms. breaks off in the middle of the Accāvākaśastra.

॥ आश्वलायनातिरात्रहौत्रप्रयोगः ॥

2534. ĀŚVALĀYANĀTIRĀTRAHAUTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4140. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—$11 \times 5\frac{1}{8}$ inches. Sheets—

11. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—185. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

अतिरात्रप्रयोगारम्भः ॥

को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणा ॥ होतारं त्वा वृण इति वरणप्रभृति दीक्षणीयेष्ट्याद्यग्नीषोमीयान्तं सर्वमग्निष्टोमवत् । अथैतस्या रात्रेर्विवासकाले प्रातरनुवाककाले देवतानिर्देशे विशेषः । अस्य सवनीयस्य पशोः सप्तदश सामिधेन्यः । वार्त्रघ्नावाज्यभागौ । सरस्वती पशुदेवता । वनस्पतिः पृषदाज्यदेवता । इन्द्रो वसुमान् प्रातस्सवनदेवता ॥

End:

अथाश्विनेन ग्रहेण सपुरोडाशेन चरन्ति । ये यजामहे प्र वामन्धांसि मद्यान्यस्थुरङ्गतं(?) हविषो वीतये मे तिरो अर्यो हिवनानि श्रुतह(?) उभाभ्यां पिबतमश्विनो भा नः शर्म यच्छतम् ॥ अविद्रियाभिरूतिभिर्वा ॥ सोम० हीवौ ॥ पूर्ववद्भक्षः ॥ अथानूयाजादि सूक्तवाके विशेषः ॥ अग्निरिदं० ॥ सोम इदं० ॥ सरस्वतीदं० ॥ वनस्पतिरिदं० ॥ इन्द्रो वसुमानित्याद्युदवसानीयान्तं सर्वमग्निष्टोमवत् ॥

Colophon:

अतिरात्रहौत्रप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject: Atirātrahautraprayoga, giving the duties of the Hotṛ priest in the Atirātra Soma sacrifice, according to the Āśvalāyana school of the Ṛg-Veda.

Remarks: —The Ms. is in good condition. It is full of scriptorial errors.

॥ आश्वलायनातिरात्रमैत्रावरुणप्रयोगः ॥

2535. ĀŚVALĀYANĀTIRĀTRAMAITRĀVARUṆAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4116. Page 25. Left column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{8}$ inches. Sheets—8. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas —125. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अतिरात्रमैत्रावरुणप्रयोगप्रारम्भः ॥

अनाधृष्टमस्यनाधृष्यमित्यादि सवनीयपश्वाज्यभागान्तं सर्वमग्निष्टोमवत् । वपायागे । एका चेतत्सरस्वती नदीनां शुचिर्यती गिरिभ्य आ समुद्रात् । रायश्चेतन्ती भुवनस्य भूरेर्घृतं पयो दुदुहे नाहुषायों ॥ होता यक्षत्सरस्वतीं मेष्या वपाया मेदसो जुषतां हविर्होतर्यज ॥

End:

अग्नय आज्येन सोमायाज्येन सरस्वत्यै मेष्येन्द्राय सोमेन हरिभ्यां धानाभिरधत्तां मेदः

* * * *

त्वामद्य ऋष आर्षेय ऋषीणां न पाद् वृणीतायं सुन्वन्यजमानो बाहुभ्य आसङ्गतेभ्यः ॥ एष मे देवेषु० सूक्ता ब्रूहि ।.अथ हारियोजनादि यज्ञपुच्छं सर्वमग्निष्टोमवत् ॥

Colophon:

अतिरात्रमैत्रावरुणप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject : Āśvalāyanātirātramaitrāvaruṇaprayoga, giving the duties of the Maitrāvaruṇa priest in the Atirātra Soma sacrifice according to the Āśvalāyana school of the Ṛg-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition, though one side of the sheets is eaten by rats.

॥ आश्वलायनातिरात्राच्छावाकप्रयोगः ॥

2536. ĀŚVALĀYANĀTIRĀTRĀCCHĀVĀKA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4010. **Page** 25. Left column. Substance—Paper. Size—10¾ × 5 inches. Sheets—6. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas —100. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अतिरात्राच्छावाकप्रयोगारम्भः ॥

अनाधृष्टमस्यनाधृष्ट(ष्य)मित्यादि षोळशीशस्त्रमृगतीर्थ-प्रसर्पणान्तं समानम् । अथ पर्यायशस्त्राणि । अथ प्रथम-पर्यायशस्त्रम् । प्रथमपर्यायशस्त्रारम्भः । हिं भूर्भुवस्वरों शों-सावोमिन्द्राय मद्वने सुतमिन्द्राय + त्रिकद्रुकेषु चेतनम् ॥

End:

ये यजामहे प्रोद्रोणे हरयः कर्मा मन्युना नास ऋञ्ज्य-न्तो अब्रुवन् । इन्द्रो नो अस्य पूर्वैः पर्यायाद्युक्षो मदस्य सोम्यस्य राजा वौ । सोमस्याग्ने विहीवौ । वागोजः सह त्रोजो मयि प्राणापानौ । इति द्वि[हि] ॥ अध्वर्यु उप-

ह्वयस्व । वाग्देवी सोमस्य तृप्यतु । तूष्णीमुत्तरम् । पूर्ववद्भक्षः ।

Colophon:

अतिरात्राच्छावाकप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject: Āśvalāyanātirātrācchāvākaprayoga, giving the duties of the Acchāvāka priest of the Hotṛ class in the Atirātra Soma sacrifice, accrding to the Āśvalāyana school of the Ṛg-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. One half of the first sheet is damp in appearance.

॥ द्राह्यायणातिरात्रौद्गात्रप्रयोगः ॥

2537. DRĀHYĀYANĀTIRĀTRAUDGĀTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9150. Page 25. Left column. Substance—Palm leaf. Size—16 × 1 inches. Leaves—53. Lines—7 or 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—160. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातिरात्रस्य प्रयोगो लिख्यते ।

अथ विध्यव्यपदेशे सर्वकृत्स्वधिकारः । तत्रादौ मातृकापूजा । वृद्धिश्राद्धम् । एकश्रुतिविधानान्मन्त्रान् कर्माणि चोद्गातैव कुर्यादनादेशे । सर्वेषां यज्ञोपवीतोदकाचमनि(?) त्ये(?) कर्मोपयताभव्यवायो व्यावृत्तिश्च । यज्ञाङ्गैः प्राङ्मुखकरणञ्चानादेशे तत्र प्राङ्मुखोपविष्टानृत्विजः उदङ्मुखो यजमानः स्वस्त्यादिमाङ्गल्ये कृत्वा

दैवर्त्विग्वरणम् । तदुक्तं षड्विंशब्राह्मणे । अग्निर्मे होता । आदित्यो मेऽध्वर्युः । चन्द्रमा मे ब्रह्मा । पर्जन्यो म उद्गाता । आकाशो मे सदस्यः । आपो मे होत्राशंसिनः । रश्मयो मे चमसाध्वर्यवः । एतान्दैवानृत्विजो (वृ)त्वाऽथैतान्मानुषान्वृणीतेति । अमुकगोत्रामुकशर्मन् अतिरात्रसंस्थेन ज्योतिष्टोमेन रथन्तरपृष्ठेन चतुष्टोमेन गवादिदशद्रव्येण द्वादशशतदक्षिणेनाहं यक्ष्ये ॥ तत्र मे त्वमुद्गाता भव । महन्मे वोचो + तेन भुक्षिषीयेति ॥

End:

उदवसनीये प्रस्तोता प्रधानयागकाले 'गायन्ति त्वा' इत्युद्वंशीयं साम तृचे गायेत् । ऋषिरुद्वंशीयः । अनुष्टुप् छन्दः । इन्द्रो देवता । गायन्ति त्वा गायत्रिण आ । अर्चन्त्यर्कमर्का ऽ २३ इणाः । ब्रह्माणस्त्वाऽ २ हो इ । शतक्रा ऽ २३ ता उ ।

* * * *

पूर्णाहुतिपक्षेऽपि प्रस्तोतुः सामगानम् ॥

Colophon:

इत्यौद्गात्रेऽतिरात्रप्रयोगः ॥

Subject: Atirātraudgātraprayoga, giving in detail the duties of the Udgātṛ priest in the Atirātra Soma sacrifice probably belonging to the Drāhyāyaṇa school of the Sāma Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ अतिरात्रसामप्रयोगः ॥

2538. ATIRĀTRASĀMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4168. Page 23. Rikht column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Sheets—9. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—120. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

हुम् ॥ ए ह्यूषु ३ ब्रवाणा ६ यिता यि प्रस्ता ॥ ओ मग्न इत्थेतरागा २ यिरोः । एभा २ यिर्वर्धा । उद्गीथः । स या २३ हां ३ ४ ३ यि । प्रति । दू २ ३ ४ भो ६ ।

* * * *

वना २ ३ हां ३ ४ ३ यि । वां २ ३ ४ सो ६ । उप । हायि । निधनम् ॥ १ ॥

End:

हुम् ॥ आयिमा उर्वादिविष्ठयोवा । प्रस्ता । ओ मूत्रा हवं ते अश्विना अयं वामन्हे अवसे । शंचा २३ यि वस् । उत् । वैायिूशं विश्वा २३९ ही ३ । प्रति । गां छा २३४ था । ओ वां ६ । हां उ वा ॥

* * * *

ओ वां ६ । हां उ वा । उपा अस् । निधनम् ॥ १९ ॥

Colophon:

अतिरात्रसाम समाप्तम् ॥ श्रीरस्तु ॥

Subject: Atirātrasāmaprayoga, giving a collection of sāmans to be chanted by the Udgātṛ class of priests in the Atirātra sacrifice. This Ms. adopts a division of Sāmans into two paryāyas and 1-19 Sections.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ अतिरात्रसामप्रयोगः ॥

2539. ATIRĀTRASĀMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4169. Page 23. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Sheets—9. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—120. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2538.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ अतिरात्रसामप्रयोगः ॥

2540. ATIRĀTRASĀMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4170. Page 23. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—9. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—120. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2538.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनवाजपेयप्रयोगः ॥

2541. BODHĀYANAVĀJAPEYAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9179 b. Page 25. Left column. Substance—Palm leaf. Size—19 × 1¼ inches. Leaves—19 (1-19). Lines—5 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—325. Author—(?). Incomplete (wants end).

Beginning:

श्रीसुब्रह्मण्याय नमः ।

बोधायनवाजपेयप्रयोगः ।

वाजपेयेऽग्निं चिन्वीत वा न वा । वाजपेयेन यक्ष्यमाणो भवति । स उपकल्पयते कृष्णाजिनं सुवर्णरजतौ च रुक्मौ बस्ताजिनं शतमानं हिरण्यं सप्तदश सुवर्णानि कृष्णलानि हिरण्यपात्रं + अथ वै भवति सावित्रं जुहोति कर्मणः कर्मणः पुरस्तादिति ॥ १ ॥

वाजपेय इति कर्मनाम । स च नित्यः । तस्य अग्निष्टोमवत्कल्पः । पूर्वेद्युः ब्राह्मणाननुज्ञापयते 'वाजपेयं कर्तुं योग्यतासिद्धिमनुगृहाण' इति । विघ्नेश्वरं सम्पूज्य नान्दीश्राद्धं करोति ॥

End:

इतरेषां प्राग्रीतित्वेनोदग्रीतित्वेन वा अकृण्वन्तो मायून् संज्ञपयतेत्यध्वर्युरुक्त्वा यथेतमेत्य पृषदाज्यावकाश आसते इह प्रजा इत्यस्य स्थाने इह पशवो विश्वरूपा + ची, अग्निं कु + घृतेनेत्ययं वाजपेयाङ्गभूतः प्रकृतस्य निवर्तकः संज्ञप्तान् प्रातर्जुहोति संज्ञप्ताहुतिः, यत्पशवो मायू...

Colophon: Nil.

Subject: Vājapeyaprayoga, giving the ritualistic details of

the Vājapeya sacrifice, according to the Bodhāyana school of the Black Yajur-Veda.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. It is full of scriptorial errors. The other work contained in this Ms. is Bodhāyanasarvapṛṣṭhāptoryāmaprayoga.

॥ वाजपेयप्रयोगः ॥

2542. VĀJAPEYAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9156 a. Page 25. Left column.

Substance—Palm leaf. **Size**—$13\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{8}$ inches. **Leaves**—40 (1-31; 5-13). Lines—6 to a page. Script—Grantha. No. of Granthas—570. Author—(?). Āptavājapeya only.

Beginning :

महागणपतये नमः ।

शरदि वाजपेयेन यजेत ब्राह्मणो राजन्यो वर्द्धिकामो नित्यवदेके समामनन्ति प्रजापतिमाप्नोति । वसन्ते ज्योतिष्टोमेन यजेतेति वाक्याद्वसन्ते प्राप्ते शरदिति विधिः । प्रत्यक्षविधानाद्वा कालस्यार्थत्वाभावाचोदकप्राप्ते नियमार्थ आरम्भः । कः पुनस्तेन यजेत ब्राह्मणो राजन्यो वा । स वा एष ब्राह्मणस्य चैव राजन्य(स्य) च यज्ञ इति श्रुतेरुभयोरेवाधिकारः न तु वैश्यस्य । ऋद्धिः धनधान्यादिभिः * * वाजपेयो द्विप्रकारः आप्तवाजपेयः क्रुरुवाजपेयश्च । अस्मिन्क्रतौ नाग्निचयनम् । 'अन्यत्र साद्यस्क्रेभ्यो वाजपेयात् षोडशिनस्सारस्वताच्च सत्रात्' इति परिभाषायां प्रतिषेधात् * * प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा प्राणानायम्य * *

अस्मिन् सप्तदशस्तोमे आप्तवाजपेये सोमप्रवाकं त्वां वृणीमहे ॥

End :

आग्निमारा(?)युदवसानीयान्तमग्निष्टोमवत् । ब्राह्मणतर्पणान्तम् । सन्तिष्ठते वाजपेयः ॥

तेनेष्ट्वा सौत्रामण्या यजेत मैत्रावरुण्या चामिक्षया यावज्जीवं न कश्चन प्रत्यवरोहेत् । बृहस्पतिसवेन वा प्रत्यरोहणीयेन यजेत । यजमानो यावज्जीवं श्वेतच्छत्री भवतीति विज्ञायते ॥

Colophon :

आप्तवाजपेयस्समाप्तः ॥

" திருவாலங்காடு அ(ண்)ணாஶ்ரௌதி."

Subject : Āptavājapeyaprayoga giving the prayoga of one variety of Vājapeya Soma sacrifice—Āptavājapeya, (according to the Āpastamba school of the Black Yajur-veda).

Remarks :—The Ms. is in good condition. The Ms. belonged to one Aṇṇāśrauti of Tiruvālaṅkāṭu village near Kumbakonam in Tanjore Dt.

॥ वाजपेयप्रयोगः ॥

2543. VĀJAPEYAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9156* a. Page 25. Left column. Substance—Palm leaf. Size—12¼ × 1 inches. Leaves—3 (13-15). Lines—6 to a page. Script—Grantha. No. of Granthas—30. Author—(?). Kuruvājapeya only.

Beginning :

अथ कुरुवाजपेयप्रयोगो लिख्यते । तस्य कर्म

पूर्वोक्तकाले शरद्यमावास्यायां पौर्णमास्यां प्रातरग्नि-
होत्रं हुत्वा प्राणानायम्य सङ्कल्पङ्करोति ॥

End:

अतैकेन रथेनाजिन्धावनं केचिदिच्छन्ति । कुरु-
वाजपेये रथादीनामभावाद्रथसंस्कारत्वादाजिन्धावनस्य
[आजिन्धावनस्य] लोपः । अथवैकेन रथेन कुर्वन्ति ।
तदा कुरुवाजपेये वैश्या (?)मुरवाश्च नेष्टाः । उक्तमाजि-
न्धावनम् । अन्यत्सर्वमाप्तवाजपेयेन तुल्यम् ॥

Colophon: (Leaf No. 13).

कुरुवाजपेयस्समाप्तः ॥ हरिः ओं ॥

Subject: Vājapeyaprayoga, giving the ritualistic details of the prayoga of one variety of Kuruvājapeya of the Vājapeya Soma sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in good condition. For the other works contained herein see remarks under No. 2354.

॥ वाजपेयादिक्लृप्तिः ॥

2544. VĀJAPEYĀDIKLṆPTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 9154. Page 25. Left column. Substance—Plm leaf. Size—13⅓ × 1⅜ inches. Leaves—55. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1100. Author—(?). Incomplete.

Beginning:

अथ वाजपेयस्य क्लृप्तिरुच्यते । सप्तदश उक्थ्य-
ष्षोडशिमान्सप्तदशीत्यनुवाकद्वयेनोक्तः । तत्र सूत्रम्—'यं
ब्राह्मणो राजानश्च पुरस्कुर्वीरन्स वाजपेयेन यजेत' इत्या-

दिखण्डद्वयम् । तत्र सुब्रह्मण्यायां विशेषः । सुब्रह्मण्योमिति त्रिः । सुब्रह्मण्योमित्युत्तमेन वचनेन 'शक्रागच्छ हरिव आगच्छ मेधातिथेर्मेष वृषणश्वस्य मेने गौरावस्कन्दि + ब्रुवाण त्र्यहे सुत्या मा गच्छ मघवन् विश्वे ब्रह्माण आगच्छत' इत्यादि । इन्द्रं शक्रेति ब्रूयाद्विश्व इति देवान्निरुक्तेष्वनिरुक्तप्रातस्सवनयोश्चेति वचनात् । वाजपेयो निरुक्त(ः) प्रातस्सवनः ॥

End :

दर्भद्वयमाधावं धवित्रं गृहीत्वा यजमान(ः) परिचारकहस्ते निधायोपवाज्य ? मानवैरूपेण साम्ना स्तुवीरन् । दीक्षायै वर्णेनेत्यादि । इहासमानकर्तृकत्वेऽपि क्त्वाप्रत्ययः । समासे ल्यप् । तृतीयस्य पादस्य मध्यमोऽभ्यासः स स्तोभः प्रतिहारः । हाँच २ त्रिः औं हो इ त्रिः सों तुषाँ भूं भ्यांमू सुधतो नाँ वाँ त्रिः । इति ई इति स वे । एवमुत्तरयोः । वैराजस्तवनकाले अग्ने सोपः महानाम्न्यः । ए प्रे विदाँ मघवन्वीदाः । ... ।

Colophon : (leaf No. 52).

इति साग्निचित्यस्य प्रयोगः समाप्तः ॥

Subject : Vājapeyādikḷptis or prayogas, giving the ritualistic details of the Vājapeya and other sacrifices, as the following table of contents shows:—

1 (a)	वाजपेयक्लृप्तिः	Leaves	1—8
(b)	बृहस्पतिसवक्लृप्तिः	,,	8—10
2	पुनस्तोमक्लृप्तिः	,,	10—11
3	सर्वतोमुखक्लृप्तिः	,,	11—27
4	महाव्रत(सर्वजित्)क्लृप्तिः	,,	28—52

5 अप्तोर्यामक्लृप्तिः Leaves 52—55

॥ वाजपेयौद्गात्रप्रयोगः ॥

2545. VĀJAPEYAUDGĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4188 (a). Page 25. Left column.

Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{2} \times 3\frac{7}{8}$ inches. Sheets—9 (1-9). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—155. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीवेदव्यासाय नमः ॥ हरिः ॐ ॥

वाजपेयस्य प्रयोग उच्यते ॥ सप्तदश उक्थ्यष्षोडशिमान् सप्तदशीत्यादि खण्डद्वयेन क्रत्वन्तरवाजपेय उक्तः । स च षड्डुपसत्कश्च साग्निचित्यः स्यात्तस्य पौर्णमास्यां दीक्षित्वा त्रयोदश दीक्षाः कुर्वीरन्सप्तदशामावास्यायां दीक्षित्वा मासमिति गौतम इत्यादि सूत्रम् । तत्र सुब्रह्मण्यायां विशेषः । शक्रागच्छ विश्वे ब्रह्माण इति । इन्द्रं शक्रेति ब्रूयात् । विश्वेति देवा(न् ।) निरुक्तेष्वनिरुक्तश्रातस्सवनञ्चेति वचनात् । प्रथमोपसदन्ते षडहे सुत्यामिति विशेषो द्रष्टव्यः । विश्वरूपाणां निवृत्तिः । न चान्यत्र विश्वरूपा ज्योतिष्टोमादिति वचनाज्ज्योतिर्गानस्यापि निवृत्तिः । तानि नान्यत्र विश्वरूपाभ्य इति वचनात् धूर्गानस्यापि निवृत्तिः । ज्योतिष्टोमस्यैवाज्येषु च नान्यत्रेति वचनेन विकृतिषु निषेधात् ।

End:

जरावोधीयस्य येनाविश्वो वा । इति प्रस्तावः । शिषा-

सान्ता वा । इति प्रतिहारः । शेषं ज्योतिष्टोमवत् । रथन्तरं वामदेव्यमभीवर्तं कालेयश्चेति पृष्ठानि । ऋषिश्छन्दोदेवता भक्षयश्च वाजपेयवत् । त्रिवृत्सोममुपधावामीत्युपसरणे विशेषः । अथार्भवः । आर्भवपवमानस्य गायत्रसंहितसभपौष्कलशावाश्वान्धीगवकावानां साम्नां गायत्रीककुबुष्णिगनुष्टुप्जगत्यः छन्दांसि । पुष्कलसंहितविश्वेदेवप्रजापतिशावाश्वान्धीगुकुत्सा इत्यृषयः । सोमो देवता । इमे वै लोका इति साध्या वै नामेति त्रिवृदग्निष्टोमामिति वि० णम् । मनो त्रयी । कस्य । यज्ञायज्ञीयमग्निष्टोमसाम । यज्ञायज्ञीयस्य साम्नः वैश्वानर ऋषिः । ककुभावुत्तरे बृहती च्छन्दः अग्निर्देवता । देवा वै ब्रह्म व्यभजन्त इति त्रिवृदग्निष्टोममिति वि० णम् । लोमहिङ्कार इत्युद्गी० स्य । यज्ञायज्ञीयस्य शिरःप्रावरणादिधर्माः कार्याः । बृहस्पतिसवस्य सर्वाणि स्तोत्राणि त्रिवृन्ति । इतः परमुदवसानीयान्तमग्निष्टोमवत् ॥

Colophon :

वाजपेयाङ्गं बृहस्पतिसवं(वः) समाप्तं(प्तः)

वाजपेयं(यः) समाप्तं(प्तः) ॥

Subject : Vājapeyaudgātraprayoga, giving the duties of the Udgātṛ priest in the Vājapeya Soma sacrifice.

Remarks :—The Ms. is in good condition. This Ms. contains the following prayoga works:—

1 वाजपेयौद्गात्रप्रयोगः ॥ 3 महाव्रतौद्गात्रप्रयोगः ॥

2 सर्वपृष्ठाप्तोर्यामौद्गात्रप्रयोगः ॥ 4 सर्वतोमुखौद्गात्रप्रयोगः ॥

॥ आपस्तम्बाप्तोर्यामप्रयोगः ॥

2546. ĀPASTAMBĀPTORYĀMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3843. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—6. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—70. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथापस्तम्बाप्तोर्यामप्रयोगः ।

वसन्ते पौर्णमास्याममावास्यायां वा सुत्या यथा स्यात्तथोपक्रमः कर्तव्यः । पूर्वमिष्टप्रथमयज्ञ आदौ ब्राह्मणाननुज्ञाप्य गणेशपूजां कृत्वा पुण्याहं वाचयित्वा अपरेण गार्हपत्यं दर्भेष्वासीनः दर्भान् धारयमाणः पत्न्या सह यजमानः देशकालौ सङ्कीर्त्य ममोपात्त० परमेश्वर-प्रीत्यर्थं सोमेन यक्ष्ये । ज्योतिष्टोमेनाप्तोर्यामेनाति-रात्रेण (?) रथन्तरसाम्ना द्वादशशतदक्षिणेन सर्वान् कामानवाप्नवानि ॥

End:

उक्थशायज(?)सोमानां वषट्कृतानुवषट्कृते जुहोति । विष्णव इदम् ॥ अग्नये स्विष्टकृत इदम् ॥ हुत्वा हरति भक्षमच्छावाकचमसं प्रतिप्रस्थाता भक्षयति । 'भक्षे हि' इत्यादि 'अच्छावाकोपह्वयस्व ॥ वाग्जुषाणा सोमस्य तृप्यतु ।' नाभ्यभिमर्शनान्तं पूर्ववत् । सर्वांश्चमसान् द्विरच्छावाको भक्षयति । ततः समाख्याभक्षणादि पूर्ववत् ।

चमसप्रक्षालनान्तं कृत्वा। अग्नीदौपयजानङ्गारानित्या-
द्युदयनीयान्तमतिरात्रवत् ॥

Colophon:

समाप्तो(प्ता)प्तोर्यामप्रयोगः ॥

Subject: Āpastambāptoryāmaprayoga, giving the details of the Aptoryāma Soma sacrifice, according to the Āpastamba school of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनसर्वपृष्ठाप्तोर्यामप्रयोगः ॥

2547. BODHĀYANASARVAPṚṢṬHĀPTORYĀMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9179 (a). Page 25. Left column. Substance—Palm leaf. Size—19 × 1¼ inches. Leaves—12 (1—12). Lines—4 or 5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—140. Author—Bālādīkṣita. Complete.

Beginning:

यथा चमसञ्चमसान्हिन्व इत्यात्मानं प्रत्यभिमृशन्ते
नाप्याययन्ति चमसान् सर्वभक्षान्मार्जयन्तेऽथाह प्रतिप्र-
स्थातर्ग्रहौ ते प्रचरेति तच्छ्रुत्वा प्रतिप्रस्थाता प्राङायन्नाह
ब्राह्मणाच्छंसिनश्चमसमनून्नयध्वमुन्नेतस्सोमं प्रभावयेति
ब्राह्मणाच्छंसिनश्चमसमेव प्रथममुन्नयन्ति यथोपपादमि-
तरान्समुन्नीयोत्तरवेद्यां संसादयन्त्यथादत्त उक्थ्यस्थ्या(?)
औपशयं पात्रन्तस्मिन्नेतस्य राज्ञोऽर्धवेलां गृह्णाति ॥

End:

अथ सम्प्रैषमाहाग्नीदौपयजानित्यादि स्रुग्विमोकान्ते

हार्योजनेन प्रचर्य शाकलैश्चरित्वा दधिद्रप्सान् भक्षयित्वा सख्यवैसर्जनं जपति ॥ * * *

अथ मैत्रावरुण्या पशुनामिक्षया वा चरति तामनु देविकाहविर्भिश्चरत्यथ बर्हिरुपोषतीत्यादि धेनुवरात् । अथोदवसनीयया यजते पूर्णाहुत्या वा सन्तिष्ठते सर्वपृष्ठाप्तोर्यामः ॥

Colophon:

इति बालादीक्षितकृतबोधायनसर्वपृष्ठाप्तोर्यामप्रयोगः सम्पूर्णः ।

श्रीसुब्रह्मण्याय नमः ।

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Subject: Bodhāyanasarvapṛṣṭhāptoryāmaprayoga, giving the details of the Sarvapṛṣṭhāptoryāma sacrifice, according to the Bodhāyana school of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The other work contained in this Ms. is Bodhāyanavājapeyaprayoga.

॥ बोधायनसर्वपृष्ठाप्तोर्यामप्रयोगः ॥

2548. BODHĀYANASARVAPṚṢṬHĀPTORYĀMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3785. Page 25. Left column.

Substance—Paper. Size—$14\frac{1}{2}\times6\frac{1}{4}$ inches. Sheets—7. Lines—10 or 12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of

Granthas—175. Author—(?). Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

बोधायनसर्वपृष्ठाप्तोर्यामप्रयोगः ॥

अचार्यमते सर्वपृष्ठाप्तोर्याम एव संस्थान्तर्गतः । अप्तोर्यामं करिष्यन्नुपकल्पयते चतुरोऽप्तोर्यामपशूंश्छागानेकां वा मेषीमरुणपिशङ्गमश्वं श्यामं वौदुम्बरं खादिरं वा षोडशिपात्रं चतुस्रक्ती(?) ज्यायसीं त्रिणान् ज्यायस एकधनानेकादश प्रसिद्धमाग्निष्टोमिकान् सम्भारानुपकल्पयते ॥

❀ ❀ ❀ ❀

द्वादशशतदक्षिणेन सर्वस्तोमेन ज्योतिष्टोमेन सर्वपृष्ठाप्तोर्यामेण प्रजाकामः सोमेन यक्ष्ये ॥

End:

सन्तिष्ठते माध्यन्दिनसवनम् ॥ प्रसर्पन्ति तृतीयाय सवनाय "देवीर्द्वारो" इत्यादि ❀ ❀ ❀ जगतीछन्दस इन्द्रावरुणाभ्यां प्रीतस्येति मैत्रावरुणचमसमेवैते त्रयः समुपभूयं भक्षयन्ति ॥ यथा चम..... ...

Colophon : Nil.

Subject : Sarvapṛṣṭhāptoryāmaprayoga, according to the Bodhāyana school of the Black Yajur-veda. 1–5 sections.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The Ms. abruptly breaks off in the middle of the 5th section.

॥ सर्वपृष्ठाप्तोर्यामप्रयोगः ॥

2549. SARVAPṚṢṬHĀPTORYĀMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3844. Page 25. Left column.
Substance—Paper. Size—11 × 5 inches. Sheet—1. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—20. Author—(?). A fragment only.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ।

सर्वपृष्ठाप्तोर्यामप्रयोगो लिख्यते । अग्निष्टोमादिसप्तसंस्था उक्ताः । अग्निष्टोमस्यगणविकारास्ताः । ज्योतिष्टोमस्य गुणविकाराः इत्यर्थः । एतासु नाग्निचयनमित्यापस्तम्बमतम् । यदाप्तोर्यामस्सर्वपृष्ठस्सर्वस्तोमः स्यात् ।

End:

निर्वापणकाले वानस्पत्यासीत्यादि एषा ये वां शूर्पद्वयस्यादानं धूरसीत्यादि देवस्य०

Colophon: Nil.

Subject: Sarvapṛṣṭhāptoryāmaprayoga—a fragment only.

Remarks:—The Ms. is in good condition. There is also a loose sheet dealing with the musical instruments used in Sāmagāna.

॥ आश्वलायनसर्वपृष्ठाप्तोर्यामसप्तहौत्रप्रयोगः ॥

2550. ĀŚVALĀYANASARVAPṚṢṬHĀPTORYĀMASAPTAHAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4145. Page 25. Left column.
Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—45.

Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—875. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ।

हरिः ॐ । अथ सर्वस्तोमसर्वपृष्ठाप्तोर्यामस्य सप्तहौत्रप्रयोग उच्यते ।

वरणादिसवनीयवपायागान्तं कृत्वा । आग्नेयोऽग्निष्टोम ऐन्द्राग्न उक्थ्ये द्वितीय ऐन्द्रो वृष्णिः षोळशिनि तृतीयः सारस्वती मेष्यतिरात्रे चतुर्थीति क्रतुपशवः । मार्जनादि तस्य प्रागाज्यशस्त्रादतिरात्रवत् । आज्यशस्त्रे सो अध्वराकरति जातवेदो ३ मित्यन्तं प्रकृतिवत्कृत्वा "अग्निं नरो दीधितिभिररण्योः" इति सूक्तं पञ्चविंशतिऋचं अर्धर्चशः शंसेत् ॥

End:

अथ होता षोडशिनं विहृतमविहृतं वा छन्दोगानुसारेण । ततः पर्यायाद्यश्विनान्तमतिरात्रवत् । अप्तोर्यामपक्षे अश्विनोर्ध्वं अतिरिक्तोक्थ्यसंज्ञकानि चत्वारि शस्त्राणि भवन्ति । तेषां पदाभ्यासवर्जं पर्यायवच्छंसनविधिः । ततोऽनूयाजाद्युदवसानीयान्तमग्निष्टोमवत् ॥

Colophon: Nil.

Subject: Sarvapṛṣṭhāptoryāmasaptahautraprayoga, giving the following seven important Śastras in the Sarvapṛṣṭhāptoryāma sacrifice:—

(1) आज्यशस्त्रम् (4) निष्केवल्यशस्त्रम्

(2) प्रउगशस्त्रम् (5) मैत्रावरुणशस्त्रम्

(3) अच्छावाकशस्त्रम् (6) ब्राह्मणाच्छंसिशस्त्रम् ॥

(7) आग्निमारुतशस्त्रम्

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनसर्वपृष्ठाप्तोर्यामसप्तहौत्रप्रयोगः ॥

2551. ĀŚVALĀYANASARVAPṚṢṬHĀPTORYĀMA-SAPTAHAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4146. Page 25 Left column. Substance—Paper. Size—$10 \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—45. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—875. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2550.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनसर्वपृष्ठाप्तोर्यामसप्तहौत्रप्रयोगः ॥

2552. ĀŚVALĀYANASARVAPṚṢṬHĀPTORYĀMA-SAPTAHAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4147. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—39. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—875. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2550.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनसर्वपृष्ठाप्तोर्यामसप्तहौत्रप्रयोगः ॥

2553. ĀŚVALĀYANASARVAPṚṢṬHĀPTORYĀMA-SAPTAHAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4148. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—10 × 4¾ inches. Sheets—25. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—450. Author—?. Incomplete.

Beginning and subject—Same as No. 2550.

End:

इरज्यन्त यच्छुरधो विवाचोम् ३ । न हि श्वमायुश्चिकिते जनेषु । तानीदं हांस्यति पर्षसोम् ३ । युजेरथं गवेषणं हरिभ्यां उपब्रह्माणि जुजुषाणमस्थोम् ३ । विवाधिष्टस्य रोदसी महित्वा । इन्द्रो वृत्राण्यप्रती च धन्वोम् ३ । आप श्चित्पिप्यु............ ॥

Colophon : Nil.

Remarks :—The Ms. is in good condition. It breaks off in the middle.

॥ सर्वपृष्ठाप्तोर्यामौद्गात्रप्रयोगः ॥

2554. SARVAPṚṢṬHĀPTORYĀMAUDGĀTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4188b. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—11⅓ × 3⅞ inches. Sheets—13

(9-21). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—960 Author—(?). Complete.

Beginning:

नमो रामाय सीतायै लक्ष्मणाय हनूमते ।
द्राह्यायणमुखेभ्यश्च कर्तृभ्यः सूत्रसंहतेः ॥
आलोच्य ब्राह्मणं सूत्रं तद्भाष्यं चासकृत्तथा ।
अप्तोर्यामक्रतोः क्लृप्तिः क्रियते सामगप्रिया ॥

त्रिवृद्बहिष्पवमानं पञ्चदशान्याज्यानि सप्तदशो माध्यन्दिनः पवमान एकविंशं होतुः पृष्ठं छन्दो मा इतराणि त्रिणव आर्भवस्त्रयस्त्रिंशोऽग्निष्टोमः प्रत्यवरोहिण्युक्थ्यानि त्रिणवम्प्रथममथैकविंशमथ सप्तदशमेकविंशः षोडशी पञ्चदशी रात्रिस्त्रिवृत्सन्धिस्त्रिवृत्प्रथममतिरिक्तस्तोत्रमथ पञ्चदशमथ सप्तदशमथैकविंशं प्रजापतिः पशूनसृजत ।

End:

तद्धौ हो वा । इति स्तावः । शं यत् । हा । औ हो इ गा वा इ । इति प्रतिहारः । ए । किरे । इति सर्वे । एवमुत्तरयोः । यजमानवाचनादिभक्षणान्तं कृत्वा । पूर्ववन्निष्क्रम्य समस्तोपस्थानादि यजमानोपहवान्तं कृत्वा । वारवन्तीयस्य साम्नः इन्द्र ऋषिः । गायत्री छन्दः । विष्णुर्देवता । विधायकादि पूर्ववत् । अग्नेरुद्गीथ इत्यादि । सम्भ्यो हिङ्करोतीत्यादिकुशाविधिः । इदं विष्णा । औ हो हा इ । इति प्रस्तावः । सामूढम् । आ इति प्रतिहारः । डा इति सर्वे । एवमुत्तरयोः । यजमानवाचनादि-

भक्षणान्तं कृत्वा स्तोमविमोचनाद्युदवसानीयान्तं ज्योतिष्टोमवत् हार्योजनभक्षणे तिरोह्नस्थेति विशेषः ।

Colophon :

इति क्रत्वन्तरसर्वस्तोमसर्वपृष्ठाप्तोर्यामः समाप्तः ।

Subject: Āptoryāmasarvapṛṣṭhaudgātraprayoga, giving the duties of the Udgātṛ priest in the Aptoryāma sacrifice.

Remarks :— The Ms. is in a fairly good condition. For the other works contained herein see Remarks under No. 2545.

॥ आपस्तम्बमहाग्निचयनप्रयोगः ॥

2555. ĀPASTAMBAMAHĀGNICAYANA-PRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 250. Substance—Paper. Size—9¼ × 4 inches. Sheets—57. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—4387. Author—(?). Complete.

Beginning:

अग्निश्चेष्यमाणोऽमावास्यायां पौर्णमास्यामेकाष्टकायां वोखाꣳसम्भरति । त्र्यहादिदीक्षापक्षे उखासम्भरणप्रभृत्याभिक्षापर्यन्तं कर्माणि । वसन्ते यथा भविष्यति तथोपक्रमः कार्यः । एकाष्टकायाञ्चेदुखासम्भरणन्तदा तस्यामुखासम्भरणं कृत्वा पश्विष्ट्यादि सर्वं वसन्ते कार्यम् । चतुरो मास इत्यस्मिन् पक्षे एकाष्टकायात्र लभ्यते । मासादिपक्षेषूखासम्भरणप्रभृति सर्वं वसन्ते कार्यं पशुश्च यथा भवति । एवं स्मृत्वारम्भः कार्यः । अथाग्निप्रयोग उच्यते ॥

End :

प्रयास्यन्नाग्निभिरग्निं यजमान उपतिष्ठते। "अयं ते योनिः" इति प्राजहित॑ समारोप्य प्रागुदग्वोदवसाय। "उप॑ त्वाग्ने दिवेदिवे दोषावस्तर्धिया वयम्। नमो भरन्त एमसि ॥ राजन्तमध्वराणां गोपामृतस्य दीदिविम्। वर्धमान॑ स्वे दमे ॥ स नः पितेव सूनवेऽग्ने सूपायनो भव। सचस्वा नः स्वस्तये ॥" तिसृभिरन्येषां यजमानानां चित्यग्निं दृष्ट्वानुपतिष्ठते। "इदमूनुः श्रेयोऽवसानमागन्म" इत्यादि। अथ सायमग्निहोत्रं जुहोतीत्यन्तं समानम्। सन्तिष्ठतेऽग्निः। अग्निं चित्वा अनन्तरपर्वणि सौत्रामण्या यजेत। अपरेद्युर्मैत्रावरुण्याचामिक्षया ॥

Colophon :

अग्निचयनं समाप्तम् ॥

Subject : Āpastambamahāgnicayanaprayoga, based on 16th and 17th praśnas of the Āpastambaśrautasūtras.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ आपस्तम्बमहाग्निचयनप्रयोगः ॥

2556. ĀPASTAMBAMAHĀGNICAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9174 a. Page 25. Right column.

Substance—Palm leaf. Size—$16 \times 1\frac{3}{8}$ inches. Leaves—36 (1—36). Lines—5 to 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—600. Author—(?). Complete.

Beginning:

ॐ यज्ञेश्वरचरणारविन्दाभ्यां नमः। लक्ष्मीनारायणा-

भ्यां नमः । सिद्धिविनायकाय नमः । सीतारामाभ्यां नमः । अग्निञ्चेष्यमाणोऽमावास्यायां पौर्णमास्यां पूर्वपक्षे वा पुण्ये नक्षत्रे उखां सम्भरति । आषाढामधिकृतेभ्य...श्चेष्यमाण उपकल्पयते वैणव्यभ्रिररत्निमात्री अश्वगर्दभरशने अश्वगर्दभौ मृत्खननं वल्मीकवपाहिरण्यं पुष्करपर्णानि कृष्णाजिनानि क्षौमदाम मौञ्जदाम वा पुष्पफलवत्य ओषधयः कूर्मे कपालपिष्टानि वेण्वङ्गारपिष्टानि व्रीहि तुषाः पलाशकषायं पिष्टाः शर्कराः अजलोमानि कृष्णाजिनलोमानि वराहविहतं पूतीका अष्टाश्रयुखा अपरिमिताः सिकताः अषाढापाद्या सप्ताश्वशकानि लोहितपचनीयानि अजाक्षीरं एकविंशतिर्माषा हिरण्मयं मृन्मयं वा पुरुषशिरश्वेतपशुरभृङ्गः पलाशशाखाः प्लक्षशाखा उदुम्बरशाखाः स्वधितिर्यूपस्सचषालस्त्वरुरधिमन्थनश्च शकलः पौतुद्रवाः परिधयः गुग्गुलुसुगन्धिनेजनं श्वेतोर्णास्तुका प्रणयनीयमिध्मं द्वे स ते(?) अपरिमितं बर्हिस्त्रय इध्मौ आश्ववालः प्रस्तर ऐक्षवी विधृती- कार्ष्मर्यमयाः परिधयः ।

End :

आद्यस्य च तृतीयस्य ब्रह्महेत्यनुमन्त्रणम् ।
इन्द्रियाण्यन्नाद इति सप्तमस्यानुमन्त्रणम् ॥
इतरेषां भवे[त्] षण्णामन्नादस्त्वनुमन्त्रणम् ॥
सद्दावदाय सर्वेभ्यः स्विष्टकृत्तु प्रचर्यते ।
अग्निः केवल एव स्यात्स्विष्टकृत्प्रैषवानपि ॥
रौद्रशेषं क्षिपेदप्सु प्राशित्रेडन्न तस्य तु ।

पशुपुरोडाशं मैत्रावरुणषष्ठा भक्षयन्ति मैत्रावरुणवर्ज-
मितरान् भक्षयन्ति । इडान्तात्पशुपुरोडाशः सन्तिष्ठन्ते ।
स्रुवेण पृषदाज्यस्येत्यादि पत्नीसंयाजान्तोऽग्नीषोमी-
यस्सन्तिष्ठते । वसतीवरीपरिहरणादि सवनीयस्य पशोः
परिस्तरणान्तम् । महारात्रे बुध्वेत्यादि हृदेत्वा सोमराज-
न्निति ॥ २० ॥

Colophon : Nil.

Subject : Āpastambamahāgnicayanaprayoga, based on the 16th & 17th Praśnas of the Āpastamba Śrauta Sūtras. This Ms. contains two main sections:—

1. प्रथमचितिः 1—26 Khaṇḍas

2. द्वितीयचितिः 1—20 ,,

Remarks :—The Ms. is in a decaying condition.

॥ आपस्तम्बमहाग्निचयनप्रयोगः ॥

2557. ĀPASTAMBAMAHĀGNICAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9174 b. Page 25. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$16 \times 1\frac{3}{8}$ inches. Leaves—5 (37-41). Lines—5 to 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—80. Author—(?). Prathamaciti only. Incomplete.

Beginning—Same as No. 2556.

End :

अग्निंभ्यः कामाय पशूनालभते मुष्करान् अपि वा
सर्वेषामेतेषां स्थाने वायवे नियुत्वते श्वेतमजन्तूपरमाल-

भते । देशकालौ सङ्कीर्त्य परमेश्वरप्रीत्यर्थं वायव्येन पशुना यक्ष्ये + बृहद्भा इत्यादि समानमावपाया होमात् ।
विहारभेदादेतस्मिन् पाशुकीदक्षिणा मता ।
प्राजापत्यः पुरोडाशस्याद्द्वादशकपालकः ॥
कपालयुग्ममन्त्राणां द्विद्विरावृत्तिरिष्यते ।
धर्तुश्चिन्मरुतां शर्धश्चितस्थेति तु युग्मकाः ।

Colophon : Nil.

Subject : Āpastambamahāgnicayanaprayoga, prathamaciti—1—7 Khaṇḍas only.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The Ms. abruptly ends in the middle of the Seventh Khaṇḍa of the First citi. The other work contained herein is **बोधायनमहाग्निचयनम्** . At the end of the work, there are 19 fragmentary leaves dealing with ten different subjects quite related to Śrautaprayogas, as follows :—

Beginning of the subject		No. of Leaves.
1	पुच्छाग्ररीतावर्धैका सा वायव्यदिगग्रका तदुदक् षोडशी प्राग्ग्रा चोदगग्रा च संमता ॥	1
2	पञ्चम्यन्त्याक्रमण्याख्या तुर्या मध्या तु मण्डला । आरोहेदुत्तरे वामा द्वितीया सप्तमावलौ ॥	2
3	आद्या नवम्या क्रमणी द्वादश्याद्या तु मण्डला ; अन्वारोहे आदिमायां दशम्येकादशी त्वपि ॥ १ ॥ (1-32 verses)	2
4	अथ द्वितीये प्रस्तारे शुल्बोपहितिरुच्यते । पुच्छाग्ररीतावर्धैका सा वायव्यदिगग्रका ॥	2
5	........वटीयत: पश्चादवशिष्येत्त सञ्चरम् ।	

शङ्कुस्त्वनुशिरोग्रीवस्तत्पश्चात्प्रक्रमद्वये ॥ 1

6 उपवेषोद्वावसनेवमृथकर्म भवेदिह ।

परिस्तराहुतिः पूर्वं ततश्च परिभोजिनीम ॥ 1

7 ॐ देशकालौ सङ्कीर्त्य एकाहं सवनत्रयं गणैर्होष्ये इति प्रथमं सङ्कल्प्य प्रातःसवनिकैर्गणैर्होष्य इति द्वितीयम्...... Leaves 3

8 எற்கலகம்—௪ கொடம்—௩

காகம்—௫ பாத்ரசெருச—௫

ஸ்தாலீபிங்கா—௪ பெரியபாத்ர—௫

பால்ச்சட்டி—௪ பசகும்ஸீ—௨

கரிச்சட்டி—௫ அரிக்கம் செட்டி—௨

பெரியதீர்த்தச்சால்—4 Leaves—5

9 अथैतमग्निं प्रत्यञ्चं यूपवाटी···च्छाकोर्वामिमीते ।

अथ वेदिमानानन्तरमाहुतिविशेषे सङ्कल्पिते एतमग्निम् । 1

(6th leaf only)

10 यो अश्वत्थः अश्वत्थः हव्यवाहाद्धि वैश्वानरस्य

॥ आपस्तम्बमहाग्निचयनप्रयोगः ॥

2558. ĀPASTAMBAMAHĀGNICAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9175&9173. Page 25. Right column. Substance--Palm leaf. Size—14¾ × 1¼ inches. Leaves—83. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1450. Author—(?). Incomplete wants end.

Beginning :

अग्निञ्चेष्यमाणः अग्निरिति स्थण्डिलमिष्टकाकृतमुच्यते ।

तश्रेष्यमाणः त्र्यहदीक्षापक्षे उखासम्भरणप्रभृति आमिक्षापर्यन्तानि कर्माणि वसन्ते यथाभवन्ति। पर्वण्युखासम्भरणपक्षे एकाष्टकायाश्चेत्तस्यामुखासम्भरणम्; पश्विष्ट्यादि सर्वं वसन्ते। चतुरो मासो दीक्षित इत्यस्मिन् पक्षे एकाष्टकायां न लभ्यते। साग्निचित्यस्य क्रतोः प्रयोग उच्यते ॥

पर्वणोरेकाष्टकायां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा प्राणानायम्य सङ्कल्पं करोति। द्वादशाहेनाहीनभूतेन साग्निचित्येन यक्ष्ये सर्वपृष्ठेन सर्वस्तोमेनान्वहन्द्वादशशतदक्षिणेन। प्रजायेय स्वर्गं लोकमवाप्नवानि ॥

End:

पुरस्तात् प्रातरनुवाकादग्निं युनज्मीति तिसृभिरभिमृशन्नग्निं युनक्ति।

"अग्निं युनज्मि शवसा घृतेन दिव्यं सुपर्णं वयसा बृहन्तम्।
तेन वयं पतेम ब्रध्नस्य विष्टपं सुवो रुहाणा अधिनाक उत्तमे ॥
इमौ ते पक्षावजरौ पतत्रिणौ याभ्यां रक्षांस्यपहंस्यग्ने।
ताभ्यां पतेम सुकृतामुलोकं यत्रर्षयः प्रथमजा ये पुराणाः ॥
चिदसि समुद्रयोनिरिन्दुर्दक्षश्श्येन ऋतावा।
हिरण्यपक्षश्शकुनो भुरण्युर्महान्त्सधस्थे(ध्रुव आनिषत्तः) ॥"

Colophon: (Leaf 46).

चतुर्थी चितिस्समाप्ता ॥

Subject: Āpastambamahāgnicayanaprayoga consisting of the following divisions :—

I	16th	Praśna.	प्रथमा चितिः	Leaf No.	1—37
II	17th	,,	द्वितीया चितिः	,,	37—40
III	,,	,,	तृतीया चितिः	,,	40—43

IV 17th Praśna चतुर्थी चितिः Leaf No. 43—46

V ,, ,, पञ्चमी चितिः ,, 46—?

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. The two Mss. Nos. 9175 and 9173 form one work, and are here treated as one Ms. There are 3 loose broken leaves at the end of this Ms. which however treats of the measurements of Somaciti and various dīkṣās in Soma sacrifices.

॥ आपस्तम्बमहाग्निचयनप्रयोगः ॥

2559. ĀPASTAMBAMAHĀGNICAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9171 b.

Substance—Palm leaf. Size—15½ × 1½ inches. Leaves—8. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—110. Author—Prathamaciti only. Incomplete.

Beginning:

(साग्निचित्य)स्य क्रतोः प्रयोग उच्यते । पर्वणोरेकाष्टकायां प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा प्राणानायम्य सङ्कल्पं कृत्वा द्वादशाहेनाहीनभूतेन साग्निचित्येन यक्ष्ये । सर्वपृष्ठस्तोमेनान्वहन्द्वादशशतदक्षिणेन प्रजायेय स्वर्गं लोकमवाप्नवानि । विद्युदसि । अस्मिन्नहीनभूतद्वादशाहे सोमप्रवाकं त्वां वृणीमहे ॥

End:

एकैकमुदपात्रं सर्वासु सीतासु निनयति कर्षक्रमेण । "या जाता ओषधयः" इति चतुर्दशभिरोषधीर्वपत्यनुसीतमित्यु(क्तम् । सप्तग्राम्याः कृष्टे वपति, स)प्तारण्या अकृष्टे । या जाता ओष+प्तच । द्वादशसु सीतासु तिला-

न्वपति । एवमुत्तरानावपति । शतं वो+कृत । माषान् । पुष्पवतीः+ष्णवः । व्रीहीन् । ओषधी....न् (+चातयमानाः । यवान्) अश्वत्थे +पूरुषम् । प्रियङ्गून् । यदहम् + यथा दारुमान्(अणून्) ॥

Colophon : Nil.

Subject: Mahāgnicayanaprayoga—Prathamaciti only.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. This abruptly ends in the middle of the first Citi. For the other works contained herein see Remarks under No. 2326.

॥ बोधायनमहाग्निचयनप्रयोगः ॥

2560. BODHĀYANAMAHĀGNICAYANA-PRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 251. Substance—Paper. Size—13⅛ × 5½ inches. Sheets—42. Lines—12 to 14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—?. Incomplete.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः । श्रीमद्दिव्यलक्ष्मीनृसिंहाय परमगुरवे चित्सभापतये नमः ।

बोधायनीयकर्मान्तद्वैधकल्पानुसारतः ।
वक्रपक्षः श्येनचितः प्रयोगः प्रवितन्यते ॥

“ उखास्सम्भरिष्यन्नुपकल्पयते + अधिकरणीमुखाकृतं कुशलम्” इति । अथामावास्येन वा हविषेष्ट्वा नक्षत्रे वोखां सम्भरति । अमावास्यायां पौर्णमास्यां वेति कल्पान्तरम् ।

नान्दीमुखादिषट्कञ्च श्रद्धाहानादिषट्तयम् ।
अग्नेरित्थं विशेषेण वक्ष्येऽहं क्रतुनेति च ॥

सङ्कल्प्य ऋत्विग्वरणं मधुपर्केण चाहर्णम् ।
ततश्च सर्वकामोऽग्निं चेष्य इत्यागुरुं वदेत् ॥
उखासम्भरणार्थान्या शालाग्न्याषेयिकी तु वा ।
गत्वा शालां मथित्वाग्नीन्विहृत्वाथ मनस्वती ॥
अथाध्वर्युः "इडादेवहूः" इति जपित्वाऽग्रेण शालां
शम्यान्यासे गर्तं खानयति ॥

End :

अथ स्वयमातृण्णामश्वमवघ्राप्याविदुषा ब्राह्मणेन सहाधिहृत्योपदधाति सुवरायोस्त्वा सदने सादयाम्यव तश्छायाया नमः समुद्राय नमः समुद्रस्य चक्षसे परमेष्ठीत्वा सादयतु दिवः पृष्ठे व्यचस्वतीं प्रथस्वतीं विभूमतीं प्रभूमतीं(परिभूमतीं दिवं यच्छ) ॥

Colophon : (Sheet 40)

चतुर्दशोऽध्यायः ॥

Subject : Mahāgnicayanaprayoga, based on 1-46 Khaṇḍas of the 15th Adhyāya of the 14th (10th) Praśna (Agnicayanapraśna) of the Bodhāyana school of the Black Yajur-Veda.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. It breaks off towards the close of the 46th Khaṇḍa of the 15th Adhyāya of the Agnicayanaprayoga.

॥ बोधायनमहाग्निचयनप्रयोगः ॥

2560. BODHĀYANAMAHĀGNICAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3758. Page 25. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—72. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1220. Author—Venkaṭeśvara dīkṣita. Complete.

Beginning:

श्रीरामचन्द्राय नमः ॥ अविघ्नमस्तु ॥

विश्वेश्वरं नमस्कृत्य लक्ष्मीनारायणौ गुरू ।
वाणीं यज्ञेश्वराचार्यं दक्षिणामूर्तिमेव च ॥
बोधायनं भवस्वामिं भाष्यकारं मुहुर्मुहुः ।
प्रयोक्तृकण्ठपाठाय प्रयोगं वेङ्कटेश्वरः ॥
बोधायनीयवक्राग्नेस्तनुते हि यथामति ॥

हरिः ॐ ॥ उखाः सम्भरिष्यन्नुपकल्पयतेऽश्वञ्च श्वेतं कृष्णञ्च गर्दभञ्च तयोरवे रशने मौञ्ज्यौ वा कुशमय्यौ वाभ्रिञ्च ब्राह्मणसम्पन्नां वैष्णवीं कृष्णबिन्दूचितां व्याममात्रीं सुषिरामुभयतः क्ष्णुमिति मृदञ्च भावितां करणीयां सप्तच्छिद्रामच्छिद्राञ्च वल्मीकवपां कृष्णाजिनानि पुष्करपर्णानि मौञ्जं योक्त्रमुदकुम्भं कुशतरुणकानि दूर्वाग्रन्थीनर्मकपालानि पिष्टानि शर्करा अवाञ्जनपिष्टा अजलोमानि कृष्णजिनलोमानि वैश्यं सप्तदशं स्रुनामधिकरणीमुखाकृतं कुशलं यूपांस्त्रीन् सचपालान्नवाधिमन्थनशकलान् पशून् श्वेतमग्रं गाञ्च लोलोहं तूपरं श्मश्रुणञ्च कृष्णग्रीवञ्च मेषीञ्च कपिलञ्च श्यामञ्च शुक्लपृष्ठञ्च नानावर्णञ्च सन्ध्यावर्णञ्च श्वेतं कृष्णबिन्दूचितञ्च + अन्यानि च पाशुकानाग्निष्टोमिकाश्च सम्भारानिति ॥ १ ॥

End:

अथैनमन्यत आसी(सि)भिरुपतिष्ठते । आपं त्वाग्ने मन-

सेति नवभिरनुष्छन्दसं पूर्वाग्निसमारोपणादि पूर्णाहुत्वा यज्ञं व्रतश्च विमुच्य पुनरालम्भगोमतीब्राह्मणान्यथोदव-सानीयया यजतेऽग्न(ग्नि)समारोपणादि सायम्प्रातरग्निहोत्रे प्रतिजुहोत्यथानन्तरे दिने पर्वणि शुक्लपक्षदेवनक्षत्रे वा देविकाहविर्भिरिष्ट्वा वा त्रैधातवीयया यजतेऽथ सौत्रा-मण्या यजते संवत्सरं न कश्चन प्रत्यवरोहति नाग्नि-ञ्चित्वा रामामुपेयात् । न वर्षति धावेत् । यदि धावेदु-पावर्तेत "अन्नाद्यमेवाभ्युपावर्तत इति ब्राह्मणम् ॥ ६१ ॥

Colophon :

इति श्री गोविन्दपुरवास्तव्य बोधायनादि षट्सूत्रपारवारपारीण-लक्ष्मीनारायणश्रौतिवर्य गर्भसम्भव रघुनाथदीक्षित-सर्वतन्त्रस्वतन्त्र श्रीयज्ञेश्वराचार्य कृपाप्राप्त श्रौतशास्त्रधुरन्धर-श्रीमन्महाराजश्रीशरभेन्द्राश्रितश्रीवेङ्कटेश्वरदीक्षितविरचित-बोधायनीयमहाग्निचयनप्रयोग: समाप्तिमगमत् ॥

Subject: Bodhāyanamahāgnicayanaprayoga, based on the 14th (10th) Praśna of the Bodhāyana sūtras of the Black Yajur-Veda. 1-61 (59) Khaṇḍas.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनमहाग्निचयनप्रयोगः ॥

2561. BODHĀYANAMAHĀGNICAYANA-PRAYOGAḤ.

J. L. Collection No, 252. Substance—Paper. Size—9½ × 4 inches. Sheets—91 (26th missing). Lines—6 to a Page.

Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1200. Author—Venkaṭeśvaradīkṣita. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2560.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ बोधायनमहाग्निचयनमन्त्रानुक्रमणी ॥

2562. BODHĀYANAMAHĀGNICAYANA-MANTRĀNUKRAMAṆĪ.

Burnell's Catalogue No. 3757. Page 25. Right column. **Substance**—Paper. **Size**—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{7}{8}$ **inches.** Sheets—78. Lines—9 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—Veṅkaṭeśvaradīkṣita. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

विघ्नेश्वरं नमस्कृत्य लक्ष्मीनारायणौ गुरू ।
वाणीं यज्ञेश्वराचार्यं भाष्यकारं मुहुर्मुहुः ॥
प्रयोक्तृकण्ठपाठाय बोधायनमतानुगम् ।
प्रयोगः सहसोमस्य चित्यग्नेर्वेङ्कटेश्वरः ॥
तनुते सुखबोधार्थं यथामति विचारयन् ।
मन्त्रानुक्रमरूपं तं पूर्वमेवं प्रदर्श्यते ॥

श्रीगुरवे नमः । श्रीगणपतये सहस्रकृत्वो नमः ॥ नान्दीमुखा भूर्भुवः प्रजापतिः प्रीयतां यः पुरस्ताच्चित्यौ श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं सर्वकामोऽग्निं चेष्ये ॥ तन्म० आदित्यो देव० चन्द्रमादेव ॐ कल्पयत ॥

End:

अग्नय इदं० । येऽग्नयः पुरीष्याः प्रविष्टाः पृथिवी-
मनु । तेषां त्वमस्युत्तमः प्र णो जीवातवे सुव ॥ आपन्त्वाग्ने
मनसापन्त्वाग्ने तपसापन्त्वाग्ने दीक्षयापं ह्यग्ने उपसद्भि-
रापं त्वाग्ने सुत्ययापं त्वाग्ने दक्षिणाभिरापं त्वाग्नेऽवभृथे-
नापं त्वाग्ने वशयापं त्वाग्ने स्वगाकारेण अयं ते ज्योतिष
इदं यदाकूतास्त्रयोविंशतिः । एकादशिन पशुवपाहविःप्रचा-
रादि देविका हविरन्तः पञ्चदशः ॥ १५ ॥ अग्नाविष्णू
वाजस्यमेमृताषाड्कर्मणे वामे हि यजमान पञ्चदश ॥

Colophon:

इति श्रीवेङ्कटेश्वरदीक्षितकृतवौधायनचयनमन्त्रानुक्रमणी
समाप्ता ॥ हरिः ॐ ॥

Subject: Bodhāyanacayan amantrānukramaṇikā—an index of mantras used in the Cayana sacrifice.

Remarks :— The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बकाठकचयनप्रयोगः ॥

2563. ĀPASTAMBAKĀṬHAKACAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9176. Page 25. Right column. Substance—Palm leaf. Size—16×1 inches. Leaves—40. Lines—6 or 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—800. Author—(?). Sāvitra, Nāciketa and Cāturhotra only—incomplete.

Beginning:

सावित्रचयनप्रयोगः ।

सावित्रं स्वर्गकामश्चिन्वीत । पशुबन्धे चीयते । प्रावृषि पर्वणोः पूर्वपक्षस्य वा पुण्ये नक्षत्रे प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा गणेशपूजां पुण्याहञ्च वाचयित्वाऽपरेण गार्हपत्यं पत्न्या सहोपविश्य पवित्रपाणिः[पाणिः] प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य मम+उपात्त+त्यर्थं । पशुबन्धेन यक्ष्ये इत्यादि । आत्मन्यरण्योर्वा अग्निं समारोप्य देवयजनं यागोपकरणैः सह गत्वायतनानि कल्पयित्वा उद्धृत्यापोक्ष्याग्निं मथित्वोपावरोह्य । विद्युत । आत्मसमारोपणपक्षे लौकिकेऽग्नावुपावरोह्य । विद्युत् । पुनस्त्वादित्याः+कामाः । अग्निमुपसमिन्ध्यात् । विद्युदसि + पैमि । अथ चयनसङ्कल्पः ॥

End:

राजा त्वा वरुणो नयतु देवि दक्षिणे वैश्वानराय रथं वैश्वानरः प्रत्नथानाकमारुहत् । दिवः पृष्ठं भन्दमानस्सुमन्मभिः । स पूर्ववज्जनयज्जन्तवेधनं समानमज्मापरियाति जागृविहि राजा त्वा वरुणो नयतु देवि दक्षिणे वैश्वानराय रथं तेनामृतत्वमश्यां+प्रतिगृह्णातु । तया+सीद । एवं ब्राह्मणपक्षे । प्रतिगृह्णे । राजा+णेनिर्ऋत्यो अश्वतरम् । निर्ऋत्यै गर्दभम् । गन्धर्वेभ्यस्स्रजम् । अप्सराभ्यो ऽलङ्करणम् । एवमनुषङ्गमिच्छन्ति केचित् दा···उपकल्पनकाले तद(?)शतमिष्टका उपकल्पयितव्याः । अन्यत्सर्वं समानं स्वयमातृण्णादि ॥

Colophon:

चातुर्होत्रप्रयोगः समाप्तः ॥

Subject: Kāṭhakacayana. 1-3 citis only.

1	सावित्रचयनप्रयोगः	Leaf	1
2	नाचिकेतप्रयोगः	,,	15
3	चातुर्होत्रप्रयोगः	,,	25

Remarks:— The Ms. is in good condition. There are five Kāṭhaka citīs. (1) Sāvitra, (2) Nāciketa, (3) Cāturhotra, (4) Vaiśvasṛja, (5) Āruṇaketuka, of which the first three are dealt with in this Ms.

॥ आपस्तम्बकाठकचयनप्रयोगः ॥

2564. ĀPASTAMBAKĀTHAKACAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9519 g.

Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{4} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Leaves—11. Lines—9 or 10 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—325. Author—(?). Āruṇaketuka only—incomplete.

Beginning:

....काठकाः सावित्रनाचिकेतचातुर्होत्रवैश्वसृजाः । तथाऽरुणकेतुकः पञ्चमः काठकः ब्राह्मणे व्याख्यातः । प्रायेण तस्य प्रयोग उच्यते । स इह दे(वाचार्या)भिप्रायेणाग्निहोत्रदर्शपूर्णमासपशुबन्धचातुर्मास्यादिषु चेतव्यः । अथ पुरश्चरणम् । यजमानस्याज्याऽनुवाके यदुदीरितं तत्संवत्सरमेतद्व्रतञ्चरेदित्यादि संवत्सरं वा मासद्वयं वा द्वादशरात्रं वा अध्वर्युर्यजमानं प्रतिकारयेत् ।

* * * *

पुनर्मामैत्विन्द्रियमिति तिस्रः समिधः ।

अथारुणकेतुकञ्चेष्यमाण उपकल्पयते ।

End:

वैश्रवणयज्ञो ब्राह्मणव्याख्यातो न कामस्य वा पर्वणि वैश्रवणाय यज्ञस्सोत्तरवेदि....क्षु क्रतुषु चिन्वीतेति यथा ब्राह्मणन्तस्यैतस्य व्रतमिति यथा ब्राह्मण सस्मितश्च वृत्तसमुच्चयः । आपो न बीभत्स्याद्यथा ब्राह्मणकामस्सर्वकामो वा । आपो वा इदं सर्वमिति ब्राह्मणं विज्ञायते । ब्रह्म वा आपो यदाप उपधीयन्ते ब्रह्म वै तदात्माऽध्वरे ब्रह्मणस्सायु(ज्य)..............................

Colophon : Nil.

Subject:—Kāṭhakacayanaprayoga. Fifth citi—Āruṇaketuka.

Remarks :—The Ms. is in a most decaying condition. This work closely follows the work of Tālavṛntanivāsin.

॥ आपस्तम्बकाठकचयनप्रयोगः ॥

2565. ĀPASTAMBAKĀṬHAKACAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 2530. Page—25. Left column. Substance—Paper. Size —$11\frac{1}{2} \times 6$ inches. Sheets—22. Lines—10 to 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—(?). Āruṇaketuka only.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथारुणकेतुकस्याग्नेः प्रयोग उच्यते ।

तत्र तावत् तत्र "भद्रं कर्णेभिः" इति प्रश्नसमधीतानां मन्त्राणामारुणकेतुकेऽग्नौ विनियोजकानि बोधायनसूत्रवाक्यानि भट्टभास्करमिश्राः माधवाचार्या वर्णानुपूर्वतोऽर्थतश्च परस्परविरुद्धान्युदाहरन्ति ॥ तथा बोधायनीयकेशवस्वमी तदुभयविरुद्धमेवारुणकेतुकप्रयोगमाचष्टे । परिदृश्यमानबोधायनसूत्रे तु तत्रितयविरुद्धप्रयोगोऽवगम्यते । बोधायनाचार्यशैली च तत्र न दृश्यते । प्रत्यक्षब्राह्मणविरोधश्च तत्र तत्र बहुलमुपलभ्यते । तत्र दिङ्मात्रं प्रदर्शयामः । तत्र तावत् "स्मृतिः प्रत्यक्षम्" इत्यष्टौ दिश्याः । "शुक्रन्ते अन्यत्" इति चेति माधवीये । केशवीये परिदृश्यमानसूत्रे च दृश्यते । भट्टभास्करीये तु "अथोभयतो दर्भस्तम्बस्याष्टावुपदधाति । स्मृतिः प्रत्यक्षमिति" इत्युक्त्वा "शुक्रन्ते अन्यत्" इत्येषा ऋक् "शुक्रकृष्णे संवत्सरस्य" इत्यादि ब्राह्मणशेषत्वेन व्याख्याता । न तूपधानार्थत्वेन । तथा "आरोग" इत्यष्टौ पदशोधने(त्ते)शिल्पमिति चेति । माधवीये परिदृश्यमानसूत्रे च दृश्यते । भट्टभास्करीयेतु अथ दक्षिण(त) उदीचीरात्मन्युपदधाति आरोगादिभिः सप्तसूर्यनामभिरित्युक्त्वा । "कश्योऽष्टम" इत्यादिब्राह्मणशेषत्वेन "यत्ते शिल्पम्" इत्येषा व्याख्याता । तथा परिदृश्यमानसूत्रे पञ्चस्वपि चितिषु सञ्चितासु अग्निप्रणयनमाम्नातम् । ब्राह्मणे तु । "ब्रह्मवादिनो वदन्ति । तस्मात्प्रणेतेयमग्निश्चीयत" इति

प्रश्नमवतार्य असौ भुवनेष्वनाहिताग्निरेतेति चयनानन्तरमग्निप्रणयने दोषमभिधाय 'तमभित एता अबीष्टका उपदधातीति अग्निन[ः]प्रणयनानन्तरमेव चयनमाम्नायते । तथा सूत्रकारेण वैश्रवणयज्ञस्य अन्यथाप्रयोग उक्तः स ब्राह्मणविरोधाश्चि इति नोक्त इति । भट्टभास्करीयभाष्यात् वैश्रवणयज्ञो ब्राह्मणव्याख्यात इति माधवोदाहृतस्य परिदृश्यमानसूत्रीयस्य च वचनस्याप्रामाणिकत्वमेवावगम्यते । एवमन्यत्रापि ।

एवमन्यत्रापि बहवो विरोधाः परीक्षकाणां सुस्पष्टावगम इति दिङ्मात्रमेव दर्शितम् ॥

End :

तेजस्कामो यशस्कामः तदवरुन्ध इति । एतत्प्रजापश्वादिकं स्वर्गान्तं यावत्फलमुक्तं एतावदेव लोके विमानं फलमुत्तममतो यावदुत्तममस्ति तत्सर्वमनेन च धनेन प्राप्नोति ॥ अथारुणकेतुकाग्निचितो नियमविशेषं विधत्ते । तस्यैतद्व्रतम् ॥ स्योनं तरित्वा इति ।

* * * *

नियमान्तरं विधत्ते । न कूर्मस्याश्नीयात् । मेवं वेदेति । कूर्मस्याङ्गं किंचिदपि न भुञ्जीत । उदकशब्देन तत्रत्यो मीनादिरुपलक्ष्यते । तदायमस्याङ्गनाऽश्नीयात् य एतमारुणकेतुकमग्निं चिनुते यश्चैनं वेद तमेनं प्रत्ये दकानि । उदकवर्तीनि मीनादीनि अघातुकान्यहिंसकानि भवन्ति । आपोऽप्यघातुका उदकमरणञ्च न भवेदित्यर्थः ॥

Colophon:

षड्विंशोऽनुवाकः ॥

Subject : Kāṭhakacayanaprayoga— Fifth citi— Āruṇaketuka based on the 21 (?) to 26 Anuvākas of the first Praśna of the Taittirīyāraṇyaka.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. A transcribed copy of this Ms. in paper is also available in this library. See Transcript Volume No. the date of copying being T. V. No. 460. (No. 31 ?).

॥ आपस्तम्बकाठकचयनप्रयोगः ॥

2567. ĀPASTAMBAKĀṬHAKACAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3804. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—30. Lines—8 to 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—?. Āruṇaketuka only.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2566.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given ' राजमान्यराजे श्रीचिदम्बररायाणामिदं पुस्तकम् ' i. e. the Ms. originally belongd to one Rājamānyarāja Śri Cidambararāya.

॥ आपस्तम्बकाठकचयनप्रयोगः ॥

2568. ĀPASTAMBAKĀṬHAKACAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3805. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4$ inches. Sheets—11. Lines — 8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas —210. Author—?. Āruṇaketuka only—Incomplete.

Beginning :— Same as No 2566.

End:

तत्र प्रकारः । "आपमापम्" इति पञ्चभिः प्रतिमन्त्रं प्रतिदिशं मध्ये चोपदधाति । तया देवतं कृत्वा ध्रुवदोहसः करोति । स्वयमातृण्णादि अवद्रवणान्तश्चित्यन्तः लोकं पृणुयाद्वितीयाग्निचितिं चिनुते स्वयमातृण्ण........त्यंतः त इन्द्रघोषावो वसुभिरिति पञ्चभिः प्रतिमन्त्रं प्रतिदिशं मध्ये उपरिष्टाच्च उपदधाति ॥

* * *

ततः हिरण्यशकलप्रोक्षणादि । सर्वं सावित्रवत् । ततस्तत्कर्माणि समाप्ते अह्नि महानिशायां वा वैश्रावणयज्ञः ब्राह्मणे स्पष्टः ॥

Subject: Kāṭhakacayanaprayoga. Fifth citi—Āruṇaketuka. This Ms. contains three important sections:—

(1)	आरुणकेतुकप्रयोगोपोद्घातः	Sheets	1—5
(2)	आरुणकेतुकप्रयोगः	,,	5-11
(3)	आरुणकेतुकप्रयोगक्लृप्तिः (मानम्)	,,	11

Remarks :— The Ms. is in good condition. On the ittle page is given 'राजमान्यराजे श्रीचिदम्बररायाणामिदं पुस्तकम्' i. e. the Ms. originally belonged to one Rājamānyarāja Śri Cidambararāya.

॥ आपस्तम्बकाठकचयनप्रयोगः ॥

2569. ĀPASTAMBAKĀṬHAKACAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3807. Page 25. Left column.

Substance.—Paper. Size—11½×6 inches. Sheets—9. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas —210. Author—(?). Āruṇaketuka only—Incomplete.

Beginning, end and subject—Same as No. 2568.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनकाठकचयनप्रयोगः ॥

2570. BODHĀYANAKĀṬHAKACAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3801. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—10½×4¾ inches. Sheets—23. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—400. Author—Bālādīkṣita. Sāvitracayana only.

Beginning:

श्रीमहागणपतिर्जयति ।

प्रणम्य बोधायनसूत्रकारं
तदुक्तकर्माचरणाय सम्यक् ।
शिवाजिपृथ्वीपतिबोधितोऽहं
करोमि बालाध्वरकृत्प्रयोगम् ॥

सावित्रं स्वर्गकामश्चिन्वीत । पशुबन्धेचेश्चीयते चेष्यमाण उपकल्पयते पञ्चाशीतिशतं हिरण्येष्टकाः शर्करा वा घृताक्तास्तावत्यो लोकम्पृणाः अपरिमिता वा चतस्रः स्वयमातृण्णाः सहस्रं हिरण्यशुल्कान् * पाशुकांश्च सम्भारान् । अथामावास्येन वा हविषेष्ट्वा नक्षत्रे वा पूर्वेद्युः करिष्यमा-

णस्य कर्मणोऽविघ्नेन परिसमाप्त्यर्थमादौ श्रीमहागण-
पतिपूजां करिष्ये इति सङ्कल्प्य

* * * *

ममोपात्त॰ परमेश्वरप्रीत्यर्थं सकाठकाग्निना निरूढप-
शुना यक्ष्ये । तन्म ऋध्यतां॰ तत्त ऋध्यतां॰ ॐ तथेति
ऋत्विजो वृणीते ॥

End:

अध्वर्यो धेनुमृषभमनड्वाहमन्विष्टकं दक्षिणाश्च ददाति
तूष्णीं प्रतिगृह्णाति । अग्नीदौपयजानङ्गारानित्यादि पशु-
कर्म प्रतिपद्यते॰ ब्राह्मणतर्पणान्तं समानम् । सन्तिष्ठते
सावित्रः ॥

Colophon:

इति बोधायनसावित्रचयनप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject: Kāṭhakacayanaprayoga, First citi—Sāvitra only.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनकाठकचयनप्रयोगः ॥

2571. BODHĀYANAKĀṬHAKACAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3802. Page 25. Right column.

Substance—Paper. Size—10¾ × 4¾ inches. Sheets—25. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—400. Author—Bālādikṣita. Sāvitracayana only.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2570.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनकाठकचयनप्रयोगः ॥

2572. BODHĀYANAKĀṬHAKACAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3803. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{8} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—23. Lines—10 or 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—400. Author—Bālādīkṣita. Sāvītracayana only.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2570.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनकाठकचयनप्रयोगः ॥

2573. BODHĀYANAKĀṬHAKACAYANA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9177. Substance—Palm Leaf. Size—$17 \times 1\frac{1}{8}$ inches. Leaves—15. Lines—6 or 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—360. Author—(?). Vaiśvasṛjacayana and Samaṣṭicayana only.

Beginning :

वैश्वसृजचयनप्रयोगः ॥

एतेनवैश्वसृजो व्याख्यातः । वैश्वसृज इत्यग्निचित्यस्य नामधेयम् । विश्वसृड्भिश्चितोऽग्निः वैश्वसृजः । "आदर्शमग्निं चिन्वानाः पूर्वे विश्वसृजो मृताः" इति मन्त्रवर्णात् । एतेनसावित्रेग वैश्वसृजो व्याख्यातः । पशुबन्धे चीयते प्रावृषि पौर्णमास्याममावस्यायां वैन्द्राग्नेन निरूढपशुबन्धेन यक्ष्ये इति सङ्कल्प्यारण्योरग्निं समारोप्य

यागदेशं गत्वायतनानि कल्पयित्वा अग्निं मथित्वा आयतने निधाययोपावरोह्य । त्रिवृत् । अथ चयनसङ्कल्पः । दर्भेष्वासीनः दर्भान् धारयमाणः + परमेश्वरप्रीत्यर्थं वैश्वसृजमग्निं चेष्य इति सङ्कल्प्य चेष्यमाण उपकल्पयते ।

End:

"भूरग्निम्" इत्यादिश्चतस्रः स्वयमातृण्णा उपधाय लोकं पृणाभिः प्रच्छाद्य चत्वालात्पुरीषमाहृत्य "पृष्ठोदिवि" इति वैश्वानर्यर्चा चितावनुव्यूहति । "भूर्भुवस्सुवः" इत्यनुवाकेनानुशंसनमग्निप्रणयनादि । सा चितिर्भवति । चातुर्होत्रः पञ्चमीचितिः । अवरोहणजपादिदक्षिणाकालो उभयीर्दक्षिणा ददाति । क्रतुदक्षिणा अग्निदक्षिणाश्च । पूर्ववत् दक्षिणा प्रतिग्रहः । अन्यत्सर्वं समानम् ब्राह्मणतर्पणान्तम् ॥

Colophon:

समष्टिचयनप्रयोगः समाप्तः ॥

Subject: Kāṭhakacayanaprayoga, consists of

(a) Vaiśvasṛjacayana. Leaves 1—13

(b) Samaṣṭicayana. ,, 14—15

Remarks:—The Ms. is in a very good condition. Dr. Burnell put this No. in the 'Errata et addenda' under the heading 'fragments on prayoga.

॥ आश्वलायनश्रौतप्रयोगवृत्तिः ॥

2574. ĀŚVALĀYANAŚRAUTAPRAYOGAVṚTTIḤ.

J. L. Collection No. 11. Substance—Paper. Size—9¼ × 4¼

inches. Sheets—89. Lines—19 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2475. Author—Tālavṛntanivāsin. Pūrvaṣaṭka only.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

समस्तप्राणिजातस्य हृत्पद्मनिलयस्थितम् ।
वेदार्थविदुषां ज्ञेयं यज्ञात्मानं नमाम्यहम् ॥

देवस्वामिसिद्धान्तिनारायणादिव्याख्याकारानुसारेणाश्वलायनसूत्रस्यादित आरभ्य प्रयोगवृत्तिः क्रियते। अनादेशे होत्रा कर्तव्याः पा(प)दार्थाः। अस्मिञ्छास्त्रे स होता सूत्रोक्तर्त्विग्लक्षणसहितः यज्ञोपवीती शुचिश्च भवति। कर्मार्थे ऋचं पादा(द)ग्रहणे सूक्तं सूक्तादौ हीने पादे अधिके तृचं एतदपि सामान्यं जपानुमन्त्रणाप्यायनोपस्थानान्युपांशु मन्त्राश्च कर्मकारणाः । अथ कर्मक्रमः । होतरेहीत्युक्तो होता प्रागुदगाहवनीयादवस्थाय प्राङ्मुखो यज्ञोपवीती भूत्वाचम्य तीर्थेन दक्षिणावृद्भूत्वाहवनीयोत्करयोरन्तरा (पूर्वेणोत्करावपरेण प्रणीता इध्ममपरेणाप्रणीते कर्मणि चात्वालवत्सु कर्मसु चात्वालमपरेण गत्वा उत्तरया) वेदिश्रोण्या अपरेण तिष्ठन् "अग्नये समिध्यमानायानुब्रूहि "इत्युक्तो जपति ॥

End:

माध्यन्दिने मरुत्वतीयप्रगाथानन्तरमाहूय एकस्य चिन्म इति सूत्रमुखीयांश्चस्त्वा इन्द्रमरुत्व इति तिस्रः स-

निविर्त्कं शस्त्वा अन्त्यया परिधानीया ॥ निष्केवल्यस्य सामप्रगाथान्तमाविष्कृतं शस्त्वाहूय "एकं नुत्वा" इति सूक्तमुखीयां शस्त्वाहूय "नृणामुत्वा" इति तृचं एकांशस्त्वा-निवित् अन्त्या परिधानीया ॥ मैत्रावरुणस्य सर्वं बृहस्पति-सववत् ॥ अथ ब्राह्मणाच्छंसिनः श्रायन्त इव सूर्यं बण्महाँ असि सूर्येति स्तोत्रीयानुरूपौ ॥ शोंसावोमुदुत्येमधुमत्तमा इत्यादि सर्वं बृहस्पतिसववत् ॥ अथाच्छावाकस्य सर्वं बृहस्पतिसववत् ॥ केचिदत्रापि ब्राह्मणाच्छंसिनः एक-स्तोत्रीयानुरूपैवेति वदन्ति । स्तोत्रीयानुरूपाः सर्वास्तृचा एवेति वदन्ति अपरे ॥ तृतीयसवनं सर्वं बृहस्पति-सवेन व्याख्यातम् ॥ एकत्रिकः समाप्तः ॥

हरिः ओँ ॥

Colophon : (Sheets. 25)

आश्वलायनसूत्रस्य वृत्तिरेषा प्रदीपिका ।
कृता वैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ॥
चातुर्मास्यानि समाप्तानि ॥

आश्वलायनसूत्रस्योपरितन(!)षट्कं समाप्तम् ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥ श्रीः ॥

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥

Subject: Āśvalāyanaśrautaprayogavṛtti—an independent Prayoga treatise on the Āśvalāyanaśrautasūtra 1—6 Adhyāyas.

This Ms. contains the following sections:

Serial No.	Subject.	Sheets	Serial No.	Subject	Sheets
1	दर्शपूर्णमासहौत्रम्	1	11	सौत्रामणी	33
2	अग्न्याधेयम्	6	12	सोमप्रयोगः	42
3	अग्निहोत्रम्	9	13	माध्यन्दिनसवनम्	60
4	पिण्डपितृयज्ञः	11	14	तृतीयसवनम्	64
5	अन्वारम्भणीयम्	12	15	उदयनीयेष्टिः	69
6	पुनराधेयम्	13	16	षोडशीसंस्था	70
7	आग्रयणम्	14	17	अतिरात्रप्रयोगः	78
8	काम्येष्टयः	14	18	पुनस्तोमः	84—85
9	चातुर्मास्यम्	20	19	बृहस्पतिसवः	85—87
10	पशुबन्धः	25	20	एकत्रिकः	87—88

Remarks:—The Ms. is in good condition. The author of this work is Āṇḍapillayār otherwise known as Tālavṛntanivāsin. He is unrivalled in vedic scholarship, which he has made a fair display in his prayoga work. He is no doubt later than Devasvāmin, Siddhāntin, Nārāyaṇa and others, whom he abundantly quotes in his work. On the title page is given 'गङ्गाधरनायकान्नामिदं पुस्तकम्' i.e., the Ms. belonged to Gaṅgādharanāyaka.

॥ आश्वलायनश्रौतप्रयोगवृत्तिः ॥

2575. ĀŚVALĀYANAŚRAUTAPRAYOGA-VṚTTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 4071. Page 14. Left column.

Substance—Paper. Size—10⅜ × 5⅜ inches. Sheets—82. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1600. Author—Tālavṛntanivāsin. First Five Adhyāyas—incomplete.

Beginning—Same as No. 2574.

End :

एषा परिधानीया सर्वशस्त्रपरिधानीया स्वाहा वोनित्यः। उक्थम्। वाचि "घोषाय त्वा" इति शस्त्वा जपति। षट्पदे-त्रिपदे वा। प्रतिगरे विशेषः। ओथा मो दैवोमिति व्यत्यासेन। शेषं यथा प्रकृति। "अग्न इन्द्रश्च दाशुषो दुरोण" इति याज्यानवानम्(?)। अनुवषट्कारश्च। द्विर्वा-गोजः। अथाहृतमुक्थ पात्रमध्वर्युणा भक्षयत्यध्वर्योरुपहव-मिष्ट्वा भक्षयति ॥

Colophon: (sheet No. 36)

आश्वलायनसूत्रस्य वृत्तिरेषा प्रदीपिका।
कृता त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ॥
समाप्तानि चातुर्मास्यानि ॥

Subject: Āśvalāyanaśrautaprayogavṛtti. 1—5 Adhyāyas.

This Ms. contains the following:

Serial No.	Subject	Sheets	Serial No.	Subject	Sheets
1	दर्शपूर्णमासौ	1	m	वर्षकाम्येष्टिः (कारीरेष्टिः)	24
2	आधानम्	8	n	तुरायणम्	24
3	अग्निहोत्रम	11	o	दाक्षायणम्	25
4	प्रवासहोमः	14	p	द्यावापृथिव्ययनम	,,

Serial No.	Subject	Sheets
5	पिण्डपितृयज्ञः	16
6	अन्वारम्भणीयम्	17
7	उत्सर्गेष्टिः	18
8	पुनराधेयम्	18
9	आग्रयणम्	20
10	काम्येष्टयः	,,
a	आयुष्कामेष्टयः	,,
b	स्वस्त्ययनेष्टिः	21
c	पुत्रकामेष्टिः	,,
d	उत्तरेष्टिः	,,
e	वित्तकामेष्टिः	,,
f	उत्तरालोकेष्टिः	,,
g	उत्तरामित्रवन्देष्टिः	,,
h	स्नुषाश्वशुरीयेष्टिः	22
i	भेदकामेष्टिः	,,
j	सम्पत्तिकामेष्टिः	,,
k	ज्ञात्र्वभिभूयमानेष्टिः	,,
l	पवित्रेष्टिः	28
q	यज्ञविभ्रष्टेष्टिः	26
r	सोमतनेष्टिः	,,
s	हिरण्यनाशेष्टिः	,,
t	अभ्युदयेष्टिः	,,
11	चातुर्मास्यम्	26
12	वैश्वदेवः	,,
13	पशुबन्धः	36
14	पश्वेकादशिनी	41
15	सौत्रामणी	44
16	हविर्यज्ञप्रायचित्तम् (विष्यपराधप्रायश्चित्तम)	46
a	हविर्विषयप्रायश्चित्तम्	,,
b	अग्निहोत्रकालातिक्रमप्रायश्चित्तम्	52
c	कर्तृविषयप्रायश्चित्तम	53
d	अग्निविच्छेदप्रायश्चित्तम	,,
e	विपर्यासप्रायश्चित्तम	
17	अग्निष्टोमप्रयोगः	59

Remarks :—The Ms. is in very good condition. This Ms. abruptly ends in the middle of the Agniṣṭomaprayoga (5th Adhyāya). The name of the author of this work as given on the side margin of this Ms. is Viṣṇugūḍha which might have misled Dr. Burnell to ascribe it wholly to one Viṣṇu or Viṣṇuugūḍha

bhaṭṭa. Evidently Viṣṇugūḍhabhaṭṭa is the author of the Uttaraṣaṭkaprayoga. See No. 2578.

॥ आश्वलायनश्रौतप्रयोगवृत्तिः ॥

2576. ĀŚVALĀYANAŚRAUTAPRAYOGA-VṚTTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 9110 c. Substance—Palm Leaf. Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—11 (40—50). Lines—8 to a page. Script—Telugu. No. of Granthas—300. Author—Tālavṛntanivāsin. Śrautaprāyaścitta only.

Beginning:

अथ हविर्यज्ञप्रायश्चित्तान्युच्यन्ते ।

विष्यपराधे प्रायश्चित्तिरित्यादिनोक्तानि विहितपदार्थनामन्यथाकरणे प्रायश्चित्तम्। शिष्टाभावे प्रतिनिधिः श्रुतद्रव्यापचारे प्रतिनिधिना कर्तव्यं सदृशेनाप्रतिषिद्धेन। अन्याभावे पशुप्रसवेन दध्ना पयसा वा तैलादिना उक्ताः शर्करा इत्यत्र । एवं सिद्धान्तिनो मतिः। अन्वाहिताग्नेः प्रयाणोपपत्तौ अस्मिन् देशे वसनाशक्त्या पृथक् स तेषु भाण्डेषु समोप्य पुरुषाः प्रत्यक्षमेव हरेयुः। अथवा "तुभ्यं ता आङ्गिरस्तम" इत्येतयर्चा आहवनीये चतसृन् पात्रमाज्यं प्रत्यगुदग्देशे स्थित्वा हुत्वा पृथगरणीषु आरण्यौ पृथग्वा सकृद्वा "अयं ते योनिर्ऋत्वियः" इत्येतयर्चा समारोपयते ॥

End:

अग्निहोत्रहोमद्वययोरन्तराळे आहवनीयानुगतौ हि-

रण्यं प्रतिनिधिमुपादाय तद्धिरण्यमाहवनीयाय तस्मिन्नि-
धाय तस्मिन् हिरण्यमुत्तरमाहुतिं जुहुयात् वाचनिकोऽयं
प्रतिनिधिः ॥ देशान्तर उक्तं प्रायश्चित्तमुच्यते । अग्नि-
होत्रहोमे "मनो ज्योतिः" इत्याहवनीये जुहुयात् प्रतिहोमं
कुर्यात् ॥

Colophon :

प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ॥

आश्वलायनसूत्रस्य वृत्तिरेषा प्रदीपिका ।
कृता त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ॥

Subject :

.. ...प्रायश्चित्तानि	Leaf	No.	42
साम्नाय्यदोषप्रायश्चित्तानि	,,	,,	,,
सान्नाय्यहविष्यन्दनप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
सायंदोषदुष्टप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
प्रातर्दोषदुष्टप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
वत्सपानदुष्टप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
स्थालीस्नात्रे गोरुपवेशने प्रा०	,,	,,	,,
गोर्वाश्वेतशोणितदोहे प्रा०	,,	,,	,,
स्कन्नसेकयोः प्रा०	,,	,,	43
पर्यस्कन्ने प्रा०	,,	,,	,,
अप्रहाणाग्निहोत्रशब्दे प्रा०	,,	,,	,,
अग्निहोत्रविष्यन्दने प्रा०	,,	,,	43
केशाहिसंसर्गे प्रा०	,,	,,	,,
उत्तराहुतिस्कन्ने प्रा०	,,	,,	,,

सायङ्कालातिक्रमप्रायश्चित्तम्	Leaf	No.	44
अश्रुपाते प्रा०	,,	,,	45
सायङ्कालाप्रणयने प्रा०	,,	,,	,,
प्रातरप्रणयने प्रा०	,,	,,	,,
गार्हपत्यानुगमप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
प्रणयनानन्तरमाहवनीयानुगमनप्रायश्चित्तम्	,,	,,	46
समारूढप्रवणनाशे प्रा०	,,	,,	,,
युगपदनुगमने प्रा०	,,	,,	,,
समारूढारणीनाशे प्रा०	,,	,,	47
ग्रहदाहे प्रा०	,,	,,	,,
अग्निसंसर्गे प्रा०	,,	,,	,,
गार्हपत्याहवनीययोरविवेके प्रा०	,,	,,	,,
मृतिशब्दे प्रा०			
यवजनने प्रा०			
अमावास्यानागतपरीष्टिप्रारम्भे प्रा०	,,	,,	48
पूर्णाहुतिः			
अग्नेरन्यत्राहुतिहवने प्रा०	,,	,,	,,
विपर्यासप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
आवहनविस्मृतौ प्रा०	,,	,,	,,
कृत्स्नदग्धे प्रा०	,,	,,	,,
आवाहनात्प्राक्हविर्दोषे प्रा०	,,	,,	,,
आवाहनानन्तरं हविर्दोषेप्रा०	,,	,,	,,
........भेदे प्रा०	,,	,,	,,

Remarks: —The Ms. is in good condition. For the other works contained herein see the list under Remarks on No. 2099.

॥ आश्वलायनश्रौतप्रयोगवृत्तिः ॥

2577. ĀŚVALAYANAŚRAUTAPRAYOGA-VṚTTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 4059. **Page** 27. Right column. **Substance**—Paper. Size—10⅝ × 5¼ **inches.** Sheets—2. Lines—16 or 17 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—60. Author—Tālavṛntanivāsin. Śrautaprāyaścitta—a fragment only.

Beginning:

... इन्द्रवृत्रघ्नानन्तरं यद्वाग्वदन्तीति षट्सूक्तोक्ता वाग्देवत्याः पशुरस्ति काण्डे तैत्तिरीये । ❀ ❀ अवीवृधतेति एतानि पदानि देवतावाचीन्युपांशु प्रयोक्तव्यानि ॥ इति पशुतन्त्रं समाप्तम् ॥ सौत्रामण्याः कर्म । तत्राश्विनसारस्वतैन्द्राः पशवः बार्हस्पत्यो वा विकल्पेन । तेषां पाश्विष्ट्यादि संस्थाजपान्तम् ॥

End:

"मित्रावरुणयोः प्रिया धामान्ययाड्देवानाम्" इत्यादि "मित्रावरुणाविदं हविरजुषेतां देवा आज्यपाः" इत्यादि शंयुवाकान्ते वाजिनचर्या । शन्नो भवन्तु । वाजे वाजे । वाजिनस्याग्नेवीहीत्यनुवषट्कारः ॥ समाप्ता सौत्रामणी पयस्या च ॥ अथ हविर्यज्ञप्रायश्चित्तान्युच्यन्ते । विध्यपराधे प्रायश्चित्तिरित्यादिनोक्तानि । विहितपदार्थानाम-

करणेन्यथाकरणेचानन्तरंप्रायश्चित्तम् । शिष्टाभावे प्रति-
निधिः श्रुतिद्रव्यापचारे प्रतिनिधिना कर्तव्यं सुसदृशेन प्र-
तिषिद्धेन आज्याभावे पशुप्रभवे ...

Colophon:

समाप्ता सौत्रामणी पयस्या च ॥

Subject: Āśvalāyanaśrautaprayogavṛtti based on 8—10 Khaṇḍas of the third Adhyāya of the **Āśvalāyana-śrautasūtras.**

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनश्रौतप्रयोगवृत्तिः ॥

2578. ĀŚVALĀYANAŚRAUTAPRAYOGA-VṚTTIḤ.

J. L. Collection No. 254. Substance—Paper. Size—10×4¾ inches. Sheets—118 (25 to 30 107 and 108 are missing). Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of **Granthas**—2675. Author—Viṣṇu (gūḍha) bhaṭṭa. Uttaraṣaṭka only.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीदक्षिणामूर्तिगुरवे नमः ॥

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं + उपशान्तये ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

आश्वलायनसूत्रस्योपरितनषट्कस्य देवस्वाम्यादि-
व्याख्याकारानुसारेण प्रयोग उच्यते। सत्राणामुक्तदीक्षोप-
सदइत्यारभ्य दीक्षोपसद उक्ताः । पूर्वमेव सत्राणां सामा-
न्येन अस्मिन्नुक्ता इत्यनुवादो गवामयनार्थम् । प्रथमं

गवामयनमुच्यते । प्रायणीयोऽतिरात्रः प्रथममहः पूर्वषट्के विस्तरेणोक्तमुदयनीयोऽप्येषः । एवं कथं गम्यते । अथमेकैकाहोऽतिरात्रइत्यारभ्यादौ प्रायणीय एषोऽन्त्य उदयनीय इति वचनात् । महाव्रतं तु 'महाव्रतस्य पञ्चविंशतिम' इत्यारभ्य आरण्यकैस्त्रिभिरध्यायैरुपादिष्टम् ॥ इतराण्यहानि सप्तमाष्टमाभ्यामुक्तानि । एवं सर्वेषामह्नां क्लृप्तिः ॥

End:

सर्वतोमुखेऽनेकधर्मविधानात् कामेऽप्यैकादशिनी प्राप्तेतीच्छन्ति । आग्नेयैन्द्रौ सविता च यथासंस्थं केचित्कापेयाः सर्वा आलब्धव्याः । तदा याज्यानुवाक्याः पशुप्रकरणे द्रष्टव्याः । केचिदाश्वलायनक्रतुपश्चव एवेच्छान्ति । सर्वतोमुखः समाप्तः सर्वतो मुखः ।

Colophon:

इति श्रीआश्वलायनसूत्रप्रयोगवृत्त्यां विष्णुभट्टकृतायां सर्वतोमुख समाप्तः ॥ हरिः ॐ ॥ शुभमस्तु ॥ नमः शौनकाय नमः शौनकाय ॥ ॐ सरस्वत्यै नमः ॥ श्रीदक्षिणामूर्तिगुरवे नमः ॥

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

(Sheet 76) इति देवस्वामिप्रसादकृतौ विष्णुगूढभट्टोपाध्यायगूढविरचिते आश्वलायनप्रयोगबन्धौ आरण्यके प्रथमोऽध्यायः ॥

Subject: Āśvalāyanaśrautasūtraprayogavṛtti, based on 7-12 Adhyāyas of Āśvalāyanaśrautasūtras. This Ms. contains the following important sections—

		Sheets			Sheets
1	गवामयनम्	1	7	ऋहकृच्छः	36 to 42
2	चतुर्विंशमहः	4	8	अभिजित्	47
3	अभिप्लवषळहः	7	9	विश्वजित्	54
4	पृष्ठ्यषळहः	15	10	दशरात्रम्	71
5	महाबालभित्	33	11	महाव्रतम्	71
6	पञ्चः	33 to 36	12	एकादशाहीनम्	100
			13	सर्वतोमुखम्	(?) to 118

Remarks :—The Ms. is in good condition. According to the two colophons given above, the authorship of this commentary on the Uttaraṣaṭka is attributed to one Viṣṇugūḍhabhaṭṭācārya, perhaps a disciple of Devasvāmin, the famous commentator of Āśvalāyanaśrautasūtras. On the first and last pages of this Ms. the following is given— " आश्वलायनसूत्रं विष्णुगूढं (ढीयं) उत्तरषट्कं, गङ्गाधरनायकस्येदं पुस्तकम " i. e. the Ms. belonged originally to one Gaṅgādhara Nāyaka.

॥ आश्वलायनश्रौतप्रयोगवृत्तिः ॥

2579. ĀŚVALĀYANAŚRAUTAPRAYOGA-VṚTTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 9132. Page 14. Left column. Substance—Palm Leaf. Size —16½ × 1½ inches. Leaves—153. Lines—7 or 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas – 5150. Authors—Tālavṛntanivāsin and Viṣṇugūḍhabhaṭṭa. Complete.

Beginning:— Same as No. 2574.

End—Same as No. 2578.

Colophon:—(Leaf No. 64)

एकत्रिक: समाप्ता (प्त:) हरि: ॐ ॥ शुभमस्तु ॥

गुरुभ्यो नम: ॥ शिवाय परमगुरवे नम: ॥

आश्वलायनम् । आण्डपिळ्ळै । ரங்கநாதபுரத்திலிருக்கும் சேஷா

வதாநி स्वहस्तलिखितम् ॥ श्री कृष्णो रक्षतु । शुभमस्तु ॥

Subject: Same as Nos. 2574 & 2578.

Remarks:—The Ms. is in decaying condition. Dr. Burnell observes that this Ms. might have been written about 1650 A. D. The scribe of this Ms. is one Śeṣāvadhānin of Raṅganāthapura.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2580. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

J. L. Collection No. 255. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—181. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—4400. Author—Tālavṛntanivasin. First nine Praśnas.

Beginning:

॥ श्रीमहागुरुभ्यो नमः ॥

गङ्गाप्रवाहपरिपूतजटाकलाप-

क्रीडत्फणीन्द्रचकितेन्दुमणिप्रभाभिः ।

प्रज्वालितस्फुरिततक्षकहारबन्ध-

प्रच्छन्नकालविषकण्ठहरं नमामि ॥

आपस्तम्बीयसूत्रस्य धूर्तस्वामिव्याख्यानुसारेण शास्त्रा-

न्तरसिद्धानपेक्षितानविरुद्धानप्युपसंहृत्य दर्शपूर्णमासा- वारभ्याग्निचयनपर्यन्तानां कर्मणां प्रयोगवृत्तिः क्रियते। सोमान्तानित्यान्य फलार्थिनापि कर्तव्यानि "नैयमिकं ह्येतदृणसंस्तुतम्" इति वसिष्ठवचनात् सर्वाङ्गोपसंहारे असमर्थस्यापि कर्तव्यानि अनधीतस्यापि साधोः कर्तव्यानि दर्शपूर्णमाससत्रादौ कालविशेषगोर्वाचिनौ तयोः कालविशेषयोराग्नेयादयः क्रियते लक्षणया कर्मणि प्रवृत्तिः "काले मुख्यः कर्मणि लक्षणा" इति सूत्रकाराणां मतम्। मीमांसकानां विपर्यासेन यस्मिन्नहनि मध्यन्दिनात्पूर्वं पौर्णमासी समा वा तदा पूर्वेद्युरुपक्रमः सद्यो वा एवं सत्यमावास्या चेन्मध्यंदिनात्पूर्वं समाप्यते समा वा तदा पूर्वेद्युरेव यदा तु मध्यंदिनात्परतस्तदा तस्मिन्नेवाहन्युपक्रमः उत्तरेद्युरिष्या ॥

End:

सर्वप्रायश्चित्ते कृते पश्चात्राम्रियतेः भूर्भुवः सुवरित्याहवनीयः स्वतन्त्रेषु सर्वप्रायश्चित्तं जैमिनीनां ब्राह्मण उक्तम्।

एषात्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना।
सोमपेन कृतावृत्तिः प्रयोगस्य प्रदीपिका॥

तत्र श्लोकः।

उदुत्तुतिष्ठ इत्यादौ द्विबहुष्वेव नोह्यतेः।
उच्छागतिष्ट इत्यादौ द्विबहुष्वेव नोह्यते॥

* * *

मन्त्रेण गर्भष्टोपं च भस्मनोपसमूह्य च।
एतं युवानमंत्रेण वानस्पत्यादिपाशुकम्॥

यूपे विरूढे प्राप्ते च यस्मिन्यस्य पशोः क्रियाः ।
तत्र त्वाष्ट्र उपालभ्यो गणेनात्र यथाविधि ॥

Colophon:

समाप्तं प्रायश्चित्तम् ॥ शुभमस्तु ॥
देवळे रामस्येदं पुस्तकम् ॥

Subject: Āpastambaśrautaprayogadīpikā, a popular Śrautaprayoga treatise based on the 1—9 Praśnas of the Āpastambaśrautasūtras of the Black yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The Ms. originally belonged to Devale Rāma.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2581. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9163. Page 18. Left column. Substance—Palm Leaf. Size—16 × 1½ inches. Leaves—214 (1-214). Lines—9 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—8500. Author—Tālavṛntanivāsin. First fifteen Praśnas—Incomplete.

Beginning—Same as No. 2580.

End:

(मरुतश्च मन्त्राः सा)मानि च अस्य नित्यो होमः । एवं हुत्वा यथेष्टगमनम् । अभिचरतो दशहो(?)ग्नीध्रीये आहिताग्निरसोमयाजीयः (परं सोमेन वा यजेत ।) तस्य नैमित्तिकं परिभक्षकर्म स सोमयाजिनोऽत्रापि याजयितुर्नैमित्तिकमिति शाण्डिल्यमतिः । यज्ञं समाप्य परिभक्षं

क(र्म करिष्य इति सङ्कल्प्य । अग्नी)न्विहृत्यापां पुष्पमि-
ति जुहोति त्रिभिर्मन्त्रैः । अग्निरिन्द्रो विश्वेदेवा देवता ।
हुत्वा हुत्वाज्यशेषमन्यत्र निनयति (वयं सोमव्रते तवेति
भक्षयन्ति शेषम् । अन्यमाज्यमानीय दक्षिणाग्नौ प्रतिमन्त्रं
जुहोति ॥)

Colophon:—(Leaf 65).

चातुर्मास्यहौत्रं समाप्तम् ॥

एषा त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ।
सोमपेन कृता वृत्तिः प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥

ரங்கநாயவாராத்ரிவிர க்கா வெங்கிடராயரு வாத்ரு
ஶேஷரு ஸ்வஹஸ்தலிகிதம்.

Subject: Āpastambaśrautasūtraprayogadīpikā based on the 1—15 Praśnas of the Āpastambaśrautasūtras of the Black Yajur-Veda.

Remarks: —The Ms. is in a decaying condition. Many leaves in the beginning are eaten away by rats. The scribe is one Śeṣa, son of Veṅkaṭarāya of Raṅganāthapura. At the begining of this Ms. there are nearly 20 fully damaged leaves which contain extracts from Bodhāyana Aptoryāma, Cāturmāsya and Paśubandha prayogas.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2582. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9136. Page 18. Left column. **Substance**—Palm leaf. Size—$15\frac{7}{8} \times 1\frac{1}{4}$ **inches**. Leaves—81 (83—163). **Lines**—7 or 8 to a **Page**. Script—Grantha. No.

of Granthas—2200. Author—Tālavṛntanivāsin. Third fourth, fifth and sixth Praśnas Incomplete.

Beginning:

वर्तमानसामीप्य उक्त इत्यर्थः। समाप्तेः प्रैषप्रार्थनायां समाप्तायामनुज्ञानं युक्तम्। प्रणवाद्युच्चैर्याजुर्वेदिकत्वात्। प्रणवात्पूर्वेषु..................यनार्थत्वात् प्रणवादिप्रसव उच्चैः "ॐमिति ब्रह्मा प्रसौति" इत्युक्तेऽपि न केवलं प्रणवमात्र प्रसवः।' 'यज्ञेषु चैतदादयः प्रसव' इति स्मरणात् ....स्मिन्कर्मह्यामन्त्रयतेऽध्वर्युः प्रोक्षिष्यामि परिग्रहीष्यामीत्यादि तेषु प्रतिवचनम् ॥

End:

द्विशब्दोपादानमेवम्प्रयोजनवदिति इहैकवृदित्युपस्थानान्ते तृणापचयनं यजमानस्येति उपस्थायाग्नेस्तृणान्यपचिनोतीति समानकर्तृत्वावगतेर्यत्करोत्युपस्थानं वात्सप्राद्यपि तस्यान्ते तृणापचयो तथा सायमप्युपस्थानान्ते उपदेशत प्रात एवेति तदानन्तर्यात्। पूर्वत्र चानुपदेशादन्यत्राध्वर्युणा शोधनैः सहेति प्रातरनेकाद्यन्यप्रयोगेषु नोपस्थानान्ते तृणापचयनम्। तदा उपरितनशोधनं काले तृणानाम्परिसमूहनमित्युपदेशः। तैरेव तृणैः पुनः पुनः परिस्तरणम्। अपचयस्यार्थवत्त्वायेति दुष्टार्थत्वा ॥

Colophon (Leaf 43).

इत्यष्टमः पटलः पञ्चमः प्रश्नः ॥

Subject: Āpastambaśrautaprayoga Dīpikā, based on 3—6 Praśnas of the Āpastambaśrautasūtras of the black Yajurveda.

Remarks:—The Ms. abruptly begins in the middle of the sixth

Paṭala of the third Praśna and breaks off in the middle of the sixth Paṭala of the sixth Praśna. The Ms. is in a fairly good condition. At the end of this Ms. there are three leaves containing some Ślokas from Kāvyas.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2583. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9180. **Page** 18. **Left column.**
Substance—Palm leaf. **Size**—16¼ × 1¼ inches. **Leaves**—67. **Lines**— 6 or 7 to a Page. **Script**—Grantha. **No. of Granthas**—1000. **Author**—Tālavṛntanivāsin. **Ninth Praśna only.**

Beginning:

अथ प्रायश्चित्तान्युच्यन्ते ॥ 'श्रुतिलक्षणं प्रायश्चित्तं विध्यपराधे विधीयते' इति श्रुतौ लक्षणमात्रमेव चिह्नमात्रमेव यस्य प्रायश्चित्तस्योपदिश्यते त[त]च्छ्रुतिलक्षणं। तस्माद्यस्य हविः क्षायतीत्यत्र द्वयोर्बहूनां वा क्षाणे प्रायश्चित्तं नैकस्यैव हविषः। एवं यद्यष्टापदीत्यत्र द्वादशपद्यां षोडशपद्यामपि प्रायश्चित्तम्। विध्यपराधे विधीयते विधेरपराधो विध्यपराधः। अपराधोऽन्यथा क्रिया। तस्मिन् विध्यपराधे प्रायश्चित्तं विधीयते। यस्यानो वा रथो वान्तराग्नीयात्याहवनीयमुद्धाप्य गार्हपत्यादुद्धरेदिति प्रायश्चित्तरथादीनामन्तरागमने यत्र रथादीनामन्तरागमनविधानं यथा रथादीनां दक्षिणार्थं नयते तत्र प्रायश्चित्तं

विहितत्वात्। यागार्थगमने च न प्रायश्चित्तम्। अथवा 'श्रुतिलक्षणं प्रायश्चित्तं विध्यपराधे विधीयते' इति न स्मृतिलक्षणमित्येवं सूत्रार्थः। तत्रैवं फलम्। ब्रह्मौदनार्थमौपासनस्सर्व आहितः। पाकात्पूर्वमनुगच्छेत्तदौपासनानुगमनप्रायश्चित्तं भवति। उत्पत्तिस्त्वौपासन विहितैव स्मृतिप्राप्तमयाश्चाग्ने ब्रह्मौदनपाकादूर्ध्वमनुगच्छेदुत्पत्तिस्त्वौपासन विहिता। मथित्वा वा यदि प्रयायादिति। प्रायश्चित्तं नात्र स्मृतिप्राप्तमयाश्चाग्ने पाकादूर्ध्वं। पुनरेव पाकः। तस्माच्छ्रुतिलक्षणं प्रायश्चित्तं विध्यपराधे विधीयते। न स्मृतिलक्षणमिति।

End—Same as No. 2580.

Colophon:

पञ्चमः पटलः॥ इत्यापस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्त्यां तालवृन्तनिवासिकृतायां प्रयोगदीपिकायां हविर्यज्ञस्य प्रायश्चित्तानि समाप्तानि हरिः ॐ॥ शुभमस्तु॥ श्रीमन्महागणाधिपतये नमः। गुरुभ्यो नमः श्रीमत्कमलाम्बिकायै नमः। श्रीमत्त्यागेश्वरस्वामिने नमः॥ शुभमस्तु॥

Subject: Āpastambaśrautaprayogadīpikā dealing with various Vedic Śrauta Prāyścittas based on the Ninth Praśna (1—5 Paṭalas) of the Āpastambaśrautasūtras of the Black Yajur veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. After the colophon the following is given:—

"उदुस्र तिष्ठ इत्यादि द्विबहुष्वपि चोह्यते।
वच्छाग तिष्ठ इत्यादेर्द्विबहुष्वेव चोह्यते॥

गर्भद्वित्वे तथा त्रित्वे प्रायश्चित्तं विधीयते ॥

अनीहीनैव मन्त्राश्च प्रयोक्तानि...शपः ॥

उद्धृत्य चात्रदानानि धातृसूर्याहुतिद्वयम् ।

अष्टस्फोटयुतं निष्कं द्विगर्भे द्वादश प्रभुः ॥

* * * *

अवदाने भृगोस्तत्र स्विष्टार्थानवदाय च ।

शिरो नाभ्याः पुरा च्छित्वा स्विष्टैः सह निधाय च ।

यूष्णा कृत्वा तथा त्र्यङ्गं गर्भस्य रसमेव च ।

दैवतादिषु संश्लिष्य व्यवसाया हुत्वा पशोस्तथैव च(?) ॥

पुरोडाशस्य शेषञ्च भस्मनोपसमूह्य च ।

एतं युवानमन्त्रेण वानस्पत्यादिपाशुकम् ॥

यूपे विरूढे प्राप्ते च यस्मिन्यस्य पशोः क्रिया ।

तत्र त्वाष्ट्र उपालभ्यो गणेऽन्यत्र यथाविधि ॥"

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2584. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9159 a. Page 18. Left column. Substance—Palm leaf. Size $19\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—10 (94—103). Lines—9 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—150. Author—Tālavṛntanivāsin. Ninth Praśna. A fragment only.

Beginning :

सहस्रात्ययेऽपि सर्वप्रायश्चित्तमेव निमित्तस्य विद्यमान-

त्वात् । नानधिकारः। अग्नीनामनुगमने हि ति लोके(?) अभ्युदये चाधानं विहितम् । तस्याप्यनन्तरं कर्तव्यतैव नर्तुनक्षत्रपर्वादयः । यो विधिनोत्सृष्टाग्निस्तस्य संवत्सरं पराध्यमुत्सर्जनं वर्षासु शरदि वा रोहिणीपुनर्वस्वोराधानं विहितं तस्य संवत्सरातिक्रमे सर्वप्रायश्चित्तं कृत्वा आगा- मिविहितर्तुनक्षत्रयोराधानं संवत्सरादर्वाक्सङ्कल्पितका- लेषु ऋत्त्वतिक्रमे नक्षत्रमादरणीयं सर्वप्रायश्चित्तं कृत्वा केचिद्वर्षात्यये शरदादरणीयेति । तन्न । केचित् सर्व- कालात्यये सर्वप्रायश्चित्तं कृत्वाधानमेवेच्छन्ति ॥

End:

अधिकारे विद्यमाने चातुर्मास्यारम्भकाले अनारब्धे यज्ञविभ्रष्टेष्टिं केचिदिच्छन्ति । चतुर्दशीमिश्रितपर्वणि प्र- तिपद्यपराह्णे पिण्डपितृयज्ञो न कृतः । तदा सप्तहोता वि- नष्टाग्नेः स्मृतिचोदितचान्द्रयणादि कर्तव्यम् । एवं विन- ष्टाग्नेरुत्सृष्टाग्नेश्चाधानं कृत्वा लुप्तानामिष्टीनां पथिकृति वैश्वानरी च समानतन्त्रे । अनंतरातिविपश्चश्च करोति लुप्तानामग्निहोत्रहोमानां सप्तहोता यस्य हविस्त्रिरूपा- स्ता........भ्युदेतीत्युक्तम् ।

Colophon: Nil.

Subject: Āpastambaśrautaprayogadīpikā—a fragment only based on 9th Praśna (Prāyaścitta) of the Āpastamba Śrauta Sūtras of tha Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. This Ms. contains the following works:—

1.	आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका	(9th Praśna—a fragment only)	LL. 94—103.
2.	Do.	(10th—15 Praśnas)	125—202.
3.	Do.	(16th & 17th ,,)	221—217.
4.	Do.	(19th ,,)	218—257.
5.	Do.	(21st ,,)	258—271.
6.	Do.	(18th ,,)	272—276.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2585. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9139 b. Page 18. Left column. Substance—Palm leaf. Size—19¼ × 1¾ inches. Leaves—78 (125-202). Lines—8 to 10 to a page. Script—Grantha. No. of Granthas—4100. Author—Tālavṛntanivāsin. 10—15 Praśnas.

Beginning :

हरिः ॐ ॥ शुभमस्तु ॥

सोमप्रयोग उच्यते । शोधयित्वात्मानं वैराणि प्रशाम्य सर्वपावनानि पवित्रेष्ट्यादीनि यः करोति स सोमयागार्हः। सोम ओषधिविशेषः । तत्साधनत्वात्कर्मनामधेयम् । तेन यक्ष्यमाणः । सोमेन यक्ष्यमाणः यस्य सोमेन यक्ष्यमाणस्य पिता पितामहो वानिष्टप्रथमयज्ञः स ऐन्द्राग्नेनेष्ट्वा सोमेन यजेत । सन्नयेदसोमयाज्यपीति न तस्य सोमपूर्वाधानम् । तस्या(?)वर्णयाति यस्य पितानिष्टप्रथम-

यज्ञः पितामहो वा उभौ स ऐन्द्राग्नेनेष्ट्वा सोमेन यजेत ।
केचिदन्यतरविच्छेदेनैन्द्राग्न इति पितृविच्छेदेनैन्द्राग्नम् ।
उभयविच्छेद एवैन्द्राग्न इत्यस्य प्रमाणान्तरमस्ति ।
अयस्त्यसूत्रवचनम् । "यस्य द्वौ परावसोमपौ स्यातां स
ऐन्द्राग्नमुस्रं पुनरुत्सृष्टमालभेत" इति। यस्य पित्रादयस्त्र-
योऽप्यनिष्टप्रथमयज्ञाः स ऐन्द्राग्नेनेष्ट्वाश्विनेनेष्ट्वाथ सोमेन
यजेत ॥

End:

वत्सापाकरणं रात्रौ मैत्रावरुण्या दोहनम् । पयसां च-
विशसनम् । सवनीयस्य शाखाहरणम् । इध्माबर्हिषो-
राहरणमिति । एतानि पूर्वस्मिन्नहनि उत्तरस्माह्ने कार्या-
णि अहर्गणेष्वेतेषां पदार्थानां द्वयोरेकस्य वाप्यकरणे नमो
ब्रह्मण इति जुहोति । चतुर्थीनिर्दिष्टा देवता । सर्वप्राय-
श्चित्तं जुहोति । प्रजापतिर्देवता । तत्र श्लोकः ।

ज्वालामुखीयोत्तरवेदिवह्न्यो-
र्मध्ये रथादेर्गमने तु पूर्वम् ।
उद्वाप्य पश्चान्नयनं प्रदिष्ट-
मिदं तु शिष्टानलमध्य याते [न] ॥
शान्ते रथाप्यौत्तरवेदिके तु
रथादियाने पथिकृद्गुणेष्टिः ।
शान्तस्य चाग्नीध्रगतस्तु योनिः
पुरेरितः पूर्वगतस्तु योनिः ॥

Colophon:

दशमः पटलः

एकत्रैव विवृद्धेन(एषा त्रैविद्यवृद्धेन)तालबृन्दनिवासिना ।
सोमपेन कृता वृत्तिः प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥

इत्यापस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्तौ तालबृन्दनिवासिना कृतायां पञ्चदशप्रश्नः समाप्तः ॥ समाप्तानि हविर्यज्ञप्रायश्चित्तानन्तरं सोमप्रायश्चित्तानि । हरिः ॐ । शुभमस्तु । शिवाय नमः । श्रीमद्गुरुभ्यो नमः ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

Subject: Āpastambaśrautaprayogadīpikā, based on 10 to 15 Praśnas of the Āpastamba Śrauta Sūtras of the Black Yajur-Veda.

This Ms. contains the following important sections:—

Subject	Praśna	Paṭalas	Leaves
सोमप्रयोगः	X	1-10	125-138
Do	XI	1-5	138-141
Do	XII	1-8	144-154
Do	XIII	1-8	154-169
Do	XIV	1-7	169-182
उक्थ्यः	XV	1	182
षोडशी	,,	,,	,,
अतिरात्रः	,,	,,	183
अप्तोर्यामः	,,	,,	184
अप्तोर्यामसर्वपृष्ठः	,,	,,	,,
सोमक्रयः	,,	,,	185
सोमप्रवाकवरणम्	,,	,,	,,
एकादशिनी	,,	2	186-189
वासिष्ठस्तोमः	,,	3	189

Subject	Praśna	Paṭalas	Leaves.
प्रायश्चित्तम्	XV	4 & 5	191-202

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. For the other works contained in this Ms. see the list under Remarks on No. 2584.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2586. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

J. L. Collection No. 256. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—112. Lines—10 or 11 to a Page. Script —Devanāgarī. No. of Granthas—4100. Author—Tālavṛntanivāsin. 10 to 15 praśnas.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2585.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2587. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9161. Page 18. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{3}{8} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—183. Lines—7 or 8 to a page. Script—Grantha. No. of Granthas—3800. Author—(?). (Tālavṛntanivāsin?). 10-15 Praśnas—incomplete.

Beginning:

(श्मश्रू)पपक्षवापादि केशवर्जं नखादि च ।
पत्न्याः पादान्तमिष्टं स्याल्लौकिकं वस्त्रमिष्यते ॥

केशवापात्पुरा भुक्ते प्राग्वंशे तु कृते तथा ।
स्नात्वा तु लौकिकं वस्त्रं परिधाय भुजिक्रिया ॥

द्वितीयः पटलः । "आ वो देवास ईमहे" "हवामह" इति पूर्वया द्वारा प्रवेशनम् । प्राग्वंशस्येन्द्राग्निभ्यां वा पृथिवीत्यपरेणाहवनीयं दक्षिणा त्रिक्रम्य । "तं दीक्षाणां+पाहि" इत्युपोपविशति । अत ऊर्ध्वमेष एव सञ्चरो यजमानस्य क्रतुसमाप्तेः कर्मनिमित्ते आहवनीयाभिमुख आस्ते ॥

End and subject—Same as No. 2585.

Colophon :

एषा त्रैविद्यवृद्धेन+प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥

इत्यापस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्तौ तालवृन्तनिवासिकृतायां प्रदीपिकायां पञ्चदशप्रश्नसमाप्तिः ॥

वेदोदिताखिलावाप्तिः सन्मार्गज्ञानहेतवे ।
आपस्तम्बमुनीन्द्राय करुणानिधये नमः ॥

Remarks:—The Ms. is in very good condition. There are two fragmentary leaves in the beginning of this Ms., dealing with śrauta prayoga.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2588. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9162 (a). Page 18. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{3}\times1\frac{1}{4}$ inches. **Leaves**—53 (1—53). Lines—6 to a Page. Script—**Grantha.** No. of Granthas—900. Author—Tālavṛntanivāsin. Sixteenth and Seventeenth Praśnas only.

Beginning :

अग्निं चेष्यमाणः अग्निरिति इष्टकाकृतस्थण्डिलमुच्यते। तत्संयोगात्क्रतुरग्निरित्युच्यते लक्षणया। तश्चेष्यमाणः स्थण्डिलमग्निं गुणक्रतुना यक्ष्यमाण इत्यर्थः। योऽग्निः सोऽङ्गं प्रकृतेतूत्तरवेद्यां चाभ्याग्निप्रणयनं तु विहितम्। "तस्यैषस्वो लोको यदुत्तरवेदिनाभिः" इति श्रुतेः। साग्निचित्यक्रतौ स्वयमातृण्णायामग्निप्रणयनम्। तस्माद्विकृत्यर्थोऽग्निविकृतिस्वग्न्युत्तरवेद्योऽर्विकल्पः पक्षिभ्यामित्यादिषु पुनर्विहितत्वात्प्रकृतावपि केचिदिच्छन्ति। त्र्यहं दीक्षापक्षे उखासंभरणपक्षे भृति आमिक्षापर्यन्तानि कर्माणि यथा भविष्यन्ति वसन्ते तथा पर्वण्युखासंभरणपक्षे। तस्यामेव एकाष्टकायाञ्चेत्तस्यामेवोरवासंभरणं कृत्वा पश्विष्ट्यादि सर्वं वसन्ते। चतुरो मा(सा)इत्यस्मिन्पक्षे एकाष्टकायां न लभ्यते संभरणम्। मासादिकल्पेषु वसन्तात् पूर्वमेव संभरणम्। वसन्तेवायव्यपशुः। एवं स्मृत्वा समारम्भः। कपर्द्यनुसारेण शुल्बोपधानेन साग्निचित्यस्य क्रतोः प्रयोग उच्यते—वसन्ते पर्वणोरेकाष्टकायां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा दर्भान्धारयमाणः पत्नीभिः सह प्राणानायम्य सङ्कल्पं करोति॥

End:

यस्माद्देशाद्धावनं कृतं तत्स्थानमावर्तते न वायव्येन पशुनेष्ट्वा संवत्सरादर्वाक्सोमेन यजेत। नान्यासामपि स्त्रीणामुपगमनं क्षत्रियवैश्यविषयः। पक्षिमांसप्रतिषेधः साग्निचित्य उक्थ्यविषय इति केचित्।

समाप्तोऽयं साग्निचित्यक्रतुः ॥ तत्र श्लोकाः—

यदात्वनभिषेकः स्यात्संपातावनयोर्न हि ।

ऋचो हुत्वा प्रभूतैश्च दर्भैस्तरणमेव च ॥

आग्नेयाद्यः पशोः काले विकल्पेन विधीयते ।

एकादशाथयूपे वा कस्मिन्नपि लभ्यते ॥

एषा त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ।

सोमपेन कृता वृत्तिः प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥

Colophon :

इत्यष्टमः पटलः ॥

इत्यापस्तम्बप्रयोगवृत्त्यां तालवृन्तनिवासिकृतायां प्रदीपिकायां साग्निचित्यः क्रतुः समाप्तः ॥

समाप्तः सप्तदशप्रश्नः हरिः ॐ । शुभमस्तु ॥

Subject : Āpastambaśrautasūtraprayogadīpikā—a Prayoga treatise based on the 16th & 17th Praśnas of Āpastambaśrautasūtras.

1 प्रथमचितिः 10 Paṭalas.

2 साग्निचित्यक्रतुः 8 Paṭalas.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. contains the following works.

1	आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका	Leaves.
	(16th & 17th Praśnas)	1 - 53
2	आपस्तम्बशुल्बोपाधानकारिका	54 - 67
3	आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका	68 - 178
	(18-22 Praśnas)	& 1 - 189
4	आपस्तम्बपौण्डरीककारिका	190 - 194

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2589. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9164 a. Page 18. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—28(1-28). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—900. Author— Tāḷavṛntanivāsin. Sixteenth and Seventeenth Praśnas only.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2588.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. contains the following works.

		Leaves
1.	आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका (16th & 17th Praśnas)	1 — 28
2.	आपस्तम्बशुल्बोपधानकारिका	29 — 36
3.	आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका (18—22 Praśnas)	,, 37 — 184
4.	आपस्तम्बपौण्डरीककारिका	185 & 186.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2590. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9139 c. Page 18. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$19\frac{1}{4} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Leaves—17. (201—217). Lines—8 or 10 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—800. Author—Tāḷavṛntanivāsin. Sixteenth and Seventeenth Praśnas. Incomplete.

Beginning:

विवाजसे तृचा दाम्नाबद्धं विमुञ्चति "आपोहिष्ठामयो भुवः" इति तिसृभिरप उपसृज्य 'मित्रः संसृज्ये'ति द्वाभ्यां मर्गकपालादिनासंसर्गः । अर्मोग्रामस्थण्डिलं तत्र यानि कपालानि शुचिभूतानि तेषां पिष्टैरंगारपिष्टैर्व्रीहितुषै- श्चाष्टाश्रिपक्षे एकैकस्यां दिशि द्वे द्वेऽभिचरत उदीच्यसित- स्रः । "अदितिस्तेबिलं गृह्णातु" इति बिलकरणं कृत्वायसा- महीमुखामितिकरणदेशादुत्तरसिकतासु स्थापयामीति मि- त्रैतान्त उखामिति मित्रायादित्याय यागरक्षं प्रयच्छति उखां करोति ॥

End, colophon and subject—Same as No. 9162 a.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. For the other works contained in this Ms. see the list under Remarks on No. 2584.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2591. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

J. L. Collection No. 257. Substanc— Paper. Size—9¾ × 4¾ inches. Sheets—127 (3—131; sheets 1, 2, 116 & 117 wanting). Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3650. Author—Talāvṛntanivāsin. 16-19 Praśnas. Incomplete.

Beginning:

अप उपस्पृश्य । देवस्य त्वा । ज्योतिष्मंतंत्वेति द्वाभ्यां खननम् । अप उपस्पृश्य । अपां पृष्ठमसि प्रथ्या इति पुष्करपर्णं पूर्वगृही(त)माददाति पुनश्च अपां पृष्ठ-

मसीति विवेष्ट्य कोशीकृत्वा । शर्मे(र्म)चस्थः संवसाथामिति द्वाभ्यामुत्तरेण मृत्खननं कृष्णाजिनमास्तृणाति । उपरिष्टात्पुष्करपर्णकोशे(शमुत्तानं) यथास्याचथास्तृणोति पुरीष्योसि विश्वभराः । अग्ने इति मृत्खननस्वाभिमंत्रणम् । अभिहरणं मृदं पात्रे गृहीत्वा तूष्णीत्वमग्ने पुष्करादधीत्यारभ्य धनंजयश्चरणे रण इत्यन्ताभिः (त्रिभिः) कृष्णाजिने च पुष्करपर्णे च निर्वपति। यदा चतसृभिः पुरीष्यो सीत्यारभ्य धनंजयश्चरणे रण इत्यंतैरेवेनमन्वपश्यन्तेनै(वै) नं संभरतीति लिंगात् ॥

End :

श्रैष्ठ्यमग्रचं(?)स उत्तरया इष्ट्या यक्ष्ये समानानामग्र त्व प्राप्त्यर्थम् । अनुषूकः स्तनेषु व्रीहिषु मूलेभ्यः प्ररूढा अनुषूका ओत्रं तवेन् । तेभ्यो निर्वापः सेंद्रश्चरुतिर्वपा इन्द्राय जुष्टम् । वृधादग्रं वृधादग्रेणेति याज्यानुवाक्ये । ब्राह्मणस्याग्न्वकामिनः समाना वा वहिस्पत्य आनुषूकः श्वरः इष्ट्या यक्ष्ये समानाश्चामग्रचमत्रामत्रानिवहुस्य ? जुष्टं उक्ताः प्रयोजके महावृधायौग्रमिति तिसृणामुत्तरा विकृत्यर्थापः पापपक्षगृहीतः स उत्तरया इष्ट्या यक्ष्य रोगशान्त्यर्थं आदित्योन्योजुष्टे निर्वपाभि उत्ताग्नयोनवोपमादित्या अमावास्यायामेव यागः अमावास्यान्तां । आदित्यादेवता अन्नाद्यकाम…

Colophon : (Sheet No. 40).

एषा वैविद्यवृद्धेन + प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥

इत्यापस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्त्यां तालवृन्तनिवासिकृतायां

साग्निचित्यः समाप्तः ॥

Subject : Āpastambaśrautaprayogadīpikā 16—19 Praśnas.

Remarks :—The Ms. is in a decaying condition. This Ms. abruptly begins in the middle of the 1st Paṭala of the 16th Praśna and breaks off towards the close of the 19th Praśna. This Ms. is full of scriptorial blunders.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2592. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9162 c. Page 18. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{3}\times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—301 (68-178; 1-189). Lines —6 to to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—5600. Author—Tālavṛnta-nivāsin. 18-22. Praśnas.

Beginning:

कपर्द्यभिप्रायेण वाजपेयमारभ्य विश्वसृजामयनपर्यन्ता-नां कर्मणां प्रयोग उच्यते । वाजपेयो द्विप्रकारः । आप्त-वाजपेयः कुरुवाजपेयश्च । अस्मिन् क्रतौ नाग्निचयनम् प्रतिषेधात्परिभाषायाम् । केचिदत्रापि छन्दोगमतात्तु चयनं कार्यमिति । ज्योतिष्टोमस्य संस्थाभूतोऽपि वाजपेयोऽस्तीति छन्दोगोक्तम् । आपस्तम्बेन क्रत्वन्तरत्वेन वाजपेय उक्तः । क्रत्वन्तरवाजपेयस्य द्विप्रकारत्वमुक्तम् । अस्य वाजपेयस्य प्रथममुच्यते । सप्तदशदीक्षापक्षे शरदि दशम्यामुपक्रमः । त्रयोदशदीक्षापक्षे चतुर्दश्यामुपक्रमः । पर्वणोः सुत्या भवति प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा आप्तेन वाजपेयेन यक्ष्ये ॥

End:

व्याघ्रो वैयाघ्र इत्यादि हीनमभिमन्त्रयते पुरोहितः । अथोनन्तोत्मावस्ताभिर्दूर्वासास्ताभिर्वाग्भिराजानमभिषिञ्च- ति पुरोहितः "वा दिवा" इत्यारभ्य "वाक्तेन छन्दसा" इ- त्येतैर्मन्त्रैररुणत्वावृकमित्येनमभिमन्त्र्य प्रत्राहति वा प्रसस्ये- न्द्रस्यते वीर्य इत्युपावहरन्ति । अग्रेणाग्निं रथोऽवस्थितो भव- ति । अभिप्रेहीति तं राधाभ्यैतिष्ठ वतहंनम(?) इति हारोह- न्तमभिमन्त्रयते । अङ्कौ न्यङ्काविति रथचक्राभिमृशति पक्ष- सि वा । "आतिष्ट वृत्रहन्" इति षड्भिरारूढं "परिमासे- न्या" इति द्वे वाचयित्वा उत्तराभिस्तिसृभिरभिमन्त्र्य उद- वसायेत्वित्यादित्यमुपदीक्षते अन्नयामिति जनपदान् सान्ति- ष्ठते राजाभिषेकः सन्तिष्ठते सवः ॥

Colophon:

स वाः ॥ तत्र श्लोकः ॥

एवात्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ।

\+ प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥

इत्यापस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्त्यां **तालवृन्तनिवासि**कृतायां **प्रदीपि- कायां** सवाः समाप्ताः ॥

हरिः ॐ अविघ्नमस्तु । शुभमस्तु ॥

Subject: Āpastambaśrautasūtraprayogadīpikā. 18-22 Praśnas.

This Ms. deals with the following important topics:—

Subject.	Praśna.	Paṭala.	Leaves.
वाजपेयम्	XVIII	1—3	68—90
(a) आप्तवाजपेयम्	,,	,,	68—83
(b) कुरुवाजपेयम्	,,	,,	83—90

Subject.	Praśna.	Paṭala.	Leaves.
राजसूयम्	XVIII	4—8	90—109
सौत्रामणी	XIX		109—121
कौकिली	,,		121—130
काठकाः	,,		130—153
(a) सावित्रचयनम्	,,		130—135
(b) नाचिकेतचयनम्	,,		135—138
(c) चातुर्होत्रम्	,,		138—139
(d) वैश्वसृजचयनम्	,,		139—141
(e) आरुणकेतुकः(पञ्चमः काठकः)	,,		141—153
दिवश्श्येनयः	,,		153
काम्यपशुबन्धाः			153—171
काम्येष्टयः			171—178 & 1—29
अश्वमेधः	XX	1—6	29—55
पुरुषमेधः	,,	,,	55—62
द्वादशाहः	XXI	1—4	63—88
(a) 1 समूढसत्रम्	,,	,,	83
2 काठकाग्नियुतसत्रम्	,,	,,	84
(b) अहीनम्	,,	,,	84—86
1 व्यूढद्वादशाहः	,,	,,	86—88
2 भरतद्वादशाहः	,,	,,	88
गवामयनम्	,,	5	88—94
महाव्रतम्	,,	6 & 7	93—99
सर्पाणामयनम्	,,	?	99—101

Subject.	Praśna.	Paṭala.	Leaves.
एकाहः	XXII	?	101—159(?)
विश्वजिदग्निष्टोमः	,,	?	103
इन्द्रस्याभिदग्निष्टोमः	,,	?	104
चत्वारः साहस्राः	,,	?	105
विश्वजिच्छिल्पम्	,,	?	112
श्येनयागः	,,	?	,,
त्रयो वाचस्तोमानि	,,	?	114
व्रात्यस्तोमः	,,	2	115
नाकसदः पञ्च	,,	3	118
त्रिवृत्स्थाग्निष्टुत्	,,	,,	119
बृहस्पतिसवः	,,	,,	120
सर्वस्वारः	,,	,,	123
चातुर्मास्यम्	,,	,,	123—134
(a) वैश्वदेवम्	,,	,,	123—126
(b) वरुणप्रघासः	,,	,,	126—130
(c) साकमेधः	,,	,,	130—133
(d) शुनासीरीयः	,,	,,	133—134
उपहव्यम्	,,	,,	134
ऋतपेयम्	,,	,,	135
इन्द्रस्तोमः	,,	,,	137
अग्निष्टुत्	,,	,,	138
तीव्रसुत	,,	,,	138
पुनस्तोमः	,,	4	140

Subject.	Praśna.	Paṭala.	Leaves.
सर्वतोमुखम्	XXII	4	141
उद्भिद्वलभित	,,	,,	154
अपचितिः	,,	4	155
पक्षिसाग्निचित्यम्	,,	,,	,,
कुलायः	,,	,,	157
त्रिवृदतिरात्रः	,,	,,	158
षोडशिक्लृप्तिः	,,	,,	159—160
अहीनाः	,,	,,	160—189
व्युष्टिद्विरात्रः	,,	5	160
गर्गद्विरात्रः	,,	,,	161
वैदत्रिरात्रः	,,	6	167
वसिष्ठचतूरात्रः	,,	,,	169
पञ्चपञ्चाहः	,,	,,	,,
चत्वारः षडहाः	,,	7	173
अष्टौ सप्तरात्राः	,,	,,	177
अष्ट रात्राः	,,	,,	180
शललीपिशङ्गः	,,	7	181
चत्वारो दशरात्राः	,,	,,	,,
पौण्डरीकैकादशरात्राः	,,	,,	184
प्रहक्लृप्तिः	,,	,,	,,
सवानां कर्म	,,	8	185—189
वैश्यसवः	,,	,,	185
ब्राह्मणस्वं द्वितीयाग्नेयादि	,,	,,	,,

Subject	Praśna	Paṭala.	Leaves.
सोमस्व:	XXII	8	186
राजाभिषेककर्म	,,	,,	188 to 189

Remarks:—The Ms. is in good condition. For the other works contained in this Ms. see the list under Remarks on No. 2588.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2593. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9164 c. Page 18. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—148 (37—184). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—5600. Author-Tālavṛntanivāsin. 18-22 Praśnas.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. For the other works contained herein see the Remarks under No. 2589.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2594. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9189 f. Page 13. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—$19\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—5 (272—276). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—250. Author—Tālavṛntanivāsin. Eighteenth Praśna only (Incomplete).

Beginning—Same as No. 9162 c.

End:

यजमानः पत्न्याप्यारोहणावरोहणेऽग्रेण यूपं वस्ताजिनं

प्राचीनग्रीवमुत्तरलोमास्तीर्य तस्मिञ्छतमानं हिरण्यं निद-
धात्यध्वर्युः "अमृतमसि" इति यजमानः हिरण्ये दक्षिणं
पादमवदधाति । "पुष्टिरसि प्रजननमसि" इति बस्ताजिने
सव्यं तस्माच्चर्मणो भूमिं स्पृशन् आसन्दी दक्षिणायतां
प्रागायतां रोहति दिवं प्रोष्ठनीमित्यारोहन्तं यजमानमभि-
मन्त्रयतेऽध्वर्युः सप्तभिः पूर्वमन्त्रैः प्रयारण्याश्चौषधीः(?)
संसृज्य समवदाय वार्धेस्थममिति मन्त्रैः ॥

Subject: Āpastambaprayogadīpikā, based on the 18th Praśna of the Āpastambaśrautasūtra of the Black Yajur Veda.

Remarks :— The Ms. is in a fairly good condition. For the other works contained herein see Remarks under No. 2584.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2595. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9139 d. Page 18. Left column Substance—Paper. Size —$19\frac{1}{4} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Leaves-40 (218-257). Lines—8 to 10 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—2000. Author—Tālavṛntanivāsin. 19th Praśna only.

Beginning :

सौत्रामण्याः कर्मोच्यते । नवम्यां सौत्रामण्या यक्ष्य
इत्युक्त्वा "विद्युदसि" "षड्ढोता" । पशुवत् सीसेन क्लीबाच्छ-
ष्पाणि क्रीणाति सीसम् ஈயம் शष्पाणि विरूढयवा व्रीहयो
वा क्षौमे वाससि बध्वा स्नाप्यते त्रिरात्रं यथा न शुष्काणि
भवन्ति तथोपायः क्रियते । षड्ढोत्राग्निः परित्यज्यतेऽन्य-

स्मिन्नग्निहोत्रहोमः । ततो द्वादश्यां प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा सुरेष्ट्यर्थमग्निः प्रणीयते । न "विघुदसि" । ततोऽग्न्य-न्वाधानम् ॥

End :

इन्दुरासिरीये वायो शुनासीयस्योक्त सूत्रकारेण "तरणि-र्दिवो रुक्मः" "चित्रं देवानाम्" इति वा सौर्यस्य ॥ तत्र श्लोकाः ॥

शत[भत]कृष्णलया यष्ये भक्षणं तु विधीयते ।
आज्ये प्रथाज्येष्वश्नोष्य कृष्णलैः सह भूयते ॥

* * * *

उत्करे वेदिधर्माः स्युर्वर्षाहस्तु पुनर्नव ।
सवकारीरनामस्याद्यक्षेत्रैधानवी यया ॥
तथा यवमयो मध्ये दाम्नो राजन्य एव च ।
वैश्वानरी च प्रोक्ता(?) सौवर्णं दाम दक्षिणा ॥

Colophon :

एषा त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ।
कौशिकेन कृता वृत्तिः प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥
हरिः ओम् । शुभमस्तु ॥

Subject : Āpastambaśrautaprayogadīpikā based on the 19th Praśna of the Āpastambaśrautasūtras of the Black Yajurveda.

This Ms. contains the following important sections:—

Subject	Praśna	Leaf
सौत्रामणी	XIX	218—221
मैत्रावारुणी	,,	221
कौकिली	,,	221—225

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. For the other works contained in this Ms. see the list under Remarks on No. 2584.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2596. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9172 a. Page 25. Right column.

Substance—Palm leaf. Size—16 × 1½ inches. Leaves—52 (1-42 and 63 to 72 out of 144). Lines—8 to a Page. Script-Grantha. No. of Granthas—2000. Author—Tālavṛntanivāsin. 19th Praśna only.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2595.

Remarks:—The Ms. is in decaying condition. For the other works contained in this Ms. see the list under Remarks on No. 2057.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2597. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9139e. Page 18. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$19\frac{1}{4} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Leaves—14 (258—271). Lines—8 to 10 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—650. Author—Tālavṛntanivāsin ? Twenty-first Praśna only.

Beginning:

द्वादशाहस्य प्रयोग उच्यते । स तु द्विप्रकारः । सत्रभूतोऽहीनभूतश्च । तत्र सत्रभूतो द्विप्रकारः । व्यूढसमूढतया । अहीनभूतोऽपि तथैव । चित्योऽग्निर्नियतः काठको वा । तत्र महाग्निपक्षमाश्रित्य सूत्रभूतप्रयोगं सप्तदशावराध्यः पुरुषाः शिशिरे एकाष्टायामिष्टप्रथमयज्ञाः स्वाग्नीन् समारोप्य एकत्र त्वा साग्निसन्निधौ सर्वे द्वादशाहेन सत्रभूतेन साग्निचित्येन यक्ष्यामहे प्रजायेमहीति सङ्कल्पः । स्वर्गोऽपि फलम् । विद्युत् । न सोमप्रवाकवरणम् । नर्त्विग्वरणम् । अन्योन्यन्त्वस्माकं गृहपतित्वं ब्रह्मेति पारस्परदीक्षाक्रमेण परस्परं विज्ञापयन्ति । ततो देवयजनयाच्ञा देवतोपस्थानं वा तत्र द्रव्यसंसर्गमसाधारणद्रव्येण गृहपतिर्नान्दीश्राद्धं करोति ।

End:

यां कृत्वा पुनश्चोखासंभरणं कृत्वा सौत्रामणीमैत्रावरुणी च त्र्यनीकाग्राह्यपक्षे एकादशिन्य(?) उगत्सर्गिणमयनेन वा पवमाना भवेयुः तस्योत्सर्गप्राप्तिः तस्यामह्नः प्राप्तानाप-

श्वतिग्राह्याणान्त्याभ एव उत्सृष्टानां पुनराहारणे च उत्सर्गो यत्पापादि प्राप्तुं तथेहायुष्या सन्तत्यत्र पश्वर्थं वा नरकपातकनिवृत्तिर्वा । एवं गुणविकृतस्य फलम् ।

Colophon :

उत्सर्गिणामयनं समाप्तम् ॥ हरिः ॐ ॥

द्वादशाहप्रयोगः समाप्तः ॥

Subject : Āpastambaśrautaprayogadīpikā based on the 21st Praśna of the Āpastambaśrautasūtras of the Black Yajurveda.

This Ms. deals with the following important topics:—

Subject	Praśna	Leaf.
द्वादशाहः	XXI	258—265
सत्रात्मकः समूढः	,,	265—268
गवामयनम्	,,	268
गो आयुषी	,,	269
व्यूढद्वादशाहप्रयोगः	,,	,,
उत्सर्गिणामयनम्	,,	270 & 271

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. For the other works contained in this Ms. see the list under Remarks on No. 2584.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

2598. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-DĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9172 (i). Page 25. Right column.

Substance—Palm leaf. Size—$16 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leavss—7

(80—86). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—180. Author—Tālavṛntanivāsin. Sarvatomukha only.

Beginning:

सर्वतोमुखम् ॥ सर्वतो(मुखेन) यः कामयेत सर्वमिदं भवेयमिति अहमेव सर्वस्येश्वरो भूयासमिति यः कामयेत स सर्वतोमुखेन यजेत । मोक्षार्थमेतत्कर्म । मध्ये गार्हपत्यः प्रतिदिशं सौमिका विहाराः दक्षिणाग्निशालामुखीयाद्याः । दक्षिणहस्तसमीपे दक्षिणाग्निकल्पनम् । सर्वत्र देशभेदाद्दात्विग्भे(दः स्तोत्र)दात् शास्त्रभेदाच्च तृवृत् । प्राच्यां दिशि पञ्चदशो दक्षिणतः सप्तदश पश्चादेकविंश उत्तरतः । षोडशिकानि(षडाहिका)न्ये तान्यहानि द्वादशाहीयदशरात्रिकाणि । तस्मात् द्वादशाहधर्मा अ[न]हीनधर्माश्च प्रवर्तन्ते । द्वादशाहवद्दीक्षाकालः ॥

End:

पूर्वस्मिन्नेव केचित्प्रतिविहारमिच्छन्ति "इन्द्रेण सयुजो वयम्"इत्यावर्तते अवभृथादि सर्वत्राप्सु प्रचारः । मन्त्रेण एकस्मिन् सोमोष्णीषादि परिधानान्तम् । "अपाम सोमम्" इत्यादि तन्त्रेण सभिदाधानं(नान्तं)उपस्थानञ्च भेदेन । उदयनीयादि सर्वत्रानुबन्ध्यावपाहोमान्तं पयस्याहोमान्तं वा कृते । प्रति होमपात्नीवता उत्तरविहारस्यैव केचित् । अयं व इत्येकं प्रतिविहारं वेद(देव)मुपस्थ आधायेत्यादि ब्राह्मणतर्पणान्तमुत्तरस्मिन् विहारे केचित् पूर्वस्मिन्निति उपोषण(ादिपृष्ठयन्तं)सर्वत्र स्वसिद्धान्तः (अथ) प्रजाहितं समारोप्येत्यादि इदमूनित्यध्यवसायमध्ये (गार्हपत्य इत्या-

दि(वि)धिना दार्शिकवेदिचतुष्टयम(ग्न्य)न्वाधनादि उदवसानीया प्रतिविहारं पूर्णाहुतिर्वा । के(चिदेकमेव) विहारं कुर्वन्ति । अस्मिन्नुदवसानीया पूर्णाहुतिर्वा प्रतिदिशं सौमिकविहारमिति वचनात् ॥

Colophon:

समाप्तः सर्वतोमुखः ॥

Subject : Āpastambaśrautaprayogavṛtti (Sarvatomukhaprayoga only) based on the 22nd Praśna of the Āpastambaśrautasūtras.

Remarks :—The Ms. is in decaying condition. For the other works contained herein see the Remarks under No. 2057. After the colophon the following is given:—" अनन्तरे पर्वणि सौत्रामणी ते मैत्रावरुणीतपशु.... द्वादशाहे प्रायणीये प्रातरनुवाकात्पुरस्तादग्निं युनज्मीति तिसृभिरग्निमाभिमृशति+इन्द्राय त्वा विश्वेदेव्यावते । वायुरसि । एवं व्यतिषङ्गः

द्विपदान्तँ हरेत्स्पष्टं प्रस्तारे पञ्चमे ततम् ।
विशेषं तत्र वक्ष्यामो द्विसाहस्र...... ॥"

॥ यज्ञतन्त्रसुधानिधिः ॥

2599. YAJÑATANTRASUDHĀNIDHIḤ.

Burnell's Catalogue No. 3683. Page 23. Right column. **Substance**—Paper. **Size**—$11\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ **inches**. **Sheets**—39. **Lines**—13 to 15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1350. Author—Sāyaṇācārya. Ādhāna only.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्री अरुणाद्रीश्वराय नमः ॥

वागीशाद्यास्सुमनसस्सर्वार्थानामुपक्रमे ।
यन्नत्वा कृतकृत्यास्स्युस्तन्नमामि गजाननम् ॥ १ ॥

सत्सूत्रान्वितशाश्वतागममहारत्नं विधानं गिरां
प्रत्यक्चित्तमुपास्महे वयममी बोधाय बौधायनम् ।
यद्वाङ्नावमबन्ध्यबन्धमहतीं प्राप्याध्वराम्भोनिधेः
पारं यान्ति मनीषिणो बहुविधैस्तन्त्रस्यतस्योर्मिभिः ॥२॥

सूर्याचन्द्रमसौ प्रकाशवपुषावास्तां जगच्चक्षुषी
ताभ्यामन्वययोर्द्वयं समुदभूत्तत्राविराभूद्यदुः ।
वंशे चन्द्रमसे तदन्वयनिधिः श्रीसं(?)भोभून्नृप
तस्मात्प्रादुरभूदभीष्टसुरभिश्रीबुक्कपृथ्वीपतिः ॥ ३ ॥

हरिहरनिभभूमा कामदोभूज्जगत्यां
हरिहरनरपालस्तस्य भूष्णुस्तनूजः ।
परिणयति धरित्री यस्य कीर्तिप्रताप-
प्रभवत परिणाहैर्व्यक्तनक्तन्दिनश्रीः ॥ ४ ॥

मण्डले च कृपाणस्य मण्डलाग्रे च तीक्ष्णताम् ।
विदुषाङ्कम्पयन्भाति विद्विषाञ्च शिरांसि यः ॥

समधिकविभ(व)श्रीस्सत्क्रियाभिर्द्विजानां
हरिहरनरपालः कस्य न स्यात्प्रशस्यम् (ः) ।
अवितथगतिभिर्यद्दानधारासरिद्भि-
र्नवनवपरिणेता वर्धते सिन्धुराजः ॥ ६ ॥

तस्याभूदन्वयगुरुस्तत्त्वसिद्धान्तदर्शिनः ।
सर्वज्ञः सायणाचार्या(र्यो) मायणार्यतनूद्भवः ॥ ७ ॥

उपेन्द्रस्येव यस्यासीदिन्द्रस्सुमनसाम्प्रियः ।
महाक्रतूनामाहर्ता माधवार्यसहोदरः ॥ ८ ॥

यस्य निश्वसितं श्रुतीर्बहुविधा व्यासावतार(ः) स्वयं
व्यासोक्ताः पुनरध्वरश्रुतफला बौधायनात्मा व्यधात् ।
कल्पाध्वक्रयतः प्रयोगसुलभांस्तान्विप्रकीर्णान्बहू-
नेकीकृत्यमयं हरिस्समजनि श्रीसायणार्यः क्षितौ ॥ ९ ॥

ससत्कुर्वन् महादानान्याम्नायोक्तान्यनुक्रमात् ।
तुलापुरुषदानेन भूसुरान्समतोषयत् ॥ १० ॥

तस्मिन्महोत्सवे सन्तः प्रशंसन्तस्तदद्भुतम् ।
उपासत तदैकात्म्यादुन्नतश्रीपरिच्छदाः ॥ ११ ॥

स तैः प्रकाशितो यान्तःप्रकाशात्मा व्यरोचत ।
प्रभाकरस्तुलारूढः प्रांशुर्ज्योतिर्गणैरिव ॥ १२ ॥

ते तपस्तेजसां राशिमासीनं परमासने ।
सर्वज्ञं सायणाचार्यं पर्यपृच्छन्सभासदः ॥ १३ ॥

अधीतास्सकला वेदास्ते च दृष्टार्थगौरवाः ।
तत्प्रणीतेन तद्भाष्यप्रदीपेन प्रथीयसा ॥ १४ ॥

वेदास्सर्वेपि यज्ञार्थास्तत्प्रयोगान्सविस्तरान् ।
प्र(प्रा)णैषीदात्मकल्पेन महाबौधायनो मुनिः ॥ १५ ॥

स पुनर्विप्रकीर्णत्वाद्गहनत्वाच्च देशिक ।
न स्थूलबुद्धिभिः शक्यमस्माभिरवगाहितुम् ॥ १६ ॥

आध्वर्यवेण हौत्रेण तथौद्गात्रेण वा विना ।
न निर्वहन्ति कार्त्स्न्येन वैदिक्यो निखिलाः क्रियाः ॥

पूर्वे तु ग्रन्थकारो ह्येकैकत्र कृतश्रमाः ।
तत्रापि कात्स्न्यतो वक्तुं नैव यत्नं समाश्रिताः ॥ १८ ॥
तदद्य बहुसन्देहनिवृत्तिकरणक्षमम् ।
विधेहि कृपयास्माकं यज्ञतन्त्रसुधानिधिम् ।
तेषान्तद्वचनं श्रुत्वा सायणार्यः कृपानिधिः ॥ १९ ॥
त्रयीसूत्राणिसंवीक्ष्य तन्निबन्धांश्च कृत्स्नशः ।
संगृह्य सारं कृतवान्यज्ञतन्त्रसुधानिधिम् ॥ २० ॥

अग्नीनाधास्यमानस्सर्वदुरितापूर्वपापक्षयकामस्सर्वप्रायश्चित्तरूपं कूश्माण्डहोमं कुर्यात् । तस्यामावास्यायां पौर्णमास्यां वोपक्रमः । तस्यायं प्रयोगक्रमः । एनोनिबर्हणार्थं कूश्माण्डैर्होष्यामीति सङ्कल्प्य श्मश्रूपपक्षकेशलोमनखानि वापयित्वा स्नानाद्यनन्तरन्देवतादिसङ्कल्पङ्कुर्यात् । पुण्याहे देवताग्न्यादयः । प्रधानदेवता सविता । चरुर्हविः । आघारन्तन्त्रम् । तं देवयजनोल्लेखनाद्यग्निमुखान्तं कृत्वा "भूर्भुवस्सुवरोम्" इत्यनुद्रुत्य "तत्सवितुर्वरेण्यम्" इत्येतया पक्वं हुत्वा स्विष्टकृतमवदाय अन्तःपरिधि सादयित्वाज्याहुतीरुपजुहोति ॥

End :

अथवा आधानोक्तामाग्नेयेष्टिं कृत्वा अग्न्याधेयदक्षिणान्दत्वा आग्नेयम्पञ्चकपालम्पुनराधानोक्तङ्कृत्वा पुनराधानोक्तदक्षिणां दद्यात् । इन्द्राग्न्यादिति देवतानिष्टिं कृत्वा द्वादशाहव्रतचर्यान्ते अग्नये पवमानायेष्टिः अग्नये पावकाय अग्नये शुचयेष्टिः । आग्निवारुणीष्टिरनन्तरमिति केचित् । पुनराधानानन्तरं संवत्सरात्पूर्वं पुत्रमरणादिनिमित्ते

पुनरपि पुनराधानं कुर्यात् । तस्मिन् तृतीया आधाने पञ्च-कपालस्याग्नेयस्य स्विष्टकृदवदानानन्तरं स्रुवाहुतीरुपजुहोति लेकः सलेकः सुलेकस्तेन आदित्या आज्यं जुषाणावियं तु स्वाहा ॥ आदित्येभ्य इदम् ॥ विश्वस्याः अदितिर्देवजूतिस्तेन आदित्या आज्यं जुषाणावियन्तु स्वाहा ॥ आदित्येभ्य इदम् ब्राह्मणतर्पणान्तं समानम् ॥ अथ सर्वाग्निनाशे समारूढारणीनाशे च अग्नीनाधास्ये ॥ विच्छिन्नसन्धानार्थमिति सङ्कल्प्य ॥ ऋत्विग्वरणादिगोपितृयज्ञवर्जमविकृतमग्न्याधेयङ्कुर्यात् ॥

Colophon :

इति श्रीयज्ञतन्त्रसुधानिधौ पुनराधानप्रकरणं समाप्तम् ॥ श्रीः श्रीः ॥

(Sheet 35)

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवीरहरिहरसकलसाम्राज्यधुरंधरवैदिकमार्गस्थापनाचार्यस्य श्रीसायणाचार्यस्य कृतौ यज्ञतन्त्रसुधानिधावाधानप्रकरणं सम्पूर्णम् ॥

Subject: Yajñatantrasudhānidhi—a popular śrauta prayoga treatise based on the Bodhāyanaśrautasūtras of the Black Yajur Veda. This Ms. contains the Ādhāna portion only.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ यज्ञतन्त्रसुधानिधिः ॥

2600. YAJÑATANTRASUDHĀNIDHIḤ.

J. L. Collection No. 258. Substance—Paper. Size—$9\frac{7}{8} \times 4\frac{1}{4}$

inches. Sheets—65. Lines—9 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1300. Author—Sāyaṇācārya. Ādhāna only.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 3683.

Remarks: —The Ms. is in a decaying condition.

॥ यज्ञतन्त्रसुधानिधिः ॥

2601. YAJÑATANTRASUDHĀNIDHIḤ.

Burnell's Catalogue No. 3956. Page 24. Left column. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—65. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1300. Author—Sāyaṇācārya. Cāturmāsya only.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ चातुर्मास्यान्युच्यन्ते । चातुर्मास्यानीति कर्मसमुदायनाम । तस्य चतुर्धा प्रयोगः । यावज्जीवः सांवत्सरिको द्वादशाहा यथाप्रयोगश्चेति । यथाप्रयोग इति प्रयोगपर्याप्तः कालः । एषु पूर्व[ ]पूर्व(ः)श्रेयान् । अत्र यावज्जीवसांवत्सरिकयोर्वैश्वदेववरुणप्रघाससाकमेधशुनासीर्याणां यथाक्रमं फाल्गुन्याषाढीकार्तिकीफाल्गुनीपौर्णमासीषु प्रयोगः । चैत्री श्रावणी मार्गशीर्षीषु तिसृषु वा । पक्षद्वयेऽपि पर्वणोरन्तराले वा व्रतचर्या । यावज्जीवपक्षे द्वितीयादिवर्षेषु वैश्वदेवयागः । प्रतिपदि प्रथमवैश्वदेवयागोऽपि । प्रतिपदि यावज्जीवप्रयोगे प्रथमसंवत्सरे व्रतचर्या । अत ऊर्ध्वं दर्शपूर्णमासिकमेव व्रतम् । द्वादशाहप्रयोगे तूदगयन आपू-

र्यमाणपक्षे पुण्यनक्षत्रे आरम्भः। समाप्तिरपि पूर्वपक्ष एव। समाप्तिरपरपक्ष इति केचित् ॥

End:

संस्थितामिष्टिः वैश्वदेववरुणप्रघाससाकमेधशुनासीर्यासंबन्धिनां यथाक्रमं विश्वदेववरुणेन्द्रशुनासीर्याणामपि हविषामुपांशुत्वं केचिदिच्छन्ति ॥ समाप्तानि चातुर्मास्यानि ॥ अनन्तरमेतदङ्गत्वसोमो विहितः। तदशक्तस्य पुनः पशुश्चातुर्मास्यानि। तत्राप्यशक्तस्य सवनेष्टिः। तत्र सोमस्य प्रयोगः उत्तरत्र वक्ष्यते। पशोश्चातुर्मास्यानाश्चोक्त एव प्रयोगः। सवनेष्ट्यां तु अग्निरिन्द्रो विश्वेदेवा इति तिस्रो देवताः। पौर्णमासवत्तन्त्रम्। प्रधानस्याग्निः। अग्निर्मूर्धा भुवस्तेजस्येति इन्द्रस्य एन्द्रसानसिं रयिं भससाहिषे पुरुहूतः विश्वेषां देवानां विश्वेदेवास आगत ये के च ज्मा इति याज्यानुवाक्या। प्रकृतिवदितरत् ॥

Colophon:

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरहरिहरमहाराजसकलसाम्राज्यधुरंधरस्य वैदिकमार्गस्थापनाचार्यस्य सायणाचार्यकृतौ यज्ञतन्त्रसुधानिधौ आश्वलायनोक्तचातुर्मास्यहौत्रप्रकरणं समाप्तम् ॥ ग्रन्थसंख्या ११०० ॥

Subject: Yajñatantrasudhānidhi—Cāturmāsyaprayoga only based on the Sixth (fifth) Praśna of Bodhāyana sūtras.

1 वैश्वदेवः	Sheet	3
2 वरुणप्रघासः	,,	11
a अवभृथः	,,	23

3 साकमेधः	Sheet	27
a महापितृयज्ञः	,,	47
4 शुनासीरीयम्	,,	49
a आदित्येष्टिः	,,	63

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ यज्ञतन्त्रसुधानिधिः ॥

2602. YAJÑATANTRASUDHĀNIDHIḤ.

J. L. Collection No. 259. Substance—Paper. Size—9¾ × 4⅜ inches. Sheets—47. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1300. Author—Sāyaṇa. Cāturmāsya only.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 3956.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ यज्ञतन्त्रसुधानिधिः ॥

2603. YAJÑATANTRASUDHĀNIDHIḤ.

Burnell's Catalogue No. 4150. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—11¾ × 5⅛ inches. Sheets—43. Lines—11 or 12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Sāyaṇācārya. Agniṣṭoma only.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथोद्गातृप्रयोगः ।

ऋत्विगार्षेयोनूचान इत्याद्युक्तलक्षणवानृत्विग्भवति ।

यज्ञशर्मा ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमसंस्थेन रथन्तरपृष्ठेन द्वादशशतगवदक्षिणेन सोमेन यियक्षतो तत्रौद्गात्रं भवता कर्तव्यमिति सोमप्रवाकेनाभ्यर्थितः ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन रथन्तरपृष्ठेन द्वादशशतदक्षिणेनाहं यक्ष्ये, तत्र 'मे त्वमुद्गाता भव' इति वा यजमानेन प्रार्थितः उद्गाता यद्यार्त्विज्यं न करिष्यन् स्यात्तदा "नमः सोमाय राज्ञे" इत्युक्त्वा प्रत्याख्यानं कुर्यात्, 'न करिष्यामि' ति यद्यार्त्विज्यं चिकीर्षति तदानीं सोमप्रवाकं यजमानं वा प्रतिमन्त्रयेत् । "महन्मेवोचो भर्गो मे वोचो यशो मे वोचस्स्तोमं मे वोचो भुक्तिम्मे वोचस्सर्वं मे वोचस्तन्मावतु तन्माविशतु तेन भुक्षिषीय" इति ।

End :

प्रस्तोता अनूबन्ध्या च वपायागकाले क ईः वं वेदेति वाशं साम त्रिर्गायेत् । उदवसानीये प्रस्तोता प्रधानयागकाले गायन्तित्वेत्युद्वंशीयं साम तृचे गायेत् । ऋषिरुद्वंशीयः । अनुष्टुप् छन्दः । इन्द्रो दे० । गायन्ति त्वा गायत्रिण आ । अर्चन्त्यर्कमर्का २३ यिणाः । ब्रह्माणस्त्वा २ हो १ यि । शतक्रा २३ ताउ । उद्वंशमिवया १ यि मी ३ रे । उंद्वंशा २३४ मी । वाया ३ उ वा ३ । उप् । मा ऽ २ यिरो ३५ हायि । यत्सानोः सान्वारुह आ । भूर्यस्पष्टकर्तू २३ वाम् तं दिंद्रा २ हो १ यि । अर्थं चेता २३ तायि । यूथेन वृष्टिरा १ यि जा ३ तायि । यूथेना २३ वृ । ष्णायिरा ३ उवा ३ । उप् । जातो ३५ हायि । युक्ष्वा हि केशिना हरी आ । वृषणा

कक्षिया २३ प्रा। अथा ना २ हो १ यि। इन्द्रासोमा २३ साः। गिरामुपश्रुता १ यिं चा ३ रा। गिरा म्र २३४ या। श्रूता ३ उत्रा ३। उप्। चा ऽ रो ३५ हा-यि। पूर्णाहुतिहोमपक्षेऽपि प्रस्तोतुः सामगानम्।

Colophon: (Sheets 36 & 43)

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरहरिहरराजेत्यादि वैदिकमार्गस्थापनाचार्यस्य श्रीसायणाचार्य(स्य) कृतौ यज्ञतन्त्रसुधानिधौ औद्गात्राच्छा(वाक)प्रयोगः समाप्तः॥

Subject: Yajñatantrasudhānidhi giving the duties of the Udgātṛ priest in the Agniṣṭoma sacrifice according to the Bodhāyana school of the Black Yajurveda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The Ms. originally belonged to one Gāmbhīri. On the title page is given—

औद्गात्रगणप्रयोगपुस्तकं गांभीरेः॥

॥ प्रयोगसारः ॥

2604. PRAYOGASĀRAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3699. Page 24. Left column. **Substance**—Paper. **Size**—$9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ **inches**. Sheets—40. **Lines**—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of **Granthas**—700. Author—Keśavasvāmin. Darśapurṇamāsa only.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः॥

श्रियःपतिं नमस्कृत्य कण्वञ्च मुनिसत्तमम्।
प्रयोगसारं वक्ष्यामि केशवोऽहं यथामति॥

नारायणादिभिः प्रयोगकारैका(रै)कं पक्षमाश्रित्य दर्शपूर्णमासादीनां प्रयोग उक्तः। आचार्यपादैर्द्वैधे पक्षान्तराण्यप्युक्तानि। भवस्वामिमतानुसारिणा मयातूभयमप्यङ्गीकृत्य प्रयोगसारः क्रियते अमावास्येनेत्यादि। प्रथमत एवामावास्यग्रहणं मन्त्रक्रमात् हविषेति सामान्यनिर्देशादेकवचनम्। पुरस्ताद्ग्रहणं कर्मारम्भात्पूर्वकाले आतञ्चनद्रव्यं यथा स्यात्। इतरथारब्धे कर्मणि द्रव्यालाभे दोषस्स्यात्। एतेनैव ज्ञापितत्वादन्यत्र आधानादिषु पुरस्ताद्ग्रहणं न करोति एवशब्दस्य न्यायादेव पूर्वकालत्वे सिद्धे यस्य प्रतिबन्धेनातञ्चनद्रव्यं न सम्भवति तस्य तस्मिन्नपि काले द्रव्यग्रहणेन दोषः स्यादिति ख्यापनार्थम्॥

End:

यज्ञस्य पुनरालम्भं जपति यज्ञो बभूवेति। आहवनीयमेतेन यजुषोपतिष्ठेत वा। अथ प्राङ्क्र(त्क्र)म्य जपति। गोमाँ अग्न इति ब्राह्मणांस्तर्पयत वा इति सम्प्रेष्यति। दर्शपूर्णमासादिऋत्विग्भ्योऽतिरिक्तेभ्य इतरेणोपाध्यायेन भोजनव्यवस्था चोक्ता—

यत्प्रेषितं ब्राह्मणतर्पणेन तदीदृगिष्टं प्रवदन्ति सन्तः।
दशौदनेष्टिस्तु पशौ शतं तत् सोमे सहस्रौदनमित्युवाहुः॥

दर्शपूर्णमासयोद्वैषे(धे)बहुधाविकल्पा उक्ताः। ग्रन्थप्रपञ्चभयाल्लोकानुष्ठानाच्चात्र सर्वेपि नोक्तम्(क्ताः) लोकानुष्ठितपूर्वाः कतिचिदुक्ताः अतः परमपि तथैव भवति॥

Colophon:

इति श्रीकेशवस्वामिकृते प्रयोगसारे दर्शपूर्णमासौ समाप्तौ॥

श्रीयज्ञपुरुषार्पणमस्तु॥ शुभमस्तु। अविघ्नमस्तु॥

Subject: Prayogasāra. Darśapūrṇamāsa only based on 1—18 (17) Adhyāyas of the first praśna of the Bodhāyana sūtras of the Black Yajurveda.

Remarks :— The Ms. is in good condition. The author of this work is Keśavasvāmin and he is later than Bhavasvāmin, the commentator of the Bhodhāyanaśrautrasūtras, whom the author follows throughout in this work.

॥ प्रयोगसारः ॥

2605. PRAYOGASĀRAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3747. Page 19. Right column.

Substance—Paper. Size—$11\frac{5}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—15. Lines—15 or 16 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Keśavasvāmin. Darśapūrṇamāsa only—incomplete.

Beginning, end and subject—Same as No. 3699.

Colophon:

इति केशवस्वामिकृते प्रयोगसारे पञ्चदशोऽध्यायः ॥

Subject: Prayogasāra—Darśapūrṇamāsa only. 1—15 Adhyāyas.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रयोगसारः ॥

2606. PRAYOGASĀRAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9140. Page 19. Right column.

Substance—Palm Leaf. Size—$18\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{8}$ inches. Leaves—332. Lines—5 to 7 to a Page. Script—Grantha. No. of

Granthas—8200. Author—Keśavasvāmin. Incomplete.

Beginning :— Same as No. 3699.

End:

अथैतं प्रसेकमग्ना वा यातयति । प्रसेकस्य दण्डस्तु चमसस्यैव दीर्घश्च मध्यश्चतुरश्रं बिलमस्तृगिवास्य दीर्घाकराग्रमुदुम्बरश्चाग्नेर्दक्षिणतः पश्चाद्वा प्राकारं कृत्वा प्राकारमध्ये प्रसेकमग्न्यभिमुखं बिलं कृत्वा प्राकाराद्बहिर्दक्षिणतो वोदङ्मुखं पश्चाद्वा प्राश्चं प्राङ्मुखमन्तस्य बिले स्रुवेण चतुर उपस्तीर्य नोपस्तीर्य वा अध्वर्युराह अप्रमत्तः सन्ततमत्रयवसोद्धारामिगाति(मि?)ष्यामीति यत् कश्चित् सन्ततां घृतधारां प्रसेकबुद्धेन प्रक्षिपति यदाधाराग्निं प्राप्नोति तदारभते ॥

* * * *

उरुवातश्चेति किंशारुनिरसनं प्रतिबीजमावर्तते...... अग्नये गृहपतये जुष्टमिति कृष्णानां व्रीहीणां.........
.... व्रीहीणां.......... ॥

Colophon :

(Leaf No. 126).

इति केशवस्वामिकृते प्रयोगसारे चातुर्मास्यानि समाप्तानि ।
शुभमस्तु । चट्टनाथाय नमः ॥

(Leaf No. 114).

हरिः ॐ । शुभमस्तु । आपदुद्धारणेन लिखितम् । केशवस्वामिना अग्निष्टोमः समाप्तः । चट्टनाथाय नमः ॥

Subject : Prayogasāra containing prayogas of the following sacrifices:—

दर्शपूर्णमासौ ॥ Leaf No. 1— 36

उपव्याहरणम् ॥	Leaf	No.	36— ?
आधानम्	,,	,,	?— 57
दशाभ्यायी	,,	,,	57— 70
पशुबन्धः	,,	,,	70— 94
चातुर्मास्यम्	,,	,,	94—126
अग्निष्टोमः	,,	,,	126—214
उक्थ्यम्	,,	,,	214—218
षोडश्यादि	,,	,,	218—271
अग्निप्रयोगः	,,	,,	271—332

Remarks :—The Ms. is in a decaying condition. Many leaves in this Ms. are broken.

॥ प्रयोगसारः ॥

2607. PRAYOGASĀRAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9141. Page 19. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Leaves—89. Lines— 6 or 7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1800. Author—Keśavasvāmin. Incomplete.

Beginning—Same as No. 3699.

End:

शित्राः पीता भव(ती)ति प्रसङ्गादुच्यते च्छर्दयित्वा निष्ठीवं कृत्वा जपति । यदत्रापि रसस्यमितिमात्रं करिष्यन् पुरीषं वा पृथिव्यां लोष्ठमादत्ते इयन्ते यज्ञिया तनूरिति, आदाय वस्त्रादिषु बध्वा तौ करोति अपो मुञ्चामि न प्रजामँहो मुच इति । ततः शौचं कृत्वा अप आचम्य

लोष्ठं तस्मिन् देशे निदधाति पृथि....भवेति। स्वप्णेन्न? भुक्त्वा जपति "यदन्नमद्यते" इति। लोहितमुत्पतितं दृष्ट्वा कण्डूय वा जपति स मे रुद्रियाभ्य इति। वर्षे यदि यूपन्नमो वायव इत्येतामृचं जपेदिमानि नित्यानीति केचिदवान्तर-दीक्षयै। विसर्गादित्यन्ये। पुरानक्षत्राणामन्तर्धानादुत्तरेणा हवनीयं ति....

Subject: Prayogasāra, containing prayogas of the following sacrifices:—

1	दर्शपूर्णमासौ	Leaf	1
2	आधानम्	,,	25
3	दशाध्यायी	,,	28
4	पशुबन्धः	,,	44
5	चातुर्मास्यम्	,,	59
6	सोमप्रयोगः	,,	80

Remarks:—The Ms. is in good condition. The Ms. abruptly breaks off in the middle of Somaprayoga.

॥ प्रयोगसारः ॥

2608. PRAYOGASĀRAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3720. Page 19. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—195. Lines—8 to 12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3450. Author—Keśavasvāmin. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीदक्षिणामूर्तये नमः ॥ हरिः ॐ ॥

इष्टिपशुचातुर्मास्यैरित्यनेन क्रमेण पशोरनन्तरं चातुर्मास्यान्युच्यन्ते । तेषां चत्वारः प्रयोगप्रकारा आचार्येणोक्ताः । एकस्तावद्यावज्जीवप्रयोगः । सांवत्सरप्रयोगो द्वितीयः । द्वादशाहप्रयोगो, यथाप्रयोग इति । द्वादशा-(ह)यथाप्रयोगयोरपरपक्षे यथा समाप्तिर्भवति तथा कर्तव्ये । यावज्जीवसांवत्सरप्रयोगयोः फाल्गुन्यां वा चैत्र्यां वा पौर्णमास्यामुपक्रमः । नक्षत्रप्रयोग इत्येतस्य विशेषणमुदगयन इत्यादि । यावज्जीवसांवत्सरी(रि)कयोः फाल्गुन्यां वा चैत्र्यां वा पौर्णमास्यामिति । नान्यः कालः ।

End :

देविकानामाज्यपक्षे त्रयः पक्षाः, आज्यपक्षे भेदेनानुष्ठाने प्रयोगः, औषधपदार्थवर्जमन्यद्भवति सर्वं यथार्थपात्राणि पात्रप्रोक्षणानन्तरं आज्यनिर्वापादि पर्यग्निकरणांतं ततो वेदा दानादि ध्रुवाज्यात् प्रधानानि स्विष्टकृदिडाञ्च इध्मप्रव्रश्चनान्यभ्याधाय फलीकरणै...........
कुर्याद्वा न वा प्रसिद्धं ब्राह्मणतर्पणान्तरम् । एवमुत्तराण्यपि आमिक्षापक्षे च देविकानां चाज्येना...........
ज्यादेवीका इज्यन्ते । अनुमती राका धाता सिनीवाली कुहूरिति पञ्चदेवताः । मध्यमं धातारं करोतीति अनुमतिराकाधात्रे उत्तराणिसिनीवाली कुहूधात्रे स्वानि स्वानिग्रहे नित्यानि अ........ ॥

Colophon: (sheet No. 170)

इति श्रीकेशवस्वामिकृते प्रयोगसारे माध्यन्दिनं समाप्तम् ॥

Subject: Prayogasāra—Cāturmāsya and Agniṣṭoma only based on the 5—8 Praśnas of the Bodhāyanasūtras of the Black Yajurveda.

Remarks :—The Ms. is in very good condition. This Ms. breaks off towards the end of Agniṣṭomaprayoga.

॥ प्रयोगसारः ॥

2609. PRAYOGASĀRAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3782. Page 19. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—22. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—400. Author—Keśavasvāmin. Vājapeya only.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ केशवस्वामिकृते प्रयोगसारे

[सर्वपृष्ठासोर्यामः] वाजपेयस्य प्रयोग आरभ्यते ।

वाजपेयो नित्यः संस्थान्तःपातित्वात् । काम्यश्चाग्निष्टोमानन्तरं प्रयोक्तव्यः । ब्राह्मणराजन्ययोरेवाधिकारः । रथन्तरपृष्ठः वाजपेयोऽग्निश्चेतव्यो वा न वा । वाजपेयं करिष्यन्नित्यादि । स उपकल्पयते । कृष्णाजिनमित्यादिप्रासिद्धाः ।

*　　　　*　　　　*

शरादि पौर्णमास्यां प्रतिपदि वा सुत्या स्यात्तथा वा वसन्ते पौर्णमास्यां वा तथा दीक्षितव्यः । " याः पुरस्ता-

त्" इत्यादि सप्तदशस्तोत्रेण सप्तदशशस्त्रेण रथन्तरसाम्ना [सप्तदश] सप्तदशदक्षिणेन स्वर्गकामः आधिपत्यकामो वा ऋद्धिकामो वा सर्वकामो वाजपेयेन सोमेन यक्ष्य इति सङ्कल्पः ॥

End:

अथैताश्रमसानित्यादि । अथ संप्रैषमाह— अग्नीदौपयजानङ्गारानित्याद्येकैकं गुदतृतीयमेकादशधा कृत्वा सर्वान्पुनरेकादशधा कृत्वोपयजति । समस्ताननुप्रहृत्य सर्वमन्त्रैरनुमन्त्रयेद्वा । समानमत ऊर्ध्वमुदवसानीयान्तम् । एवं क्रतुशेषं समाप्यानन्तरममावास्यायां प्रतिपदि वा [काम] कामनावर्जं प्रत्यवरोहणीयसंज्ञेन चतुष्टोमेनाग्निष्टोमेन वाजपेयाङ्गभूतेन यजेत । सन्तिष्ठते वाजपेयेनेत्युक्ते पुनः सन्तिष्ठते वाजपेय इति वाजपेयग्रहणं प्रत्यवरोहणीयस्य वाजपेयस्याङ्गत्वख्यापनार्थम् ॥

Colophon:

इति केशवस्वामिकृते प्रयोगसारे वाजपेयः समाप्तः ॥

Subject: Prayogasāra. Vājapeyaprayoga only based on Bodhāyanaśrautasūtras of the Black Yajur-Veda.

Remarks :— The Ms. is in good condition.

॥ प्रयोगसारः ॥

2610. PRAYOGASĀRAH.

J. L. Collection No. 260. Substance—Paper. Size—10 × 4 inches. Sheets—18. Lines—9 to a Page. Script—Deva-

nāgarī. No. of Granthas—400. Author—Keśavasvāmin. Vājapeya only.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2609.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ प्रयोगसारः ॥

2611. PRAYOGASĀRAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9172 b. Substance—Palm Leaf. Size—16 × 1½ inches. Leaves—16 (42—57). Lines—8 to a page. Script—Grantha. No. of Granthas—480. Author—Keśavasvāmin. Nakṣatreṣṭi only.

Beginning:

अथातो नक्षत्रेष्टिं व्याख्यास्यामः ।

"अग्निर्वा अकामयत । अन्नादो देवानाँ स्यामिति" ता ब्राह्मणव्याख्याता(ः) [म]साया वैशाख्या पूर्णमास्याः पुरस्तादमावास्या भवति । सा सकृत्संवत्स्यापभरणिस्सम्पद्यते । तस्यामारभेतेति तस्यामुपसेधोरण्योरग्नीन्समारोप्य उदवसाय मथित्वाग्नीन्विहृत्याजस्रान्वापि वा पौर्णमासीममावास्यां वोपवसेत् । यद्यस्यां तल्लक्षा संपद्यते, तत्रैषोत्यन्तप्रदेशो हविरुच्छिष्टव्रतो भवतीति विज्ञायते । अपि वा जन्मनक्षत्रे कुर्यादायुष्कामस्त्यवराद्ध्र्यों वा प्रयोगो जीववन्तावाज्यभागौ यजति "आनो अग्ने सक्रेतुना त्व सोम महे भगम्" इति ॥

End:

तस्यामेवरात्र्यां सौरीष्ट्या यक्ष्ये समानानां प्रतिष्ठास्यामिति सङ्कल्पः । वि + पौर्णः । सौर्यञ्चरुराग्नेयविकारः । सूर्याय नक्षत्रेभ्यो जुष्टम् । सूर्यनक्षत्र हव्यं रक्षस्व । मन्त्रेणाभिघारणम् । रात्रौ हविरासादनं कृत्वोदितेसूर्ये आचर्य, सूर्याय नक्षत्रेभ्योऽनुब्रूहि सूर्यं नक्षत्राणि यज । "उदुत्यम्, चित्रम्" इति याज्यानुवाक्ये । सूर्यनक्षत्राणामहमन्नादः । सूर्याय स्वाहेति त्रय उपहोमाः । सूर्योनक्षत्राणीदं हविरजुषेत्यादि सन्तिष्ठते । आदित्येष्ट्या यक्ष्ये भूम्यां प्रतिष्ठां विदेयामिति । वि + पौर्णः + न्त्रं आग्नेयविकारः आदित्यैः जुष्टम् । अदिते हव्यम् + म + णं अमावास्यतन्त्रममावास्यन्तन्त्रमिति तत्र तत्रोक्तम् । नक्षत्रहविषामाग्नेयविकारोऽयमैन्द्राग्नविकारोऽयमिति च तत्र तत्रोक्तम् । तेषां तन्त्राणामितिकर्तव्यताश्चोक्ताः । यथामति तत्सर्वं तत्रानुसन्धातव्यम् ॥

नक्षत्रेष्टिषु वक्तव्यं कर्तव्यञ्च विशेषतः ।
तत्रैकादश एवोक्तो मन्दबुद्धिमतां यथा ॥

मोहादज्ञानतो वापि यन्मया किञ्चिदीरितम् ।
शुचिं वीक्ष्यानुगृह्णन्तु सन्तस्तां वीतमत्सराः ॥

(नक्षत्रेष्टिं) प्राह बोधायनस्त-
तन्त्रं चापस्तम्बसूत्रोक्तमार्गे ।
प्राहाल्पानां बोध[ाय]नायप्रयोगं
भारद्वाजः केशवः सोमयाजी ॥

Colophon :

नक्षत्रेष्टिप्रयोगः ॥

Subject : Prayogasāra—Nakṣatreṣṭiprayoga only.

Remarks :—The Ms. is in a decaying condition. For the other works contained herein see Remarks under No. 2057.

॥ बोधायनश्रौतप्रयोगवृत्तिः ॥

2612. BODHĀYANAŚRAUTAPRAYOGA-VṚTTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 3695. Page 24. Left column. Substance—Paper. Size—10 × 5⅝ inches. Sheets—105. Lines—9 to 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2000. Author—Mahādevavājapeyayājin. Darśapūrṇamāsa only.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

ॐ ॥ इष्टेर्वृष्टिरुदेति वृष्ट्युपचयादन्नानि तेभ्यः प्रजा-
स्ताभ्यो यज्ञसमुद्भवः पुनरिति प्रक्रान्तचक्रक्रमः ।
अत्रामुत्र समीहितार्थघटनाबद्धव्रतो यो जग-
ज्जन्मस्थेमलयोत्सवः स दिशतु श्रेयांसि यज्ञेश्वरः ॥

वेदोदधेर्विनिर्माय योधात्कल्पाभिधां सुधाम् ।
विबुधेभ्यो नमस्तस्मै बोधायनमहात्मने ॥

बोधायनाय मुनये मुनिसङ्घाहृताङ्घ्रये ।
कर्माम्बुधितितीर्षूणां कल्पनौकाकृते नमः ॥

अस्ति बोधायनं सूत्रमाद्यमाध्वर्यवाश्रितम् ।
अधीतिबोधाचरणप्रचारैस्त(त्प्रवक्ष्ययन)....॥

भारद्वाजान्वयाम्भोधिसुधांशुस्सत्सुसंमतः ।
त्रियम्बकाध्वरी लोके त्रय्यन्तज्ञस्समेधते ॥

तदध्वर्युर्महादेववाजपेयी तदाज्ञया ।
बोधायनोक्तकर्मान्तद्वैधकल्पानुसारतः ॥

वैतानिकानां संस्थानां भवस्वामिमतानुगाम् ।
कर्माध्वगानां सुगमां करोति श्रौतचन्द्रिकाम् ॥

"ब्राह्मणानां बहुत्वादेकैकस्यां शाखायामसमाप्तत्वादर्थस्य च दुर्बोधत्वादसार्वजन्यत्वाच्चोपसंहृत्य विवरणार्थं सुखं बुध्वा कर्माण्यनुष्ठा(ष्ठी)य फलं सर्वे प्राप्नुयुः" इति परमकारुणिकेनाचार्येण भगवता बोधायनेन कल्प आरब्धः ॥

जायामवाप्य दशमेऽहन्यादधीत । जातपुत्रः कृष्णकेशोऽग्नीनादधीत । विद्यां समाप्य दारं कृत्वाग्नीनाधाय कर्माण्यारभते सामावराध्यानि यानि श्रूयन्ते—

"धर्मेणाधिगतो येषां वेदः सपरिबृंहणः ।
लब्धपुण्यधनाढ्यानामग्न्याधेयमिहोच्यते ॥"

इत्यादिवचनाद्गर्भाधानादिसंस्कारैस्संस्कृतोऽधीत्य वेदं न्यायतः कृतदार आहिताग्निर्न्यायार्जितधनश्च वैतानिकेषु कर्मस्वधिक्रियते । तानि च कर्माणि—अग्न्याधेयमग्निहोत्रं दर्शपूर्णमासावाग्रयणं चातुर्मास्यानि दाक्षायणयज्ञः कौण्ड-

पाथिन्यः सौत्रामणिमुद्दैके ब्रुवते इति सप्तहविर्यज्ञसंस्थाः ॥

* * * *

(Sheet No. 14).

'विसंस्थिते संस्थिते च सञ्चर' इत्यादि। विसंस्थितेऽसमाप्ते कर्मणि सञ्चरः प्रवेशो निर्गमश्च संस्थिते समाप्ते कर्मणि पश्चादित्यर्थः। आग्न्याधेयिके विहार इदं विधानमितरत्र "तस्माद्यज्ञवास्तुनाभ्यवेत्यम्" इति निषेधात्। अहोरात्रावित्येकं यावदग्नयश्शीतास्युरित्येकं यावदेनदाभिवर्षेत्येतदपरमिति ॥

॥ इत्युपोद्घातः ॥

ॐ "आमावास्येन पौर्णमासेन वा हविषा यज्य(क्ष्य)माणो भवति। स पुरस्तादेव हविरातञ्चन उपकल्पयत एकाहेन वा द्व्यहेन वा यथर्त्वेथ वै ब्राह्मणं भवति। दध्नातनक्ति सेन्द्रत्वायाग्निहोत्रोच्छेषणमभ्यातनक्ति यज्ञस्य सन्तत्या" इति—

अथेत्यधिकाराकरणं तयोरेवारम्भात् पौर्णमास्यादित्वेऽप्यमावास्यायाः प्रथमं ग्रहणं मन्त्रक्रमात्। दाक्षायणयज्ञादौ शाखाहरणाद्यारम्भस्य पौर्णमास्यामप्युपक्रारात्, अ(आ)मावास्येन पौर्णमासेनेत्यत्र तद्धितश्च कालप्रकृतेः "तस्येदम्" इति भवार्थे वा विध्यपेक्षः। वा शब्दः समुच्चयार्थः।

* * *

(Sheet No. 20)

अथ प्रयोगक्रमः ॥

'आमावास्येन पौर्णमास्येन वा + सन्तत्या इति ।'
हविरातञ्चनं दधि तस्य ग्रहणम् । पुरोडाशीयादीनां प्रदर्शनार्थं ग्रीष्मे एकाहेन हेमन्ते द्व्यहेनेति व्यवस्थितो विकल्पः दधिभावायेति भावः। सोऽयमाहिताग्निरुपवसथीयेऽहन् अ(न्य)मावास्यायां पौर्णमास्याञ्च पुरा प्रातरग्निहोत्रात्पिऽखा(का)नुपसादयेत् ।

End:

अथ यज्ञस्य पुनरालम्भं जपति "यज्ञो बभूव स आबभूव। स प्रजज्ञे सवावृधे । स देवानामधिपतिर्बभूव सो अस्माꣳ अधिपतीन्करोतु वयꣳ स्यामपतयोरयीणाम्" इति सूत्रं बोधायनस्य । आवहनीयमवैतेन यजुषोपतिष्ठेतेति शालीकिः। अथप्राङुत्क्रम्य जपति "गोमाꣳ अग्नेविमाꣳ अश्वी यज्ञोनृवत्सखासदमिदः प्रमृष्यः। इडावाꣳ एषो असुरप्रजावान् दीर्घो रयिः पृथुबुध्नः सभावान्"। आत्मानं सम्प्रेषति ।

दशौदनाः स्युरिष्टीनां पशूनां शतमोदनाः ।
सहस्रमोदनाः सोम इत्याहुर्ब्रह्मतर्पणम् ॥

"ब्राह्मणाꣳ स्तर्पयत वै" इति सम्प्रेष्य, ऋत्विग्भ्योऽन्यानधि ब्राह्मणान् यथासम्भवं भोजयेत् ॥

Colophon:

इति श्रीमद्भारद्वाजकुलजलधिकौस्तुभपूर्वोत्तरमीमांसाद्वयपारावारपारीणश्रीत्र्यम्बकरायाध्वरीन्द्रानुमताध्वर्युमहादेववाजपेययाजी(जि)विरचितायां श्रीबोधायनसूत्रश्रौतप्रयोगवृत्तौ दर्शपूर्णमासपद्धतिः ॥

Subject: Bodhāyanaśrautasūtraprayogavṛtti otherwise known

as Sūtrakramapaddhati based on the first Praśna (Darśapūrṇamāsa) of the Bodhāyanasūtras of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. After the colophon the following is given

'प्रदक्षिणनमस्कारानुपचारान् अग्ने नयेत्यादि, सकृत्ते नम इत्यादि अग्ने नय पञ्चर्चः, प्रवःशुक्राय० अच्छागिरोमत० प्रकारवो० प्रमादात्० प्रायश्चित्ता० नमस्ते गार्हपत्याय० काण्डद्वयोप० सकृत्ते नमः अनृणा अस्मि०

स्वरेण वर्णेन च यद्विहीनं तथैव हीनं क्रिययापि यच्च ।
यच्चातिरिक्तं मम तत् क्षमस्व तदस्तु चाग्ने परिपूर्णमेतत् ॥
शमीगर्भस्य यो गर्भस्तस्य गर्भस्य यो रिपुः ।
रिपुगर्भस्य यो गर्भः स मे विष्णुः प्रसीदतु ॥

॥ बोधायनश्रौतप्रयोगवृत्तिः ॥

2613. BODHĀYANAŚRAUTAPRAYOGA-VṚTTIḤ.

J. L. Collection No 261. Substance—Paper. Size—10¼ × 4¼ inches. Sheets—54 (12-66, 26th missing). Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1200. Author—Mahādevavājapeyin. Darśapūrṇamāsa only.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2612.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. While quoting Ṛks in their proper use, only the beginnings (pratīkas) are given in this Ms. Hence a deficiency of 800 Granthas in this Ms. Compare No. 3695.

॥ बोधायनश्रौतप्रयोगवृत्तिः ॥

2614. BODHĀYANAŚRAUTAPRAYOGA-VṚTTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 3696. **Page** 23. Right column. **Substance**—Paper. Size—$11\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{8}$ **inches**. Sheets—32. Lines—7 to a **Page**. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Mahādevavājapeyayājin. Darśapūrṇamāsa only—incomplete.

Beginning:

श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय परमगुरवे परदेवतायै नमः ॥ श्रीः । शुभमस्तु ॥

वेदोदधेर्विनिर्माय येनक(धाᐟक)ल्पाभिधां सुधाम् ।
विबुधेभ्यो नमस्तस्मै बोधायनमहात्मने ॥

बोधायनाय मुनये मुनिसङ्घादृताङ्घ्रये ।
कर्माम्बुधितितीर्षूणां कल्पनौकाकृते नमः ॥

अस्ति बौधायनं सूत्रमाद्यमाध्वर्यवाश्रि(तम्) ।
अधीतबोधाचरणप्रचारैस्तत्प्रपश्चयन् ॥

भरद्वाजान्वयाम्भोधिसुधांशुः सत्सु सम्मतः ।
नरसिंह्माध्वरी लोके विम्बकः (त्र्यन्तज्ञः) समेधते ॥

तदध्वर्युमहादेववाजपेयी तदाज्ञया ।
बोधायनोक्तकर्मान्तद्वैधकल्पानुसारतः ॥

वैतानिकानां संस्थानां भवस्वामिमतानुगाम् ।
कर्माध्वनीनसुगमां करोति क्रमपद्धतिम् ॥

आगर्भाधानादिसंस्कारैः संस्कृतोऽधीत्य वेदं न्यायतः कृतदार आहिताग्निर्वैतानिकेषु कर्मस्वधिक्रियते । तानि

च कर्माणि अग्न्याधेयमग्निहोत्रं दर्शपूर्णमासावाग्रयणं चातुर्मास्यानि दाक्षायणयज्ञः कौण्डपायिन्यः सौत्रामणि मुहैके ब्रुवत इति सप्तहविर्यज्ञ(सं)स्थाः०

आहवनीयागारे यजमानः शेते । ....पौर्णमास्या सद्यो यजध्वे अनवधानादि न किं यजनीय...प्रहन्मे भवति ।

अचा(न्वा)धानादि दर्शे चेदुपरोधान्नलभ्यते ।
कालस्य गुणभूतत्वात्तत्स्कान्त्यपि दार्शिकी ॥
श्वन्यात्साम्नाय्ययागेऽपि दध्यानीयाभिमन्त्राणाम् ।

....

पयस्वत्या समिद्भिश्च व्रतोपेतश्च यज्वनः ।
शाखाच्छेदनमित्येष क्रमोऽन्योवापरेऽहनि ॥

Colophon : Nil.

Subject. Bodhāyanaśrautasūtraprayogavṛtti otherwise known as Kramapaddhati based on the 1st Praśna of the Bodhāyanasūtras of Black Yajur-Veda.

Remarks :—The Ms. is in good condition. This Ms. abruptly ends in the middle of Darśapūrṇamāsaprayoga.

॥ बोधायनश्रौतप्रयोगवृत्तिः ॥

2615. BODHĀYANAŚRAUTAPRAYOGA-VṚTTIH.

Burnell's Catalogue No. 3684. Page 23. Right column. Substance—Paper. Size—$11\frac{3}{8} \times 4\frac{3}{8}$ inches. Sheets—40. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—750. Author—Mahādevavājapeyin. Ādhāna only.

Beginning :

श्रीमहागणपतये नमः ॥

श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय परदेवतायै श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

नत्वा बोधायनाचार्यमग्न्याधेयस्य कर्मणः ।
महादेवो वाजपेयी करोति क्रमपद्धतिम् ॥
धर्मेणाधिगतो येषां देवस्य (वेदः स)परिबृंहणः ।
(लब्धपुण्यधनाढ्याना)मग्न्याधेयमिहोच्यते ॥

इत्याद्यधिकृतस्याग्न्याधेयकालो निरूप्यते । "जातपुत्रः कृष्णकेशी" इति वाक्यानि यानि तु तानि शक्तिपराणि ....कर्मसु जात.. ....दशमेद्वयादधीतेति दर्शनात् ॥ अथातो नक्षत्राणामेव मीमांसा कृत्तिकास्त्व(स्व)ग्निमादधीत रोहिण्यामग्निमादधीत स पुनर्वस्वोरग्निमादधीतपूर्वयोः फल्गुन्यु(न्योरु)त्तरयोः फल्गुन्योश्चित्रायामिति ॥ अथात ऋतूनामेव मीमांसा । वसन्ते ब्राह्मणोऽग्निमादधीत ग्रीष्मे राजन्यः शरदि वैश्यो वर्षासु रथकार इति । अथो खलु यदैवेनं श्रद्धोपनमेदथादधीतेति ? नैवस्यर्ध्द(र्धि)रिति तदे-[द]तदार्तस्य वातिवेलं वा श्रद्धायुक्तस्याथ वै ब्राह्मणं भवति यो (रो)हिण्यामग्निमाधधत(धत्त)ऋध्नोत्येव सर्वम् रोहान् रोहतीति सा या वैशाख्याः पौर्णमास्या उपरिष्टादमावास्या भवति सा सकृत्संवत्सरस्य रोहिण्यां संपद्यते तस्यामादधीतेति ॥

End :

कथं खल्वग्न्याधेये सोम इति पूर्णाहुतिः इत्यन्तं कर्म कृत्वा शालामध्यवस्येत् दीक्षणीयामाग्नेयोऽष्टाकपालोऽनुव-

र्तेत प्रायणीयामैन्द्राग्नश्चादित्यश्च चरुरातिथ्यामग्नये पव-
मानायाष्टाकपालो॰ ग्नीषोमीयस्य पशुपुरोडाशमग्नये पा-
वकायाग्नये शुचये प्रातःसवनीयामन्वारम्भेष्टिरपि वा
सर्वाण्येवाग्न्याधेयिकानि हवींषि परिसमाप्य शालामध्य-
वस्येदुदवसानीयामन्वारम्भेष्टिरिति ॥

Colophon :

इति बोधायनाधानप्रयोगः ॥ श्रीमद्दिव्यलक्ष्मीनृसिंहार्पणमस्तु ॥

श्रीपरदेवतार्पणमस्तु ॥ श्रीः ॥

Subject: Bodhāyanaśrautasūtraprayogavṛtti, otherwise known as Kramapaddhati and also Prayogacandrikā. Ādhana only based on the 2nd Praśna of the Bodhāyana sūtras of the Black Yajur-Veda.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. is full of scriptorial blunders.

॥ बोधायनश्रौतप्रयोगवृत्तिः ॥

2616. BODHĀYANAŚRAUTAPRAYOGA-VṚTTIḤ.

J. L. Collection No. 262. **Substance**—Paper. **Size**—$10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—27 (1-39, 25 to 36 are missing). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of **Granthas**—Author—Mahādevavājapeyin. Ādhāna only.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2615.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ बोधायनश्रौतप्रयोगवृत्तिः ॥

2617. BODHĀYANAŚRAUTAPRAYOGA-VṚTTIḤ.

J. L. Collection No. 263. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—32. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—620. Author—Mahādevavājapeyayājin. Nirūḍhapaśubandha only.

Beginning :

श्रीमहागणपतये नमः ॥

श्रीमद्दिव्यलक्ष्मीनृसिंहाय परमगुरवे ललिताम्बायै नमः ॥

श्रीरस्तु ॥

बोधायनमुनीन्द्रोक्तकल्पसूत्रानुसारतः ।
पशुबन्धप्रयोगस्य क्रियते क्रमपद्धतिः ॥
प्रत्यब्दं द्विः पशुं कुर्यादादावयनयोर्द्वयोः ।
समनन्तरे पर्वाणि ।
दर्शेष्ट्यानन्तरं वापि शुक्लेदेवर्क्षयेव वा ।
पशुकामस्य रेवत्यां पश्विज्येति प्रचक्षते ॥
एवं पशुद्वयं कर्तुमशक्तः प्रतिवत्सरम् ।
एकं पशुं वा कुर्वीत तदा कालविधानतः ॥
उत्तरायणशुक्लादिः कालः सामान्यशास्त्रतः ।
यद्वा प्रावृषि पश्विज्या भवेत्कात्यायनाशयात् ॥

कात्यायनश्च—"पश्विज्या संवत्सरे संवत्सरे प्रावृष्यावृत्तिमुखयोर्वा" इति ॥ पशुना यक्ष्यमाणो भवति स उपकल्पयते० ॥

End:

अथैके आचार्याः । एकादशधर्मान् पशुबन्ध उत्साद-
यन्त्यग्न्यन्वाधानं व्रतोपायनं पृस्थ्यां(?) प्रणीता याज-
मानमाज्यभागौ प्राशित्रं यजमानभागब्रह्मभागौचतुर्धाक-
रणविष्णुक्रमानिति । यजमानोत्सादनपक्षेऽपि व्रतोपा-
यनव्रतविसर्जन यज्ञस्य पुनरालम्भ इति भवन्ति । आज्या-
वकाशमुद्दैके ब्रुवते ॥

Colophon:

श्रीमद्भारद्वाजकुलजलधिकौस्तुभपूर्वोत्तरमीमांसाद्वयपारावारपारीणश्रीम-
त्र्यम्बकरायाध्वरीन्द्रानुमताध्वर्युमहादेववाजपेययाजिविरचितायां
बोधायनसूत्रप्रयोगवृत्तौ निरूढपशुबन्धक्रमपद्धतिः स-
माप्ता ॥ श्रीदिव्यलक्ष्मीनृसिंहार्पणमस्तु ॥ श्रीपरदेवतार्पणमस्तु ॥
श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमः ॥

Subject: Bodhāyanaśrautaprayogavṛtti otherwise known as Kramapaddhati giving the Paśubandhaprayoga according to the Bodhāyana school of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. After the colophon the following is given:—

मूलप्रदेशेऽरत्निमात्रमपरं त्यक्त्वा शिष्टमष्टाश्रिं चतुराश्रिं वा तक्षेत् + वे-
द्युत्तरां सशङ्कुमारभ्य प्रत्यक् पदद्वयं त्रयं वा नीत्वा ततः शङ्कुं निह-
न्यात । शम्यामात्रश्चत्वारः तथैव पदचतुष्टयं नीत्वोदगेकं नी-
त्वा शङ्कुं णि० स उत्करः एवं वेदिः ॥

॥ बोधायनश्रौतक्रमपद्धतिः ॥

2618. BODHĀYANAŚRAUTAKRAMA-PADDHATIḤ.

Burnell's Catalogue No. 3725. Page 25. Left column.
Substance—Paper. Size—11¾ × 4⅝ inches. Sheets—193.
Lines—7 or 8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
Granthas—3500. Author—Mahādevavājapeyayājin(?)
Agniṣṭoma only.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीमद्दिव्यलक्ष्मीनृसिंह्माय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

बोधायनीयकल्पोक्तत्रयीमार्गानुसारिणीम् ।
अग्निष्टोमक्रतोरेषा क्रियते क्रमपद्धतिः ॥

अग्निष्टोमेन यक्ष्यमाणो भवति । स उपकल्पयते कृष्णाजिनञ्च कृष्णविषाणञ्च वासश्च मेखलाञ्च सैषा पृथ्वी वेणी कार्या भवति त्रिवृदेकतः पाशाद्वा विंशतिञ्च दर्भपुञ्जीलानि नवनीतं चाञ्जनञ्च सतूलाञ्च शरेषीकौमादुम्बरं दण्डञ्चमसञ्च व्रतप्रदानं स्थालीं सश्रिक्यां समेक्षणामेतानि त्रयोदश यजमानस्तावन्त्येव पत्नीमभितो भवन्ति कुंबं च कुरीरञ्च वासश्च योक्त्रञ्च शङ्कुं चापरिमितानि दर्भपुञ्जीलानि नवनीतं चाञ्जनं च सतूला च शरेषीका मृन्मयपात्रः शङ्कुश्च स्थाली सश्रिक्या समेक्षणा ।

अत्र कारिकाः—

कृष्णाजिनादिसंभारान्पूर्वमेवोपकल्पयेत् ।
कृष्णाजिनानि पञ्च स्युरेकं सर्वाङ्गसंयुतम् ॥

सर्वाङ्गसंयुतं यष्टुरन्यत्सोमप्रवर्ग्ययोः ।
विषाणास्त्रिवलिः पञ्च बलिर्वा परिकीर्तिता ॥

मधुपर्कार्थवस्त्राणां द्वाषष्टिः परमावधि ।
कांस्यानि सपिधानानि कुण्डलानां युगानि च ॥

* * *

प्राशस्त्येन च लभ्यन्ते सहस्रमपि दक्षिणा(ः) ।
प्रवर्ग्यार्थानि पात्राणि यथासूत्रं प्रकल्पयेत् ॥

ज्योतिष्टोम इति कर्मनामधेयम् । तस्याग्निष्टोम इति संस्थानाम । अग्निष्टोमेन स्तोत्रेण समाप्यत इति तस्य ज्योतिष्टोमस्य तिस्रः संस्था अग्निष्टोम उक्थ्योऽतिरात्र इति । चतस्रः संस्था षोडशिना सहेत्यन्ये ।

End:

अथारण्योरग्नीन्समारोह्य स्वान्यग्न्यायतनान्यध्यवसाय मथित्वा विहृत्य मनस्वत्या हुत्वा काले विहृत्य सायमग्निहोत्रं जुहोति । प्रागस्तमयादसमाप्तौ अनुद्धरणप्रायश्चित्तं न कुर्यात् । कुर्यादित्येके । होमकालस्याप्यतिपत्तौ प्रतिहोमं कुर्यान्न कालातिपत्तिप्रायश्चित्तम् । अग्निहोत्रयोः प्रतिहोम इति प्रतिजुहुयादिति बोधायनः । न प्रतिजुहुयादिति शालीकिः ।

अत्र क्रमकारिकाः—

मैत्रावरुण्यास्त्वथ मुष्टिवेदौ
कृत्वाथ पाणी च परिस्तरं च ।
स्फ्यःप्रोक्षणीपात्र जुहूपभृच्च
स्रुवध्रुवेडाध[ा]रमेक्षणानि ॥
वेदाज्यधान्यग्न(?) दोहधान्यः
पृष्ट्याभिमौदेव उदुब्जचोक्षेत् ।
प्रातस्तु दुग्ध्वा श्रपयेत्पयस्यां
विस्राव्य चाज्यं च निरूप्य रक्षः ॥

*　　*　　*　　*

अनुष्ठितावत्र न पूर्वतः स्या-
दामिक्षया साकमतोऽन्यथा वा ।
प्रत्यक्षतो वापि हरेच्च वह्नीन्
यथा पुरा निष्क्रमणे तथा वा ॥
होमातिपत्तौ प्रति होममेके
उपक्रमेताप्यहुतं पुरा चेत् ।
आरम्भणीयाप्यकृता पुरा चे-
दाधानसोमे कुरुते समाप्ते ॥

श्रीमद्दिव्यलक्ष्मीनृसिंहार्पणमस्तु । श्रीविश्वेश्वराय नमः ।
श्रीरामचन्द्राय नमः । श्रीशिवाय नमः । श्रीगणेशाय नमः ॥

Colophon : Nil.

Subject : Bodhāyanaśrautakramapaddhati giving the prayoga of the Agniṣṭoma sacrifice according to the Bodhāyana school of the Black Yajur-Veda.

Remarks : —The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनश्रौतक्रमपद्धतिः ॥

2619. BODHĀYANAŚRAUTAKRAMA-PADDHATIḤ.

Burnell's Catalogue No. 3752. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{8}$ inches. Sheets—20. Lines—9 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—350. Author—Vāsudevadīkṣita. Kāṭhakaciti only. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ।

वासुदेवो यायजूको बोधायनमहामुनिम् ।
प्रणम्य काठकाग्नीनां तनोति क्रमपद्धतिम् ॥

सावित्रं स्वर्गकामश्चिन्वीत पशुबन्धे चेचीयते । षड्ढोतारं हुत्वा यूपाहुतिं हुत्वा यूपं सयजुषं कृत्वा वेदिं विमिमीते । वेदितृतीये यजत इति विज्ञायते । पश्वर्थमुदवसाय षड्ढोतुः पुरस्ताद्याः पुरस्तादित्यादि स्वर्गकामः सावित्रमग्निं चेष्ये इति सङ्कल्पयते । परमेश्वरप्रीत्यर्थमिति वा । व्यहकालत्वे प्रयोगः ॥

End:

दक्षिणानां काले । ब्रह्मा सदस्यासी(ना)न्वो वैश्वसृजान्व्याचष्टे । "ऋचां प्राची महती दिगुच्यते" इति । पञ्चोऽर्धर्चशः । ब्रह्मणो वेत्थ शस्त्रसाध्वर्युः प्रतिगृणाति । "ॐ ब्रह्मन् ऋतं ब्रह्मन् सत्यं ब्रह्मन् अरात्स्म ब्रह्मन्" इति । तस्योत्तमे पर्याये "अरात्स्म ब्रह्मन्सम्पद्ये" । सन्तिष्ठते वैश्वसृजः ।

Colophon:

इति वासुदेवदीक्षितकृतसावित्रादिकाठकचयनं संपूर्णम् ॥

Subject : Bodhāyanaśrautakramapaddhati giving the prayogas of the following sacrifices :

(1) सावित्रचयनम्　　(3) ब्रह्मचित्रयनम्

(2) नाचिकेतचयनम्　　(4) समस्तचयनम्

(5) वैश्वसृजचयनम्

Remarks:—The Ms. is in good condition. The Āruṇaketukaciti of of the Kāṭhakaciti is omitted in this Ms.

॥ प्रयोगरत्नम् ॥

2620. PRAYOGARATANAM.

Burnell's Catalogue No. 9167. Page 24. Left column. Substance—Palm Leaf. Size—16 × $1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—107. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3600. Author—Vāsudevadīkṣita. Complete ?

Beginning :

श्रीमहागणपतये नमः ॥

धर्मायनबोधायन-

मीहध्वे यदि तद्भुवे क्रिमपि ।

बोधायनबोधायन-

माचार्यं मुहुर्मुहुर्नमत ॥

सङ्गृह्य द्वैधकर्मान्तकल्पसूत्राणि यत्नतः ।

प्रयोगरत्नं तनुते वासुदेवाध्वरीसुधीः ॥

अथ पौर्णमास्याममावास्यायाश्च हुते प्रातरग्निहोत्रे यजमानः केशश्मश्रु वापयित्वा लोमानि संहृत्य नखानि निकृन्तयीत । न वा वापयते । तीर्थे स्नात्वाहतं वासः प-

रिश्राय नवनीतेनाभ्यञ्जीत । मुखमग्रेऽनुलोमा(म)ङ्गानि । त्रैककुदनाञ्जनेनाङ्क्ते । त्रिदाक्षिणं द्विरुत्तरं निधावं एवं पत्नीवपनवर्जम् । ऋतिजश्च स्नाता अहतवाससो भवन्ति ।

End:

अथादित्यमुपतिष्ठते । देवसंस्थानसहस्रपोपस्ये श्रि- षेसनोरास्वाज्यानि रायस्पोषं सुवीर्यं संवत्सरीणां स्वस्ति- मिति । अथ यूपमुपतिष्ठते । आशासानसुवीर्यं रायस्पोषं स्वश्रियं बृहस्पतिना राया स्वगाकृतो मह्यं यजमानाय तिष्ठेति उपोषणाद्येतदन्तम् ।

* * * *

दार्शिकविहारस्य दक्षिणतो गत्वा यज्ञो बभूवेति पुन- रालम्भं जपित्वा प्राङुत्क्रम्य गोमामग्न इति जपित्वा.... ...भाजेति अपि वा पूर्णाहुत्यनन्तरं दार्शिक एव विहारे विष्णुक्रमणादि ब्राह्मण तर्पण सम्प्रैषान्तं करोति । स...

Colophon: (1) (Leaf No. 34)

इति श्रीमत्सन्ततसन्तन्यमानश्येनकूर्मषोडशारथचक्राकारादिबहुवि- धगुणविराजिमानमाठाग्निविलसितप्रौढापरिमितमहाध्वरस्य श्रीशा- हजिशरभजितुकोजिभोसलचोलमहीन्द्रेन्द्रामात्यधुरन्धरस्य श्रीमदा- नन्दरायविद्वत्सार्वभौमस्य पञ्चपुरुषीपोष्येण बाल्य एव त- द्दयानिर्वर्तितापरिमितमहाग्निविजृम्भितवाजपेयादिप्रमुखमखसन्तर्पि- तशत(मख)प्रमुखबर्हिर्मुखेनापारपदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणेनाग्र- जन्माविश्वेश्वरवाजपेययाजितो लब्धविध्यावैशद्येन बोधायनश्रौतच- न्द्रिकाकौशल्यप्रख्यापितसर्वपथनिप्रज्ञाविभवमहादेववाजपेययाजि - सुतेन अन्नपूर्णागर्भजातेन स्वामिशैलवास्तव्येन वासुदेवदीक्षितवि- दुषा विरचितं बोधायनीयदर्शपूर्णमासप्रयोगरत्नं सम्पूर्णम् ॥

(1) (Leaf No. 107)

इति श्रीमत्सन्ततसन्यमान + वासुदेवदीक्षितविरचितप्रयोगरत्नं

समाप्तम् ॥

Subject: Prayogaratna giving the following :—

1	दर्शपूर्णमासप्रयोगः	Leaf	1
2 a	आधानप्रयोगः	,,	34
b	अन्वारम्भणीया	,,	66
3	अग्निहोत्रप्रयोगः	,,	76
4	पशुबन्धप्रयोगः	,,	86—107

Remarks:—The Ms. is old and is in a fairly good condition.

॥ प्रयोगरत्नम् ॥

2621. PRAYOGARATNAM.

Burnell's Catalogue No. 3700. Page 24. Left column. Substance—Paper. Size—10×5 inches. Sheets—46. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—320. Author—Venkaṭeśvara Dīkṣita. Darśapūrṇamāsa only.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

विश्वेश्वरं नमस्कृत्य लक्ष्मीनारायणौ गुरू ।
वाणीं यज्ञेश्वराचार्यं दक्षिणामूर्तिमेव च ॥
बोधायनं भवस्वामिभाष्यकारं मुहुर्मुहुः ।
कण्ठपाठाय बालानां बोधायनमतानुगम् ॥
कर्मान्तद्वैधगृह्योक्तविशेषैः सहितं स्फुटम् ।

प्रयोगरत्नं तनुते वेङ्कटेश्वरदीक्षितः ॥

आमावास्येन वा पौर्णमासेन वा हविषा यक्ष्यमाणो भवति स पुरस्तादेव हविरातञ्चन उपकल्पयत एकाहेन वा द्व्यहेन वा यथर्तुचन्द्रमसं वा निशाय सम्पूर्णं वा विज्ञाय रात्रिसन्धिमत्पर्वाणि दिवा सन्धिमत्पर्व पूर्वेद्युर्वा साया-ह्नसन्धिमद्वृद्ध(द्धि)मत्पर्वणि सोऽयमाहिताग्निरूपवसथी-येऽहन्पुरा प्रातरग्निहोत्रात्पिटकानुपसादयेदन्वाधानार्थान्। हुते प्रातरग्निहोत्रे व्रतोपायनीयपाचयीत(?)। तस्य ब्रा-ह्मणं प्रतिपाद्याश्नीयात्सर्पिर्मिश्रं दधिमिश्रमक्षारलवणं सर्वमन्नदहः (?) कौशीधान्यं वर्जयेदन्यत्र बिलेभ्यः। पत्न्या एवोच्छिष्टं दद्यान्नस्त्रियमुपेयात्स यदिकेशश्मश्रुवापयिष्य-माणस्यात्केशश्मश्रूणि वापयित्वा लोमानि संहृत्य नखानि निकृन्तयीत। सपत्नीकस्तीर्थे स्नायादहतं वासः परिधाय नवनीतेनाभ्यञ्जीत मुखमग्रेऽनुलोममङ्गानि त्रैककुदेनान्येन वाञ्जनेनाञ्जीत (अ)थर्त्विग्वेदकर्णानि प्रयोक्ष्यन्नादित एव तीर्थे स्नात्वोदेत्याहतं वासः परिधाय शुद्धोह वै शुचिः पूतो मेध्यो विपाप्मा ब्रह्मचारी सहकारिप्रत्यय आचतुर्था-त्कर्मणोऽभिसमीक्ष्यमाणः प्राङ्मुखः प्रदक्षिणं यज्ञोपवी-तमजिनं वासः सूत्रं वा धृत्वा दैवानि कर्माणि करोति ॥

End:

"वायो व्रतपत आदित्यव्रतपते व्रतानां व्रतपते व्रतमचा-रिषम्" इति पुनः परिषिञ्चति। अथोपोत्थाय यज्ञस्य पुन-रालम्बं जपति। "यज्ञो बभूव स आबभूव स प्रजज्ञे स वावृधे स देवानामधिपतिर्बभूव सो अस्माँ अधिपतीन्करोतु वयꣳ

स्यामपतयोरयीणाम्" इति। अथ प्राङुत्क्रम्य जपति "गोमाः अग्ने विमाः अश्वी यज्ञो नृवत्सखा सदमिदप्रमृष्यः। इडावाः एषो असुरप्रजावान् दीर्घो रयिः पृथुबुध्नः सभावान्" इति। ब्राह्मणाः स्तर्पयत वा इति सम्प्रेष्यति। अन्नं संस्कृत्य च दशावरान् ब्राह्मणान् भोजयति। यथोपपदिदेवाग्नेयाभिरग्नीन् प्रदक्षिणीकुर्यात्सन्तिष्ठत आमावास्यं वा पौर्णमासं वा हविर्हविः ॥ २८ ॥

Colophon:

इति बोधायनदर्शपूर्णमासप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject:—Prayogaratna belonging to the Bodhāyana school of the Black Yajur Veda giving the prayoga details of the Darśapūrṇamāsa sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in very good condition.

॥ प्रयोगरत्नम् ॥

2622. PRAYOGARATNAM.

J. L. Collection No. 264. Substance—Paper. Size—10×4 inches. Sheets—50. Lines—6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—550. Author—Veṅkaṭeśvaradīkṣita.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2621.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. A division of the text into 27 Khaṇḍas is given in this Ms. On the title page is given ' अग्निचिद्गङ्गाधरदीक्षितानामिदं पुस्तकम् । i.e., the Ms. originally belonged to Agnicit Gaṅgādharadīkṣita.

॥ सामप्रयोगवृत्तिः ॥

2623. SĀMAPRAYOGAVṚTTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 9117. Page 25. Left column. Substance—Palm Leaf. Size —16 × 1¼ inches. Leaves—160. Lines—7 or 10 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—6400. Author—Candraśekharabhaṭṭārya. Incomplete.

Beginning:

....

..................वरं ख्यातं भृगौर्जैमिनिः ॥

तत्सूत्रं तत्प्रा........र्थं ग्रन्थञ्चालोच्य शक्तितः ।

तदर्थं ग्रथ्यतेऽर्थोयं मया सत्तोऽपि ये धियः ॥

सूत्रकल्प.................................. ।

..............................तैः

पठ्यते ह्यवयवैस्त्रिभिर्य.. ।

यज्ञशास्त्रमिदमत्र वर्ण्यते

कल्पगोचरमिदं मयाधुना ॥

प्रकृतिर्विकृतिश्चेति द्वे अन्याचोभयात्मिकाः ।

..................दाभि तैः प्रकृत्यादितत्त्ववत् ॥

धर्मं ददाति योऽन्यस्मै (नाद)त्ते स्वयमन्यतः ।

प्रकृतिः सा भवेद्यज्ञ एकत्रिंशद्द्विजो यथा ॥

ददाति धर्मानन्यस्मै कुतश्चित्स्वय......... ।

...... चोभयात्मासौ द्वादशाहो यथैषनः ।

योय.............. न्यस.......... ॥

..................रवेदुपश्नतो यथा ।

अव्यक्तचोदनाक् .... ॥

आज्यादेर्देवतादीनां द्रव्यादीनाञ्च काङ्क्षणात् ।

प्रथमे तिस्र आज्यानि ज्योतिष्टोमं व्यपेक्षते ॥

विध्यते.............भो यन्ती नानास्मृतिरतसोय (?)

.................स्यचान्वयात् ॥

अव्यक्तचोदनारूपात्तदीयाङ्गसमत्वे च ज्योतिष्टोम एव गवामयनस्यापि प्रकृतिः यथा बृहत्प्रधानस्येत्यत्र प्रत्यक्षव .... ।

स्तोमपृष्ठगुणाः संस्था सव्यानामृषिदेवताः ।

काम इत्यन्वयैश्चैषा सामानि विकृतीरियुः ॥

प्रेतनादितिसौ.................. ।

आशुभार्गवमायाता रक्षप्रैगुणसमन्वयात् ॥

संस्था त्वयातिचातिरात्रे तृतीयेऽहनि नानदी ।

............तिरादिषु सङ्ख्यया ॥

ऋषभः पावमानस्य वृषभो नाम बद्धतः ।

ऋष्यन्वयामनुस्तोमे मानवद्वयमागतम् ॥

अग्निष्टुत्यश्विदैवत्या ऋचोदेव...योगतः ।

कामेन वाजपेयस्य त्रीण्य...युः ॥

इति साम्नां विकारेषु प्रोक्ता श्रुतौ नवान्वयाः ।

एकाहाः प्रथमं पश्चादहीनाश्च ततः परम् ॥

सत्राणि चैवमस्माभिः प्रदर्श्यन्ते क्रमान्मखाः ।

तत्र गवामयनस्य द्वादशाहः प्रकृतिः ॥

End :

एकपदानां यथा । इन्द्रो विश्वस्येति पूर्वस्य राजराजतीति परस्य पञ्चमषष्ठे इमं वर्षाणमिति पञ्मादिषट्चतुर्भिरेन्द्रायाभीति षट्पदस्य च चतुर्थपादे नवाक्षरः प्रतिहारः अस्तु श्रौ(ष)डिति च । अग्निहोतारमिति द्वितीयस्य चतुर्थपञ्चमयोरन्यतरत् प्रतिहारः । अग्निं होतारामिति प्रथमस्य चतुर्थपदम् । अयारुचेति तृतीयस्य चतुर्थषष्ठसप्तमेष्वादितश्चत्वारि चत्वारीति पुनश्च ग्रन्थः । गायत्र्यादीनां षण्णामुत्तमपदादौ प्रतिहारः । द्वैपदानामुत्तमस्य पदादौ वा मध्ये वा यथायोगम् । एकपदानां मध्यम एव अतिजगतिप्रभृतीनां वरीयसाञ्चतुर्थे पञ्चमे वा । अन्येषु मनवशात् गानवशाच्च नियम्यतेति । एवं साम्नां भक्तयश्च प्रायशो दर्शिता इति ॥

Colophon :

एषाचार्यभवत्रातग्रन्थब्राह्मणवीक्षणात् ।
चन्द्रशेखरभट्टार्यपश्चाग्नेरभवत्कृतिः ॥

एकाहादि सहस्राब्दसत्रपर्यन्तयाजिनः ।
सुकरं वीक्षणाद्यस्याः साद्दश्यविनियोजनम् ॥

प्रतीतेरवधानस्य बाहुश्रुत्यस्य वा मम ।
अभवद(?)सम्यक्त्वमार्यैः क्षन्तव्यमत्र तत् ॥

अक्षरं यत्परिभ्रष्टं मात्राहीनञ्च यद्भवेत् ।
क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥

॥ प्रयोगवृत्तिः समाप्ता ॥

Subject: Sāmaprayogavṛtti giving the details of Sāmans in Soma sacrifices, as given in the side-margin of this Ms.:—

22	इन्द्राग्न्योः कुलायः	Leaf	48
23	इन्द्रस्तोमः	,,	49
24	विघनस्य	,,	,,
25	वैश्वदेवस्य	,,	52
26	उपहव्यस्य	,,	,,
27	चित्तिस्तोमस्य	,,	54
28	राशेः	,,	55
29	मरायस्व	,,	,,
30	इन्द्रस्तोमस्य	,,	57
31	विघनस्य	,,	58
32	उपहव्यस्य	,,	60
33	मनुस्तोमस्य	,,	
34	उत्तरमनुस्तोमस्य		
35	गायत्रस्य		
36	आपूर्वस्य	,,	69
37	पञ्चशरदीयस्य	,,	
38	अभिजिदतिरात्रस्य	,,	69
39	विश्वजितः	,,	70
40	सर्वपृष्ठस्य	,,	
41	परिराक्षपृष्ठस्य	,,	73
42	वाजपेयस्य	,,	74
43	दशपेयस्य	,,	76
44	केशवनीयस्य	,,	77
45	व्युष्टिद्विरात्रस्य	,,	,,

46	श्येनधृतेः	Leaf	79
47	वसूनामग्निष्टोमः	,,	,,
48	रुद्राणामग्निष्टोमः	,,	,,
49	आदित्यानामग्निष्टोमः	,,	80
50	अङ्गिरसामग्निष्टोमः	,,	,,
51	मरुतामग्निष्टोमः	,,	,,
52	विश्वेषां देवानामग्निष्टोमः	,,	81
53	ऋतुष्टोमः	,,	82
54	पञ्चकस्योत्तरस्य	,,	,,
55	ऋतनिधनस्य	,,	,,
56	वसिष्ठस्याग्निष्टोमस्य	,,	84
57	भारद्वाजस्याग्निष्टोमस्य	,,	,,
58	जामदग्नेर्व्रतस्य	,,	85
59	गौतमस्याग्निष्टोमस्य	,,	,,
60	विश्वामित्रस्याग्निष्टोमस्य	,,	86
61	अगस्त्यस्याग्निष्टोमस्य	,,	,,
62	व्रात्यस्तोमस्य	,,	87
63	कनिष्ठव्रात्यानामग्निष्टोमस्य	,,	88
64	शाण्डिल्याग्निष्टोमस्य	,,	,,
65	शुनव्रात्यानाम	,,	89
66	सजिह्मव्रात्यानाम्	,,	,,
67	सजिह्मस्तोमस्य	,,	90
68	चातुर्मास्यस्य	,,	,,
69	अभिप्रतराणीयस्य	,,	95

70	आयुरतिरात्रस्य	Leaf	95
71	पुत्रकामाग्निष्टोमस्य	,,	96
72	पराकस्य	,,	,,
73	गर्गत्रिरात्रस्य	,,	,,
	प्रथमपर्यायसमाप्तिः		
74	अश्वमेधस्य		
	प्रातःसवनम्	,,	104
	अश्वमेधभेदाः	,,	,,
	चतूरात्रम्	,,	,,
	ऋषीणाञ्च त्रिरात्रम्	,,	107
	सञ्जनीयसंज्ञकस्य	,,	109
	पञ्चरात्रम्	,,	,,
	त्रिवृदग्निष्टोमः	,,	114
	पौण्डरीकम्	,,	119
	निर्ह्रासपक्षः	,,	121
	छन्दोमत्रिरात्रम्	,,	,,
	उदयनीतोऽतिरात्रम्	,,	127
	संज्ञाकल्पे चतुर्थखण्डसमाप्तिः	,,	130
	महाव्रतम्	,,	134
	अभिजित्	,,	,,
	गोयुषी	,,	,,
	वैश्वानरः	,,	,,
	प्रायश्चित्तसामविनियोगसमाप्तिः	,,	146

Remarks :—The Ms. is in a decaying condition. The other work contained herein is Pratihārasūtra Bhāṣyam.

॥ आपस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिका ॥

2624. ĀPASTAMBASŪTRADHVANITĀRTHA-KĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9185. Page 17. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{1}{8} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—18. Lines—9 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—550. Author—Bhāskaramiśra. Somayāga—Three Kāṇḍas only.

Beginning :

शुक्लाम्बरधरं + शान्तये ॥

श्रियं वागीश्वरीं देवीं संप्रणम्य विनायकम् ।
गुरूंश्च सोमयागस्य प्रयोगः प्रवितन्यते ॥

तत्राधिकारकालादि प्रथमं प्रतिपाद्यते ।
सूत्रान्तरतमं वक्ष्ये सोपयोगं क्वचित्क्वचित् ॥

प्रसङ्गादग्निहोत्रेष्टिपश्वाधानोपयोगि यत् ।
तत्रापि लेशतः किञ्चित्प्रवक्ष्ये तत्र तत्र च ॥

अधिकारास्तयोर्नित्यकाम्यनैमित्तिकत्वतः ।
ते च श्रुतार्थवादेन कल्पत्वेन त्रिधा पुनः ॥

आधानं नित्यमेवेष्टं पितृयज्ञोऽपि तादृशः ।
कैश्चिन्मीमांसकैः काम्यः पितृयज्ञो निरूपितः ॥

पितृयज्ञस्य चाङ्गत्वमापस्तम्बेन दूषितम् ।

साधितश्च भरद्वाजसूत्रभाष्यकृता श्रुतेः ॥
आधानस्यापि काम्यत्वं बोधायनमताद्भवेत् ।
सर्वकामार्थमाधानमिति तेन निरूपितम् ॥
द्विप्रकाराधिकाराणि कर्माण्यन्यानि कानि चित् ।
ज्योतिष्टोमो निरूढश्च पशुस्सौत्रामणी तथा ॥
चातुर्मास्यानि दर्शश्च पूर्णमासोऽग्निहोत्रकम् ।
वाजपेय इतीमे स्युर्नित्याः काम्या इति द्विधा ॥

End:

अनेकाचार्यसिद्धान्ताः सौकर्याच्च निरूपिताः ।
देशकालवयोवस्थाशक्तिभेदाद्व्यवस्थिताः ॥
पुनराधिप्रसङ्गेन किञ्चिदत्र निरूपणम् ।
प्रायश्चित्तान्तरं वक्ष्ये स्वस्थाने बहुविस्तरम् ॥
अधिकारः प्रतिनिधिः पुनराधिरिति त्रयम् ।
निरूपितं विशेषेण त्वन्यद्ग्रन्थान्तरे भवेत् ।
त्रिकाण्डमण्डनमिति कर्तृद्वाराभिधानधीः ॥

Colophon:

इति पदवाक्यप्रमाणज्ञश्रीकुमारस्वामिसुतत्रिकाण्डमण्डनभास्कर-
मिश्रसोमयाजिकृतायामापस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिका-
यां पुनराधानप्रकरणं तृतीयं काण्डम् ॥

हरिः ॐ ; शुभमस्तु ॥

(Leaf 7)

इति श्रीविद्यामदमत्ततत्तद्वादीन्द्रमतगजविदारणैकपञ्चाननस्य श्रीकु-
मारस्वामिसुतत्रिकाण्डमण्डनभास्करमिश्रसोमयाजिनः कृ-
तावापस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिकासु सोमयागोपोद्घातेऽ-

धिकारिनिरूपणम् ॥

Subject : Āpastambasūtradhvanitārthakārikā—dealing with the details of the Somayāga. 1-3 Kāṇḍas. 1-537 Verses.

1	अधिकारिनिरूपणम्	1—187 Verses
2	प्रतिनिधिनिरूपणम्	1—210 ,,
3	पुनराधानप्रकरणम्	1—136 ,,

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. The author of this prayoga tract is Trikāṇḍamaṇḍana Bhāskaramiśra Somayājin who is the son of Kumārasvāmin.

॥ आपस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिका ॥

2625. ĀPASTAMBASŪTRADHVANITĀRTHA-KĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 3867. Page 18. Left column. Substance—Paper. Size—11 × 4⅜ inches. Sheets—17. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—550. Author—Bhāskaramiśra. Somayāga—Three Kāṇḍas only.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2624.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिका ॥

2626. ĀPASTAMBASŪTRADHVANITĀRTHA-KĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 3865. Page 18. Left column.

Substance—Paper. Size—$9\frac{7}{8} \times 4\frac{3}{8}$ inches. Sheets—14. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—190. Author—Bhāskaramiśra. Somayāga—first Kāṇḍa only.

Beginning:—Same as No. 2624.

End

दैवात्सोमेन नैवेष्टं प्राग्वसन्तान्यपर्वणः ।
श्विष्टं पर्वैकमेवात्र तथापि मलदूषितम् ॥ १८५ ॥
तत्र सोममखो नैव कार्यो नित्योऽपि सन्नयम् ।
यागलोपप्रसक्तावप्युदक्यादि मले यथा ॥ १८६ ॥
एवमुद्देशतः सारमधिकारस्य भाषितम् ।
विचिन्त्य कथयिष्यामि तत्तत्प्रकरणे स्फुटम् ॥ १८७ ॥

Colophon :

इति वादिघटमुद्गरकुठारश्रीकुमारस्वामिसूरिसुतत्रिकाण्डमण्डन-भास्करमिश्रसोमयाजिकृतापस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिकासु सोमयागोपोद्घातेऽधिकारनिरूपणम् ॥

विद्वत्प्रभुवरश्रीमद्विनायकतनूभुवः ।
प्रभोर्यसन्तरायस्य ग्रन्थ एष प्रवर्धताम् ॥

Subject : Āpastambasūtradhvanitārthakārikā. Somayāga. First Kāṇḍa—Adhīkāranirūpaṇam.

Remarks: —The Ms. is in a very good condition.

॥ आपस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिका ॥

2627. ĀPASTAMBASŪTRADHVANITĀRTHA-KĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 3866. Page 18. Left column.

Substance—Paper. Size—$9\frac{7}{8} \times 4\frac{3}{8}$ inches. Sheets—17. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—215. Author—Bhāskaramiśra. Somayāga—second Kāṇḍa only.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

त्रिकाण्डमण्डनद्वितीय० ॥

शिष्टस्याभावतस्तुल्यं द्रव्यं प्रतिनिधीयते ।
यावद्यावत्सुसदृशं तत्तदेव हि गृह्यते ॥

काम्ये प्रतिनिधिर्नास्ति नित्यनैमित्तिके हि सः ।
काम्येऽप्युपक्रमादूर्ध्वमन्ये प्रतिनिधिं विदुः ॥

न स्यात्प्रतिनिधिर्मन्त्रे देवेऽग्नौ कर्मणीश्वरे ।
न च प्रतिनिधिर्देशकालयोरित्यथापरे ॥

End:

आहिताग्निः कदाचित्तु कृष्णपक्षे मृतो यदि ।
तदा शेषाहुतीः सर्वा जुहोतीत्याश्वलायनः ॥

अन्ये तदैव दर्शेष्टिं कुर्युः कृष्णे मृतस्य तु ।
शुक्लपक्षे निशि प्रेतस्येच्छन्ति प्रातराहुतिम् ।
एवं प्रतिनिधिप्रोक्तस्तत्कार्ये च विधिः पृथक् ॥ २१० ॥

अवशिष्टोऽत्र यः कश्चित् स्वे स्वे स्थाने वदामि ते ।

Colophon:

इति त्रिकाण्डमण्डनभास्करसोमयाजिनिर्मिते प्रतिनिधिनिरूपणम् ॥

Subject: Āpastambasūtradhvanitārthakārikā Somayāga Second Kāṇḍa. 1-210 Verses.

Remarks:—The Ms. is in a very good condition. On the title

page is given :—

विद्वत्प्रभुवरश्रीमद्विनायकतनूभुवः ।

प्रभोर्यसन्तरायस्य ग्रन्थ एष प्रवर्धताम् ॥

i.e. the Ms. originally belonged to Yasantarāya Prabhu, son of Vināyaka Prabhu.

॥ आपस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिका ॥

2628. ĀPASTAMBASŪTRADHVANITĀRTHA-KĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 3868. Page 18. Left column. Substance—Paper. Size—$9\frac{7}{8} \times 1\frac{5}{8}$ inches. Sheets—18. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—145. Author—Bhāskaramiśra. Somayāga—third Kāṇḍa only.

Beginning:

श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

कामे निमित्तयोगे वा पुनराधेयमिष्यते ।

निमित्तेषु यथा योगमाधानमथ वा भवेत् ॥

तत्र येषु निमित्तेषु श्रृङ्गग्राहिकया विधिः ।

तत्रैव पुनराधेयमन्यथाऽधानमिष्यते ॥

End—Same as No. 2624.

Colophon:

इति पुनराधानप्रकरणम् ॥

Subject: Āpastambasūtradhvanitārthakārikā. Third Kāṇḍa. 1-136 Verses.

Remarks:—The Ms. is in a very good condition. On the title page is given

विद्वत्प्रभुवर + प्रवर्धताम्

i.e. the Ms. originally belonged to Yasantarāya Prabhu son of Vināyaka Prabhu. After the colophon of this Ms., 32 verses are given:

अथ कस्यचित् कथिकस्य नानाविधानि वैकल्पिकानि तद्यथा—

सकृत्करणमिच्छन्ति याकयज्ञेषु केचन ।
आवृत्तिं केचिदिच्छन्ति तत्रावृत्तिस्तु सम्मता ॥ १ ॥

* * * *

रूपं कालोऽथनिर्वापो देवताश्रवणं तथा ।
आदौ ये विधृताः पश्चात्त एवस्युस्तदैव हि ॥ ३२ ॥

एतच्चमण्डलविषयं तत्परिशिष्टविषयम् ।

इति कारिकायां त्रिकाण्डमण्डनतृतीयकाण्डं समाप्तम् ॥

According to this Ms., these 32 verses form the Pariśiṣṭa (supplement) to the third Kāṇḍa of आपस्तम्बध्वनितार्थकारिका.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगकारिका ॥

2629. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-KĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 3864. Page 18, Left column. Substance—Paper. Size—10 × 4¾ inches. Sheets—29. Lines—9 or 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas— 50. Author—Vāsudevadīkṣita. Agniṣṭoma only.

Beginning :

सङ्कल्प्य विद्युद्वृणुयात्प्रवाक-
मृत्विग्व्रतीस्यान्मधुपर्ककर्म ।
सक्षेदमुक्त्वा तु विधाय नान्दी-
मारोप्य वास्तोष्पतिहोमवर्जम् ॥ १ ॥

उक्त्वा विशेदेदमगन्मशाला-
मुपावरोह्यावसिताहुतिर्वा ।
ततः परं संभरति प्रवर्ग्यं
केचित्तु सक्षेदमनन्तरं ग्रहे ॥ २ ॥

द्रव्यस्य निर्देशविधिर्विहृत्य
जुहोति संभारयजूंषि तत्र ।
निवेदनं ते पय ओदनन्तु
सोमाय राज्ञे नम इत्युदीर्य ॥ ३ ॥

अत्रैव वा सम्भरति प्रवर्ग्यं
दीक्षोत्तरं वा क्रयणाहतः प्राक् ।
आतिथ्ययेष्टेति तु केचिदाहुः
सर्वत्र सूत्रोदितकाल इष्टः ॥ ४ ॥

End:

आमिक्षावेदमाधायातीमोक्षजप इष्यते ।
अतीमोक्षजपान्ते तु यज्ञशंयुष्टिरित्यपि ॥ ४५ ॥

ब्राह्मणांस्तर्पयित वै समारोप्य प्रयाति च ।
इदं श्रेयश्च निर्मथ्य विहृत्याहवनीयकम् ॥ ४६ ॥

हुत्वा पूर्णाहुतिं सायमग्निहोत्रन्तु हूयते ।
यत्र कालातिक्रमेऽपि न प्रायश्चित्तमिष्यते ॥ ४७ ॥

नैवारम्भोऽग्निहोत्रस्य रात्राविति तु केचन ।
रात्रावपि तदारम्भसंप्रदायस्तु वक्ष्यते ॥ ४८ ॥

Colophon :

इति श्रीवासुदेवदीक्षितविरचिताः आपस्तम्बसोमकारिकाः
समाप्ताः ॥ कारिका ४४८॥

Subject : Āpastambaśrautaprayogakārikā, a prayoga **tract in** 448 verses dealing with the Agniṣṭoma Soma sacrifice, according to the Āpastamba school of the **Black** Yajur-Veda.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगकारिका ॥

2630. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA-KĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 3863. Page 18. **Left column.** Substance—Paper. Size—10 × 4⅞ inches. Sheets—8. Lines—9 or 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—105. Author—Vāsudevadīkṣita. **Paśubandha** only.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥
आपस्तम्बपशुकारिका ॥

पर्वणोः पशुबन्धः स्यात्सद्यस्कालोऽथ्यहोऽपि वा ।
त्र्यहत्वे तु चतुर्दश्यां सद्यस्काले तु पर्वणि ॥ १ ॥
निरूढपशुबन्धेन यक्ष्य इत्याग्नुरं वदेत् ।
अयन्त इत्यथारण्योरारोप्योदवसाय च ॥ २ ॥

उपावरो हेति जपेन्मथिते जात एव तु ।
वस्तोष्पतीष्यावसितहोमौस्यातां न कर्मणाम् ॥ ३ ॥

End :

ब्रह्मप्रतिष्ठेत्यादीनि चित्तान्प्राणाय च(?) ध्रुवाम् ।
तया प्रतिविभज्याथस्यात्समिष्टे यजुस्त्रयम् ॥ २ ॥
अभिस्त्रीणी... यं देवा शूलचर्याग्न्युपस्थितेः ।
ब्रह्मा तु शूलचर्यान्ते विनिष्क्रामत्यथाऽडिति ॥
न विष्णोरग्निनेत्यादि सिद्धमागोमती जपात् ॥ ३ ॥
गोमान्नमस्वरूच्यथ यज्ञसंव्रष्टिरित्यपि ।
ब्राह्मणांस्तर्पयतवै स्वस्थानं प्रतियात्यथ ॥ ५ ॥

Colophon :

इति श्रीवासुदेवदीक्षितकृता आपस्तम्बपशुकारिका समाप्ता ॥ आहत्यकारिका ॥ १०५ ॥

Subject : Āpastambaśrautaprayogakārikā—a prayoga tract in 105 verses dealing with the Paśubandha sacrifice, according to the Āpastamba school of the Black Yajurveda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनश्रौतप्रयोगकारिका ॥

2631. BODHĀYANAŚRAUTAPRAYOGA-KĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 3721. Page 24. Left column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—13. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—$33\frac{1}{2}$. Author—Gopāla. Complete.

Beginning:

षण्मुखाय नमस्तस्मै रुद्राणीप्रियसूनवे ।
निहितः स्वयमातृष्णः काण्वोभूयेन सूत्रकृत् ॥

कल्पामृतं क्षितिसुरप्रकराय योदा-
द्वादाम्बुराशिमधिगम्य निजप्रभावात् ।
बोधायनाय मुनिवन्दितपादपद्म
द्वन्द्वाय कण्वतनयाय नमोऽस्तु तस्मै ॥ २ ॥

श्रियं नः श्रौतकल्पानां प्रादुर्भूताय विष्णवे ।
तत्तत्कालं पुनर्दातुं नमो बोधायनात्मने ॥ ३ ॥

मुनिं बोधायनं वन्दे वेदतत्त्वार्थदर्शिनम् ।
कामदं व्योमदं कान्तं कल्पं कल्पद्रुमं यथा ॥ ४ ॥

आकल्पं कल्पयामास वन्दे बोधायनं मुनिम् ।
पक्षादौ पक्षयोः सन्धेः सन्निकृष्टतरे दिवा ॥ ५ ॥

पौर्णमास्याः प्रधानानि कर्तव्यान्यत्र नो गुरुः ।
यागान्वाधानयोर्मध्ये पर्वसन्ध्ये च पक्षयोः ॥ ६ ॥

End:

सोमाभत्वे भवेदग्निष्टोमः प्रकृतिरेवतु ।
पश्वन्तपक्ष ऐन्द्राग्नो निरूढश्चाक्र एव सः ॥

स वनेष्वन्तपक्षेस्यादाग्नेयोष्टाकपालकः ।
एकादशकपालैन्द्रः स्याद्वादशकपालकम् ॥

पाशुके वितते तन्त्रे होमकाल उपस्थिते ।
अपरे तु विहारे सा तत्रैवोत्तरवेदिकम् ॥

सद्यस्कालपशौ पक्षे होमकाल उपस्थिते ।
समाप्यैव तु होतव्यं काल एव जुहोति वा ॥

Colophon : (Sheet 6).

इति दर्शपूर्णमासपिण्डपितृयज्ञाधानाग्निहोत्रारम्भणीयाग्निनाशनिमित्त गोपालकारिकाः समाप्ताः ॥

इति गोपालकृताश्चातुर्मास्य कारिकाः ॥

Subject :—Bodhāyanaśrautakārikā—(Gopālakārikā) containing the prayogas of Darśapūrṇamāsa, Ādhāna, Piṇḍapitṛyajña, Agnihotra, Anvārambhaṇīya and Cāturmāsya sacrifices.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given 'श्रीबाबाजीनायकपुण्डयोपनाम्नाम्' श्रीशामजीनायकपुण्डयोपनाम्नाम

i. e. it originally belonged to both Śāmāji Nāyaka and Bābāji Nāyaka.

॥ बोधायनश्रौतप्रयोगकारिका ॥

2632. BODHĀYANAŚRAUTAPRAYOGA-KĀRIKĀ.

J. L. Collection No. 265. Substance—Paper. Size—9¾ × 4½ inches. Sheets—5. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—100. Author—Gopāla. Darśapūrṇamāsa, Piṇḍapitṛyajña and Agnyāvatana only.

Beginning—Same as No. 2631.

End :

मध्येन दक्षिणं पार्श्वं परिलिख्य तथोत्तरम् ।

एवं पुरस्तात्पश्चाच्च वेदिः पार्वण पारियम् ॥

यदि भूमिरनुस्नुः स्याद्रज्जुर्द्वादशधा कृता ।
वर्धयेत्तां त्रयोदश्यां तयाचान्ते बहिःक्रिया ॥

इति सम्पूर्ण (र्णा) ॥

अथास्यैतत्पुरस्तादेव० मध्येगार्ह० अथाग्न्या०यतनम् । इष्टदेवो प्राचीं साधयित्वा दीर्घचतुरस्रंसमचतुरस्रं वा प्राग्दक्षिणद्वारद्वययुक्तमग्न्यागारं परिकल्प्य तन्मध्ये गार्हपत्यस्यायतनम् । पुरस्ताद्द्वाद० चक्षुर्नि० प्रक्रममाह द्विपदस्त्रिपदो वा प्रक्रमः ॥

* * * *

एवं वेदिं निधाय सर्वतः सन्नमयेत् । दक्षिणश्रोणां सशङ्कोरञ्जसा दक्षिणतस्यान्तराळद्वादशांशेन शङ्कुं निहन्यात् । तयोरातुकत्रयोदशांशाधिकामुभयतः पाशां रज्जुं प्रतिमुच्य तया दक्षिणं पार्श्वं परिलिखेत् । एवं सतः प्राक्ताद्ध्यङ्गुळाधिका प्राकृतयोरेव प्रतिमुच्य परिलिखेदित्यपीति केचित् ॥

Colophon:

इयं दार्शपौर्णमासिका वेदिः ॥

Subject: Bodhāyanaśrautaprayogakārikā—popularly known as Gopālakārikā, a prayoga tract in verses based on the Bodhāyanaśrautasūtras, containing the prayogas of (1) Darśapūrṇamāsa (2) Piṇḍapitṛyajña and (3) Agnyāyatana.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The last section

of this Ms. contains two different versions, one in verse and other in prose.

॥ बोधायनश्रौतप्रयोगकारिका ॥

2633. BODHĀYANAŚRAUTAPRAYOGA-KĀRIKĀ.

J. L. Collection No. 266. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—5. Lines—8 to 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—65. Author — Gopāla. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ गोपालकारिका पशोः ॥

अयनादौ निरूढोऽयं नाभावेऽब्दमतिक्रमेत् ।
माघमासे धनिष्ठाभिरुत्तरे नेति भानुमान् ॥ १ ॥
श्रवणाश्लेषयोर्मध्ये दक्षिणेन निवर्तते ।
साम्प्रतं रविरप्राप्य मृगं कर्कटकं किल ॥ २ ॥
निवृत्तेरन्तरं कुर्यादामावास्यस्य वाथ वा ।
यत्पुण्यमिति नक्षत्रमनुकूलं यदात्मनः ॥ ३ ॥

End:

धातूनक्त्वा समिष्टाग्नीन् हुत्वा विष्णुक्रमादिकम् ।
तर्पणान्तमिहैव स्याच्छूलाद्यध्वर्युरन्ततः ॥
याजमानं कुसीदादि केचित्पूर्णाहुतिं विना ।
यद्वा विष्णुक्रमादर्वाक्कृत्वा यज्ञो बभूवतः ॥

शूलचर्या कुसीदादि दत्वा पूर्णाहुतौ वरम् ।
यज्ञो बभूव गोमत्यां ततो ब्राह्मणतर्पणम् ॥

Colophon:

इति गोपालकृतपशुकारिका समाप्ता ॥
श्रीनृसिंहार्पणमस्तु ॥

Subject: Gopālakārikā—Paśukārikā only.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनश्रौतप्रयोगकारिका ॥

2634. BODHĀYANAŚRAUTAPRAYOGA-KĀRIKĀ.

J. L. Collection No. 267. Substance—Paper. Size—$9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—12. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—317. Author—Gopāla. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥
शुभमस्तु ॥

पक्षादौ पक्षयोः सन्धिः सन्निकृष्टतरं दिवा ।
पौर्णमास्यां प्रधानानि कर्तव्यान्यत्र नो गुरुः ॥ १ ॥
यागान्वाधानयोर्मध्ये पर्वसाम्येव पक्षयोः ।
किन्तु सन्धेः प्रधानानां सन्निकृष्टोऽनपेक्षितः ॥ २ ॥
अन्यो दिवान्ते रात्र्यां वा प्रागेष्टिं सन्धियागयोः ।
सन्निपातमतस्तेन कालहोमोऽप्यनादृतः ॥ ३ ॥

End:

वत्सापाकरणं तूष्णीं गृहमेधीयपङ्क्तये ।

अपूर्वत्वे प्रयोगोऽयं प्रधानार्थं निवर्तते ॥ ६४ ॥

अङ्गार्थं क्रियते कार्यमुभयार्थं क्रियेति च ।

सायं हुते विहृत्यन्वाधानमुष्टिः सवेदकः ॥ ६५ ॥

पाणिमृष्ट्वा परिस्तीर्य स्फ्यहवन्यौ जुहूपभृत् ।

स्रुवं ध्यावामिडापात्रमाज्यस्थालीं सवेदकाम् ॥ ६६ ॥

अग्रं योक्त्रं च संसाद्य पवित्रान्तं समन्त्रकम् ।

तूष्णीं निरूप्य पात्राणां प्रोक्ष...... ..(॥ ६७)

Colophon: (Sheet No. 10).

इति पशुकारिका समाप्ता ॥

Subject: Bodhāyanaśrautaprayogakārikā — (Gopālakārikā.)

The Ms. contains पशुकारिका and चातुर्मास्यकारिका

Remarks:—The Ms. is in good condition. The Ms. abruptly breaks off in the middle of the 67th Kārikā of चातुर्मास्यकारिका.

॥ कारिकासन्धीकृतबोधायनश्रौतप्रयोगविवृतिः ॥

2635. KĀRIKĀSANDHĪKṚTABODHĀYANA-ŚRAUTAPRAYOGAVIVṚTIḤ.

J. L. Collection No. 268. Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—27. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—540. Author — Bālādīkṣita. Darśapūrṇamāsa only.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

निरुपमगुणवल्लीदेवसेनासनाथे

भुजबलहतदृप्यत्क्रूरपद्मासुरेन्द्रे ।

गिरिशगिरिदुहित्रोः प्रेमसर्वस्वपात्रे

भवतु मम कुमारे गाढमुद्दामभक्तिः ॥

कल्पामृतं क्षितिसुरप्रकराय योऽदात्

क्षीराम्बुराशिमधिमथ्य निजप्रभावात् ।

बोधायनाय मुनिवन्दितपादपद्म-

द्वन्द्वाय कण्वतनयाय नमोऽस्तु तस्मै ॥ २ ॥

साग्निभिः सप्त संस्थाभिस्तर्पितेन्दुशिखामणिम् ।

सुब्रह्मण्याभिधं वन्दे पितरं श्रौतसागरम् ॥ ३ ॥

श्रीवत्सान्वयवर्ति(वार्धि)कौस्तुभमणिर्विश्वेश्वराध्वर्यभू-

त्तस्याभूत्प्रथमः सुतः किल महादेवाध्वरीन्द्रः सुधीः ।

श्रीनारायणदीक्षितो यदनुजः तस्याभवन्सूनवः

चत्वारः पदवाक्यमाननिपुणाः वेदा हि मूर्ता इव ॥ ४ ॥

ज्यायान् विश्वेश्वराध्वर्यथ विदितयशा वासुदेवाध्वरीन्द्रः

ख्यातश्रीरामचन्द्राध्वरकृदथ ततः श्रीनिवासाध्वरीन्द्रः ।

तेषु ज्येष्ठस्य पुत्रो विरचितचयनानेकसंस्थाकसोम-

श्रीसुब्रह्मण्ययज्वा मम पितृचरणः सूत्रषट्कप्रवक्ता ॥ ५ ॥

श्रीबोधायनकल्पसूत्रसरणौ न्यायादिसिद्धानि त-

द्गोपालाध्वरिकारिका प्रकटितान्युक्तानि यानि स्फुटम् ।

अस्मत्तातकनिष्ठतातचरणैः श्रीवासुदेवाभिधै-

रप्येतानि च तत्र तत्र कलये सूत्रेषु यज्ञेश्वरः ॥ ६ ॥

नत्वा बोधायनमुनिमाज्ञां धृत्वा शिवाजिभूपस्य ।

श्रौतप्रयोगविवृतिः क्रियते बाळाख्ययज्वना सुधिया ॥ ७ ॥

अपामुपस्पर्शनमर्थसिद्धमुद्दिश्य यागं परिषेचनादि ।
मन्त्रप्रतीके सकलश्च मन्त्रं द्रव्यादिसङ्कल्पमपि ब्रवीमि ॥ ८ ॥

कारिकास्थितमन्त्रश्च कात्स्न्र्येनैव विलिख्यते ।
सन्तः प्रतीक्ष्य तदिदं मोदन्तां गतमत्सराः ॥ ९ ॥

आमावास्येन वा पौर्णमासेन वा हविषा यक्ष्यमाणो भवति । स पुरस्तादेव हविरातञ्चनमुपकल्पयत एकाहेन वा द्व्यहेन वा यथर्तु अथ वै ब्राह्मणं भवति । दध्नातनक्ति सेन्द्रत्वायाग्निहोत्रोच्छेषणमभ्यातनक्ति "यज्ञस्य सन्तत्यै" इति । चन्द्रमसं वा निर्ज्ञाय संपूर्णं वा विज्ञाय ॥

पक्षादौ पक्षयोः सन्धेः सन्निकृष्टतरं दिवा ।
पौर्णमास्यां प्रधानानि कर्तव्यान्यत्र नो गुरुः ॥

यागान्वाधानयोर्मध्ये पर्वसाध्वेव पक्षयोः ।
किन्तु सन्ध्ये प्रधानानां संनिकर्षोऽनपेक्षितः ॥

End:

अथैतेनैव यथेतमेत्य यजमानायतन उपविश्य तिरःपवित्रमय इत्यादि व्रतविसर्गः । अत्राचारिषं तदशकमिति विशेषः । पूर्ववत्त्यागाः । अथोपोत्थाय यज्ञस्य पुनरालम्भं जपति यज्ञो बभूव स० रथीनामिति । अथ प्राङुत्क्रम्य गोमतीर्जपति गोमा॰ अग्ने॰ सभावान् इति । अथ ब्राह्मणा॰ स्तर्पयत वै इति संप्रेष्यति ।

दशौदना स्युरिष्टीनां पशौ तु शतमोदनाः ।
सहस्रमोदनाः सोम इत्याहुर्ब्रह्मतर्पणम् ॥

कर्मणां सांगतासिद्ध्यै जपेत्पुरुषसूक्त(क)म् ।

यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपोयज्ञक्रियादिषु ॥
न्यूनं संपूर्णतां याति सद्यो वन्दे तमीश्वरम् ।
संतिष्ठत आमावास्यं वा पौर्णमासं वा हविर्हविः ॥
×३ यज्ञावतविसर्गात्प्रागुपवेषमथोत्करे ।
यं देवा इत्युपोदस्येत्प्रत्यञ्चं स्थूलदेशतः ॥
यं देवा मनुष्ये × × प्रवेषं० कुर्विंति × ॥

Colophon :

इति श्री कारिकासन्धीकृतं बोधायनदर्शपूर्णमाससूत्रं संपूर्णम् ॥

श्रीमत्प्रणतार्तिहरार्पणमस्तु ॥

Subject : Kārikāsandhīkṛtabodhāyanaśrautaprayogavivṛti — a prayoga treatise based on the Bodhāyanśrauta-sūtras and their subsequent prayogakārikās—giving the details of the Darśapūrṇamāsa sacrifice.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. The author of this and the three following prayoga tracts is Bālādīkṣita other-wise known as Yajñeśvaradīkṣita, a resident of Sahajirāja-puram or the modern Tiruvisanalloore near Kumbakonam in Tanjore District. See Remarks on Nos. 2063 and 2067. The indroductory verses in this Ms. give in detail the geneology of this author as the following table shows.

Viśveśvarādhvarin (of Śrīvatsa family)

- Mahādevavājapeyin
  - (4) Śrinivāsādhvarin.
  - (3) Rāmacandrādhvarin.
  - (2) Vāsudevādhvarin.
  - (1) Viśveśvarādhvarin.
    - Subrahmaṇyayajvān.
      - Bālādīkṣita.
- Nārāyaṇadīksita.

॥ कारिकासन्धीकृतबोधायनप्रयोगविवृतिः ॥

2636. KĀRIKĀSANDHĪKṚTABODHĀYANA-PRAYOGAVIVṚTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 3745. Page 24. Left column. Substance—Paper. Size—$11\frac{3}{8} \times 5$ inches. Sheets—82. Lines—10 or 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1800. Author—Bālādīkṣita (Yajñadīkṣita) Darśapūrṇamāsa, Upavyāharaṇa and Ādhāna only.

Beginning—Same as No. 2635.

End:

'अन्वारम्भे याजमानमग्नाविष्णोऽस्तु वृत्रहा ।
सरस्वत्या वाचमन्नाद्यं पुषेयं सरस्वतः ॥

श्रद्धा मना भूयासं स्याद्भगिनोन्नाद एव च ॥'

त्रिष्टुभौ संयाज्येन्वाहार्थमासाद्य मिथुनौ गावौ ददाति सन्तिष्ठत एषेष्टिः सपूर्णपात्रविष्णुक्रमानविसृजते व्रतम् ।
'कृत्वान्वारम्भणीयांश्च तेष्वेवाग्निषु पार्वणम् ।'
अथ पौर्णमासवैमृथाभ्यां यजते ।
'होत्वं तमथ वा सारस्वतान्तं वापि पर्वणि ।
कृत्वा प्रातः कृतान्तादि कुर्यादिष्टिद्वयं क्रमात् ॥
चातुर्होत्रादिसर्वश्च प्रतिपद्येव वा भवेत् ।
तुल्योपवसथत्वं स्यात्सर्वेष्वेव चतुर्ष्वपि ।'
सन्तिष्ठतेऽग्न्याधेयं सन्तिष्ठतेऽग्न्याधेयम् ॥

Colophon:

इति श्रीशाहजीमहापुरवास्तव्येन बालादीक्षितविदुषा का-

रिकासन्धिकृतबोधायनाधानप्रयोगविवृतिः सम्पूर्णा ॥

Subject: Kārikāsandhikṛtabodhāyanaśrautasūtraprayogavivṛti.

1	दर्शपूर्णमास	Page	1—49
2	उपव्याहरणम्	,,	49—54
3	आधानम्	,,	54—82

Remarks:—The Ms. is in good condition. In the beginning of this Ms. the seventh Sloka. 'नत्वा बोधायनमुनिं + सुधिया' is omitted. The following Stanza is added as the ninth.

'राजश्रीशरभावनीन्द्रवचसा नागेशयज्वाभिध-
प्रौढप्रार्थनयापि सङ्कलयतः कल्पोक्तिशेषं मम ।
दोषो यद्यपि नो भवेदथ पुनः स्याच्चेत्परामृश्य त-
न्निश्शेषं परिशोधयन्तु दयया सन्तो विदन्तोऽखिलम ॥'

Dr. Burnell has observed on page 23 of his catalogue that No 3745 a contains 50 sheets and it is '(Bodhāyana) Upavyaharaṇaprayoga'; and again on page 24, he has added that No. 3745 b. contains 82 sheets and it is 'Various prayogas by Yajñadikṣita. Evidently the whole Ms. contains 82 sheets only as described above and it is a prayoga by Bālā (yajña) dikṣita on Darśapūrṇamāsa, Upavyāharaṇa and Ādhāna, as noted above.

॥ कारिकासन्धीकृतबोधायनश्रौतप्रयोगविवृतिः ॥

2637. KĀRIKĀSANDHĪKṚTABODHĀYANA-ŚRAUTAPRAYOGAVIVṚTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 3716. Page 24. Left column.
Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{4} \times 5$ inches. Sheets—25.

Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—525. Author—Bālādīkṣita. Paśubandha only.

Beginning :

पशुना यक्ष्यमाणो भवति + पृषदाज्यायदाविहिरण्य-
मित्यथामावस्येन हविषेष्ट्या नक्षत्रे वा—

निरूढपशुबन्धोऽयं वत्सरस्य द्विरिष्यते ।
तत्रैकः पशुबन्धः स्यात्प्रवृत्ते मकरायने ॥ १ ॥

End :

पूर्णाहुतौ वरं ददाति धेनुवरं वा अनडुद्वरं वा दद्या-
दिति ह स्माह बोधायनः ।

वरे दत्ते भवेद्यज्ञो + यथा पूर्वमिहागतः ॥ १२ [५]
सन्तिष्ठते पशुबन्धः सन्तिष्ठते पशुबन्धः ॥

Colophon :

इति श्रीबोधायनकल्पसूत्र गोपालकारिकासहकृतपशुसूत्रं
समाप्तम् ॥

Subject : Bodhāyanaśrautaprayogavivṛti — based on the Bodhāyanaśrautasūtras and Gopālakārikās thereon. 1-12 Kāṇḍas.

Remarks :—The Ms. is in good condition. On the title page is given 'बालादीक्षितकृतपशुबन्ध प्रयोगवृत्तिः' ॥

॥ कारिकासन्धीकृतबोधायनश्रौतप्रयोगविवृतिः ॥

2638. KĀRIKĀSANDHĪKṚTABODHĀYANA-ŚRAUTAPRAYOGAVIVṚTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 3733. Page 24. Right column. Substance—Paper. Size—11½ × 5 inches. Sheets—62 (38-

99). Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1350. Author—Bālādīkṣita. Agniṣṭoma only.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

हरिः ॐ अथातो महारात्र एव बुध्यन्ते ॥

'त्रिभागे पश्चिमे रात्रेस्तीर्थे न प्रविशन्त्यमी ।

नासंस्थि(स्थि)ते सदोतीयादर्वाग्वा दक्षिणायनात् ॥

सम्बोधयन्त्येतानृत्विजोऽध्वर्युं होतारं ब्रह्माणमुद्गातारं प्रतिप्रस्थातारं प्रस्तोतारं प्रशास्तारं ब्राह्मणाच्छंसिनमच्छावाकं नेष्टारं पोतारं सदस्यमुन्नेतारमाग्नीध्रं ग्रावस्तुतं सुब्रह्मण्यं प्रतिहर्तारं ये चान्ये परिकर्मिणो भवन्ति ते हस्तपादान्प्रक्षाल्याग्नीध्रे यजमानमुपसङ्गच्छन्तेऽथाध्वर्युर्हस्तौ सम्मृशते "कर्मणे वां देवेभ्यः शकेयम्" इति ॥

पाणी संमृश्य चाध्वर्युः प्रेष्येदुन्नेतरित्यथ ॥ १ ॥

End:

अथारण्योरग्नीन्समारोह्य "प्रत्यक्षतो वापि हरेच्च वह्नीन्तथैव वा निष्क्रमणे पुरापि" स्वान्यग्न्यायतनान्यध्यवसाय मथित्वाग्नीन्विहृत्य सायंप्रातरग्निहोत्रे प्रतिजुहोति ।

"होमातिपत्तौ प्रतिहोममेके उपक्रमेताप्यहुतं पुरा चेत् ।

आरम्भणीयाप्यकृता पुरा चेदाधानसोमे कुरुते समाप्ते ॥"

सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमः सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमः ॥ १० ॥

Colophon: (Sheet No. 67)

इति श्रीशाहजीमहाराजपुरवास्तव्येन बालादीक्षितकृतौ का-

रिकासन्धीकृतबोधायनाग्निष्टोमप्रयोगविवृतौ प्रात-
स्सवनं संपूर्णम् ॥

(Sheet No. 99)

इति श्रीशाहजीमहाराजपुरवास्तव्येन बालादीक्षितेन का-
रिकासन्धीकृतबोधायनकल्पसूत्रे अग्निष्टोमसूत्रं
सम्पूर्णम् ॥

जयसंवत्सर श्रावणशुद्धैकादश्यां सम्पूर्णम ॥

Subject : Kārikāsandhīkṛtabodhāyanaśrautaprayogavivṛti—a prayoga tract based on the Bodhāyanaśrautasūtras and their Kārikās, giving the details of the Agniṣṭoma sacrifice.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ कारिकासन्धीकृतबोधायनश्रौतप्रयोगविवृतिः ॥

2639. KĀRIKĀSANDHĪKṚTABODHĀYANA-ŚRAUTAPRAYOGAVIVṚTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 3741. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—$11\frac{3}{8} \times 5\frac{5}{8}$ inches. Sheets—97. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2500. Author—Yajñeśvaradīkṣita. Mahāgnicayanaprayoga only.

Beginning :

श्रीमहागणपतये नमः ॥

साग्निभिः सोमसंस्थाभिस्तर्पितेन्दुशिखामणिम् ।
सुब्रह्मण्याभिधं वन्दे पितरं श्रौतसागरम् ॥ १ ॥
श्रीबोधायनकल्पसूत्रसरणौ न्यायादि सिद्धानि तत्
गोपालाध्वरिकारिकाप्रकटितान्युक्तानि यानि स्फुटम् ।

अस्मत्तातकनिष्ठतातचरणैः श्रीवासुदेवाभिधैर-
प्येतानि च तत्र तत्र कलये सूत्रेषु यज्ञेश्वरः ॥ २ ॥

हरिः ॐ ॥ उखाः सम्भरिष्यन्नुपकल्पयते ॥

अथातोऽग्निरनारभ्यन्यायेन प्रकृतिं गताः ।
दीक्षादिलिङ्गतस्तस्य ज्योतिष्टोमाङ्गता स्थिता ॥

पृथक्प्रकरणाम्नायाद्गुणकामाश्च नैत्यकः ।
अनिष्टप्रथमेत्यादेर्द्वैधे लिङ्गस्य दर्शनात् ॥

आद्येऽपि सोमयागः स्यात्केवलं नोत्तरक्रतौ ॥

स चाप्येकादशाकारश्येनादिः शुल्बदर्शितः ।
तत्र श्येनो द्विधा वक्रश्चतुरश्रश्च कीर्त्यते ॥

अर्थैक्यादाश्रयैक्याच्च शब्दैक्याच्छ्येनयोर्द्वयोः ।
विकल्पस्तुल्य एव स्याद्बिल्वखादिरयोरिव ॥ ७ ॥

End:

आपन्त्वाग्ने स्वगाकारेण ॥ ९ ॥

याजमानमुपस्थानमात्ययस्युः चतुष्पदाः ॥ १ ॥

अथोदवसानीयया यजते । अथ वैदिका हविर्भिर्यजते । 'देविकास्तु विकल्प्यन्ते आग्निकाद्वैधदर्शनात् ॥१॥' अथ त्रैधातवीयया यजते । त्रैधातवीया च प्रायश्चित्तसूत्रोक्तवर्त्मना । अथ सौत्रामण्या यजते । संवत्सरं न कञ्चन [प्रसन]प्रसत्यवरोहति न शीर्षमांसं खादति नवयस्य(सां) मांसं नाग्निं चित्वा रामामुपेयान्नाग्निचिद्वर्षीते (?) धावेद्यदिधावेदुपावर्तेतान्यमेवाभ्युयावर्तेत इति ब्राह्मणम् ॥

Colophon :

इत्यग्निचयनसूत्रं समाप्तम् ॥

निरुपमगुणवल्ली देवसेनासनाथे
भुजबलहतदृप्यच्छूरपद्मासुरेन्द्रे ।
गिरिशगिरिदुहित्रोः प्रेमसर्वस्वपात्रे
भवतु मम कुमारे गाढमुद्दामभक्तिः ॥

श्रीवत्सान्वयवार्धिकौस्तुभमणिर्विश्वेश्वराध्वर्यभू-
त्तस्याभूत्प्रथमः सुतः किल महादेवाध्वरीन्द्रः सुधीः ।
श्रीनारायणदीक्षितो यदनुजस्तस्याभवन्सूनव-
श्चत्वारः पदवाक्यमानानिपुणा वेदा हि मूर्ता इव ॥ २ ॥

ज्यायान्विश्वेश्वराध्वर्यथ विदितयशा वासुदेवाध्वरीन्द्रः
ख्यातश्श्रीरामचन्द्राध्वरकृदथ श्रीनिवासाध्वरीन्द्रः ।
तेषु ज्येष्ठस्य पुत्रो विरचितचयनानेकसंस्थाकसोम-
श्रीसुब्रह्मण्ययज्वा मम पितृचरणः सूत्रषट्कप्रवक्ता ॥ ३ ॥

अपामुपस्पर्शनमर्थसिद्धमुद्देशयागं परिषेचनादि ।
मन्त्रप्रतीके सकलञ्च मन्त्रं द्रव्यादिसङ्कल्पममि ब्रवीमि ॥ ४ ॥

कारिकास्थितमन्त्रश्च कात्स्न्येनैव विलिख्यते ।
सन्तः समीक्ष्य तदिदं मोदन्तां गतमत्सराः ॥ ५ ॥

इति श्रीयज्ञेश्वरदीक्षितकृतकारिकासन्धीकृत-
बौधायनकल्पसूत्रे अग्निचयनसूत्रं सम्पूर्णम् ॥

Subject : Kārikāsandhīkṛtabodhāyanaśrautaprayogavivṛti—Mahāgnicayana only.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रकीर्णकारिकाशतकम् ॥

2640. PRAKĪRṆAKĀRIKĀŚATAKAM.

Burnell's Catalogue No. 9172 c.

Substance—Palm leaf. Size—16 × 1½ inches. Leaves—4 (58—61 out of 144). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—120. Author—Veṅkaṭanātha Vājapeyayājin. Complete.

Beginning:

पर्वण्यमायामपि त्वाङ्गभूता
सौत्रामणीष्टात्र पयोग्रहेषु ।
षड्ढोतृहोमादिनिरूढतुल्यं
वेदिस्त्रिभागास्त्विह सोमवेदेः ॥

पीठद्वयश्चोत्तरवेदिकाले
स्वामैव चात्वालमृदा करोति ।
एकोऽत्र पूर्वेण च दक्षिणाग्निः
स्याद्दक्षिणेनोत्तरमे(वे)दिपन्यः ॥

उरुप्रथस्वेति कृतेऽथ वा तौ
निरूढतुल्योत्तरवेदिरत्र ।
अग्निप्रणीतौ च स दक्षिणाग्ने
संहृत्य बर्हिं निवपेत्खरे प्राक् ॥

वत्सानपाकृत्य परिस्त्रिणीत
पात्रप्रयोगे त्विह दोहपात्रम् ।
त्रीण्यूर्ध्वपात्राणि स तं पयोर्थः
सश्वेनपात्राणि पुरः प्रयुञ्ज्यात् ॥

End :

सर्वत्र चाद्यन्तप.........
इत्यादिकं वाक्यचतुष्टयं यत् ।
मध्यस्थमन्त्रेष्वनुषज्यते तत्
पद्वाक्यगास्तेन च सर्वमन्त्राः ॥
[चत्वारि] चत्वारि चत्वार्यनुशंसने तु
वाक्यानुपस्य ष्यादि(?) वात्र गाथा ।
स्यात् षोडशान्त्या नवसप्तचार्थे
केचित्त्वनूच्येतिरिहादिमान्त्ये ॥
सर्वेष्टका अङ्गुलिपर्वतुल्या
हिरण्यकलृप्ता अथ वा घृताक्ताः ।
उक्तप्रमाणा इह शर्कराश्च
सुशर्करा एव सदा तु तूष्णा ॥
चित्वैकमेषामपि काठकाना-
मनन्तरे पर्वणि वा दिने वा ।
सौत्रामणी च क्रियते तदङ्गं
यद्वेह मैत्रावरुणी पयस्या ॥

Colophon :

इति वात्स्यवेङ्कटनाथवाजपेययाजिविरचितं
प्रकीर्णकारिकाशतकं समाप्तम् ॥

Subject: Prakīrṇakārikāśataka—100 verses dealing with miscellaneous Śrautaprayogas.

Remarks :—The Ms. is in a decaying condition. For the other works contained herein see the list under Remarks on No. 2596. The author of this work is Veṅkaṭanātha Vājapeyin of (Śrī) Vatsa family. Dr. Burnell has not noticed this work though No. 9172 has been referred to by him.

॥ आपस्तम्बशुल्बोपधानकारिका ॥

2641. ĀPASTAMBAŚULBOPADHĀNA-KĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9162 b. Page 18. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{3} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—14 (54—67). Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—Tālavṛntanivāsin ?. Complete.

Beginning:

भाष्यमतानुसारेण शुल्बोपधानम् ॥

शुल्बोपधाने भेदः स्यादपरः श्येन एव तु ।
शिरः पुच्छात्मदेशस्थाष्षोडशोदीच्यरीतयः ॥
आद्या तुर्या पञ्चमी च सप्तमी द्वादशी तथा ।
चतुर्दशी षोडशी च शिरो श्रिया चयादिकाः(?) ॥
द्वितीयरीत्यां तिस्रोऽर्धाः षोडशीनां चतुष्टयम् ।
अध्या चाथ तृतीयस्यां तिस्रोऽध्याः षोडशीद्वयम् ॥
अध्या नैका तथा षष्ठ्यां त्रयोदश्यां तथैव च ।
द्वादशात्मनि षोडश्यः प्राच्यः पक्षौ तु सूत्रवत् ॥
चतुस्त्रिंशन्मताः पुच्छे चतुःषष्टिरथात्मनि ।
षण्मूर्ध्नि दक्षिणे पक्षे द्विपञ्चाशत्तथोत्तरे ॥
एवं द्विशतसङ्ख्यास्ता अष्टौ च प्रथमा चितिः ।
तृतीये पञ्चमेऽप्येवं प्रस्तारेक्रममी(ई)रितः ॥

* * *

(Leaf 59)

एवं द्वितीयश्येनस्य द्विषाहस्त्रे प्रकीर्तितः ।
उपधानविधिः सम्यक्प्रीयतां पार्वतीपतिः ॥

हरिः ॐ द्विषाहस्रे द्विप्रस्तारश्चितयो भवत(?)त्रिषाहस्रे त्रिः प्रस्तार इति वचनात्साहस्रे पञ्चचितयोऽपि पञ्चप्रस्तार एव ॥

* * * *

(Leaf 61)

मन्त्रे विभज्यमानोंशो न्यूनो वा यदि वाधिकः ।
नैतावतात्र दोषः स्याद्गुणभेदभयात्सदा ॥
हरिः ॐ द्विषाहस्रे परश्येने वक्ष्ये मन्त्रोपधिक्रमम् ।
शुल्बोपधाने बहवो विकल्पाः सन्ति शास्त्रतः ॥

* * * *

(Leaf 65)

एवं द्वितीयश्येनस्य द्विषाहस्रे प्रकीर्तिताः ।
उपधानविधिः सम्यक्प्रीयतां पुरुषोत्तमः ॥
हरिः ॐ त्रिषाहस्रप्रयोगे तु प्रयोगक्रम उच्यते ।
द्वादशोपसदस्तत्र पञ्चैव चितयः क्रमात् ॥

End:

द्वादशेऽह्नि तु तत्रैव प्रस्तारे शेषपूरणम् ।
पूर्णापश्चादुतेत्यादि विकर्ण्यन्ताश्शतं क्षिपेत् ॥
सप्तलोकं पृणाम्यिस्त्रोपधाय चितिपूरणम् ।
चितौ हिरण्यमित्यादिपक्त्याग्निरभिमर्शते ॥
एवमेवोपधातव्यामिति न्यायविदोऽब्रुवन् ।
यदस्त्यन्यः प्रकारश्च विद्वद्भिः परिमृश्यताम् ॥

Colophon: Nil.

हरिः ॐ शुभमस्तु ॥

Subject: Śulbopadhānakārikā on Cayana.

Remarks: —The Ms. is in fairly good condition. For the other

works contained herein see the list under Remarks on No. 2588.

॥ आपस्तम्बशुल्बोपधानकारिका ॥

2642. ĀPASTAMBASULBOPADHĀNAKĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9164 b. Page 18. Left column. **Substance**—Palm leaf. Size—$17\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ **inches.** Leaves—8 (29-36). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—Tālavṛntanivāsin (?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2641.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. For the other works contained herein see the list under Remarks on No. 2589.

॥ आपस्तम्बपौण्डरीककारिका ॥

2643. ĀPASTAMBAPAUṆḌARĪKAKĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9162 d. Page 18. Left column. **Substance**—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{3} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—5 (190-194). Lines—6 to a page. Script—Grantha. No. of Granthas—100. Author—(?). Complete.

Beginning :

पौण्डरीककारिका ॥

प्रयोगः पौण्डरीकस्य साग्निचित्यस्य कर्मणः ।

शिशिरे वाथ सप्तम्यां चैत्रे शुक्लस्य दीक्षयेत् ॥

पूर्वं तु पर्वणोरेकाष्टकायां वा गु(?)रुं भवेत् ।

सोमेन वक्ष्ये । अभ्यासवश्यषडहश्छन्दोयमयुक्तास्त्रित-

यस्तोत्रीयानुरूपान्तरिक्षश्चतुष्टोमाग्निष्टोमविश्वजिदतिरात्रेण रथन्तरं बृहद्रथन्तरं बृहत् बृहद्रथन्तरसर्वपृष्ठेन साग्निचित्येन पौण्डरीकेणाश्वशतायुतदक्षिणेन ।

फलमाप्ति च सर्वर्द्धिः स्वर्गे वा परमेष्ठिता ।
सोमप्रवाकवरणाद्याग्निकं सोमिकं तथा ॥
उखाकृतिश्च वायव्यं शुक्रे बोधायनोऽब्रवीत् ।

End :

समिष्टयजुषाकाले त्वतिरात्रे समापनम् ।
साग्निचित्ये यदा (सप्तकृत्वस्त्वाप्यायनं भवेत् ॥
अन्त्यवर्जमतिप्रैषं प्रशास्ताहरहर्वदेत् ।)
सुब्रह्मण्येति चान्ते स्यादाग्नीध्रोप्येवमेव हि ॥
संस्थितेऽहनि (षष्ठे तु ब्राह्मणो वाग्विसर्जनम् ।
पत्न्या) पत्यु (अप्सु)दकं दद्युः पानार्थं परिकर्मिणः ॥
रात्रौ....नाद्गृहीत्वाहवनीये (समिधां निधिः ।
यष्टिर्त्विजः सर्पिराज्यैः)षडहान्ते तु भोजयेत् ॥
दिने दिने परिहरेन्निशायां वसतीवरीः ।
(इत्यादिसोमिकं कर्म सुब्रह्मण्यां) विना निशि ॥
महारात्रप्रबोधादि नित्यं सोमिकमाचरेत् ।
अहन्यहन्ये(वमेव धृतान्यक्तानि सर्वशः ॥
विश्वजित्यतिरात्रे तु पृष्ठा)नां धर्ममाचरेत् ।

Colophon :

साग्निचित्यपौण्डरीककारिका समाप्ता ॥ हरिः ॐ ॥

Subject : Pauṇḍarīkakārikā. (Āpastamba).

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. For the other **works** contained herein see the list under Remarks on No. **2588.**

॥ आपस्तम्बपौण्डरीककारिका ॥

2644. ĀPASTAMBAPAUṆḌARĪKAKĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9164 d. Page 18. Left column. **Substance**—Palm leaf. Size—$17\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. **Leaves**—2 (185—186). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—100. Author—? Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2643.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. For the other works contained here,in see the list under Remarks on No. 2589. On the last page is given :—

“ குஞ்ஞவிள்ளயில் அயநம். க—மு விஷாஸஹஸு ௦ ௬௨. வாஜ.
வெயம் ௬௭. காாவாஜவெய. ௪௪. ஶாஜவஷெயம். ௪௫
ஜொவிஷவாாம் சாமு ஶா ஷூியள்.”

The scribe and the original owner of this Ms. is one Cāmu-śāstrin of Govindapura.

॥ बोधायनाग्निचयनकारिका ॥

2645. BODHĀYANĀGNICAYANAKĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 3756. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size —$11\frac{4}{5} \times 4\frac{4}{5}$ inches. Sheets—5. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—75. Author—?. Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीवेङ्कटेशाय परमगुरवे नमः ॥

बोधायनीयाद्यचितेर्मन्त्रोपहितिरुच्यते ।
ऐन्द्रीपुच्छान्तमध्यस्थचतुर्थ्योर्दक्षिणा भवेत् ॥ १ ॥
विभक्तिर्दक्षिणे पक्षे पक्षाग्नीया तु पश्चिमा ।
आत्ममध्याध्र्ययोः पश्चाच्चतुर्थीमण्डलेष्टका ॥ २ ॥

*   *   *

प्रथमस्याश्चितेरेवं मन्त्रोपहितिरीरिता ।
पञ्चम्यास्तु चितेरत्र मन्त्रोपहितिरुच्यते ॥ २६ ॥

॥ पञ्चमप्रस्तरकारिका ॥

End:

मण्डलामध्ययोः पश्चाद्रेतःसिग्दक्षिणा ततः ।
विकर्णा चोत्तरा ज्ञेया मन्त्रास्ते द्विशतं मताः ॥ ४५ ॥

॥ बोधायनचयनपञ्चमप्रस्तरकारिकाः ॥

अथोपरागप्रायश्चित्तम् ॥ त्रिकाण्डीवचनम् ।
अन्वाधानेष्टिमध्ये तु ग्रहणं चन्द्रसूर्ययोः ।
प्रायश्चित्तं मुनिश्रेष्ठाः कथं कुर्वन्ति याज्ञिकाः ॥
सोमोपरागे जुहुयादप्सु सोम इति तृचा ।
आप्यायस्व ऋचा चैव सोमयास्त इति द्विजः ॥
सूर्योपरागे जुहुयादुदुत्यं जातवेदसम् ।
आसत्येनोद्वयञ्चैव त्रयो मन्त्रा उदाहृताः ॥

Colophon :

इत्युपरागप्रायश्चित्तम् ॥ श्रीरस्तु ॥

Subject : Bodhāyanāgnicayanakārikā. This Ms. comprises the following three sections.

1	प्रथमप्रस्तारकारिका	1—26	Verses

2	पञ्चमप्रस्तारकारिका	1—45	Verses
3	उपरागप्रायश्चित्तम्	2	"

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनाग्निचयनकारिका ॥

2646. BODHĀYANĀGNICAYANAKĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 3755. Page 25. Right column. **Substance**—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{3}{8}$ inches. Sheets—8. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—26. Author—(?) Prathamaprastāra only.

Beginning—Same as No. 2645.

End:

आत्ममध्ये तृतीयान्त्यात्त्वङ्गान्येतानि पञ्च वै ॥ २३ ॥
सव्यतिर्नामपार्द्यां वायव्यार्ध्यापरा च या ।
प्राजापत्या भवेत्पूर्वा पश्चिमावृषभाभिधा ॥
चत्वारिंशच्च श्विष्टाः स्युः क्रमाल्लोकंपृणा मताः ।
प्रथमस्याश्चितेरेवं मन्त्रोपहितिरीरिता ॥
पञ्चम्यास्तु चितेरत्र मन्त्रोपहितिरुच्यते ।

Colophon : Nil.

Subject: Bodhāyanāgnicayanakārikā. Prathamaprastāra.

Remarks :— The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनाग्निचयनकारिका ॥

2647. BODHĀYANĀGNICAYANAKĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 3754. Page 25. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{1}{8}$ inches. Sheets—4. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—44. Author—(?) Pañcamaprastāra only.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

आत्मनः पूर्वभागस्थे द्वे रीत्यौ शिर एव च ।
तयोश्च पश्चिमा रीतिश्चतुर्ध्यस्तत्र सप्तकाः ॥
निर्नामोदग्दक्षिणौ सभागस्थाः पादिकार्धिकाः ।
प्राची दिगेषा विज्ञेया त्रिपश्चाशदिहेष्टकाः ॥ २ ॥
दक्षयक्षोदक्श्योण्यन्त्यसंस्थे अर्ध्या चतुर्थिके ।
विहाय दक्षिणादिक्स्याचत्वारिंशत्स्युरिष्टकाः ॥ ३ ॥

End—Same as No. 2645.

Colophon :

बोधायनचयनपञ्चमप्रस्तारः ॥

Subject : Bodhāyanāgnicayanakārikā — Pañcamaprastāra only.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ चयनकारिका ॥

2648. CAYANAKĀRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9519 e.

Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{4} \times 1\frac{5}{8}$ inches. Leaves—2. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—50. Author—(?) Incomplete.

Beginning :

एकप्रमाणारज्जुः स्यात्तावानेवागमो भवेत् ।

आगमार्धेषु शङ्कुः स्यादन्तरार्धनिरञ्छनम् ॥ १ ॥
मध्यात्कोष्ठामपाया.. ... पार्श्वतः... ।
(अति)रिक्तवृतीयेन सह मण्डलमालिखेत् ॥ २ ॥
प्राचीं निश्चित्यतत्पश्चान्मध्यान्मन्वङ्गुलेन तु ।
सूत्रेण भ्रमयेत्तत्रगार्हपत्यः स उच्यते ॥ ३ ॥

End:

पक्ष्यास्त्रिंशत्समद्धीयाः सन्न्याद्याः स्वर्जिदन्तकाः ।
सपत्नहगणाश्चाद्याः संवत्सरगणान्तिकाः ॥
उदक्पक्ष्याश्चतुस्त्रिंशत्समद्धी...प्रकीर्तिताः ।
आद्यामध्यान्च पूर्वस्यांश्चतुर्थीमवशिष्य च ॥
उत्तमौ तु गणौ पुच्छेविंशतिस्तार्षीष्टकाः ।
ऋषीष्टकानां पश्चात्तु अष्टाविंशतिरिष्टकाः ॥

Colophon: Nil.

Subject: Cayanakārikā—a fragment only.

Remarks: —The Ms. is in a much decaying condition. For other works contained herein see the Remarks under 1972. Dr. Burnell has not noticed this work though No. 9519 has been referred to by him.

॥ बोधायनविहारकारिका ॥

2649. BODHĀYANAVIHĀRAKĀRIKĀ.

J. L. Collection No. 269. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—4. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—75. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ।
अथ बौधायनविहारकारिका ॥

कथितं लक्षणं शुल्वं कल्पे बौधायनीयके ।
द्वैधे शुल्बान्तरे भाष्ये व्याख्यायां कारिकासु च ॥
वेद्यग्निधिष्णियानाञ्च दर्शयज्ञे तदुच्यते ।
अरत्निमात्रं विज्ञेयमग्नेरायतनं शुभम् ॥
षड्विंशदङ्गुलायामं विंशत्यङ्गुलमेव वा ।
हस्तप्रादेशकायामं बाह्वोरन्तरकायतम् ॥
पिशिलं षड्विधं प्रोक्तमग्न्यागारार्थमेव वै ।
समस्थोद्बाहुकेष्वंशजिनांशोङ्गुलमिच्छतः ॥

End:

मध्यचिह्नचिते पाशौ शङ्क्वोः क्षिप्याथ कर्षयेत् ।
मध्यङ्केनोभयत्राङ्के शङ्कूरोप्याथ शङ्कवः ॥
चत्वारः स्युश्चतुःकोणास्तत्क्रयस्ताः प्रकीर्तिताः ।
वेदिमध्ये खनेच्छङ्कुं तस्य प्रागादिदिक्क्रमात् ॥
अग्न्यागारस्य कोणार्धाच्छङ्कुसप्तदशाङ्गुलौ ।
चतुःसूत्रैर्भवेद्वेहं पैतृकाहवनीयकम् ॥
वेदेरीशाननैर्ऋत्योरुत्करास्तः पदान्तरे ।
एवं प्रपञ्चिता वेदिः पैतृकी शुल्बमानतः ॥

Colophon:

इति बोधायनशुल्बकारिका समाप्ता ॥

श्रीनृसिंहार्पणमस्तु ॥

Subject: Bodhāyanavihārakārikā or Bodhāyanaśulbakārikā.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनश्रौतप्रायश्चित्तप्रयोगः ॥

2650. ĀŚVALĀYANAŚRAUTAPRĀYAŚCITTA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3860. Page 27. Right column. Substance—Paper. Size—9 × 4⅜ inches. Sheets—33. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—550. Author—Āpadeva (?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

सर्वशास्त्रार्थमर्यादापरीक्षणविचक्षणात् ॥

अथाश्वलायनानां श्रौतप्रायश्चित्तान्युच्यन्ते ॥

तानि च विहिताकरणेऽन्यथाकरणे च भवन्ति। मुख्याभावे प्रतिनिधेरुपादानम् । यथा द्रव्यदेशकालदक्षिणर्त्विक्पत्नीप्रमुखानां मुख्यानामभावे बौधायनाद्युक्तयथोचितप्रतिनिधीनादाय कर्म कार्यम् । न तत्र प्रायश्चित्तानि तानि च निमित्तानन्तरं कर्तव्यानीत्युत्सर्गः । ब्रह्मवत्सु कर्मसु इष्टिवर्जितानि प्रायश्चित्तानि ब्रह्मा कुर्यात् । इतराण्यध्वर्या(र्य्वा)दयः कुर्युरित्युत्सर्गः । क्वचिदपवादं वक्ष्यामः । अत्र प्रायश्चित्तानि नैमित्तिककर्मविशेषा अभिधीयन्ते । अथान्वाहिताग्नेः प्रयाणविधिः ॥

End:

अथ प्रायश्चित्तचन्द्रिकानुसारेण प्रयोगः ।

अध्वर्युः कृतस्नानादिक्रियः पवनमन्त्राचमनमन्त्रप्रोक्षणानि यजमान(ः)पत्न्या सह कृत्वा वेद्युत्तरयोर्मध्यतः

"इडा देवहूः" इत्यादि "पितरोऽनुमदन्तु" इति चतुःकृत्वो जपन्नेत्य गार्हपत्यस्य पश्चादुपविश्य "याः पुरस्तात्" इत्यादि "निविष्टम्" इत्यन्तं जपित्वा यजमानानुज्ञया पौर्णमासेष्ट्या यक्ष्ये इति सङ्कल्य सर्वं क्रमेण कुर्यात् * * अन्वाहार्यं पृथक् पृथक् प्रतिगृह्णीयात् । यजमाने कर्तरि नान्वाहार्यः। ततः आसीनः अनुयाजानिष्ट्वा स्रुग्विमोकान्तं कृत्वा स्वयमेव वेदमादाय पत्नीसंयाजानिष्ट्वा पूर्ववदाज्येलां प्राश्य शेषं समापयेत् ॥

Colophon :

इत्यैष्टिकप्रायश्चित्तानि समाप्तानि वृद्धदेवीयानि ॥ श्रीः ग्रन्थसङ्ख्या ॥ ५५० ॥

श्रीः ॥ श्रीरामार्पणमस्तु ॥ श्रीः ॥

Subject : Śrautaprāyaścittaprayoga belonging to the Āśvalāyana school of the Ṛg-Veda. This Ms. comprises of the following sections.

1 आहिताग्नेः प्रयाणविधिः

2 आहवनीयस्य बहिर्गमनप्रायश्चित्तम्

3 प्रवासमृतस्याहिताग्नेर्विशेषः

4 हविर्व्यापत्तिप्रायश्चित्तानि

5 सर्वानुगतिप्रायश्चित्तानि

6 वह्निषु सत्सु जीर्णारणिप्रायश्चित्तम्

7 प्रायश्चित्तेष्टिप्रत्याम्नायः

8 ऐष्टिकप्रायश्चित्तम्

9 प्रायश्चित्तचन्द्रिकानुसारेण प्रयोगः ।

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is

given :—'शामजीनायकस्येदं पुस्तकम्' i. e. it originally belonged to Śāmajīnāyaka.

॥ आश्वलायनश्रौतप्रायश्चित्तप्रयोगः ॥

2651. ĀŚVALĀYANAŚRAUTAPRĀYAŚCITTA-PRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 270. Substance—Paper. Size—9×3⅗ inches. Sheets—30. Lines—6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—550. Author—Āpadeva. Aiṣṭika prāyaścitta only.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीलक्ष्मीनृसिंहायनमः ॥

आश्वलायनस्य बौधायनमवलम्ब्य दर्शपूर्णमासादीनि कर्माणि कुर्वतः सुगमपक्षमवलम्ब्यैष्टिकानि प्रायश्चित्तानि कानिचिल्लिख्यन्ते । अन्वाधानानन्तरं दक्षिणाग्निनाशे शुचिर्भूत्वा विहारं प्रविश्य गार्हपत्याग्निं प्रणीय प्राणानायम्य दक्षिणाग्निनाशनिमित्तं प्रायश्चित्तं करिष्ये इति सङ्कल्प्य गार्हपत्ये स्मार्तवदाज्यं संस्कृत्य स्रुक्स्रुवौ निष्टप्य संमृज्य स्रुचि चतुर्गृहीतङ्गृहीत्वा हवनीये काश्चित्समिधमाधाय जुहोति ॥

End:

तत आसीनोऽनूयाजानिष्ट्वा स्रुग्विमोकान्तं कृत्वा स्वयमेव वेदमादाय पत्नीसंयाजानिष्ट्वा पूर्ववदाज्येलां प्राश्य शेषं समापयेत् ॥

॥ इत्यैष्टिकप्रायश्चित्तानि ॥

श्रीलक्ष्मीनृसिंहार्पणमस्तु ॥

अथ यस्य पुनः श्रौताग्निः स्मार्ताग्निश्च भवतः तस्यानुष्ठाने विशेषमाह स्मृतिचन्द्रिकायां भरद्वाजः—

'होमं वैतानिके कृत्वा स्मार्तं कुर्याद्विचक्षणः ।
स्मृतीनां वेदमूलत्वात्स्मार्ते केचित्पुनर्विदुः ॥'

शातातपोऽपि—

'श्रौतं यत्नात्स्वयं कुर्यादन्योऽपि स्मार्तमाचरेत् ।
अशक्तौ श्रौतमप्याग्निः कुर्यादाचरमन्तत इति' ॥

Colophon:

इत्यापदेवीयैष्टिकप्रायश्चित्तानि समाप्तानि ॥

श्रीकृष्ण गोपाल हरे मुरारे कंसारे गोविन्द गरुडध्वज पीताम्बरधराच्युत शार्ङ्गिन्स्वामिन्दयालो श्रीळक्ष्मीव्य(वे)ङ्कटेशाय नमः ॥

Subject: Śrautaprāyaścittaprayoga belonging to the Āśvalāyana school of the Ṛg-Veda, giving out chiefly the expiatory ceremonies connected with Iṣṭis beginning with Darśapūrṇamāsa.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:—'आपदेवीयैष्टिकप्रायश्चित्तमभिचिद्गङ्गाधरदीक्षितानाम्'।

॥ आश्वलायनश्रौतप्रायश्चित्तप्रयोगः ॥

2652. ĀŚVALĀYANAŚRAUTAPRĀYAŚCITTA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4054. **Page** 27, Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{8} \times 4\frac{7}{10}$ **inches**. Sheets—11. Lines—16 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—630. Author—Anantadeva. Agnihotraprāyaścitta only.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ प्रायश्चित्तानि ।

दक्षिणाग्नेः प्रणयनात्प्रागन्वाधानार्थमुद्धृतस्याहवनीयस्य दक्षिणाग्नेर्वानुगमनेऽनाज्ञातत्रयजपो गार्हपत्यात्पुनः प्रणयनम् । प्रणीते दक्षिणाग्नावुद्धृतमात्रस्याहवनीयस्य प्रणयनात्प्रागनुगमे दक्षिणाग्नौ भुवः स्वाहेति हुत्वा पुनर्गार्हपत्यात्प्रणयनम् । आहवनियप्रणयनात्प्राग्गार्हपत्यस्यन्वाधानात्प्रागाहवनीयस्य वानुगमे तत्तदवक्षाणेभ्यो मथनम् । अवक्षाणाभावे नित्यारणी गार्हपत्यभस्मना संपृश्य मन्थेत् ।

End:

वैतानाग्निनागारदाहेऽग्नये क्षामायेष्टिः । वैतानाग्नेः शवाग्निसंसर्गेऽग्नये शुचय इष्टिः । गार्हपत्याहवनीययोर्मिथः संसर्गेऽग्नये वीतय इष्टिः । तदुभयसंसर्गभिन्ने वैतानाग्न्योः कयोरपि मिथः संसर्गेऽग्नये विविचय इष्टिः । वैतानाग्नेः पचनाग्निसंसर्गेऽग्नये संसर्गायेष्टिः । वैद्युतेन संसर्गे अग्नयेऽप्सुमत इष्टिः । अत्र याज्यानुवाक्याः सूत्रे द्रष्टव्याः । इष्टिस्थाने पूर्णाहुतयो वा । इत्यग्न्युपघातप्रायश्चित्तम् ॥ पूर्णाहुतौ द्वादशगृहीतमष्टगृहीतं चतुर्गृहीतं स्रुवाहुतिर्वेति चत्वारः पक्षाः ॥

Colophon:

आश्वलायनमुन्युक्तमग्निगोचरमीरितम् ।
प्रायश्चित्तमनन्तेन तेन तुष्यतु यज्ञभुक् ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥ ईश्वरार्पणमस्तु ॥ ओम् ।

Subject: Āśvalāyanaśrautaprāyaścittaprayoga, giving out in detail the expiatory ceremonies in the Nityāgnihotra only.

This Ms. contains the following important sections:—

1 अग्न्यनुगतप्रायश्चित्तम् ॥
2 अन्वाहितप्रायश्चित्तम् ॥
3 अनुगतप्रायश्चित्तम् ॥
4 अग्निहविःपातप्रायश्चित्तम् ॥
5 उपघातप्रायश्चित्तम् ॥
6 अग्निव्यवायप्रायश्चित्तम् ॥
7 पुनराधाननिमित्तानि ॥
8 कालातिपत्तिप्रायश्चित्तम् ॥
9 बहिःपातप्रायश्चित्तम ॥
10 व्यवायप्रायश्चित्तम् ॥
11 साग्निप्रयाणविधिः ॥
12 अग्न्युपघातप्रायश्चित्तम् ॥

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:—'इदं पुस्तकं दिवाकरस्य -- ' ('भास्कररायस्येत्यर्थः ! ॥) The Ms. originally belonged to one Divākara.

॥ आश्वलायनश्रौतप्रायश्चित्तप्रयोगः ॥

2653. ĀŚVALĀYANAŚRAUTAPRĀYAŚCITTA-PRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 271. Substance—Paper. Size—$8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—12. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—250. Author—Anantadeva. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

आज्यभागानन्तरं व्रतलोपप्रायश्चित्तं करिष्यामीति यजमानः। "त्वमग्ने व्रतपा असि देव आमर्त्येष्वा। त्वं यज्ञेष्वीड्यः ॥ यद्वो वयं प्रमिनामव्रतानि विदुषां देवा अविदुष्टरासः। अग्निष्टद्विश्वमापृणोति विद्वान्। एभिर्देवानृतुभिः कल्पयाति स्वाहा॥ द्विः। अग्नये व्रतपतय इदं न मम। कपालानामनभिप्रथने स्रुवाहुतीर्जुहोति ॥

End—Same as No. 2652

Colophon:

आश्वलायनमुन्युक्तमग्निगोचरमीरितम्
प्रायश्चित्तमनन्तेन तेन (प्रीणातु) यज्ञभुक् ॥

श्रीकृष्णार्पणमस्तु प्रायश्चित्तं समाप्तम् ॥

Subject. Śrautaprāyścittaprayoga—according to the Āśvalāyanīyas, containing Darśapūrṇamāsa and other prāyaścittaprayogas.

Remarks:—The Ms. is old and is in good condition. In this Ms. the Darśapūrṇamāsaprāyaścittaprayoga is given instead of the first seven sections given under subject on No. 2652.

॥ प्रायश्चित्तकुतूहलम् ॥

2654. PRĀYAŚCITTAKUTŪHALAM.

J. L. Collection No. 272. Substance—Paper. Size—9 × 3⅝ inches. Sheets—50. Lines—6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—550. Author—Raghunātha. Ādhāna and Punarādhānaprāyaścittas only.

Beginning:

श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमः ॥

श्रीशमीशमजं विष्णुं जिष्णुमच्युतमव्ययम् ।
स्मरतां नास्त्यनासाद्यं तमाद्यं पुरुषं नुमः ॥ १ ॥

यस्य स्मरणमात्रेण तूलराशिरिवाग्निना ।
नश्यत्यखिला पापौघस्तमनन्तमुपास्महे ॥ २ ॥

अथ खलु सकलकर्मणां पुरुषाधिकारित्वात्तस्य च भ्रान्तिप्रमादयुक्तत्वेनाकरणान्यथाकरणाभ्यां कर्मणोर्वैगुण्यापत्तेः कथमपि फलानुदयशङ्कयानुष्ठानरूपाप्रामाण्यप्रसक्तौ प्रायश्चित्तं निरूप्यते । तदाहुः—

"प्रायोविनाशपर्यायः स चाप्यकरणाद्भवेत् ।
अन्यथा करणाद्वापि तत्सन्धाचित्तिरुच्यते" इति ॥

End:

भिन्ना एवाहिताग्निक्षत्रियधर्मा भिन्नाश्च ब्राह्मणानाम् । यथाहाश्वलायनः ॥ राजन्यश्चाग्निहोत्रं जुहुयात्तपस्विने ब्राह्मणायेतरं कालं भक्तमुपहरेद्दतसत्यशीलः ॥ सोमसूः सदा जुहुयादिति ॥ च शब्दो वैश्योपलक्षणार्थ इति वृत्तिकृत् । तथा सोमयागे क्षत्रियस्य यजमानस्य सोमपानाभावः श्रूयते न ब्राह्मणस्य । तथा "राजकार्यं पुरोहित" इति वचनेन क्षत्रियकर्मणां पुरोहितकर्तृकताया एवाम्नातं तद्धोतृता चेति । एतेन बले रामतीर्थयात्रायां पत्नीपुरोहिताभ्यामाहरणमग्नीनाञ्च व्याख्यातम् ।

Colophon:

इत्याहिताग्निधर्माः ।

अवादीत्थमनन्तेन गुरुणा करुणाब्धिना ।

आधानगोचरं प्रायश्चित्तं तत्र निरूपितम् ॥

इत्यनन्तदेवीयरघुनाथविरचिते **प्रायश्चित्तकुतूहले**

आधानप्रकरणं समाप्तम् ॥

श्रीलक्ष्मीनृसिंहार्पणमस्तु ॥

Subject: Prāyaścittakutūhala—a Prāyaścitta treatise according to the Āśvalāyana school of Ṛgveda, giving the following important topics:—

I सामान्यप्रकरणम्

a प्रायश्चित्तविचारः	Sheets	1—6
b परिभाषा	,,	7—16
c ऋत्विग्विचारः	,,	16—18
d विश्वन्तविचारः	,,	18—20
e समिद्विचारः	,,	21—22
f प्रतिनिधिविचारः	,,	22—24
II आधानप्रायश्चित्तप्रकरणम्	,,	24—30
III पुनराधानप्रायश्चित्तप्रकरणम्	,,	30—50
a पुनराधाननिमित्तानि	,,	30—33
b अग्निद्वयसंसर्गविधिः	,,	33—36
c आहिताग्निधर्माः	,,	36—50

Remarks:—The Ms. is in good condition. The author of this work is Raghunātha, a disciple of Anantadeva

॥ प्रायश्चित्तकुतूहलम् ॥

2655. PRĀYAŚCITTAKUTŪHALAM.

J. L. Collection No. 273. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{10} \times 4\frac{1}{10}$ inches. Sheets—35. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—550. Author—Raghunātha. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2654.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ प्रायश्चित्तकुतूहलम् ॥

2656. PRĀYAŚCITTAKUTŪHALAM.

Burnell's Catalogue No. 4051. Page 27. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{7}{10} \times 4\frac{3}{10}$ inches. Sheets—33. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—775. Author—Raghunātha. Agnihotraprāyaścitta only.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

नमो वेतण्डतुण्डाय शशिखण्डाङ्कधारिणे ।
हारिणे सर्वविघ्नानां पार्वतीप्रियसूनवे ॥ १ ॥

अथाग्निहोत्रप्रायश्चित्तानि । तस्य विहरणपूर्वकत्वात्तत्कालोऽभिधीयते । तत्र कात्यायनः—

'सूर्ये तु शैलमप्राप्ते षट्त्रिंशद्भिरिहाङ्गुलैः ।
प्रादुष्करणमग्नीनां प्रातर्भासामदर्शनम् ॥' इति ॥

प्रयोगपारिजाते परिशिष्टे—'अस्तमिते आदित्ये

सायमग्नेः प्रादुष्करणं उदिते प्रातरिति । अस्तमिते अस्तङ्गच्छति उदिते उदयङ्गच्छतीति व्याख्यातन्तेनैव न चैतत्स्मार्तपरम् । श्रौतत्वपराह्णे गार्हपत्यं प्रज्वाल्येति सूत्रकृता भगवदाश्वलायनेन विशिष्याभिधानात् । अपराह्णोऽह्नश्चतुर्थोभाग इति वृत्तिकृद्विवरणाच्चेति वाच्यम् ॥

End :

यथाह मण्डनः—

'रजोदोषे समुत्पन्ने सूतके मृतकेऽपि वा ।
नित्यं नैमित्तिकं कुर्यात्काम्यं कर्म न किञ्चन' ॥ इति

अनेनागतिकगमनविधिरप्यनुज्ञातो भवति । यत्तु—

'रजोदोषे समुत्पन्ने सूतके मृतकेऽपि वा ।
प्रवसन्नग्निमान्विप्रः पुनराधानमर्हति' ॥ इति वचनं तदग्नियुक्तस्य गमननिषेधकम् । अन्यथा अग्निमत्पदस्य वैय्यर्थ्यात् । यानि तु सूतकादौ प्रवासविधानादिनिषेधकानि कुत्रचित् कैश्चित्यग्य(ज्य)न्ते वचनानि तानिस्मार्तविषयाणीति बोध्यम् ॥

Colophon :

अवादीत्थमनन्तेन शिष्टेष्टजनतुष्टये ।
प्रायश्चित्तविधिर्हौम्यस्स संक्षेपान्निरूपितः ॥

इत्येवं रघुनाथेन प्रायश्चित्तकुतूहले ।
निर्मिते वितते हौम्यप्रायश्चित्तविवेचनम् ॥

Subject: Śrautaprāyaścittakutūhala—a prayoga treatise belonging to the Āśvalāyana school of the Ṛg-Veda giving out the prayoga of the chief expiatory ceremonies connected with Agnihotra and other Homas

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ प्रायश्चित्तकुतूहलम् ॥

2657. PRĀYŚCITTAKUTŪHALAM.

Burnell's Catalogue No. 4052. Page 27. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{8}$ inches. Sheets—58. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—775. Author—Raghunātha ?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2656.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ प्रायश्चित्तकुतूहलम् ॥

2658. PRĀYAŚCITTAKUTŪHALAM.

Burnell's **Catalogue** No. 4056. Page 27. Right column. **Substance**—Paper. **Size**—$10\frac{5}{8} \times 4\frac{5}{8}$ inches. **Sheets**—41. **Lines**—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—760. Author—Raghunātha. Incomplete (wants beginning).

Beginning :

"(ज्वा)लयेदपराह्णेऽग्निमस्तं याते दिवाकरे" इति, कारिकव्याख्यायामपि अत्रापराह्णपद(म)स्तमयात्पूर्वकालीन दि(न) शेष वाचक इति स्पष्टमेवोक्तमिति न कोऽपि विरोधः । तस्मात्पराह्णे सौकर्यार्थं प्रज्वाल्यास्तमय(ये)सन्निहितकाल एवोद्धरणं कार्यमिति सिद्धम् । अस्य चोद्धरणस्य यः कर्ता स ए(व) होमस्यान्यत्र यजमानात् होम-

सङ्कल्पश्चोद्धरणात्पूर्वमेव कार्यः ॥

॥ अथानुद्धरणप्रायश्चित्तम् ॥

तत्र सायं यथा भगवानाश्वलायनः— 'यद्याहवनीयमप्रणीतमभ्यस्तमियात् बहुविद्ब्राह्मणोऽग्निं प्रणयेद्धैर्हिरण्येऽग्रतो ह्रियमाणः' इति । 'कालात्ययेन शेषः' इति च ब्राह्मणग्रहणं बहु विद्वत्वेऽपि जात्यन्तरनिवृत्त्यर्थमिति वृत्तिकृत् ॥

End, colophon and subject—Same as No. 2656.

Remarks:— The Ms. is in good condition. About nine granthas are wanting in the beginning of this Ms. After the colophon the following verse is given—

अन्नहीनो दहेद्राष्ट्रं मन्त्रहीनोऽथ ऋत्विजः ।
कर्तारं दक्षिणाहीनो हन्ति यज्ञो रिपुर्भवेत् ॥

॥ प्रायश्चित्तकुतूहलम् ॥

2659. PRĀYAŚCITTAKUTŪHALAM.

Burnell's Catalogue No. 4057. Page 27. Right column. Substance—Paper. Size—11 × 4¾ inches. Sheets —39. Lines—10 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—760. Author—Raghunātha. Incomplete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2656.

Remrks :—The Ms. is in good condition.

॥ प्रायश्चित्तकुतूहलम् ॥

2660. PRĀYAŚCITTAKUTŪHALAM.

Burnell's Catalogue No. 4058. Page 27. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{7}{8} \times 4\frac{5}{8}$ inches. Sheets—52. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—760. Author—Raghunātha. Incomplete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2656.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ प्रायश्चित्तकुतूहलम् ॥

2661. PRĀYAŚCITTAKUTŪHALAM.

J. L. Collection No. 274. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—49 (2 to 51). Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—800 ?. Author—Raghunātha. Incomplete.

Beginning, end and colophon—Same as No. 2656.

Subject : Prāyaścittakutūhala belonging to the Āśvalāyana school of Ṛg-Veda giving out the following important expiatory ceremonies.

1	सायमनुद्धरणप्रायश्चित्तम्	sheet	3
2	वारुण्याः प्रयोगः	,,	4
3	प्रातरनुद्धरणप्रायश्चित्तम्	,,	5
4	पूर्णाहुतिविधिः	,,	7
5	विहरणपक्षेऽग्न्यनुगमनप्राथश्चित्तम्	,,	8
6	इष्टिप्रयोगः	,,	10
7	प्रणयनपक्षे गार्हपत्यानुगमने प्रायाश्चित्तम्	,,	10
8	सुब्रासितस्कन्नप्रायश्चित्तम्	,,	28
9	स्थालीभेद्ने प्रायश्चित्तम्	,,	29
10	हविःष्यन्दनप्रायश्चित्तम्	,,	29

11	केशादिदुष्टप्रयोग:	Sheet	30
12	अपोढानुगतिप्रायश्चित्तम्	,,	31
13	आहुत्यर्थं हवि:ष्यन्दनादिप्रयोग:	,,	,,
14	व्यवायप्रायश्चित्तम	,,	33
15	वह्नीनामल्पोपहतौ प्रायश्चित्तम्	,,	34
16	अग्निहविष्पातप्रायश्चित्तम्	,,	35
17	होमकालातिपत्तिप्रायश्चित्तम्	,,	36
18	अग्निहोत्रसमासप्रयोग:	,,	40
19	अग्निसमारोप:	,,	41
20	समारूढे धरणीनाशप्रायश्चित्तम्	,,	42
21	अग्न्युपघातप्रायश्चित्तम्	,,	46

Remarks :—The Ms. is in good condition. About nine granthas are wanting in the beginning of this Ms.

॥ आश्वलायनश्रौतप्रायश्चित्तप्रयोगः ॥

2662. ĀŚVALĀYANAŚRAUTAPRĀYAŚCITTA-PRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 275. **Substance**—Paper. **Size**—$7\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ **inches**. Sheets—8 (1-10; 2nd & 4th are wanting). **Lines**—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. Author—(?) Agnihotraprāyaścitta only.

Beginning :

श्रीमहागणपतये नमः ॥

॥ शुभमस्तु ॥

ॐ स एष यज्ञः पञ्चविधोऽग्निहोत्रं दर्शपूर्णमासौ

चातुर्मास्यानि पशुबन्धस्सोम इति। श्रौतक्रमेण अग्निहो-त्रादीनां प्रायश्चित्तान्युच्यन्ते। तत्र सायं विधिवद-नुह्युत आहवनीये यदि सूर्योऽस्तमीयात् तदानि(दानी)मेव नेतुं शक्येषु यो बहुविद्ब्राह्मणस्तमानयेत् ॥ स च विप्र-कृतेन कर्त्रा दक्षिणाग्निप्रणयने कृते अन्येन दर्भाद्ग्रथिते हिरण्येऽग्रतो नीयमाने "देवं त्वा देवेभ्यः" इत्यादि प्राकृ-तैर्मन्त्रैः उद्धरणाद्याहवनीये प्रणयनङ्कुर्यात् ।

End:

उभयत्र सर्वप्रायश्चित्तञ्च । अत्र सूत्रम् । "अभिवृष्टे मित्रो जनान्यातयति ब्रुवाण" इति। समिधधनमिति यद्यु-त्तराहुतिः स्वस्थानात्स्कन्देत् पूर्वाहुत्या वा संसृजेत तदा "यत्र वेत्थ वनस्पते" इति समिधमादध्यात् ॐ ॥

Colophon : (Sheet No. 9).

अग्निहोत्रप्रायश्चित्तानि समाप्तानि ॥

Subject: Agnihotraprāyaścitta—a treatise on prayoga relating to expiatory duties in Agnihotra probably belonging to the Āśvalāyanīya Bahvṛcas.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. The last sheet of this Ms. is almost worn out and it contains the prāyaścitta kalpa of the अतिपन्नयाग etc.

॥ आश्वलायनाग्निष्टोमप्रायश्चित्तम् ॥

2663. ĀŚVALĀYANĀGNIṢṬOMA-PRĀYAŚCITTAM.

Burnell's Catalogue No. 4055. Page 27. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{7}{10} \times 4\frac{7}{10}$ inches. Sheets—5. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—75. Author—(?). Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

बोधायनमतानुसारिणामाश्वलायनानामजस्रपक्षेऽपि विहरणकाले क्रमेण प्रादुष्करं कर्तव्यम् । तदकृत्वोदयास्तमयौ चेदुत्पत्तिक्रमेणाग्नीन् प्रज्वाल्य, आचम्य, प्राणानायम्य, देशकालौ सङ्कीर्त्य, अजस्राग्नीनामनुद्धरणप्रायश्चित्तार्थं सर्वप्रायश्चित्तं होष्यामीति सङ्कल्प्य, अग्नीन्क्रमेण परिसमूह्य, पर्युक्ष्य, परिस्तीर्य, गार्हपत्यस्योत्तरतः दर्भान् संस्तीर्य, सादयति । स्रुवं जुहूमाज्यस्थालीमाग्निहोत्रहवणीं दर्भान् अभिद्योतनं समिधमिति तूष्णीं पवित्रे कृत्वा

* * *

पुनर्ज्वलता तेनैव त्रिः पर्यग्निकृत्वोदगुद्वास्याङ्गारान्प्रत्यूह्योदगग्राभ्याम्पवित्राभ्याम्पुनराहारमाज्यं त्रिरुत्पूय, पवित्रग्रन्थिं विस्रस्याप उपस्पृश्य प्रागग्रमग्नौ प्रहरति ॥

End:

अथ प्रातरग्निहोत्रकालातिपत्तिप्रायश्चित्तम् ॥ उद्धृतेष्वग्निषु प्रातर्द्वादशघटिकापर्यन्तमहुतेऽग्निहोत्रे आचम्य प्राणानायम्य ।

* * *

"मनो ज्योतिर्जुषतामाज्यं विच्छिन्नं यज्ञं समिमं दधातु । या इष्टा उषसो निम्रुचश्च या अनिष्टा तास्सन्तनोमि हविषा घृतेन स्वाहा" । मनसे ज्योतिष इदं० ॥ सम्भावि-

तसमस्त० ॥ "ॐ भूर्भुवस्सुवः स्वाहा" ॥ प्रजापतय इदं० ॥ ब्राह्मणाय यथाशक्ति हिरण्यं ददाति ॥ इति प्रातरग्निहोत्रकालातिपत्तिप्रायश्चित्तम् ॥ अथ सायमग्निष्वनुद्धृतेषु मुख्यकालातिपत्तिप्रायश्चित्तम् ॥ सायमनुद्धृतेष्वग्निषु रात्रौ नवनाडिकापर्यन्तमहुतेऽग्नौ...............

Subject: Āśvalāyanāgnihotraprāyaścitta. This Ms. contains the following sections:—

1 अनुद्धरणप्रायश्चित्तम्	6 सर्वाग्न्यनुगतिप्रा०
2 गार्हपत्यानुगतिप्रा०	7 विच्छिन्नाधानरूपप्रा०
3 आहवनीयानुगतिप्रा०	8 सायमग्निहोत्रकालातिपत्तिप्रा०
4 दक्षिणाग्न्यनुगतप्रा०	9 प्रातरग्निहोत्रकालातिपत्तिप्रा०
5 गार्हपत्याहवनीयानुगतिप्रा०	10 सायमनुद्धृताग्निमुख्यकालातिपत्तिप्रा०

Remarks:—The Ms. is in good condition. It breaks off in the beginning of the 10th section.

॥ आश्वलायनप्रवासोपस्थानहविर्यज्ञप्रायश्चित्तम् ॥

2664. ĀŚVALĀYANAPRAVĀSOPASTHĀNA-HAVIRYAJÑAPRĀYAŚCITTAM.

Burnell's Catalogue No. 4050. Page 27. Right column. Substance—Paper. Size—10¾ × 4¾ inches. Sheets—11. Lines—10-12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—250. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ प्रवासविधिः

अग्नीन्विहृत्याचम्याहवनीयमुपतिष्ठते । "शंस्यमभून्मे पाहि"। गार्हपत्यम्। "नर्यप्रजां मे पाहि"। दक्षिणाग्निम्। "अथर्वपितुं मे पाहि"। दक्षिणाग्निसमीप एव गार्हपत्याहवनीयौ युगपदीक्षते । "इमान्मे मित्रावरुणौ गृहान्गोपायतं युवम् । अविनष्टानविहृतान्पूषैनानभिक्षर(रक्ष?)त्वस्माकं पुनरायनात् " ॥ यथागतं पर्यावृत्याहवनीयमुपतिष्ठते ॥

End:

अग्निहोत्राहुतीद्वयोरन्तराले आहवनीयानुगतौ हिरण्यं प्रतिनिधिमुपादाय तद्धिरण्यमाहवनीयायतने निधाय तस्मिन् हिरण्ये उत्तरामाहुतिं जुहुयात् । वाचनिकोऽयं प्रतिनिधिः । देशान्तरे उक्तं प्रायश्चित्तमुच्यते । अग्निहोत्रहोमे " मनो ज्योतिः " इत्याहवनीये जुहुयात् । प्रतिहोमं कुर्यात् ॥

Colophon:

इति प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ॥

Subject: Āśvalāyanapravāsopasthānahaviryajñaprāyaścitta.

Remarks:—The Ms. is in good condition. After the colophon is given 'अङ्गुबिली विध्यपराधे'.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रायश्चित्तप्रयोगः ॥

2665. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRĀYASCITTA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9110 a.

Substance—Palm Leaf. Size —$16\frac{1}{4}\times1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—19. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas —560. Author—Keśava. Complete.

Beginning :

हरिः ॐ ॥

अग्निहोत्रेष्टिपशुसोमेषु प्रायश्चित्तान्युच्यन्ते ॥

तत्र प्रथममग्न्यनुगमनप्रायश्चित्तमुच्यते । इष्ट्यर्थं विहृतेष्वग्निषु अन्वाधानात्पूर्वं आहवनीयानुगमने लौकिकारणी आहृत्याहवनीयभस्मना संस्पृश्य मथित्वायतने निधाय मित्रादिहोमान् हुत्वा सर्वप्रायश्चित्तं च हुत्वान्वाधानादि । एवं यत्र यत्र कार्यार्थं प्रक्रान्तेऽग्नौ तत्कार्यात्पूर्वमाहवनीयानुगमने यथा दशहोतृ चतुर्होतृपञ्चहोतृषड्ढोतृसप्तहोतृसम्भारय......राद्यर्थं प्रणीतस्य यत्र यत्र पूर्णाहुत्यर्थं प्रणीतस्य चाहवनीयस्यानुगमने एतदेव प्रायश्चित्तम् ॥

End :

'ब्रह्मणो मनसा ध्यानं पुनरुक्तिः प्रयोजनम् ।
त्रयाणां सवनां मध्ये तत्र प्राक्सवनाहुतिः ॥'

समाप्तानि होमप्रायश्चित्तानि ॥

सवनीयपशोः स्याच्चेत् पूतिगन्धसमुद्भवः ।
तमे प्रोष्ठादकैर्यद्वा प्रक्षाल्याज्येन सर्पिषा ॥
पुनश्च श्रपयत्येवं तेनैव हविषा चरेत् ।
स्याच्चेत्तत्रापि दुर्गन्धस्तदा पश्वन्तरं भवेत् ॥
अग्ने नयादिपृथ्व्यादि देवाञ्जनमगं मनः ।
त्रयस्त्रिंशादिपञ्च स्युः ब्रह्मचस्कानभूतयम् ॥

Colophon:

इति केशवीयं समाप्तम् ॥

सीतारामार्पणमस्तु ॥ कच्छपेश्वराय नमः ॥

Subject: Āpastambaśrautaprāyaścittaprayoga containing the following sections (as given in the side-margin).

1	अग्न्यनुगमनप्रायश्चित्तम्	Sheet	No	1
2	पिण्डपितृयज्ञप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
3	चातुर्मास्यप्रायश्चित्तम्	,,	,,	4
4	अनुद्धरणप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
5	स्वप्नप्रायश्चित्तम्	,,	,,	9
6	युवासुषिरप्रायश्चित्तम्	,,	,,	11
7	घर्मप्रायश्चित्तम्	,,	,,	11
8	अग्निर्नरादिप्रायश्चित्तम्	,,	,,	12
9	पूर्वग्रहप्रायश्चित्तम्	,,	,,	16
10	रेतस्कन्नप्रायश्चित्तम्	,,	,,	17
11	होतुर्बलनाशप्रायश्चित्तम्	,,	,,	18

Remarks:—The Ms. is in good condition. Dr. Burnell has not noticed this manuscript. For the other works contained herin, see Remarks under No. 2099.

॥ आपस्तम्बाग्निहोत्रप्रायश्चित्तम् ॥

2666. ĀPASTAMBĀGNIHOTRA-PRĀYAŚCITTAM.

Burnell's Catalogue No. 9153. Page 27. Right column. Substance—Palm leaf. Size—15½ × 1½ inches. Leaves—9. Lines—4 to 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—75. Author—?. Incomplete (wants end).

Beginning:

अधिवृक्षसूर्ये इत्यादिविहितकालात्प्राक् प्रणयने कृते सति प्रणीतमग्निमनुगमय्य स्वकाले प्रणयनं कुर्यात् । केचित्तु सर्वप्रायश्चित्तं कृत्वा पूर्वप्रणीतमेवाग्नीन्धारयन्ति । होमकालात्पूर्वं होमे कृते पुनः स्वकाले होमः कार्यः । यदि प्रणयनं स्वकाले कृतं तर्हि तस्मिन्नेव पुनर्होमः । अन्यथा प्रणयनाद्यावर्तते । वृष्ट्यन्ते भवतन्नः समनसा-वित्याहवनीयोपस्थानं कार्यम् ॥

End:

अन्वाधानात्पूर्वमग्नित्रयविनाशेऽनुगतिक्रमेण पूर्वं गार्हपत्यं मथित्वा स्वायतने निधाय ततो लौकिकारणीनित्यारणीं वा आहवनीयभस्मना संस्पृश्य मथित्वाहवनीयं प्रणीयाहवनीयानुगमनिमित्तकमित्रादीन् हुत्वा * * * "अग्ने व्रतपते व्रतञ्चरिष्यामि" इति चतुरो मन्त्रान् यजमानोञ्जसा जपेत् ॥ अन्वाधानानन्तरं गार्हपत्यानुगमने गार्हपत्यभस्मना अरणीसं.........

Subject: Agnihotraprāyaścitta—a treatise on the prayoga of the expiatory ceremonies relating to the Agnihotra of the Āpastambīyas.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ आपस्तम्बप्रायश्चित्तप्रयोगः ॥

2667. ĀPASTAMBAPRĀYAŚCITTA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9110 b. Page 27. Right column.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—39. Lines—6 to 8 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1500. Author—?. Complete.

Beginning:

श्रीगणाधिपतये नमः ॥

आपस्तम्बमुनिं नत्वा वेदार्थैकनिधिं परम् ।
तत्सूत्रनित्यहोमेषु प्रायश्चित्तं निरूप्यते ॥

प्रणीतकालात्ययचित्तहोमा-
वासाद्य कूर्चे हविरग्निहोत्रम् ।
चतुर्गृहीते द्वितयेन मन्त्रा
मनस्पते च त्रय आदिकश्च ॥

ततश्च विद्युत्प्रभृतीह सर्वं
प्रक्रान्तमेतच्च समानमान्तात् ।
प्रणीतिकालेऽनुगते तु भस्म
संस्पर्शयित्वा मथितं निधाय ॥

विहृत्य मित्रादिरपास्य वह्नि
स्यात्कर्मइष्ट्वा दिशमग्निहोत्रम् ।
प्रणीतिकाले यदि मथ्यमाने
वह्नावजातेत्यथलोकवह्निम् ॥

सम्भावनीयानभिवादयन्तः
परं नवाह्नादभिचेत्प्रवासः ।
कृत्वाग्न्युपस्थानममुं विहृत्य
मित्रो जनानित्युपतिष्ठतेऽन्ते ॥

मनस्पते होम इहोक्तयोर्य-
स्ततो गृहामादिसमानमन्ता ।

....

इष्टः प्रवासे विधिरप्ययं स्यात् ।

अग्निहोत्रेष्टिपशुसामे प्रायश्चित्तान्युच्यन्ते ॥

End:

यदि प्रवर्ग्ये वर्तमाने आदित्योऽस्तमयादपरस्यां द्वारि दर्भेण हिरण्यं प्रबद्ध्य "उद्वयं तमसस्परि" इति हिरण्यमुपतिष्ठते। आदित्यमिति ध्यात्वा अध्वर्युरेव। "उदुत्यं" "चित्रम्" इति गार्हपत्ये हुत्वा प्रवृज्य श्वोभूते "वयस्सुपर्णाः" इत्यादित्यमुपतिष्ठन्ते सर्वे प्रवर्ग्यकर्तारः। यदि धर्मधुग्दोहकाले नागच्छेत्। "गङ्ग एहि" इति आहूतायां यदि धर्मधुक्नागच्छेत्। अना(?)तल्लक्षणमाहूय दुग्ध्वा प्रवृज्यात्। तामृग्भ्यो न्यसैबा(?)नुत्यायां दद्यात्। अनुवाकौ व्याहृतयश्च। एवमजाया उपलेशो गम्येव प्रायश्चित्तमिति।

यदि धर्मधुगिपयोनद्यादित्यादिप्रायश्चित्तानि सूत्र एव द्रष्टव्यानि।

Colophon:

प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ॥

इति प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ॥

हरिः ॐ। शुभमस्तु।

श्रीमतां विदुषां प्रीतिरस्त्वेषालिपिरान्ध्रिका।
मया सम्याङ्लिलिखिता क्षन्तुमर्हन्तु कोविदाः ॥
शरद्धान्नार्चकीर्तेस्ते मन्दिरे स्थिरतां गता।
लक्ष्मीः स्थित्यं अचाञ्चल्यबुद्धिरव्याराद्ध... ।

श्रीमद्दुर्मतिनामसंवत्सरे वैशाखबहुळ १० मङ्गलवासरदिना्दु श्रीम-

त्कुट्टिमहादेवदीक्षितुलवारिकि रघुनाथुण्डुत्राशिन प्राय-
श्चित्तमुलु ग्रन्थं समाप्तम् ॥

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्तु सन्तः ॥

श्रीलक्ष्मीनृसिंहाभ्यां नमः ॥

Subject: Āpastambaprāyaścittaprayoga giving the prayogas of various expiatory ceremonies. The contents of this work as given in the margin are as follows:

1	अग्निसंस्कारादयः	Leaf	No	1
2	आहवनीयानुगमनेष्टिः	,,	,,	3
3	गार्हपत्यानुगमनप्रायश्चित्तम्	,,	,,	5
4	होमकालप्रायश्चित्तम्	,,	,,	6
5	सामान्यप्रायश्चित्तम्	,	,,	,,
6	ब्रह्मौदनाग्निप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
7	प्रवर्ग्यार्थं निरूढाग्निप्रायश्चित्तम्	,,	,,	
8	शामित्रनाशप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
9	सामान्यप्रायश्चित्तम्	,,	,,	8
10	अनुद्धरणप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
11	दोषचयप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
12	अनालब्धुकायाः प्रायश्चित्तम्	,,	,,	9
13	हविस्कन्दनप्रायश्चित्तम्	,,	,,	12
14	उत्तराहुतिः	,,	,,	,,
15	अङ्गारस्कन्दनम्	,,	,,	,,
16	क्षौमादीष्टिः	,,	,,	13
17	अग्निसंसर्गप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,

18 अग्निहोत्रस्थालीभेदप्रा०	Leaf.	No.	13
19 प्रातप्रभृतेष्टिः	,,	,,	17
20 तण्डुलस्कन्नप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
21 अग्निहोत्रे श्वादिगमनप्रायाश्चित्तम्	,,	,,	,,
22 अस्तमनात्पूर्वहोमप्रायश्चित्तम्	,,	,,	18
23 उपहूतप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
24 काकस्पर्शादिप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
25 प्रणीतास्कन्दनप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
26 सूर्यानाविर्भावप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
27 दुःस्वप्नमत्तप्रायाश्चित्तम्	,,	,,	20
28 आज्यस्कन्नप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
29 हविर्दोषप्रायश्चित्तम्	,,	,,	21
30 ऋत्विगप्रयतप्रायश्चित्तम्	,,	,,	23
31 दुःश्रुतप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
32 अभागदेवतावहनम्	,,	,,	24
33 भागिनीदेवतानावहनम्	,,	,,	,,
34 मृन्मयपात्रभेदनम्	,,	,,	,,
35 निरुक्तहविस्कन्ददेवताप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
36 देवताविपर्यासादिप्रायश्चित्तम्	,,	,,	24
37 याज्याविपर्यासादिप्रायश्चित्तम्	,,	,,	25
38 पृषदाज्यस्कन्नप्रायाश्चित्तम्	,,	,,	,,
39 जुह्वादीनां रजस्वलास्पर्शप्रायश्चित्तम्	,,	,,	,,
40 अरणिस्पर्शे	,,	,,	,,
41 कुम्भीस्रवन्ती	,,	,,	26

42	पशोरवदाननाशे	Leaf.	No.	26
43	सोमवमने	"	"	27
44	यूपतिरोहणे	"	"	"
45	अग्निर्नैरादिप्रायश्चित्तम्	"	"	"

Remarks :—The Ms. is in good condition. For the other works contained herein see Remarks under No. 1977. Dr. Burnel has however not noticed this Manuscript.

॥ बोधायनश्रौतप्रायश्चित्तप्रदीपः ॥

2668. BODHĀYANAŚRAUTAPRĀYAŚCITTA-PRADĪPAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3862. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—69. Lines—14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2800. Author—Adhvaryuyājin. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2667.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनश्रौतप्रायश्चित्तप्रदीपः ॥

2669. BODHĀYANAŚRAUTAPRĀYAŚCITTA-PRADĪPAḤ.

J. L. Collection No. 276. Substance—Paper. Size—$7\frac{3}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—189. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2800. Author—Adhvaryu Yajvan. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2667.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ बोधायनश्रौतप्रायश्चित्तप्रदीपः ॥

2670. BODHĀYANAŚRAUTAPRĀYAŚCITTA-PRADĪPAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9152 a. Substance—Palm Leaf. Size—12¾ × 1¼ inches. Leaves—176. Lines—6 to a page. Script—Grantha. No. of Granthas—2600. Author—Adhvaryu Yajvan. Incomplete (wants end).

Beginning, and subject—Same as No. 2667.

End:

सर्वत्र सोममन्त्रस्खलितेषु अनुक्तप्रायश्चित्तेषु सर्वत्र मिन्द्राहुतीर्जुहुयात् । संस्थानेषु मिन्द्राहुतियज्ञशरीर- मिति श्रुतिरित्याचार्यवचनात् । सोमे सर्वप्रायश्चित्तम्मि- न्द्राहुतीर्जुहुयात् । सोमे यागे दीक्षितो यजमानः अवभृ- थान्नाद्यात् हविश्शेषं विनान्यत्किञ्चिन्नाद्यात् न दद्यात् ॥

* * *

आश्रावितादिमन्त्रैर्ब्रह्मप्रतिष्ठानानुवाके भूस्वाहेतित्या- दि गणेन च प्राजापत्यगणेन छन्दोभिरग्निर्मूर्धानुवाकेन याज्यैरभ्यातानैः । राष्ट्रभृद्भिः अमात्यैर्यद्देवादेवहेळ.... ॥

Colophon: (Leaf No. 36)

इति प्रायश्चित्तप्रदीपे अग्निप्रकरणं समाप्तम् ॥

Remarks:—The Ms. is in good condition. For the other works contained herein see Remarks under No. 2325. Dr. Burnell has not noticed this work under No. 9152. This Ms. breaks off in the middle of the Somaprāyaścittaprayoga.

॥ बोधायनश्रौतप्रायश्चित्तप्रदीपः ॥

2671. BODHĀYANAŚRAUTAPRĀYAŚCITTA-PRADĪPAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3750. Page 27. Right column. Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{8}\times4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—142. Lines—9 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2800. Author—Adhvaryuyajvan. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा बोधायनाचार्यं तेनोक्तश्रौतकर्मणाम् ।
विध्यतिक्रमणे प्रायश्चित्तदीपः प्रकाश्यते ॥

श्रौते बोधायनोक्तानि प्रायश्चित्तानि यानि तु ।
उक्तानि श्रौतभाष्ये च वर्यगोपालसौरिणा ॥

व्यासोक्तानि प्रकीर्णानि तैरनुक्तानि यानि च (तु) ।
भवस्वामिमतात्तेषां विस्तरान्निर्णयं ब्रुवे ॥

पञ्चप्रकरणान्यत्र तेष्वाधानाग्निहोत्रके (ह्याधानान्त्वग्निहोत्रकम् ।) ।
दर्शाद्याग्रयणाद्यत्र सोमश्चेति यथाक्रमम् ।

"अथातो मन्त्रगणाम्नातानि" इत्यादि ॥ अथ शब्द आनन्तर्ये । कर्माण्यभिधाय अनन्तरं प्रायश्चित्तमभिधीयते ॥ अतःशब्दो हेत्वर्थे यस्मात्कर्माणि वैगुण्ये सति प्रायश्चित्ते कृते कर्म सगुणं भवति ॥ अतः प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामः । विहितानामकरणे अन्यथाकरणे वा प्रायश्चित्तं विधीयते ॥

End:

आज्यस्थाल्या स्रुवेणोपहृत्य एतानि सर्वप्रायश्चित्तानि जुहुयात् ॥

आश्रवितादीनि मन्त्रैः ब्रह्मप्रतिष्ठानुवाकेनमिन्द्रादिगणेन च भूः स्वाहेत्यादि गणेन च प्राजापत्यगणेन छन्दोभिः

* * * *

ब्राह्मीभिः "ब्रह्म जिज्ञानम्" इति षड्भिः रौद्रीभिः "परिणो रुद्रस्य" इति षड्भिः आग्नेयीभिः "अग्ने नय" इत्यादि षड्भिर्महाव्याहृतीभि समस्ता (व्याहृती)भिः ओं स्वहेत्यादि [प्रणवेन अन्ते] प्रणवेनान्ते एतैस्सर्वैः क्रत्वन्ते सर्वप्रायश्चित्तानि जुहुयात् ॥

Colophon:

एवं काश्यपगोत्रेण सोमादीक्षितसूनुना ।
प्रायश्चित्तप्रदीपोऽयं रचितोऽध्वर्युयज्वना ॥

इति प्रायश्चित्तदीपे सोमप्रायश्चित्तं नाम पञ्चमप्रकरणं समाप्तम् ॥

Subject: Bodhāyanaśrautasūtravyākhyā—otherwise known as Prāyaścittapradīpa belonging the Bodhāyana school of the Black Yajur-Veda. 1-5 Prakaraṇas (27-29 Praśnas).

This Ms. adopts a five-fold prakaraṇa division, as follows:—

1	आधानप्रायश्चित्तानि	Prakaraṇa	I	Sheet	1
2	अग्निहोत्र ,,	,,	II	,,	8

3 दर्शपूर्णमास	,,	Prakarṇa	III	Sheet	34
4 आग्रयण	,,	,,	IV	,,	77
5 सोम	,,	,,	V	,,	133

Remarks:—The Ms. is old and is in a fairly good condition. It is damp in appearance. The author of this commentary is one Adhvaryuyajvan, son of Somadīkṣita of Kāśyapa family. For other works contained herein see Remarks under No. 2099.

॥ बोधायनश्रौतप्रायश्चित्तप्रदीपानुक्रमणिका ॥

2672. BODHĀYANAŚRAUTAPRĀYAŚCITTA-PRADĪPĀNUKRAMAṆIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 3751. Page 27. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—20. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

बोधायनप्रायश्चित्तप्रदीपानुक्रमणिका ॥

१. मङ्गलाचरणं प्रथमसूत्रार्थः	३ आधानप्रायश्चित्तम्
२. सार्ताज्यसंस्कारः	३ संकल्पानन्तरं पत्न्यां रजस्वलायाम्
२. होमाधिकरणं अनादिष्टे कर्ता	३ दक्षिणादानात्परं अनालंभुकायाम्
२. अनादिष्टे पात्रम्	३ बहुपत्नीकस्य
२. अनादिष्टे ग्रहणसंख्या	३ पूर्णाहुत्यनन्तरं चेत्केचित्पक्षः

End:

तत्र पक्षान्तराणि सोमे दीक्षितव्रतानि
आहुतिमात्रसोमरसस्कन्दने ऋत्विग्व्रतानि
सोमे अनुक्तप्रायश्चित्ते सोमसामान्यप्रायश्चित्तानि

Colophon:

इति प्रायश्चित्तप्रदीपानुक्रमणिका सम्पूर्णा ॥

Subject: Bodhāyanaprāyaścittapradīpānukramaṇikā.

Remarks: —The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनश्रौतप्रायश्चित्तप्रयोगः ॥

2673. BODHĀYANAŚRAUTAPRĀYAŚCITTA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9106 (d).

Substance—Palm leaf. Size—16 × 15 inches. Leaves—11. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—150. Author—Sāyaṇācārya. A fragment only.

Beginning:

अगजाननपद्मार्कं गजाननमहर्निशम् ।
अनेकदन्तं भक्तानामेकदन्तमुपास्महे ॥
यस्य निश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
(निर्ममे तमहं वन्दे) विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधद्बुक्कमहीपतिः ।
अदिशत्सायणाचार्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥
ये पूर्वोत्तरमीमांसे(ते व्याख्याया)तिसङ्ग्रहात् ।
कृपालुः सायणाचार्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः ॥

व्याख्याताबृग्यजुर्वेदौ सामवेदेऽपि संहिता ।
व्याख्याता ब्राह्मणस्याथ व्याख्यानं (सम्प्रवर्तितम्) ॥
अष्टौ हि ब्राह्मणग्रन्थाः प्रौढब्राह्मणमादिमम् ।
षड्विंशाख्यं द्वितीयं स्यात्ततः सामविधिर्भवेत् ॥
आर्षेयं देवताध्यायो भवेदुपनिषत्त(तः) ।
संहितोपनिषद्वंशो ग्रन्था अष्टावितीरिताः ॥

अथ सामविधानाख्ये तृतीये ब्राह्मणग्रन्थे तेष्वधिकृतानां वक्ष्यमाणजपाग्निवैखानसादि........शक्तानामन्येषाञ्च शुद्ध्यर्थं कृच्छ्रादिप्रायश्चित्तानि । तैरपहतपाप्मनां स्वर्गादिफलप्राप्तये जप्यानि बहुविधान्यायां... ॐ सर्पणे प्रारब्धे उपवेशनात् प्राक् प्रस्तोतुरपच्छेदे ब्राह्मण एकां गांदत्वानन्तरं पुनः प्रस्तोतृवरणं कर्तव्यम् ॥

End :

पुरस्ताद्बहिष्पवमानात् तावस्य मारुतस्य ब्रह्मसाम्ना सवनम् । अथवा अस्मिन् क्रतौ यत् ब्रह्मसाम तत् प्रत्याव्रज्यबहिष्पवमानात् पूर्वं विहितस्तोमेन स्तुवीरन् ॥

* * * *

प्रतिनिमित्तद्वयञ्जुहुयात् । तद्धिरण्यं ब्रह्मणे देयम् । एकदेवाहुतिद्वयं हिरण्यदानञ्च दर्विहोमविच्छेदे सर्वत्र प्रायश्चित्तम् ॥

Colophon :

इति स...... दर्शितानि प्रायश्चित्तानि ॥
हरिः ॐम् । श्रीमहागणपतये नमः ॥

Subject : Bodhāyanaśrautaprāyaścittaprayoga, containing

chiefly the prayogas of the expiating ceremonies in vedic sacrifices. 1-16 Khaṇḍas.

Remarks: —The Ms. is in a decaying condition.

॥ श्रौतप्रायश्चित्तम् ॥

2674. ŚRAUTAPRĀYAŚCITTAM.

J. L. Collection No. 277. Substance—Paper. Size—8×3 inches. Sheets—77. Lines—6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—675. Author—Yella(ya). Incomplete (wants end).

Beginning:

श्रीगणाधिपतये नमः ॥

शुक्तौ रजतवद्यत्र मायया दृश्यते जगत् ।
तद्ब्रह्माहमिति ज्ञेयं सच्चिदानन्दविग्रहम् ॥ १ ॥
देशं कालं वयोऽवस्थां विद्यां सामर्थ्यमेव च ।
ब्राह्मणानां समालोच्य ग्रन्थान्सर्वविनिर्मितान् ॥ २ ॥
आलोच्य सुलभान्पक्षान्सूत्रकारविकल्पितान् ।
सङ्गृह्य सुखबोधाय कुर्वे शङ्करकिङ्करः ॥ ३ ॥

अत्र सर्वं पापक्षयहेतुत्वात्प्रथमं ब्रह्मानुसन्धानमाह—शुक्तौ रजतवदिति अयमाशयः । श्रौतानाङ्कर्मणामपचारेषु श्रृङ्गग्राहिक(त)या प्रायश्चित्तानि वक्ष्यन्ते । तानि तदैवाचरितव्यानि । यत्र प्रायश्चित्तं नोक्तं उक्तमपि न प्रतीयते वा तत्र सर्वत्र ब्रह्माहमिति भावयेत् ॥

* * * *

अथ प्रायश्चित्तान्युच्यन्ते ॥ तत्र सूत्रम्— "श्रुतिल-

क्षणं प्रायश्चित्तं विध्यपराधे विधीयते" इति ॥ श्रुतिर्लक्षणं प्रमाणं यस्य तच्छ्रुतिलक्षणं वेदोक्तमिति यावत्। दोषनिर्हरणार्थं कर्म प्रायश्चित्तमित्युच्यते। विधीयत इति विधिः कर्म। तस्य पुरुषकृतान्यथाकरणादि दोषः अपराधः ॥

End:

तत्र ज्योतिष्टोमो नित्यः। स तु सर्वथा कर्तव्यः। अकार्यव्यतिरेकेण येन केन दुष्यति ग्रहादिदुर्मार्गेणापि निर्धन स्तदर्थं धनं सम्पादयेत्। न तु काम्यकत्वर्थं। तदाहुः—

'सूर्यग्रहे कुरुक्षेत्रे मेषीं कृष्णाजिनादिकम्।
चण्डालादपि गृह्णीयात् यजेतावश्यकैर्मखैः ॥' इति।

❀ ❀ ❀ ❀

आयाह्यग्ने। जुषस्व नः। नाराशंसस्य इळेन्यं वः। सपर्यवः स्वाध्यो विदुरः उत योषणे विप्रा यज्ञेषु आभरति ॥

Colophon: (Sheet No. 31).

अनेकग्रन्थसारांशमालोच्य विदुषां मुदे।
अग्निहोत्रपरिच्छेदे प्रायश्चित्तं प्रकाशितम् ॥

इति श्रीशङ्करकिङ्करहरिहरकवितोदरयेल्ल(य)कृत अग्निहोत्रप्रायश्चित्तनाम प्रथमपरिच्छेदः ॥

Subject: Śrautaprāyaścitta. 1-5 Paricchedas cntaining the following important sections:—

I अग्निहोत्रप्रकरणम्	Sheets	1—31
a. अग्निहोत्रकालातिक्रमप्रायश्चित्तम्	,,	6
b. अग्निविच्छेदप्रायश्चित्तसमाप्तिः	,,	11

c.	अनुगमनप्रायश्चित्तम्	Sheets	11
d.	अग्निनाशप्रायश्चित्तम्	,,	14
e.	आहवनीयाग्न्यनुगमप्रायश्चित्तम्	,,	,,
f.	पक्षहोमविधिः	,,	25
g.	अग्निहोत्रप्रतिनिधिः	,,	28
h.	प्रवासविधिः	,,	29
II	**दर्शपूर्णमासप्रकरणम्**		1—51
a.	कालविचारः	,,	31
b.	हवनीयविचारः	,,	37
c.	आज्यप्रायश्चित्तानि	,,	44
d.	आज्यप्रतिनिधिः	,,	,,
e.	कर्मान्तरितकर्मविपर्यासप्रायश्चित्तम्	,,	46
f.	पात्रशुद्धिः	,,	48
g.	दर्शपूर्णमासबर्हिःप्रतिनिधिः	,,	50
h.	सर्वाध्वर्युप्रायश्चित्तम्	,,	,,
III	**प्रायश्चित्तेष्टिप्रकरणम्**		51—55
a.	प्रायश्चित्तेष्टयः	,,	51
b.	आग्रयणप्रायश्चित्तम्	,,	54
c.	Do प्रतिनिधिः	,,	,,
IV	**आधानप्रकरणम्**		55—64
a.	अधिकारिनिरूपणम्	,,	56
b.	अग्न्यनुगमप्रायश्चित्तम्	,,	57
c.	रजस्वलाप्रायश्चित्तम्	,,	58
d.	पुनराधाननिमित्तानि	,,	,,

V	पशुबन्धप्रकरणम्	Sheets	65—76
a.	पशुबन्धप्रायश्चित्तम्	,,	66
b.	अग्न्यनुगमप्रायश्चित्तम्	,,	67
c.	पशुविषयप्रायश्चित्तम्	,,	73
d.	सोमप्रायश्चित्तम्	,,	74—76

Remarks :—The Ms. is in good condition. This Ms. abruptly ends in the middle of the fifth Pariccheda (i.e.) Paśubandha prakaraṇa.

॥ आधानप्रायश्चित्तम् ॥

2675. ĀDHĀNAPRĀYAŚCITTAM.

J. L. Collection No. 278. Substance—Paper. Size—6⅞×4 inches. Sheets—9 (1-9 out of 15). Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—100. Author—?. Complete.

Beginning:

आधानारम्भे प्रायश्चित्तप्रयोगः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीरस्तु ॥

"जातपुत्रः कृष्णकेशोऽग्नीनादधीत" इति । उपलक्षणञ्चैतत् । अजातपुत्रादीनामप्यग्न्याधानश्रवणात् ।

* * * *

तमाशिषमाशासेतं तव ज्योतिष्मतीमिति ब्रूयात् । यस्य पुत्रो जातस्स्यात् जायावान्दशमेह्नि अग्नि(मा)दधीतेत्यादिश्रुतिस्तु पुत्रोत्पादनसामर्थ्यं द्योतयति । न पुत्रोत्पत्तिम् । षोडशवर्षादूर्ध्वमिति फलितोर्थः । कृष्णकेश इति शरीरबलं

द्योतयति ॥ अथ त्रिकाण्डमण्डनः—

दर्शेष्टिपौर्णमासेष्टिसोमेष्यामवनी[य]जने ।
अग्निहोत्रविवाहेश्च प्रयोगे प्रथमे स्थितम् ॥

End:

इत्याहुतीर्हुत्वा । व्रतग्रहणं करिष्य इति द्विजान्पृष्ट्वा तैः कुरुष्वेत्यनुज्ञातः प्रणवेन सर्वं पिबेत् । एतच्च ग्रामाद्बहिर्नक्षत्रदर्शने कार्यम् । अशक्तौ गोमूत्रादिकं स्वल्पं ग्राह्यम् । सर्वस्य पेयत्वात् । अस्मिन् दिने उपवासः । अशक्तस्य हविष्याशनम् । ततः प्रक्रान्तप्रायश्चित्तं सङ्कल्पानुसारेण कृत्वा उत्तराङ्गानि कुर्यात् । व्याहृतिभिराज्यं पूर्ववद्धुत्वा प्रायश्चित्ताङ्गविष्णुश्राद्धं गोदानञ्च पूर्ववच्चरेत् । ततो यस्य स्मृत्येति । मया आचरितेन प्राच्योदीच्याङ्गसहितेन प्रायश्चित्तेन पापहा महाविष्णुः प्रीयताम् ॥

Subject: Ādhānaprāyaścitta—a treatise dealing with the expiatory ceremonies connected with Ādhāna.

This Ms. contains the following important sections:-

(1) अधिकारी
(2) कालः
(3) नक्षत्रम्
(4) प्रायश्चित्तम्
(5) भस्मस्नानम्
(6) गोमयस्नानम्
(7) मृत्तिकास्नानम्
(8) पञ्चगव्यस्नानम्
(9) विष्णुपूजनम्
(10) होमः

Remarks:—The Ms. is in good condition. The other work contained herein is कूष्माण्डहोमः ॥

॥ अग्निहोत्रप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः ॥

2676. AGNIHOTRAPRĀYAŚCITTA-SAṄKṢEPAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4053. Page 27. Right column. Substance—Paper. Size—8⅜ × 5 inches. Sheets—8. Lines—10 to 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—?. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अग्निहोत्रप्रायश्चित्तान्युच्यन्ते ।

उदयकालेऽस्तमयकाले च प्रणयनातिक्रमे यथा पूर्वं प्रणयनादि हविरासादनान्तं[रं]कृत्वा स्वकालेऽग्न्यनुद्धरणप्रायश्चित्तार्थं मनोज्योतिस्त्रयस्त्रिंशतं तव इति द्वे चतुर्गृहीते आज्याहुतीर्होष्यामि । "मनोज्योतिर्जुषतामाज्यं विच्छिन्नं यज्ञꣳसमं दधातु ॥"

* * * *

देवेभ्य इदम् । सर्वप्रायश्चित्तम् । इत्यनुद्धरणप्रायश्चित्तम् ।

End:

अथ पक्षहोमसङ्कल्पः ॥ अद्य प्रतिपदि सायंहोमादारभ्य चतुर्दशी सायंहोमपर्यन्तानि सायमग्निहोत्राण्यपकृष्यानेन सायमग्निहोत्रेण सह पयसा होष्यामीति ॥ तथैव द्वितीयायां प्रातर्होमादारभ्य पर्वप्रातःपर्यन्तानि प्रातरग्निहोत्राण्यपकृष्यानेन प्रातरग्निहोत्रेण सह पयसा होष्य इति ॥

पक्षहोमं तथा कृत्वा मध्ये तस्मान्निवर्तितः ।
होमं पुनः(श्च) कुर्याच्चेत्तदादोषो न विद्यते ॥

Colophon :

इत्यग्निहोत्रप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः समाप्तः ॥

Subject: Agnihotraprāyaścittasaṅkṣepa—a summary of the expiatory ceremonies belonging to the Agnihotra.

This Ms. contains the following important sections:

1 अनुद्धरणप्रायश्चित्तम्

2 गार्हपत्याद्यनुगतप्रायश्चित्तम्

3 स्कन्नप्रायश्चित्तम्

4 इष्टिप्रायश्चित्तम्

5 पिण्डपितृयज्ञलोपप्रायश्चित्तम्

6 कपालभेदप्रायश्चित्तम्

7 स्त्रयञ्ज्वलनप्रायश्चित्तम्

8 अन्वाधानेष्टिमध्ये उपरागप्रायश्चित्तम्

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ विध्यपराधप्रायश्चित्तम् ॥

2677. VIDHYAPARĀDHAPRĀYAŚCITTAM.

Burnell's Catalogue No. 3861. Page 27. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{5}{8}$ inches. Sheets—33. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—792. Author—?. Incomplete.

Beginning :

श्रीमहागणपतये नमः ॥

विध्यपराधे प्रायश्चित्तिः ॥

विधिशब्देन विहितमुच्यते । तस्याकरणेऽन्यथाकरणे प्रायश्चित्तिः कर्तव्या । प्रायोविनाशश्चित्तिः सन्धानं विनष्टसन्धानं प्रायश्चित्तिरित्युक्तं भवति । तथा च विध्यपराधे सति तदर्थे विशेषतो यद्विहितमस्ति तदेव कर्तव्यम् । नास्ति चेद्व्याहृतिहोमः कर्तव्यः । एतदेव सर्वप्रायश्चित्तमुच्यते । एवं च सति यथा कथञ्चिद्विधिसम्पादने प्रायश्चित्ताभाव उक्तो भवति प्रायश्चित्तकालस्तु निमित्तानन्तरमेवेत्युत्सर्गः ॥ ऐष्टिके तन्त्रे प्रधानस्विष्टकृत्समिष्टयजुर्होमाद्वा प्रागिति बोधायनः । विहितस्य द्रव्यस्य स्वरूपतो भावे प्रतिनिधिः स्वीकार्यः । कचित्स्वरूपसत्तायामपि प्रकृतकार्याशक्तौ प्रतिनिधिरेव स्वीकार्यः । तथा चार्थद्रव्ययोर्विरोधे अर्थो बलीयानिति सूचितं भवति । इदं चापरं सामर्थ्ये सति गुणसंपादनार्थं न प्रतिनिधिरुपादातव्यः । द्रव्यगुणविरोधे द्रव्यं बलवत् । एतदुक्तं भवति, यत्कार्यार्थतया यद्विहितं तस्य तत्कार्याशक्तौ तत्प्रतिनिधिरूपं तत्कार्यकरणाय स्वीकार्यम्, तथा च प्रतिनिधिप्रयोगेऽपि विहितस्वरूपापचाराद्विध्यपराधशङ्कया प्रायश्चित्तं न कर्तव्यम्, तत्र स एव विध्यर्थः फलितो भवतीति । तथा विनष्टसंधानं द्विविधम् तत् प्रत्यक्षमतीन्द्रियञ्च । तत्राद्यं यथायतनादपगतस्य वह्नेः पुनरुत्थापनं स्कन्नस्य वा हविषो ग्रहणार्थस्य पुनर्ग्रहणम् । द्वितीयं तु होमजपादिभिः । यत्रातीन्द्रिये सन्धाने होमा-

दि न विहितं तत्र भूर्भुवस्वः स्वाहेति सर्वप्रायश्चित्तमवश्यं कर्तव्यमिति वृत्तिकृदुक्तोऽयं नयः। यथापस्तम्बोक्तम् "श्रुतिलक्षणं प्रायश्चित्तं विध्यपराधे विधीयते" इति। तत्र प्रायश्चित्ते विहिते श्रूयमाणेष्व(णालि)ङ्ग सङ्ख्यादि-क्रमविवक्षितम्। यथा पुरोडाशः क्षायेतेत्यत्रैकत्वं यद्यष्टापदीत्यत्रसंख्या तेन पुरोडाशयोर्बहूनां दाहे प्रायश्चित्त-प्राप्तिः। तथा द्वादशपद्यां षोडशपद्यां वा प्रायश्चित्तम्। तथा च विध्यपराधे कर्मान्यथाकरणे श्रुत्युक्तं प्रायश्चित्तं विधीयते। यथान्तरागमनादौ यत्र च विधिरस्ति वाजपेये रथस्यान्तरागमनं तत्र प्रायश्चित्तप्रसक्तिरिति ॥

End:

अयमग्निः पुरीष्योरयिमान्पुष्टिवर्धनः। अग्नेः पुरीष्याभिद्युम्न० दक्षिणाग्नौ 'अभयं व' इति ॥ पूर्ववदुपस्थाय। विहारादुदगासित्वा। 'भूर्भुवः सुवः' इति वाचं विसृजेत्। दशरात्रादूर्ध्वं प्रवासमापद्येत। चतुर्गृहीतमाज्यं हुत्वा। 'मनो ज्योतिर्जुषतामाज्यं मे विच्छिन्नं यज्ञं समिमं दधातु। या इष्टा उषसो या अनिष्टास्तासन्तनोमि हविषा घृतेन स्वाहा' इति तूष्णीमुत्पवनम्। अग्निहोत्रहोमे च विच्छेदाहुतिमिमां जुहुयात्। प्रतिहोममेके। गृहान्माबिभीषोपवस्वस्त्येवोऽस्मासु प्रजायध्वं मा च वो गोपती-रिषत्। प्रपद्यते ॥

गृहानहं सुमनसः प्रपद्ये वीरघ्नो वीरवतः सुवीरान्।
इरां वहन्तो घृतमुक्षमाणास्तेष्वहꣳ सुमनाः संविशानि ॥

Colophon :

इति प्रवासोपस्थानप्रायश्चित्तम् ॥

Subject : Vidhyaparādhaprāyaścitta giving the details of expiatory ceremonies coming under Ādhāna, Agnihotra, Darśapūrṇamāsa and Paśubandha. This Ms. specially deals with the following topics :—

I	परिभाषाप्रकरणम् ॥	Sheets 1—5
1	सकलप्रायश्चित्तोपयोगिपरिभाषा ॥	Sheet 1
II	आधानप्रकरणम् ॥	5—7
2	आधानेऽग्न्यनुगतप्रायश्चित्तम्	5
III	अग्निहोत्रप्रकरणम्	7—19
3	अग्निहोत्राग्न्यनुगमनप्रायाश्चित्तम	7
4	अग्निहोत्रे द्रव्ये दुग्धासु प्रायश्चित्तम् ॥	11
5	अग्निहोत्रद्रव्यस्कन्नप्रायाश्चित्तम्	,,
6	आग्निहोत्रान्तरागमने प्रायश्चित्तम्	14
7	अग्निहोत्रानुद्धरणप्रायश्चित्तम्	15
8	होमविच्छेदप्रायश्चित्तम्	33
9	अतिक्रान्तहोमप्रायश्चित्तम्	33
10	अकालहोमप्रायश्चित्तम्	35
IV	दर्शपूर्णमासप्रकरणम्	19—
11	अन्वाहितप्रायश्चित्तम्	38
a	कालातिपत्तिप्रायश्चित्तम्	39
b	नवनाटिकाहोम:	,,
12	हविर्दोषप्रायश्चित्तम्	40

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This work is a good compendium of the rules set forth by Āśvalāyana, Āpastamba and Bodhāyana on Vidhyaparādhaprāyaścitta.

At the end of this Ms., the following Prāyaścitta extract is given:—

दर्शपूर्णमासाग्रयणपशुसोमानामाधानानन्तरं स्वकालेऽनारम्भे पथिकृती वैश्वानरी च पूर्वे कर्तव्ये। अथवा विभ्रष्टेष्टिः कर्तव्या। अत्र दर्शपूर्णमासारम्भात् पूर्वं विकृत्यनुष्ठानार्थमपि सारस्वतहोममन्वारम्भणीयाञ्च कृत्वा विभ्रष्टेष्टिं कृत्वा पुनर्दर्शपूर्णमासारम्भार्थं सारस्वतहोममन्वारम्भणीयाञ्च कृत्वा चतुर्होतारं हुत्वा पूर्णमासेन यजेत ॥

* * * *

यदि दक्षिणाग्निमुद्वा...येत् गार्हपत्यादुद्धृत्य दक्षिणे चतुर्होतारं गार्हपत्ये दशात्मकं जुहुयात्। भिन्नयोनित्वपक्षे चतुर्होतृत्वमात्रं न दशात्मकहोमः ॥

॥ विध्यपराधप्रायश्चित्तम् ॥

2678. VIDHYAPRĀDHAPRĀYAŚCITTAM.

J. L. Collection No. 279. Substance—Paper. Size—6×3½ inches. Sheets—57(1-60; 27, 43 & 59 are missing). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—650. Author—(?). Incomplete.

Beginning—Same as No. 2677.

End:

अथ चातुर्मास्यादिषु आमिक्षाया एव(मेकदेश) दोहनाशे तं पुनरासाद्यायाः(रुत्पाद्ययागः ।) उभयदोहनाशे आज्येन यागः । वाजिनेत्या(ष्या)ज्यमेव प्रतिनिधिः । सर्वप्रायश्चित्तश्च न सान्नाय्यप्रायश्चित्तम् । यदीष्टिमध्ये यजमानक(म)रणं स्यात्तदा सर्वेभ्यो हविर्भ्यो द्विर्द्विरवदाय देवता(ः ?) समुच्चार्य स्वाहाकारेण जुहुयात् । अनिरुप्ते (हविषि प्रयोगत्याग एव) ॥

Colophon: (Sheet No. 38)

इत्यग्निहोत्रप्रकरणम् ।

Subject: Vidhyaparādhaprāyaścitta-a prayoga treatise giving the details of expiatory ceremonies in the Ādhāna, Agnihotra and Darśapūrṇamāsa sacrifices.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The first and last sheets are a bit worn out. This Ms. breaks off towards the end of Darśapūrṇamāsaprāyaścitta.

॥ आश्वलायनकूष्माण्डहोमप्रयोगः ॥

2679. ĀŚVALĀYANAKŪṢMĀṆḌAHOMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3898 a. Page 143. Right column.
Substance—Paper. Size—$10\frac{7}{8} \times 4\frac{7}{8}$ **inches.** Sheets—10 (1-10). Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

कूश्माण्डहोमगणहोमविधिः ॥

स च कृच्छ्रादिना शुद्धस्यापि नियतः कर्मादिष्वेतै-र्जुहुयादिति वचनात् । अत एव शुद्धोऽपि कूश्माण्डगणाहुतिः क्रमादिति कुर्यात् ॥ कल्पसारः ॥ तत्प्रकारमाह जमदग्निः—

अथातः संप्रवक्ष्यामि कूष्माण्डविधिमुत्तमम् ।
एनसां स्थूलसूक्ष्माणां प्रायश्चित्तन्तु वैदिकम् ॥
अपूर्वं विहितं कर्म निन्दितं च समाचरन् ।
प्रसज्य चेन्द्रियार्थेषु प्रायश्चित्ती भवेद्द्विजः ॥
केशश्मश्रू वापयित्वा स्नात्वा पुण्यजलाशये ।
आज्यभागानन्तरेण कूश्माण्डैर्जुहुयाद्द्विजः ॥
यद्देवेत्यनुवाकैश्च त्रिभिर्हुत्वाज्यमन्वहम् ।
वैश्वानरायेत्येताभिस्तमग्निमुपतिष्ठते ॥
यदित्याधाय समिधं जयादि प्रतिपद्यते ।

कर्मादिष्वेतैर्जुहुयात्पूतः स्वर्गं समश्नुते ॥

End

यदन्नमद्म्यनृतेन देवा
दास्यन्नदास्यन्नुत वा करिष्यन् ।
यद्देवानां चक्षुष्यागो अस्ति यदेव किञ्च
प्रतिजग्राहमग्निर्मा तस्मादनृणं कृणोतु ॥
यदन्नमद्मि बहुधा विरूपं
वासो हि(र)ण्यमुत गामजामविम् ।
यद्देवानां चक्षुष्यागो अस्ति यदेव किञ्च
प्रतिजग्राहमग्निर्मा तस्मादनृणं कृणोतु ॥ १२ ॥

इति द्वादशेन सूक्तेनोपस्थायोपविश्य त्रयोदश्याः समिधमग्नावादध्यात् । यन्मयेत्यस्य मन्त्रस्य ब्रह्मा स्वयंभू ऋषिः अग्निर्वैश्वानरो देवता अनुष्टुप्छन्दः समिद्धोमे विनियोगः। "ॐ यन्मया मनसा वाचा कृतमेनः कदाचन । सर्वस्मात्तस्मान्मेलितोमोग्धि त्वं हि वेत्थ यथा तथं स्वाहा"। अग्नये वैश्वानरायेदं० । वरं ददाति । अथ पूर्ववत्तं स्विष्टकृतं जुहुयात्। "यदस्य कर्मणः" इति मन्त्रेण ततः रज्जुप्रहरणादिहोमशेषं समाप्याग्रेणाग्निमश्वत्थपर्णेषु निदधाति ॥ ततः पूर्णपात्रनिनयनादि कर्मसमर्पणान्तं कृत्वा द्वादशावरान्ब्राह्मणान्भोजयित्वा व्रतं परिसमाप्य ततो गणहोमं कुर्या(त्) ॥

Colophon:

इति कूष्माण्डहोमः ।

Subject: Kūṣmāṇḍahomaprayoga—according to the Āśvalāyana school of Ṛg-Veda. This is one of the main

expiatory ceremonies to be performed by every Yajamāna to purify his soul, just before the performance of any vedic sacrifice.

Remarks :—The Ms. is in good condition. The other work contained herein is Gaṇahoma.

॥ बोधायनकूष्माण्डहोमप्रयोगः ॥

2680. BODHĀYANAKŪṢMĀṆḌAHOMA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3884. **Page** 143. Right column. Substance—Paper. **Size**—9½ × 4½ **inches**. Sheets —10 (1-10). Lines-9 or 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—525. Author—? Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

अग्नीनाधास्यमानः पापस्य तारतम्यं विचार्य संवत्सरं मासं चतुर्विंशतिदिनानि द्वादशदिनानि षड्दिनानि त्रिदिनानि वा कूष्माण्डं जुहुयात् । अमावास्यायां पौर्णमास्यां वोपक्रमः । अथ कूष्माण्डहोमप्रयोगः । प्राणानायम्य, तिथ्यादि सङ्कीर्त्य । आधानाधिकारसम्पादकसमस्तपातकनिबर्हणार्थं कूष्माण्डैर्होष्ये इति सङ्कल्प्य, श्मश्रुकेशलोमनखानि वापयित्वा, स्नानादि विधाय, पुण्याहं वाचयित्वा, तिथ्यादि सङ्कीर्त्य, पूर्ववत् सङ्कल्प्य, स्थण्डिलाद्यग्निमुखान्तं कृत्वा, आघारान्तं सङ्कल्प्य, सवितारश्वरुद्रव्येण देवादीन् तत्तन्मन्त्रार्थानाज्येन स्विष्टकृतमग्निमित्यादि सङ्कल्प्य, आघारार्थं तन्त्रं कृत्वा, तत्सवितुर्व-

रेण्यमित्येतया चरुं सवित्रे हुत्वा, स्विष्टकृतमवदायान्तः-
परिधि सादयित्वा, आज्याहुतीर्जुहोति ।

End:

यदन्नमद्म्यनृतेन देवा दास्यन्नदास्यन्नुतवा करिष्यन्।
यद्देवानां चक्षुष्यागो अस्ति यदेव किंचत्प्रतिजग्राहमग्नि-
र्मा तस्मादनृणं कृणोतु ॥
यदन्नमद्मि बहुधा विरूपं वासो हिरण्यमुत गामजामविम् ।
यद्देवानां चक्षुष्यागो० ॥ इत्युपस्थानम् । अथ त्रयोदश्यां
समिधमादध्यात् ।
यन्मया मनसा वाचा कृतमेनः कदाचन ।
सर्वस्मात्तस्मान्मेळितो मोग्धि तं हिवेत्थं यथा तथ स्वाहा ॥
अग्नय इदम् ॥ स्विष्टकृदादि समाप्य वरदानं कृत्वाग्नेः
पुरस्तादश्वत्थपर्णे हुतशेषं निदध्यात् । यावद्धोमदिनानि
तावन्मास स्त्रीपर्यङ्कादेशयनामृतवर्जनं पयोभक्षणमशक्ता-
वोदनादि ॥

Colophon:

इति कूष्माण्डहोमः ॥

Subject: Kūśmāṇḍahomaprayoga—belonging to the Bodhāyana school of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The other work contained herein is 'गणहोम'. On the title page is given

'इदं बोधायनकूश्माण्डहोमपुस्तकं पुरुषोत्तमभट्ट लाण्डगेयाचे' 'सयीबायी जतकून मागून घेतल'

The hymns quoted in this Ms. are accented.

॥ कूष्माण्डहोमप्रयोगः ॥

2681. KŪṢMĀṆḌAHOMAPRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 280. Substance—Paper. Size— 6 × 4 inches. Sheets—7 (9-15). Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—100. Author—(?). Complete.

Beginning:

अथ कूष्माण्डहोमः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥

अग्निनाधास्यमानः पापस्य तार्त(तारत)म्यं विचार्य संवत्सरं मासं चतुर्विंशतिदिनानि द्वादशदिनानि षड्दिनानि त्रीणि दिनानि वा कूष्माण्डैर्जुहुयात् । अमावास्यायां वा अन्यत्र विहितकाले पूर्वाह्णे उपक्रमः । अथ कूष्माण्डहोमप्रयोगः ॥ प्राणानायम्य, तिथ्यादि सङ्कीर्त्य ॥

End:

"यन्मया" इति मन्त्रस्य ब्रह्मा स्वयं ऋषिः अग्निर्देवतानुष्टुप्छन्दः समिद्धोमे विनियोगः । "यन्मया मनसा वाचा कृतमेनः कदाचन ।

सर्वस्माचस्मान्मेलितोमोग्धि त्वं हि वेत्थ यथा तथं स्वाहा" ।

अग्नय इदम् । यावद्धोमदिनानि तावत् (न)मांसस्त्रीपर्यङ्का दिवास्वापानृतवदना पयोभक्षणं अत्रो(श) क्षावोदनादि ॥

Colophon:

इति कूष्माण्डहोमः समाप्तः ।

श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ गाम्भीरेः ॥

Subject: Kūśmāṇḍahomaprayoga.

Remarks:—The Ms. is in good condition. This Ms. belonged to one Gāmbhīri, otherwise known as Bhāskararāya son of Ghambhirarājabharatīdīkṣita. The other work contained herein is Prāyaścittaprayoga.

॥ आश्वलायनगणहोमप्रयोगः ॥

2682. ĀŚVALĀYANAGAṆAHOMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3898 b. Page 143. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{7}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—13 (11—23). Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—240. Author—?. Complete.

Beginning:

अथ गणहोमः । त(त्र) सङ्ग्रहकारः ।

गणहोमं प्रवक्ष्यामि श्रौताधानादिसिद्धये ।
बौधायनमतेनैव समासेन यथातथम् ॥
आधानादि चिकीर्षुः सन् सपत्नीको धृतव्रतः ।
पूर्वाह्णे नित्यकर्मान्ते गृह्याग्निं सुसमिध्य च ॥
पाकयाज्ञिकधर्मेण स्वगृह्योक्तविधानतः ।
सह प्रणीतापात्रेण कलशं तन्तुवेष्टितम् ॥
आसाद्योदकसंपूर्णं कृत्वाग्नौश्रपयेचरुम् ।
तूष्णीं हे होमपर्याप्तं निर्वापप्रोक्षणान्वितम् ॥
जुहुयादाज्यभागान्ते सावित्र्यादाय तं स्रुचा ।
अवदाय स्विष्टकृते तत्संस्थाप्य च बर्हिषि ॥
अवशिष्टे चरौ तस्मिन्नाज्यं सिञ्चेद्यथाप्लुतम् ।
आदायमेक्षणेनैव हुनेत्तचाष्टभिर्गणैः ॥

षळृचोग्नेनयेत्याद्योऽष्टादशर्चस्तु योरुपः ।
द्वाविंशर्चामृगाराख्यो योगमिति चतुर्ऋचः ॥
यात्रामिति ततोऽष्टर्चस्ततः सप्तदशर्चकः ।
पावमानस्तु षष्ठस्यादच्छिद्रपठितस्ततः ॥
यद्देवा इति विंशर्चोऽष्टर्चो वैश्वानरोऽष्टमः ।
एवश्च त्र्युत्तरशतं मन्त्राः स्युर्गणहोमके ॥
इति हुत्वा ततः स्विष्टकृतं प्राक्स्थापितं हुनेत् ।
स्वगृह्योक्तविधानेन होमशेषं समापयेत् ॥

End:

"यस्तु द्विष्मस्तन्नु जहि" इति पठित्वा ततः "सुमित्रा न आप ओषधयः सन्तु" इति कलशादञ्जलिनोदकं गृहीत्वा "दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर्योऽस्मान्द्वेष्टि यञ्च वयं द्विष्मः" इति द्वेष्यदिशि निषिच्य, ततस्तूष्णीं तत्कलशं पृष्ठतः परास्थाय, उपस्पृश्यानवेक्षमाणो गृहमागत्य, स्नात्वाचम्य कर्म समर्पयेत् । एवं सप्ताहादि यथासङ्कल्पं त्रिषवणं कृत्वा तदन्ते ब्राह्मणान्संभोज्य गोहिरण्यादि दक्षिणां दत्वा नियतो भवेत् ॥

Colophon:

इति गणहोमः ॥

Subject: Gaṇahomaprayoga, belonging to the Āśvalāyana school of the Ṛg-Veda, giving the prayoga details of the Gaṇahoma—an expiatory ceremony to be performed by all yajamānas just before the beginning of all Vedic Sacrifices.

Remarks:—The Ms. is in fairly good condition. The other work contained herein is 'कूष्माण्डहोमप्रयोगः'

॥ बोधायनगणहोमप्रयोगः ॥

2683. BODHĀYANAGAṆAHOMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3884 b. Page 143. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—11 (11—21). Lines—9 or 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—(?). Complete.

Beginning :

अथ गणहोमः ॥

पूर्वाह्णे गृह्याग्निं प्रतिष्ठाप्य, प्राणानायम्य, तिथ्यादि सङ्कीर्त्य, आधानाधिकारसंपादकसमस्तपापक्षयार्थं अशेषकर्मानुष्ठानयोग्यतासिद्ध्यर्थञ्च गणहोमं करिष्ये । आघारान्तं तन्त्रं सङ्कल्प्य । अत्र प्रधानं सवितारञ्चरुद्रव्येण स्विष्टकृतमग्निमित्यादि कुर्यात् । पक्वञ्चरुं सावित्र्या हुत्वा चरौ प्रभूतमाज्यमानीय जुहुयात् । "अग्ने नय" इति षडृचस्य सूक्तस्य विश्वेदेवा ऋषयः अग्निर्देवता त्रिष्टुप् छन्दः । चरुहोमे विनियोगः ।

अग्ने नय सुपथा राये अस्मान्विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् । युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठान्ते नम उक्तिं विधेम स्वाहा ॥

End :

"यमु द्विष्मस्तमुज्जहि" इति ततस्ताः पात्रगताः आपो निर्ऋत्यां दिशि स्वनैर्ऋत्याधिष्ठितायां वा दिशि निनयति । "दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर्योऽस्मान् द्वेष्टि यञ्च वयं द्विष्मः" । इति । अथ पात्रं परास्य प्रष्ठतोऽनवेक्ष्य(क्ष)माणो यथा-

गतमागत्य हस्तादि क्षाळनं कुर्यात् । कर्मान्ते ब्राह्मणान् पायसादिना भोजयित्वा गोहिरण्यादि ब्राह्मणेभ्यो दद्यात् । अथ माघादिपञ्चमासेषु श्रावण्याश्विनमार्गशीर्षमासेषु वा कृत्तिकारोहिणीपुनर्वसु पूर्वा ३ उत्तरा ३ चित्रामृगश्रवणानूराधासु ॥

Colophon:

इति कूष्माण्डगणहोमः समाप्तः ॥

Subject: Gaṇahomaprayoga according to the Bodhāyana school of the Black Yajurveda giving the prayoga details of the Gaṇahoma—an expiatory ceremony in vedic sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The other work contained herein is 'कूष्माण्डहोमः'

॥ कूष्माण्डगणहोमप्रयोगः ॥

2684. KŪṢMĀṆḌAGAṆAHOMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9148 a. Page 25. Left column. Substance—Palm leaf. Size—18 × 1 inches. Leaves—7 (1—7). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—150. Author—(?). Complete.

Beginning:

(कूष्माण्डहोम)प्रयोग उच्यते ।

अमावास्यायां पौर्णमास्यां वा केशश्मश्रुलो(मनखानि वापयित्वा अहत) वासा यजमानः प्रातरौपासनं कृत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पव................कल्पं करोति । अस्यां पुण्यातिथौ ममोपात्तदुरितक्षयद्वारा परमेश्वरप्री

……नि(यावन्त्येनांसि सम्भवन्ति तावतामेनसां नि-र्हरणद्वारा करिष्यमाणाभ्या…………………र्थं त्र्यहं कूष्माण्डैर्होष्यामि ॥

*　　　*　　　*

ब्रह्मणे वरं ददाति अभ्युदयं पुण्याहश्च कुर्यात् । सन्तिष्ठते कूष्माण्डहोमः ॥

ब्रह्मचारी कल्पेन व्रतमुपैति । संवत्सरादि त्रिरात्र्यन्तं व्रतं न मांसमश्नीयात् न स्त्रियमुपेयात् नोपर्यासीत जुगुप्सेतानृतात् पयोभक्ष इति प्रथमः इति कल्पः ॥

क्षापवित्र सहस्राक्षं मृगारां होमुचौ गणौ ।
पावमान्यश्च कूष्माण्ड्यो वैश्वानर्यऋचश्च याः ॥

घृतोदनेन ता जिह्वन् सप्ताहं सवनत्रयम् ।
एकाहं (वा) त्र्यहं वापि प्रत्यहं सकृदेव वा ॥

मौ(नं) व्रती हविष्याशी जितक्रोधो जितेन्द्रियः ।
सिंहे म इत्यपाम्पूर्णपात्रे वेक्ष्य चतुष्पथे ॥

मुच्यते सर्वपापेभ्यो महतः पातकादपि ।

उत्तरायणे पूर्वपक्षे पुण्ये नक्षत्रे प्रातरौपासनं हुत्वा प्राणानायम्य पत्न्या सह सङ्कल्पः अंह आगएनोर्निर्हर·णार्थं सप्ताहं सवनत्रयं त्रा गणैर्होष्यामि उल्लेखनादिप्राकृतो-यनिधानान्ते श्रपयित्वा अभिघारणं अग्नेः उपसमधानादि प्रणीताप्रणयनं कृत्वा कलशं पूरयित्वा उत्तरेणाग्निं दर्भेषु सादयति ब्रह्मा वागाद्यग्निमुखान्ते चरावाज्यमानीय द·

ब्योंपघातं सर्वाहुतीर्जुहोति । "अग्ने नय सुपथा + नमउक्तिं विधेम स्वाहा" । अग्नय इदं० ॥

End:

"वैश्वानरस्य सुमतौ + सूर्येण स्वाहा" । सर्वेषामग्नये वैश्वानरायेदं चरुमभिघार्य स्विष्टकृतं जुहोति । पूर्ववदुपाघातपक्ष एव । जयादि प्रतिपद्यते परिषेचनान्तं कृत्वा परिध्यञ्जनादि पूर्ववत् ब्रह्मोद्वासनं कलशमादाय चतुष्पथं वाच्छन्तीपादौ प्रक्षाल्याचम्योपविश्य जपति ॥

Colophon:

गणहोमस्समाप्तः ॥

Subject: Kūṣmāṇḍahomaprayoga and Gaṇahomaprayoga.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. For the other works contained herein see Remarks under No. 2357.

The following is given after the colophon:—

सिंहे मे मन्युः । व्याघ्रे मेन्तरामय । वृके मे क्षुत् ** "यमुद्विष्मस्तमुज्जहि" अपो दृष्ट्वा जपति । "सुमित्रा न आप 'ओषधयः सन्तु दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर्योऽस्मान द्वेष्टि यञ्च वयं द्विष्मः" । पाप्मन् नैर्ऋत्यां निरस्य अप उपस्पृश्य ॥

॥ कूष्माण्डगणहोमप्रयोगः ॥

2685. KŪṢMĀṆḌAGAṆAHOMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 8688. Page 23. Right column Substance—Paper. Size —11×4¼ inches. Sheets—12. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—175. Author—?. Complete.

Beginning :

अथ कूष्माण्डहोमः ॥

अग्नीनाधास्यमानः सर्वदुरितपूर्वपाप(पनोदनक्ष)मः सर्वप्रायश्चित्तरूपं कूष्माण्डहोमं कुर्यात् । अमावास्यायां वा यजेत ॥ तस्यायं प्रयोगक्रमः । एनोनिर्हरणार्थं कूष्माण्डैर्होष्यामीति सङ्कल्प्य श्मश्रुकक्ष[ः]लोमनखानि वापयित्वा स्नानाद्यनन्तरं देवतादिसङ्कल्पं कुर्यात् ॥

* * *

अथ कर्माङ्गकृतः प्रयोगः

अग्न्याधेये पूर्णाहुतिं हुत्वा कूष्माण्डैर्जुहुयात्पूतो देवलोकान्समश्नुत इति ब्राह्मणम् ॥

इति कूष्माण्डहोमः ॥

अथ गणहोमः ॥

पापा(प)नोदनकामः पूर्वाह्णे गृह्याग्निं प्रतिष्ठाप्य प्राणानायम्य समस्तपापक्षयार्थं अशेषकर्मानुष्ठानयोग्यतासिध्यर्थं गणहोमं करिष्ये ॥

End :

पावमानीः॰स्वती । ऋषिभिः॰हितं स्वाहा । पा॰ इदम् । पावमानीर्दि॰ता स्वाहा । पा॰दम् । पावमानीस्व॰ श्च्युतः । ऋषिभि॰हितम् । स्वाहा । पा॰इदम् । येन दे(वाः)

Colophon : Nil.

Subject : Kūṣmāṇḍagaṇahoma Prayoga.

Remarks :— The Ms. is in good condition. This Ms. abruptly breaks off towards the end of Gaṇahoma.

॥ आपस्तम्बोत्सर्गेष्टिप्रयोगः ॥

2686. ĀPASTAMBOTSARGEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9110 g.

Substance—Palm leaf. **Size**—$16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaf-(7th) Lines—7 or 8 to a page. Script—Telugu. No. of Granthas—28. Author—(?). Complete.

Beginning:

अग्नीनाधास्ये । अ—विभूयासमिति सङ्कल्प्य । तत उत्सर्गेष्टिः । पुनस्सङ्कल्प्य । इष्ट्वा यक्ष्ये । "विद्युदसि" "अद्य यज्ञाय" "इमामूर्जम्" पिष्टं हविः । पौर्णमासं तन्त्रम् । पञ्चदश सामिधेन्यः । पात्रप्रयोगकाले अष्टात्रिंशत्कपालानि स्थालीस्फ्यश्च द्वन्द्वं । इतराणि प्रकृतिवत् ॥

End:

विसृज्य प्राशित्रं चतुर्धाकरणं अन्वाहर्ये दक्षिणे "यज्ञो बभूव" यज्ञशञ्च । ब्राह्मणभोजनान्तम् । श्वः प्रकृतेष्टिं कृत्वा आयतनस्थाने सर्वानग्नीन् ज्वलन्तमुत्स्पृशति ॥ ९ ॥ वर्षानुशरदि ...... ॥

Colophon : Nil.

Subject: Āpastambotsargeṣṭiprayoga—giving the **prayoga** details of the Utsargeṣṭi, according to the **Āpastamba** school of the Black Yajurveda.

Remarks: —The Ms. is in a much decaying condition. Dr. **Burnell** has failed to note this work though the No. has been **noted by** him. For the other works contained in this Ms. see the **list** under Remarks on No. 2099.

॥ काम्येष्टयः ॥

2687. KĀMYEṢṬAYAḤ.

Not Noticed by Burnell.

Substance—Paper. Size—$7\frac{1}{8} \times 6$ inches. Sheet—1. Lines—22 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—40. Author—(?) Incomplete.

Beginning:

अथ काम्येष्टीनां स्थाने काम्याश्चरवस्तानेव नामानाम्नोति । अनाहिताग्निः पर्वण्यौपासने कुर्यात् । तेषां पार्वणस्थालीपाकवन्नाममन्त्रेण निर्वापप्रोक्षणहोमाः । अथाग्नेयाश्चरवो विकल्पवर्जिताः प्रजाकाम इन्द्राग्निभ्यां तामेवेच्छन् पुत्रे वा जाते वा स निमेष्यं वैश्वानराय आयुष्काम आयुष्मत इन्द्राय त्रात्रे च स्वस्त्ययनकामस्वस्तिमते भूतिकामो जातवेदसे आरादादित्येभ्यो भुवद्भ्यो (?) वा पुत्रकामः पुत्रिणे तस्मा इन्द्राय पुत्रिणे च वा रुचिकामो रुक्मते तेजस्कामस्तेजस्वते सर्वमायुरेष्यन् क्षामवते ग्रहदाहे च समानेषु श्रैष्ठ्यकामो मूर्धन्वते कामस्सिद्ध्यै कामाय क्षेत्रेषु वा सजातेषु वा स्पर्धमाने यविष्ठाय क्षेत्रपतये० ॥

End:

सर्वजनमैत्रीं कृत्स्नपापापनुत्तिं पवित्रतां चेच्छन्नग्नयेऽंहोमुच इन्द्रायांहोमुचे मित्रावरुणाभ्यामागो मुग्भ्यां वायुसवितृभ्यमागो मुक् सामाश्विभ्यामागो मुग्भ्याम् । मरुद्भ्य एनोमुग्भ्यो विश्वेभ्यो देवेभ्य एनोमुग्भ्योऽनुमत्याग्नये वैश्वानराय द्यावापृथिवीभ्यामेनो मुग्भ्यामिति च दशभ्य इति पूर्वोक्तमेव कामयन्, अग्नये पवमानाय,

सरस्वत्यै प्रियायै, अग्नये पावकाय, सवित्रे सत्यमसत्रायाग्नये शुचये, वायवे नियुत्वते, अग्नये व्रतपतये, दधिक्राव्णे, अव्णोग्नये (?) वैश्वानराय, त्रिष्णात्रे शिपिविष्टायेति च दशभ्य इति ॥

काम्याः संगृह्य लिखिताः केचनात्र यथामति ।
शिष्टांस्तु श्रुतितो ज्ञेयाः सूत्रेभ्यस्तत्र तत्र तु ॥

इति ॥ श्रीः ॥

Colophon : Nil.

Subject : Kāmyeṣṭis performed for the attainment of various objects in life. This Ms. gives a complete list of Kamyeṣṭis.

Remarks :—The Ms. is in a decaying condition.

॥ आश्वलायनकुण्डलेष्टिप्रयोगः ॥

2688. ĀŚVALĀYANAKUṆḌALEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3951. Page 26. Left column. Substance—Paper. Size—10×4½ inches. Sheets—3. Lines —7 or 8 to a page. Script—Devanāgari. No. of Granthas —20. Author—(?) Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

कुण्डलेष्टिप्रयोगः ॥

अस्या इष्टेः पञ्चदश सामिधेन्यः । वार्तघ्नावाज्यभागौ । अग्निस्सोमो वरुणः सरस्वत्याग्नाविष्णू च प्रधानदेवताः । स्विष्टकृत्प्रयाजादयोऽङ्गदेवा आज्यपाश्च । "नमः

प्रवक्त्रे" इत्यादि "आ वह देवान्यजमानाय । अग्निमग्न आवह । सोममावह । अग्निमावह । सोममावह । वरुणमावह । सरस्वतीमावह । अग्नाविष्णू आवह । देवाँ- आज्यपाम्" इत्यादि ।

End:

प्रिप्रीहि देवा० यजिष्ठोम ॥ ये० हेग्निं स्विष्टकृतम् ॥ "अयाळग्निरग्नेः प्रियाधामायाट्सोमस्य प्रियाधामान्यया- ळग्नेः प्रियाधामान्ययाट् सोमस्य प्रियाधामान्ययाड्वरुणस्य प्रियाधामान्ययाट् सरस्वत्याः प्रियाधामान्ययाळग्नावि- ष्णवोः प्रियाधामान्ययाड्देवानामाज्यपानाम् ।" इत्या- दि "जुषतां हविरग्ने यद्य० अद्यावौ० ॥ सूक्तवाके ॥ अग्निरिदं+कृत ॥ सोम इदं+कृत ॥ अग्निरिदं० सोम इदं ॥ वरुण इदं ॥ सरस्वतीदं ॥ अग्नाविष्णू इदं० वृधे वां महोज्यायो क्रातम् । देवा आज्यपाः" इत्यादि सं- स्थाजपान्तम् ॥ संपूर्णः ॥

Colophon: Nil.

Subject: Āśvalāyanakuṇḍaleṣṭi or Āyuṣkāmeṣṭi prayoga giving the prāyoga details of the Kuṇḍaleṣṭi (the duties of the Hotṛ priest) according to the Āśvalāyana School of the Ṛg Veda.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्वलायनकुण्डलेष्टिप्रयोगः ॥

2689. ĀŚVALĀYANAKUṆḌALEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3952. Page 26. Left column.

Substance—Paper. Size—10×4¾ inches. Sheets—2. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—20. Author—(?) Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2688.

Remarks:—The Ms. is in a good condition.

॥ आश्वलायनकुण्डलेष्टिप्रयोगः ॥

2690. ĀŚVALĀYANAKUṆḌALEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3953. Page 26. Left column.

Substance—Paper. Size—10×4¾ inches. Sheet—1. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—20. Author—(?) Complete.

Beginning, end, and subject—Same as No. 2688.

Colophon:

कुण्डलेष्टिहौत्रं समाप्तम् ॥

Remarks:—The Ms. is in a good condition.

॥ आश्वलायनकुण्डलेष्टिप्रयोगः ॥

2691. ĀŚVALĀYANAKUṆḌALEṢṬIPRAYOGAḤ.

Not Noticed by Burnell.

Substance—Paper. Size—10×3¼ inches. Sheet—1. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—20. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2688.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ कुण्डलेष्टिप्रयोगः ॥

2692. KUṆḌALEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3875. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size —$10\frac{4}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—3. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī No. of Granthas—50. Author—(?) Complete.

Beginning :

अथ आयुष्कामेष्टिप्रयोगः ॥ कुण्डलेष्टिः ॥

ज्योगामयावीसर्वायुष्कामी वा यः कश्चिदमावास्यायां पौर्णमास्यां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा । पत्न्या सह प्राणानायम्य शरीरे वर्तमानरोगशान्त्यर्थं आयुष्याभिवृद्ध्यर्थं समस्तपापक्षयार्थं इष्ट्या यक्षे । "त्रिवृदसि" "अद्य यज्ञाय" "इमावूर्जं पञ्चदशीम्"। ऐन्द्रं हविः । पौर्णमासतन्त्रम् ।

❀ ❀ ❀ ❀

End :

"आयुरसि विश्वायुरसि सर्वायुरसि सर्वमायुरसि। सर्वं म आयुर्भूयात्। सर्वमायुर्गेषम्" एवं सव्ये । "आयुरसि० गेषम्" "अग्निरायुष्मान्" इत्यनुवाकशेषेण षड्भिर्मन्त्रैरध्वर्युर्यजमानस्य हस्तं गृह्णाति ।

❀ ❀ ❀ ❀

आग्नेयवारुणसारस्वतानां चतुर्धाकरणम् । अन्वाहार्यो दक्षिणा। यथादेवतमुज्जितयः । यज्ञो बभूव । यज्ञस्य श्रमवर्जम् । ब्राह्मणतर्पणान्तम् । सन्तिष्ठते आयुष्कामेष्टिः

Colophon :

सम्पूर्णः ॥

Subject: Kuṇḍaleṣṭi or Āyuṣkāmeṣṭi prayoga giving the prayoga details of the Kuṇḍaleṣṭi which is to be performed by those who aim at longevity.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ कुण्डलेष्टिप्रयोगः ॥

2693. KUṆḌALEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9183 h. Page 24. Left column. Substance—Palm Leaf. Size—$14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—6 (33-38). Lines—5 or 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—100. Author—(?) Complete

Beginning:

कुण्डलेष्टिप्रयोगः ॥

ज्योगामयावी सर्वायुष्यकामी वा उत्तरया यजेत । अमावास्यायां पौर्णमास्यां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा अपरेण गार्हपत्यं दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पत्न्या सह विघ्नेश्वरं ध्यात्वा प्राणानायम्य सङ्कल्पं करोति । ममोपात्तसमस्तदुरितक्षयद्वारा परमेश्वरप्रीत्यर्थं पञ्चहविष्कया इष्ट्या यक्ष्ये । चिररोगविमुक्त्यर्थं दीर्घायुष्यसिद्ध्यर्थमिति वा फलानिर्देशः । दर्भनिरसनादि "विद्युदसि ।" ऋत्विग्वरणम् । अग्निविहरणादि "अद्य यज्ञाय रमताम्" "इमामूर्जं पञ्चदशीम्" ऐष्टं हविः । पौर्णमासतन्त्रम् । बर्हिराहृत्य व्रतप्रवेशः । "पयस्वति" इत्यादि सप्तदश सामिधेन्यः । "यत्कृष्णोरूपम् ।" ततस्त्वां त्रयोविंशतीया सम्भरामि । वेदं कृत्वोपवेषः ॥

ततः स्विष्टकृदादि आग्नेयवारुणसारस्वतानां विरुन्ध्य प्राशित्रम् । तेषामेव चतुर्धाकरणम् । अन्वाहार्यो दक्षिणा ब्रह्मन् ब्रह्मा संत्वादि प्रकृतिवत् । सूक्तवाके यथादैवतमुज्जितयः । अग्नय इदम् "अग्नेरहमुज्जितिमनूज्जेषम्" । सोमायेदम् "सोमस्याहमुज्जितिम्" । वरुणायेदम् "वरुणस्याहमुज्जितिम्" । सरस्वत्या इदम्, "सरस्वत्याहमुज्जितिम् ।" अग्नाविष्णुभ्यामिदम्, "अग्नाविष्णोरहमुज्जितिम्" । "देवेभ्य आज्यपेभ्यः" इत्यादि । "यज्ञो बभूव" यज्ञशंचमवर्जम् । ब्राह्मणतर्पणान्तम् । इष्टिः परिसमाप्यते ।

हरिः ॐम् ॥

Colophon : Nil.

Subject: Same as No. 2688.

Remarks:—The Ms. is in good condition. For the other works contained herein see Remarks under No. 2152.

॥ जातेष्टिप्रयोगः ॥

2694. JĀTEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9183. **Page** 24. Left column. **Substance**—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ **inches**. Leavss—5 (39-43). Lines—5 or 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—80. Author—(?). Complete.

only.

Beginning:

जातेष्टिप्रयोगः ॥

पुत्रजननानन्तरं भाण्डस्पर्शादूर्ध्वं कर्तव्या । वैश्वानरं

द्वादशकपालं निर्वपेत् पुत्रे जाते। यदष्टाकपालो भवति गायत्र्यैवैनं ब्रह्मवर्चसेन पुनाति। यन्नवकपालस्त्रिवृतैवास्मि-स्तेजो दधाति। यद्दशकपालो विराजैवास्मिन्नन्नाद्यं दधाति। यदेकादशकपालस्त्रिष्टुभैवास्मिन्निन्द्रियं दधाति। यद्द्वादश-कपालो जगत्यैवास्मिन् पशून् दधाति। यस्मिन् जात एतामिष्टिं निर्वपति। पूत एव तेजस्व्यन्नाद इन्द्रि-यावी पशुमान् भवतीति ब्राह्मणम्॥

End:

हविःशेषोद्वासनादि। सूक्तवाके अग्नय इदम् "अग्ने-रहमुज्जितिमनूज्जेषम्"। अग्नये वैश्वानरायेदम् "अग्नेर्वै-श्वानरस्याहमुज्जितिम्"। देवेभ्य आज्यपेभ्य इत्यादि। उपस्थानकाले "अगन्म प्रजाम्। प्रजामगन्म सन्दशस्ते।" इत्यादि "यज्ञो बभूव" यज्ञशंचमवर्जम्। ब्राह्मणतर्पणान्त-मिष्टिः परिसमाप्यते॥

Colophon: Nil.

Subject: Jāteṣṭiprayoga giving the prayoga details of the Jāteṣṭi which is to be performed by every dvija father soon after the birth of his son for the purity and welfare of the new-born child. The peculiarity of this sacrifice is that the performer of the Iṣṭi does not attain its fruit.

Remarks:—The Ms. is in good condition. For the other works contained in this Ms. see the list under Remarks on No. 2152.

॥ त्रैधातवीयेष्टिप्रयोगः ॥

2695. TRAIDHĀTAVĪYEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9157 a. Page 25. Right column. Substance—Palm leaf. Size—15 × 1⅛ inches. Leaves—2 (1—2). Lines— 6 or 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—45. Complete.

Beginning:

अमावास्यायां पौर्णमास्यां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा त्रैधातवीयया यक्ष्ये । "विद्युदसि" । अग्नीन्विहृत्यान्वाधानादि । "अद्य यज्ञाय" । "इमामूर्जं पञ्चदशीम्" प्रथमं वा त्रैधातवीयं हविः । व्रतप्रवेशः । सप्तदश सामिधेन्यः । आमावास्यं तन्त्रम् । वेदं कृत्वा वेदिः । द्वादशकपालानि स्फयश्च द्वन्द्वं शूर्पद्वयम् एकमेवोलूखलं मुसलञ्च अन्वाहार्यस्थालीवर्जम् । पवित्रकरणादि वेषाय वाम् । निर्वापकाले "इन्द्राविष्णुभ्यां जुष्टं निर्वपामि" इति व्रीहीनन्वावापान्तं कृत्वा शूर्पान्तरे यवानामप्यन्वावापान्तं कृत्वा ततो व्रीहीन् । सैव देवता । "इन्द्राविष्णू हव्यं रक्षेताम्" इति तन्त्रेणोपसादनम् । "इन्द्राविष्णुभ्यां वो जुष्टं प्रोक्षामि" । व्रीहीनवहत्य यवानवहन्ति नानाबीजधर्मेण । तथैव त्रिष्फलीकरणपेषणे । कपालोपधाने अष्टाभ्य ऊर्ध्वन्तूष्णीम् । व्रीहिपिष्टानि प्रथमं समोप्यान्यस्यां पात्र्यां यवपिष्टसंवापः ॥

End:

हिरण्यं तार्प्यं धेनुरिति दक्षिणा । "ब्रह्म पिन्वस्व" इत्यवि-

कारेणोक्त्वा सहस्रधारा उत्सा अक्षीयमाणाः ता दध्रः पृथि-
वीमन्तरिक्षं दिव ... ताभिर्हिरण्यताप्यधेनुभिरतितराणि मृ-
त्युम् । ब्राह्मणाः इमा वो हिरण्यतार्प्ययेन वः । ब्रह्माणि
ब्रह्माणि स्थ ब्रह्मणे वो हुताद्य मामाहिंसिष्ट ...हुतामह्यं
शिवानि भवत एवं नपुंसकलिंङ्गेनोहः । हिरण्यतार्प्यशब्द-
योः 'नपुंसकलिङ्गसन्निपाते नपुंसकलिङ्गं शिष्यते' इति
व्याकरणस्मृतेः । ब्राह्मणा इमानि वो तार्प्यहिरण्यधेनूनि ।
नपुंसकलिङ्गपाठं प्रत्यन्तरमतम् (?) । अग्नये हिरण्यमिति
हिरण्यप्रतिग्रहः उत्तानस्त्वेति तार्प्यस्य घृताक्तवस्त्रस्य रुद्राय
गामिति धेनोः । अत्र "यज्ञो बभूव" । यजमानस्य पुनरन्वा-
हार्यत्वात् यज्ञशंचमवृष्टिवर्जं ब्राह्मणभोजनान्तम् । ॐ ॥

Colophon : Nil

Subject : Traidhātavīyeṣṭiprayoga, giving the Prayoga details of the Traidhātavīya sacrifice.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. The other work contained herein is 'भगवत्स्तुतिव्याख्या.' A transcribed copy of this Ms. is also available in the Library. See Transcript Vol. 276. the date of copying being 1920 A. D.

॥ त्रैधातवीयेष्टिप्रयोगः ॥

2696. TRAIDHĀTAVĪYEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9172 h.

Substance—Palm leaf. Size—$16 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leavss—2 (78 & 79). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—15. Author—(?) Complete

Beginning:

॥ त्रैधातवीया ॥

अथ त्रैधातवीयया यक्ष्ये । "विद्युत्"। विहृत्यान्वाधानादि । "अद्य यज्ञाय" त्रैधातवीयं हविः ॥ आमावास्यं तन्त्रम् । अन्वाधाय व्रतप्रवेशः । सप्तदश सामिधेन्यः । वेदं कृत्वा वेदिः । द्वादशकपालानि स्फ्यश्च द्वन्द्वं शूर्पद्वयं एक एवोलूखलः मुसलश्च अन्वाहार्यस्थालीवर्ज्यानीतराणि सर्वाणि निर्वापकाले वेषाय वां इन्द्राविष्णुभ्यां जुष्टमिति व्रीहीन् अन्वोप्य यवानपि इन्द्राविष्णुभ्यामित्यन्वावापान्तः । पुनर्व्रीहीनिन्द्राविष्णुभ्यामिति अन्वोप्य इन्द्राविष्णुर्हव्यं रक्षेथामिति तन्त्रेणोपसादनादि ।

End—

ब्रह्माणि ब्रह्माणीस्थो ब्रह्मणे वो ममाहि स्विष्टहुतानि मह्यं शिवानि भवत । नपुंसकलिङ्गेनैवोहः हिरण्यशब्दस्य तत्वात् । ब्राह्मणा इत्यादि । धेनुमि । उत्तानस्त्वेति तात्पर्येन घृतं वस्त्रं० । रुद्रगां, यज्ञो ब० ।

Colophon: Nil

Subject: Traidhātavīyeṣṭi Prayoga.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. For the other works contained herein see Remarks under No. 2596. This work has not been noticed by Dr. Burnell.

॥ आपस्तम्बनक्षत्रेष्टिप्रयोगः ॥

2697. ĀPASTAMBANAKṢATREṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3869. Page 25. Right column.

Substance—Paper. Size—11 × 4⅔ inches. Sheets—24.

Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—640. Complete (?).

Beginning :

श्रीगणाधिपतये नमः ॥

आपस्तम्बानुसारिनक्षत्रेष्टिप्रयोगः ॥

तत्र बौधायनः ॥

'सा या वैशाख्याः पूर्णमास्याः पुरस्तादमावास्या भवति । सा सकृत्संवत्सरस्यापभरणीभिः सम्पद्यते । तस्यामारभेतेति । अपि वा पूर्णमासीममावास्यां वोपवसेद्यस्यां तल्लक्ष्म सम्पद्यते' इति । अत्र पूर्णमासीग्रहणं आश्विन्यां कार्तिक्यां वा पूर्णमास्यां भरणीयोगे सति । तत्राप्यारम्भौचित्यप्रदर्शनार्थम् । अमावास्याग्रहणं चैत्र्याः पूर्णमास्याः पुरस्तादमावास्यायाः भरणीयोगे तत्रापि तदौचित्याश्रयम् । फाल्गुनादिमासत्रये यस्यां तिथावपभरणीयोगस्तस्यां वारम्भ इत्यपि प्रायश्चित्तप्रदीपे । अधिकं प्रयोगान्ते वक्ष्यामः ॥

End :

ए० अगन्माहोरात्रार्धमासमासर्तुसंवत्सरानाप्त्वा चन्द्रमसः सायुज्यꣳ सलोकते अहोरात्रार्धमासमासर्तुसंवत्सरानाप्त्वा चन्द्रमसः सायुज्यसलोकते अगन्म० । द्वा० अगन्माहोरात्रातिमुक्तिमहोरात्राभ्यां मढानाप्तिमहोरात्रातिमुक्तिमहोरात्राभ्यां मदनाप्तिमगन्म ।०त्र० अगन्म समानानाꣳसुभगत्वं प्रियत्वं समानानाꣳ सुभगत्वं प्रियत्वमगन्म । ०च० अगन्ममनुष्याणां नक्षत्रतुल्यतां मनुष्याणां नक्षत्रतुल्यतामगन्म० पं० अगन्मं समानानां प्रतिष्ठाꣳ समानानां प्रतिष्ठामगन्म०

ष० अगन्मास्यां प्रतिष्ठामस्यां प्रतिष्ठामगन्म । स० अगन्म यज्ञेऽन्ततः प्रतिष्ठां यज्ञेऽन्ततः प्रतिष्ठामगन्म अगन्मनक्षत्रसत्रं नक्षत्रसत्रमगन्मेत्यगन्म मन्त्रगतोहाः ॥
शुभानि सन्तु ॥

Colophon: Nil

Subject: Āpastambanakṣatreṣṭiprayoga giving the prayoga details of Nakṣatreṣṭi, according to the Āpastamba School of Black Yajurveda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given श्रीशामजीनायक पुण्डयौपनाम्नाम् ' i.e. the Ms. originally belonged to Śāmāji Nāyaka (puṇḍaya).

॥ आपस्तम्बनक्षत्रेष्टिप्रयोगः ॥

2698. ĀPASTAMBANAKṢATREṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3870. Page 25. Right column. **Substance**—Paper. **Size**—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{8}$ inches. **Sheets**—18 (9—26). **Lines**—11 to a Page. **Script**—Devanāgarī. **No. of Granthas**—390. **Complete.**

Beginning :

नक्षत्रसत्र आपस्तम्बप्रयोगः ॥

अथातो नक्षत्रसत्रे देवताकालादि निर्णयः । अथात्र केचिदग्न्यादय एव देवताः न कृत्तिकादयः । केवलाग्ने अष्टाकपालेन वतात्वस्य केवलसौमस्य श्यामाचरौ केवलवि तु (?)द्वादशकपाले देवतात्वस्यान्यत्र दृष्टस्येहाप्यनुसरणौ चितत्वा 'अग्नेः कृत्तिकाः प्रजापते रोहिणी' इत्यादि

वाक्येऽग्न्यादीनां प्राधान्यप्रतीतेश्च "अग्निर्नः पातु कृत्तिकाः" इत्यत्र पात्विति याज्यायां "सुविते दधातु" इत्येकवचनाभ्यामग्निप्राधान्यप्रतीतेश्चाग्नेः कृत्तिकानाञ्च देवताप्रतिपादकस्वराणां पञ्चसङ्ख्याकत्वेनाग्नीषोमीयविकारत्वमस्य यागस्य स्यात् । ततश्चान्वादो भवतीत्यर्थवादसंवादमन्त्रादानुमन्त्रणे स्यात् । स्याच्च वृत्रहानुमन्त्रणं नक्षत्रुर्धाकरणान्ता आग्नेयधर्माः ॥

End:

ऐन्द्राग्नविकाराणां यः कनीयः यथादैवतं द्विवचनबहुवचनेनोहः नुदतां नुदेतां नुदन्तामिति । ममाग्ने पञ्चहोता । हविरुपसादने अग्न्यादिप्रथमदेवताभिप्रायेण रक्षस्व रक्षेथां रक्षध्वमित्यूहः 'उपांशु कामयः इष्टयः क्रियन्ते' इति वचनात् नक्षत्रहविषां उपांशुत्वमापस्तम्बमते । बोधायनस्य तु प्रजापतिः सवितेत्युपांशु । अन्या यथाप्रकृतीति पर्वणि आरम्भ इति ऋत्विग्द्रव्यसम्पादनपूर्वकं नियमेन स्थित्वा, प्रकृतिं कृत्वा, नक्षत्रसत्रेण यक्ष्य इत्युक्त्वा, उदवासाथमथित्वा कृत्तिका नक्षत्रेष्ट्या यक्ष्य इत्यादि

Colophon:

श्रीवेङ्कटेशाय गुरवे नमः ॥

कपर्द्यनुसारेण नक्षत्रेष्टय उक्ताः ॥

Subject: Āpastambanakṣatreṣṭi prayoga giving the prayoga details of the Nakṣatreṣṭi according to the Āpastamba school of the Black Yajur Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition. This Ms. gives a differ-

ent version of Nakṣatreṣṭi. This is based on the opinion of Kapardi Svāmin a great commentator of the Āpastamba Śrauta Sūtras. This Ms. is full of scriptorial blunders.

॥ नक्षत्रेष्ट्यादिहौत्रप्रयोगः ॥

2699. NAKṢATREṢṬYĀDIHAUTRAPRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 281. Substance—Paper. Size—8¼ × 3⅛ inches. Sheets—49. Lines —6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—450. Author— ? Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ नक्षत्रेष्टिहौत्रम् ।

तत्र प्रथमा कृत्तिकानक्षत्रेष्टिः । तस्याः प्रयोगः । "नमः प्रवक्त्रे" इत्यादि । सप्तदश सामिधेन्यः । "शोचिष्केशस्तमीमहोम्" । "स्पार्हा यस्य श्रियो दृशे रयिर्वीरवतो यथा । ७ अग्ने यज्ञस्य शोचतोम्" "मदापयः पुर एता विशामग्निर्मानुषीणाम्" ॥

End:

अथ वैष्णवीनक्षत्रेष्टिहौत्रम् ।

नमः प्रवक्त्र इत्यादि सप्तदश० । महाँ स्वारुहा यस्य । अदाभ्यः । समिद्धो० । आवाहने आज्यभागावग्निं चा त्राह्य ! * * *

" इदं विष्णुर्विचक्रमे० " । रे ॐ । ये ३ यजामहे विष्णुं "प्रतद्विष्णुस्तवते सूर्येण । मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः । यस्योरुषु त्रिषु त्रिक्रमणेषु । अधिक्षिपन्ति भुवनानि विश्वा "

वौ० । अनुनो० । अ........ ॥

Colophon :

इति अदितिनक्षत्रेष्टिहौत्रम् ॥

Subject: Nakṣatreṣṭyādihautraprayoga giving the duties of the Hotṛ priest in the Nakṣatreṣṭi and other sacrifices as the following list of contents of this Ms. shows:—

I	1—14	कृत्तिका to विशाखानक्षत्रेष्टिहौत्रम्	1—22 sheets
II	15	पौर्णमासेष्टिहौत्रम्	22—23 ,,
III	16—20	अनुष to उत्तिराषाढेष्टिहौत्रम	23—30 ,,
IV	21	अभिजिन्नक्षत्रेष्टिहौत्रम्	30—31 ,,
V	22—29	श्रवण to भरणीनक्षत्रेष्टिहौत्रम्	31—41 ,,
VI	30	अमावास्येष्टिहौत्रम्	41 st sheet
VII	31	चान्द्रमसीष्टिहौत्रम्	42 ,,
VIII	32	अहोरात्रेष्टिहौत्रम्	43 ,,
IX	33	औषसीष्टिहौत्रम	44 ,,
X	34	नक्षत्रेष्टिहौत्रम्	45 ,,
XI	35	सूर्येष्टिहौत्रम्	47 ,,
XII	36	अदितीष्टिहौत्रम	48 ,,
XIII	37	वैष्णवीष्टिहौत्रम	49 ,,

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ पवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

2700. PAVITREṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3871. Page 25. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets —2.

Lines—13 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—50. Author—(?) Complete.

Beginning:

अत्र पवित्रेष्टिः ॥

इह प्रायश्चित्तप्रकरणे पवित्रेष्टिकथनं याजमानपत्न्योः संवत्सरातिप्रवासे प्रायश्चित्तार्थम् । यथाह गोपालः— " वत्सरातिप्रवासे तु पवित्रेष्टिस्तयोर्भवेत् " इति अभिशस्तोऽभिशस्यमानो वा पापक्षयकामो वा पवित्रेष्टया यजेत । एतयेष्टया यक्ष्यमाणो दक्षिणार्थं शतमानं सम्पादयेत् । मृगारेष्ट्या उक्तः काल एवास्या अपि कालः ॥

End:

अभिशस्तो अभिशस्यमानो वा एतयैव यजते । एतयेष्टया दश पूर्वान् दशावरान् आत्मानं चैकविंशं पङ्क्तिं पुनाति । अथाप्युदाहरन्ति—

वैश्वानरीं व्रातपतिं पवित्रेष्टिं तथैव च ।
ऋतावृतौ प्रयुञ्जानः पुनाति दशपूरुषान् ॥

Colophon:

इति पवित्रेष्टिः ॥

Subject: Pavitreṣṭiprayoga giving the prayoga details of the Pavitreṣṭi which is to be performed by every dvija householder for the purification of his own self and wife when he happens to be away from his house—Agnyāyatana—once a year. This Iṣṭi, if performed as a rule in each season (Ṛtu) purifies the performer as well as ten of his (past)generations.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ पवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

2701. PAVITREṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3872. Page 25. Right column.
Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—2. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—30. Author—? Complete.

Beginning

अथ पवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

सर्वपापक्षयार्थं पवित्रेष्ट्या यक्ष्ये । "विद्युदसि"। "अद्य यज्ञाय"। "इमामूर्ज पञ्चदशीम्"। ऐष्टं हविः। पौर्णमास्यं तन्त्रम्। सप्तदश सामिधेन्यः। अलङ्कृत्य परिस्तरणम्। "देवा देवेषु"। प्रणीताप्रक्षालनात्पूर्वम् गार्हपत्यमाज्यं विलाप्योत्पूय जुह्वा चतुर्गृहीतं गृहीत्वा हवनीये जुहोत्यन्वारब्धे यजमाने "येन देवा ०। पुनंतु मा स्वाहा"॥

End :

आज्यहविषां उज्जितिर्न विद्यते। समानं कर्मा पत्नीसंयाजेभ्यः पुरस्तात् गृहपते स्रुवाहुतीरुपजुहोति। "यद्देवा देवहेडनम्" इत्येतेनानुवाकेन प्रत्यृचं हुत्वा। देवतागणहोमे उक्ताः। यज्ञो बभूव यज्ञचमवर्जम्। ब्राह्मणतर्पणान्तम्। सन्तिष्ठते पवित्रेष्टिः॥

Colophon :

पवित्रेष्टिः समाप्ता ॥

Subject : Same as No. 2699.

Remarks:—The Ms. is in good condition. This Ms. gives a different version of pavitreṣṭi. Compare No. 2699.

॥ पवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

2702. PAVITREṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9172 g. Page 25. Right column. Substance—Palm leaf. Size—16×1½ inches. Leaves—3 (76—78). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—34. Author—(?). Complete.

Beginning:

ॐ मृगारेष्टिवत्पवित्रेष्टिः । न शाखा । पौर्णमासतन्त्रम् । पवित्रं हविः । ततस्त्वां त्रयोविंशतिधा । "परिस्तृणाति"। "देवा देवेषु" "कर्मणे वाम्" । पात्र० ले० चतुश्चत्वारिंशत् कपाल....पुरापां प्रणयनात् । आपस्तम्बमतात् गार्हपत्याज्यं विलाप्योत्पूय । अन्वारब्धे यजमाने आहवनीये तिस्र आज्याहुतीर्जुहुयात् ।

End:

अथ याज्यानुवाक्या अग्न आयूंषि पवसेऽग्ने पवस्व स्वपा । उत नः प्रिया प्रियस्विमाजुह्वानायुष्मदानमोभिः सनः पावकदिति वोग्ने पावकरोचिषा आ विश्वदेवम् । सत्पतिं न प्रमिये सवितुर्देव्यस्य तत् अग्निः शुचिव्रततम उदग्ने शुचयस्तव । आ वायो भूषशुचिपा उप नः प्रयाभिर्यासि "दाश्वांसम् ।" "त्वमग्ने व्रतपा असि" "यद्वो वयं प्रमिनाम व्रतानि" "दधिक्राव्णो अकारिषम्" दधिक्रा । श्वसपश्चकृष्टिं वैश्वानरोऽर्जीजनत् । पृष्टो दिवि त्वषद् । ते विष्णवास आकृणोमि प्रतत्ते अद्य शिपिविष्टनामेति क्रमेण दशदेवतानां याज्यानुवाक्या स्विष्टकृतस्तु "जुष्टो दमूनाः ।" भोजनानो ऋषतां हविरग्ने शर्धमहते

सौभगायेति संयाज्ये शेषं सर्वं समानम् ।

Colophon :

पवित्रेष्टिप्रयोगः समाप्तः ।

Subject: Same as No. 2700.

Remarks :—The Ms. is in a decaying condition. For the other works contained herein see the Remarks under No. 2057. This Ms. gives a different version of Pavitreṣṭi. Compare Nos. 2700 & 2701.

॥ पवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

2703. PAVITREṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9183 g. Page 24. Right column. Substance—Palm Leaf. Size—14¼×1¼ inches. Leaves—10 (23-32). Lines—5 or 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—160. Complete.

Beginning :

पवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

"वैश्वानरीं व्रातपतीं पवित्रेष्टिं तथैव च ।
ऋताव्रतौ प्रयुञ्जानः पुनाति दशपूरुषम् ॥"

इति वचनात्सर्वपापक्षयद्वारा स्वर्गावाप्तेः पुरुषस्यावश्यमनुष्ठेया पवित्रेष्टिः । प्रतिसंवत्सरं ऋताव्रतावनुष्ठेया । अमावास्यायां पौर्णमास्यां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा ब्राह्मणाननुज्ञाप्य अपरेण गार्हपत्यं दर्भेष्वासीनो दर्भान्धारयमाणः पत्न्या सह विघ्नेश्वरं ध्यात्वा प्राणानायम्य सङ्कल्पं करोति । श्रीविष्णोराज्ञयेत्यादिवर्षायनऋतुमासपक्षतिथि-

वारनक्षत्राणि सङ्कीर्त्य मम उपात्त + श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं समस्तपापक्षयार्थं यज्ञेश्वरप्रीत्यर्थं पवित्रेष्ट्या यक्ष्ये। तेन परमेश्वरं प्रीणयानि । एवं पत्नीसङ्कल्पं करोति ।

End :

"इमं मे वरुण श्रुधीहवमद्याचमृडय। त्वामवस्युराचके स्वाहा।" वरुणायेदम्। "तत्त्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः। अहेडमानो वरुणेह बोध्युरुशंसमान आयुः प्रमोषीः स्वाहा।" वरुणायेदं०। "त्वं नो अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽवयासिसीष्ठाः। यजिष्ठो वह्नितमः शोशुचानो विश्वा द्वेषांसि प्रमुमुग्ध्यस्मत्स्वाहा।" अग्नीवरुणाभ्यामिदम्। "स त्वं नो अग्नेऽवमो भवोति नेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ। अव यक्ष्व नो वरुणं रराणो वीहि मृडीकं सुहवो न एधि स्वाहा॥" अग्नीवरुणाभ्यामिदम्। "त्वमग्ने अयास्ययासन् मनसाहितः। अयासन् हव्यमूहिषेऽयानो धेहि भेषजं स्वाहा।" अग्नये अयस इदम्। गृहपतियागादिक्रमेण कपालोपासनम्। यज्ञो बभूव यज्ञशं चमवर्ज "वृष्टिरसि"। ब्राह्मणतर्पणान्तम्। इष्टिः परिसमाप्यते।

Colophon : Nil.

Subject : Pavitreṣṭiprayogaḥ—Same as No. 2700.

Remarks :—The Ms. is in good condition. For the other works contained herein see the Remarks under No. 2152.

॥ पवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

2704. PAVITREṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3941. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—10 × 4⅜ inches. Sheets—5. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—60. Author—?. Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

पवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

अस्या इष्टेः सप्तदशसामिधेन्यः । पावकवन्तावाज्यभागौ । अग्निः पवमानः सरस्वती प्रियाग्निः पावकः सविता सत्यप्रसवोऽग्निः शुचिर्वायुर्नियुत्वानग्निर्व्रतपतिर्दधिक्रावाग्निर्वैश्वानरो विष्णुः शिपिविष्टश्च प्रधानदेवताः ।

End:

यजमानस्य नामनी व्यावहारिकनाम नक्षत्रनामनी । "आयुराशास्ते" इत्यादि संस्थाजपान्तम् । ओंचमे स्वरश्चमे० तस्मै ते नमः ॥

Colophon :

पवित्रेष्टिप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject : Pavitreṣṭiprayogaḥ—Same as No. 2700.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ पवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

2705. PAVITREṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3942. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—10 × 4⅞ inches. Sheets—4.

Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—60. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2704.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ पवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

2706. PAVITREṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3943. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{3}{8}$ inches. Sheets—3. Lines—14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—60. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2704.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ पवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

2707 PAVITREṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3944. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{5}{8} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—3. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—50. Author—(?). Complete.

Beginning, colophon and subject—Same as No. 2704.

End:

अग्निः शुचिरिदम् । वायुर्नियुत्वानिदम् ! अग्निर्व्रतपतिरिदम् । विष्णुः शिपिविष्ट इदम् । अग्निर्वैश्वानर इदम् । दधिक्रावा इदम् । देवा आज्यपा इत्यादि समानम् ॥

Remarks:—The Ms. is in good condition. The readings in this Ms. are slightly different from those given in No. 2703.

॥ आपस्तम्बातिपवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

2708. ĀPASTAMBĀTIPAVITREṢṬI-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3873. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{5}{8}$ inches. Sheets—2. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—40. Author—?. Complete.

Beginning:

अतिपवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

भारद्वाजसूत्ररीत्या आपस्तम्बिनामतिपवित्रेष्टिप्रयोगः। अतिपवित्रेष्ट्या यक्ष्ये। सद्योऽग्रहो वा ऊर्जं पञ्चदशीमिति यथातिथि। अतिपवित्रेष्टिं हविः पूर्णमासतन्त्रम्। त्रेधा बर्हिः सन्नद्धं पुनरेकधा सन्नद्धः ततस्त्वां त्रयोविंशतिधा स्फ्येन सह सप्त अष्टाकपालयोगानां द्वादशकपालयोगद्वयं एकादशकपालयोगं च। प्रणीताः प्रणीय "येन देवाः पवित्रेण" इति चतुर्गृहीतं जुहोति ॥

End:

सकृद्गृहीत्वा पुरस्ताद्गृहपतेः "यद्देवा देवहेडनम्" इत्याछिद्रकानुवाकेन प्रत्यृचं जुहोति "यज्ञो बभूव यज्ञशं चमवर्जम्। सिद्धमिष्टिः सन्तिष्ठते शुद्धिकाम एतेन यजेत।

Colophon: Nil.

ॐ श्रीवेङ्कटेशायपरमगुरवे नमः ॥

Subject : Atipavitreṣṭiprayoga giving the details of the Atipavitreṣṭi, according to the Āpastamba school of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ आपस्तम्बातिपवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

2709. ĀPASTAMBĀTIPAVITREṢṬI-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3874. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{5}{8} \times 4\frac{3}{8}$ inches. Sheets—1. Lines—9 or 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—20. Author—(?). Complete.

Beginning:

अथ पवित्रेष्टिः ॥

सप्तदशसामिधेन्यः..........................

अग्निः सरस्वती प्रियाग्निः पवमाने विष्णुरुरुक्रमो-ग्निः पावको देवः सविताग्निः शुचिर्वायुर्नियुत्वान् अ-ग्निर्वैश्वानरो दधिक्रावाग्निः पथिकृद्विष्णुरग्निर्वैश्वानरः स-रस्वत्यग्निर्व्रतपतिः सरस्वानग्निरनीकवान्प्रजापतिरग्नी-षोमौ सविता प्रधानदेवताः । अथ प्रधानानां याज्या ॥

End :

"पवमानस्सुवर्जनः" इति द्वेधाय्ये । "यत्तेपवित्रम्" "जातवेदः पवित्रवत्" "त्वञ्च सोमनो वशो" "ब्रह्मा देवानाम्" इति आज्यभागयोः "वैश्वानरो रश्मिभिः" "बृहद्भिः सवितस्त्रिभिः" इति संयाज्ये ।

Colophon:

अतिपवित्रेष्टिहौत्रं सम्पूर्णम् ॥

Subject:—Atipavireṣṭiprayoga, specially giving the duties of the Hotṛ priest according to the Āpastamba school of Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ मित्रविन्देष्टिप्रयोगः ॥

2710. MITRAVINDEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3882. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—10¾ × 4¾ inches. Sheets—3. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—45. Author—(?) Complete.

Beginning:

अथ मित्रविन्देष्टिप्रयोगप्रारम्भः

अमावास्यायां पौर्णमास्यां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा प्राणानायम्य । दशहविषैकप्रधानया मित्रविन्दया यक्ष्ये । सर्वे जनाः मित्राणि भवेयुः । "विद्युदसि" अन्वाधानम् । "अद्य यज्ञाय" पौर्णमासतन्त्रम् । सप्तदशसामिधेन्यः । ये के(एको) न पञ्चाशत्कपालानि पञ्च चरुस्थाल्यः ।

End:

सगुणश्चतुर्थ्यन्ता देवताः । "येन कर्मणेच्छेत्" इति श्रुतेः । जघानभ्यातात्राद्भृतश्चास्मिन् काले जुहुयाद्वा । स्विष्टकृदादि सोमेन्द्रवर्जम् । विरुन्ध्य प्राशित्रं चतुर्धाकरणञ्च । गौरेव दाक्षिणा । यथादेवतमुज्जितयः । यज्ञो बभूव यज्ञशञ्चमन्त्रवर्जम् ब्राह्मणसन्तर्पणान्तं सन्तिष्ठते ॥

Colophon:

समाप्ता मित्रविन्देष्टिः ॥

Subject: Mitravindeṣṭi.

Remarks: —The Ms. is in good condition.

॥ मित्रविन्देष्टिप्रयोगः ॥

2711. MITRAVINDEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9172 d. Page 25. Right column. Substance—Palm leaf. Size—16 × 1½ inches. Leaves—3 (62-64). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—60. Author— Complete.

Beginning:

ॐ मित्रविन्देष्टिप्रयोगः ॥

"मित्रविन्दाः वैराजी अग्निः सोमो वरुणो मित्रं इन्द्रो बृहस्पतिः सविता पूषा सरस्वतीत्वष्ट्रेत्येकप्रदाताः" इति सूत्रयति । शुचि भूत्वामावास्यायां पौर्णमास्यां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा पत्नीभिः सह प्राणानायम्य दश-हविषैकप्रदानया मित्रविन्दया यक्ष्ये। सर्वे जना मित्राणि भवेयुरिति सङ्कल्पः। "त्रिवृदसि" पौर्णमासतन्त्रम्। "अ-द्य यज्ञाय" मैत्रविन्दा हविः। सप्तदश सामिधेन्यः ततस्त्वां त्रयोविंशति एत्यूह्य पात्रप्रयोगकाले एकोनपञ्चाशत्क-पालानि पञ्चस्थाल्यस्पयञ्च द्वन्द्वम् उत्तराणि प्रकृतिर-न्वाहार्यस्थालीवर्जं निर्वापकाले त्वाग्नेय अष्टाकपालं नि-र्वपेत् सौम्यञ्चरुम्, वारुणं दशकपालं मैत्रञ्चरुं ऐन्द्रमेका-दशकपालं बार्हस्पत्यञ्चरुम् सावित्रं द्वादशकपालं पौष्ण-

ञ्चरुं सारस्वतञ्चरुं त्वाष्ट्रमष्टाकपालमिति चरुपुरोडाशा-
नां क्रमः ॥

End:

पार्वणहोमानरिष्टान् हुत्वा अग्निरन्नादो अन्नपति रित्यादि दशोपहोमाः 'येन कर्मणे सेत्स्येत्(?)' इति श्रुतेः जयाभ्यातानाराष्ट्रभृतश्चास्मिन् काले विकल्पेन जुहुयात् । अथ स्विष्टकृत्प्रेद्धोग्ने राजोम् । ये अग्निं स्विष्टकृतम् । "अयाडग्निरग्नेः प्रियायां मान्यायां सोमस्य प्रियायां मान्यायाम् । उपांशु । अग्नेः सोमस्य वरुणस्यमित्रस्येन्द्रस्य बृहस्पतेः सवितुः पूष्णः सरस्वत्यास्त्वष्टुः उच्चैः प्रियाया मान्ययाळित्यादि जुषतां हविरिमाग्ने वीततमानि । सौम्येन्द्रवर्जं विरुन्ध्य प्राशित्रं चतुर्धाकरणञ्च । गौरेव दक्षिणा । अग्निरिदं हविः । सोम इदं हविः । अग्निः सोमो वरुणो मित्र इन्द्रो बृहस्पतिः सवितापूषा सरस्वतीत्वष्टा इदं हविरजुषन्तेत्यादि । वृजन्त । यो कृतं देवा आज्यपामित्यादि । यज्ञो बभूव यज्ञञ्चमवर्जम् । इष्टिः समाप्यते ॥

Colophon:

समाप्ता मित्रविन्देष्टिः ॥

Subject: Mitravindeṣṭiprayoga giving the prayoga details of the Mitravindeṣṭi which is to be performed as the name of the Iṣṭi means, for the attainment of many good friends during one's life time.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. For the other works contained herein see the list under Remarks on No. 2057.

॥ मित्रविन्देष्टिप्रयोगः ॥

2712. MITRAVINDEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3883. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—9¼ × 4½ inches. Sheets—2. Lines—9 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—17. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्रीगणाधिपतये नमः ॥

अस्या इष्टेस्सप्तदशसामिधेन्यः । वार्त्रघ्नावाज्यभागौ । अग्निस्सोमो वरुणो मित्र इन्द्रो बृहस्पतिस्सविता पूषा सरस्वती त्वष्टा च प्रधानदेवताः । स्विष्टकृत्प्रयाजादयोऽङ्गदेवता इत्यादि । आवाहनकाले । "अग्निमग्न आवह । सोममावह" ।

End:

"अग्निरिदं हविरजुषत । अवीवृधतमहो ज्यायोऽकृत । सोम इदं हविरजुषत । अवीवृधतमहो ज्यायो कृत । अग्निसोमो वरुणो मित्र इन्द्रो बृहस्पतिस्सविता पूषा सरस्वती त्वष्टा इदं हविरजुषत । अवीवृधतमहो ज्यायो कृत" इत्यादि । शेषं पूर्णमासवत् ।

Colophon: Nil.

Subject: Mitravindeṣṭihautraprayoga giving the duties of the Hotṛ priest in the Mitravinda sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मित्रविन्देष्टिहौत्रप्रयोगः ॥

2713. MITRAVINDEṢṬIHAUTRA-PRAYOGAḤ.

Not noticed by Dr. Burnell.

Substance—Paper. **Size**—11⅛ × 4¾ **inches**. Sheet—1. Lines—9 to a **Page**. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—17. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2712.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मृगारेष्ट्यादिप्रयोगः ॥

2714. MṚGĀREṢṬYĀDIPRAYOGAḤ

Burnell's Catalogue No. 9171 c.

Substance—Palm leaf. Size—15½ × 1½ inches. Leaves—17. Lines—3 to 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—(?) Incomplete.

Beginning:

(मृगा)रेष्टिप्रयोगः ।

अंह आग एनोनिर्हरणार्थं मृगारेष्ट्या यक्ष्ये । विधुत् । अद्य यज्ञाय । ऐष्टं हविः । आमावास्यं तन्त्रम् । अन्वाधाय । शाखाहरणम् । न वायव स्थः । न पर्णवल्कः । वेदं कृत्वा वेदिः । इ....पायवस्थः । परिस्तृणाति । प्रणीताप्रणयनात् पूर्वं गार्हपत्य आज्यं विलाप्योत्पूय स्रुचि चतुर्गृहीतं गृहीत्वान्वारब्धे यजमान आहवनीये जुहोति ॥

End:

देवानामित्यादि । जुषतां हविरग्ने शर्धमहते + महां सीवौ । अग्निरिदं सोम इदम् । अग्नि......अग्निः पावक इदम् । सविता सत्यप्रसवः इदम् । अग्निश्शुचिरिदम् । वायुर्नियुत्वान् इदम् । अग्निर्व्रतपतिरिदम् । विष्णुः शिपिविष्टः इदम् । अग्निर्वैश्वानर इदम् । आज्यपा इत्यादि । वेदो स वेदो विदेयेत्यादि संस्थाजपान्तम् । इरिः ॐ ।

Colophon:

मृगारेष्टिः समाप्ता ॥

Subject: Mṛgāreṣṭyādiprayoga containing the following sections:

1.	अंह आग एनोनिर्हरणार्थं मृगारेष्ट्या यक्ष्ये	Leaf	1
2.	एवं पवित्रेष्टिः पवित्रेष्ट्या यक्ष्ये	,,	2
3	अंह एनोनिर्हरणार्थं पवित्र्येष्ट्या यक्ष्ये	,,	3
4	....अस्या इष्टेः सप्तदश सामिधेन्यः । पावकवन्तावाज्यभागौ	,,	5
5	मृगारेष्टिहौत्रम् । अस्या इष्टेः सप्तदशसामिधेन्यः	,,	6
6	...वि अंहोमुचौ आवह देवां आज्यपामित्यादि उत्तमयप्रयाजे	,,	7
7	अस्या इष्टेः सप्तदशसामिधेन्यः पावकवत्यौ धाय्ये		8
8	...पावकवत्यौ धाय्ये पावकवन्तावाज्यभागौ	,,	9-10

Remarks :—The Ms. is in a much decaying condition. The Subject contained in the rest 6 leaves is as follows:—

1	श्वित्र इति पञ्चदशर्चस्य वामदेवर्षिः इन्द्रो देवता गायत्रीछन्दः । बोधायनः	Leaves	11—13

ब्राह्मणश्वासरोधेन अपस्मारी भवेन्नरः ।
वक्ष्येऽहं तत्प्रतीकारं दानहोमक्रियादिभिः ॥
2 प्रागुदक्प्रवणां भूमिं कृत्वा पृष्प्यां(?) प्रसार्य च ।
पश्चिमे सञ्चरन् शिष्ठा शङ्कुस्त्व...... ॥ 14—16

For the other works contained herein see Remarks under No. 2326.

॥ बोधायनमृगारेष्टिप्रयोगः ॥

2715. BODHĀYANAMṚGĀREṢṬI-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3876. Page 25. Right column.
Substance—Paper. Size—$10\frac{5}{8} \times 4\frac{5}{8}$ inches. Sheets—4. Lines—9 or 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—60. Author—(?). Complete.

Beginning:

स्नानपवनमन्त्राचमनप्रोक्षणानि कृत्वा रहस्येष्ट्या यजेत। दर्भेष्वासीनो दर्भान्धारयमाणः पत्न्या सह प्राणानायम्य समस्तपापक्षयार्थं रहस्येष्ट्यपरनामधेयया मृगारेष्ट्या यक्ष्ये "विधुदसि" "श्वो यज्ञाय" "इमामूर्जम् चतुर्दशीं" ऐष्टं हविः। आमावास्यं तन्त्रम्। अन्वाधानं शाखाछेदनं भोजनं व्रतप्रवेशः ॥

End:

अग्नये हिरण्यमिति प्रतिग्रहः। उत्तरतः परितेत्यादि पुरस्ताद्गृहपतेः स्रुवाहुतीरुपजुहोति। "यद्देवादेवहेडनम" इत्य-

नुवाकेन प्रत्यृचम् । देवता गणहोमे उक्ताः । यद्धर्मे कपालम् । ये घर्मेकपाले । यानि घर्मेकपालानि । यज्ञो बभूव । यज्ञशंच-मवर्जं ब्राह्मणतर्पणान्तम् । सन्तिष्ठते मृगारेष्टिः ॥

Colophon:

मृगारेष्टिः समाप्ता ॥

Subject: Mṛgāreṣṭiprayoga.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ मृगारेष्टिप्रयोगः ॥

2716. MṚGĀREṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9172 f. Substance—Palm leaf. Size—16 × 1⅓ inches. Leaves—6 (72-76). Lines—8 to a page. Script—Grantha. No. of Granthas—180. Author— ?. Complete.

Beginning:

अथ मृगारेष्टिः ।

यः पापयक्ष्मगृहीतः स्याद्यो वोपरुध्येत देवेभ्यो गोभ्यो ब्राह्मणेभ्यस्तेनाभिशस्तोऽभिशस्यमानो वा रहस्येष्ट्या यजेतेति पवित्रकामो वा शुचौ देशे वा काले चामावास्यायां पौर्णमास्यां वा पूर्वपक्षे वा पुण्ये नक्षत्रे प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा पत्नीभिः सह प्राणानायम्य अंह आग एनोनिबर्हणार्थं संप्राप्तपापक्षयार्थं दश हविषा मृगारेष्ट्या यक्ष्ये ॥

End:

अग्निर्वैश्वानर इदम्+त+कृत । द्यावापृथिवी अंहोमुचाविदम्....षेताम्....क्राताम् । देवा आज्यपा इत्यादि

शंयुवाकान्ते वाजिन यागः । शं नो भवन्तु + न्नवोम् । ये + वाजिनो वाजे वाजेऽवत । देवयानेवौं । ऊर्ध्वं दूरन-वानं वाज्यम् । वाजिनस्याग्ने विही वौषडित्यनुषट्कारः । समस्तावेव द्विरनुमन्त्रयेत । नवागु(?)रुत्तरास्मिन् वाजिन भक्षामिळामिव प्रतिगृह्याध्वर्य उपह्वयस्वेत्यादिप्रतिगृह्य यजमानान्त उपहूय भक्षेति यं मे रेतः प्रसिच्यते । पूरण + भक्ति + संस्थाजपान्तम् । अम् ।

Colophon: Nil.

Subject: Mṛgāreṣṭi (rahasyeṣṭi) prayoga giving the prayoga details of Mṛgāreṣṭi which is also a purificatory ritual for all yajamānas.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. For the other works contained herin see the list under Remarks No. 2057.

॥ मृगारेष्टिहौत्रप्रयोगः ॥

2717. MṚGĀREṢṬIHAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3948. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{8}$ inches. Sheets—4. Lines—9 or 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—80. Author—?. Complete.

Beginning:

मृगारेष्टिहौत्रम् ॥

अस्या इष्टेः सप्तदशसामिधेन्यः । पावकवन्तावाज्य-भागौ । अग्निरंहोमुगीन्द्रोंऽहोमुङ्मित्रावरुणावागोमुचौ वायु सवितारावागोमुचा विश्वेदेवा एनोमुचोनुमतिरग्नि-र्वैश्वानरो द्यावापृथिवी आगोमुचौ च प्रधानदेवताः ।

End:

अस्य मध्वः पिबत मादयध्वं तृप्ताया च पथिभिर्देवयानैर्वौ। वाजिनस्याग्नेर्वीहीर्वौ। "यन्मेरेतः प्रसिच्यते। यद्वा मे अपि गच्छति यन्म आजायते पुनः। तेन मामृतं कुरु" इति भक्षयति। संस्थाजपान्तं समानम् ॥

Colophon:

मृगारेष्टिहौत्रम्। समाप्तम् ॥

Subject: Mṛgāreṣṭihautraprayoga, giving the duties of the Hotṛ-priest in the Mṛgāreṣṭi.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ मृगारेष्टिहौत्रप्रयोगः ॥

2718. MṚGĀREṢṬIHAUTRAPRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 282. Substance—Paper. Size—9¼ × 3⅜ inches. Sheets—2. Lines—9 or 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—40. Author—?. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ मृगारेष्टिहौत्रम्।

"शोचिष्केशस्तमीमहोमपामिदं न्ययनं० शिवो भवों नमस्ते हरशेशाचिषे० शिवे भवों समिद्धो अग्न आहुत" इत्यादि अवाहने "अग्निंऽहोमुच मा ३ वह १ इन्द्रमंऽहोमुच मा ३ वह २"

End:

विश्वेदेवा एनोमुच इदं० ॥ ९ अनु....मतिरिदं० ॥ १० ॥ अग्निर्वैश्वानर इदं० ॥ ११ ॥ द्यावापृथिवी अँ-

होमुचाविदं ह० ॥ १२ ॥ देवा आज्यपा इत्यादि समा-
नमासमाप्तेः ॥

Colophon:

इति मृगारेष्टिहौत्रं समाप्तम् ॥

इदं पुस्तकं धुडिज्यभट्ट अंशेकरस्येति ज्ञेयम् ॥

यज्ञाधिदैवतं विष्णुं ध्यात्वादौ पुरुषो ह्यसौ ।
ईश्वरो नित्यकालात्मा चिन्तनीयः सुकर्मसु ॥
पुरुष एवेदं सर्वं यद्भूतं यद्भविष्यत् ॥

Subject: Mṛgāreṣṭihautra giving the duties of the Hotṛ-priest in the Mṛgāreṣṭi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. belonged to one Dhuḍijyabhaṭṭa Amśekar.

॥ मृगारेष्टिहौत्रप्रयोगः ॥

2719. MṚGĀREṢṬIHAUTRAPRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 283. Substance—Paper. Size—10 × 4¼ inches. Sheets—2. Lines—13 or 14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—60. Author—?. Complete.

Beginning:

मृगारेष्टिहौत्रम् ॥

नमः प्रवक्त्र इत्यादि० सप्तदशसामिधेन्यः "शोचि-
ष्केशस्तमीमहो ३ नयामिदं न्ययनं...... असाच्चपन्तु
हेतयः पावको अस्मभ्यं शिवो भवोम्"

End:

दर्भेण वाजिनं गृहीत्वा " यन्मे रेतः प्रसिच्यते ।
यद्वा मे अपि गच्छति । यद्वा (उ)द्रायते पुनः । तेन मा

वाजिनं ऊरु । तस्यते वाजिपीतस्योपहूतस्योपहूतो भक्षयामि ।" प्राणभक्षं भक्षयेत् । पत्नीसंयाजादि संस्थाजपान्तं प्रकृतिवत् ॥

Colophon :

इति मृगारेष्टिहौत्रम् ॥

Subject : Mṛgāreṣṭihautraprayoga giving the duties of the Hotṛ priest in the Mṛgāreṣṭi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ यज्ञविभ्रष्टेष्टिप्रयोगः ॥

2720. YAJÑAVIBHRAṢṬEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9183 f. Page 24. Left column. Substance—Palm Leaf. Size —$14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—3 (20-22). Lines—5 or 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—50. Complete.

Beginning :

यज्ञविभ्रष्टेष्टिः ॥

आधानानन्तरं सकलदर्शपूर्णमासाग्रयणपशुबन्धानां अधिकारे सति दैवान्मानुषाद्वापराधाद्दर्शपूर्णमासौ नारभ्येते तस्य यो यज्ञविभ्रष्टस्यात्तस्मा एतामिष्टिं निर्वपेदिति । उक्तम् । अप्रवृत्तदर्शपूर्णमासस्य प्रथमं विभ्रष्टेष्टिं कृत्वा मुख्यकाल एवारम्भः । एवमाग्रयणस्य शरदत्यये विभ्रष्टेष्टिं कृत्वा आगामिन्यां शरद्येवारम्भः । एवं पशुबन्धस्य प्रावृडनुष्ठानपरस्य प्रावृडत्यये विभ्रष्टेष्टिं कृत्वा आगामिमुख्यकाल एवारम्भः । प्रवृत्तपौर्णमासस्य दर्शनारम्भे विभ्र-

ष्टेष्टिं कृत्वा आगामिदर्श एवारम्भः । अथ वा पाथिकृतीन् कृत्वा गौणकाले दर्शारम्भः ।

End:

प्रत्याक्रम्य न पार्वणहोमः । नारिष्ठादि । आग्नेयं विरुन्ध्य प्राशित्रमवद्यति । ऐन्द्रमविरुन्ध्य प्राशित्रम् । चरोर्न प्राशित्रम् । चतुर्धाकरणकाले आग्नेयं चतुर्धा करोति । इतरयोर्दक्षिणाकाले । अन्वाहार्यो दक्षिणा प्रकृतिवदभिमर्शनं प्रतिग्रहश्च । सूक्तवाके अग्नय इदम् । अग्नेरहमुज्जितिम् । इन्द्रायेदमिन्द्रस्याहमुज्जितिम् । सोमायेदं सोमस्याहमुज्जितिम् । यज्ञो बभूव यज्ञशंयमवर्जं ब्राह्मणतर्पणान्तम् ।

Colophon: Nil.

Subject: Yajñavibhraṣṭeṣṭiprayogaḥ, giving the prayoga details of the Yajñavibhraṣṭeṣṭi—a prāyaścitta ritual performed by priest and yajamāna when after ādhāna he is not able to perform the darśapūrṇamāsa sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in good condition. For the other works contained herein see the list under Remarks on No. 2152.

॥ वैश्वानरीष्टिप्रयोगः ॥

2721. VAIŚVĀNARĪṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9183. **Page** 24. Left **column.**

Substance—Palm **leaf.** Size—$14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—2 (17 and 10). Lines—5 or 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—33. Author—?. Complete.

Beginning:

वैश्वानरेष्टिप्रयोगः ॥

स्वकाले पशुबन्धं कर्तुमशक्तस्य वैश्वानरीष्टिः कार्या। प्रावृषि अमावास्यायां पौर्णमास्यां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा प्राणानायम्य, ममोपात्तसमस्तदुरित + प्रीत्यर्थं पशुबन्धं कर्तुमशक्नुवन् द्रव्याभावात् मनुनोक्तया वैश्वानर्येष्ट्या यक्ष्ये। तया परमेश्वरं प्रीणयानि। दर्भनिरसनादि। "विद्युदसि + मि" ऋत्विग्वरणम्। विहरणादि। "अद्य यज्ञाय रमताम्।" "इमामूर्जं पञ्चदशीम्।" ऐष्टं हविः। पौर्णमासतन्त्रम्; बर्हिराहृत्य व्रतप्रवेशः। पञ्चदश सामिधेन्यः। वेदं कृत्वोपवेषः॥

End :

न पार्वणहोमः। नारिष्ठादि। हिरण्यं दक्षिणा। ब्रह्मन् ब्रह्मासि ब्रह्मणे त्वा हुताद्यमामाहिंसीर्हुतं मह्यं शिवं भव। ब्रह्म पिन्वस्वेत्यात्रिकारेण। सहस्रधारमुत्समक्षीयमाणं तद्दाधारपृथिवीमन्तरिक्षं दिवञ्च तेन हिरण्येनातितराणि मृत्युम्। दक्षिणसत् स्य(?) इत्यादि। "देवस्य त्वा + हस्ताभ्यां प्रतिगृह्णामि" "राजा त्वा वरुणो नयतु देवि दक्षिणेऽग्नये हिरण्यम्। तेनामृतत्वम्" इत्यादि "अग्नेर्वैश्वानरस्याहमुज्जितिम्"। "ये मा अश्वन्" इत्यादि "यज्ञो बभूव यज्ञश्श्रमवर्जम्।" ब्राह्मणतर्पणान्तम्। इष्टिः परिसमाप्यते।

Colophon : Nil.

Subject : Vaiśvānareṣṭiprayoga giving the prayoga details in order of the Vaiśvānareṣṭi which is to be performed as an expiatory ceremony by the yajamāna to purify his own self when he is not able to do Paśubandha.

sacrifice in its prescribed time.

Remarks:—The Ms. is in good condition. For the other works contained in This Ms. see the list under Remarks on No. 2152.

॥ आपस्तम्बपथिकृद्वैश्वानरीष्टिप्रयोगः ॥

2722. ĀPASTAMBAPATHIKṚDVAIŚVĀNARĪṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9110 h.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—3 (1-3). Lines—7 or 8 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—60. Author—(?). Complete.

Beginning :

"नमः प्रवक्त्रे" इत्यादि । आवाहनकाले । "अग्निमग्न आवह । सोममावह । अग्निं पथिकृतमावह । अग्निं वैश्वानरमावह । देवाँ आज्यपाम्" इत्यादि । उत्तमप्रयाजे । "ये-यजामहे । स्वाहाग्निं स्वाहासोमं स्वाहाग्निं पथिकृतं स्वाहाग्निं स्वाहा वैश्वानरं स्वाहा देवाँ आज्यपाम्" इत्यादि । वार्त्रघ्नावाज्यभागौ ॥

* * *

End

ये० हेग्ने स्विष्टकृतम् । "अयाळग्निरग्नेः प्रियं धामान्ययाट्सोमस्य प्रियं धामान्य याळग्नाविष्णोः प्रियाधामान्ययाड्देवानाम्" इत्यादि । सूक्तवाके । अग्निरिदम् । सोम इदम् । अग्नाविष्ण्वोरिदम् । हविरजुषेताम् । पथिकृद्धोता महोज्यायो ऋन्त । देवा आज्यपा इत्यादि । संस्थाजपवर्जम् ॥

Colophon : Nil.

Subject : Āpastambapathikṛdvaiśvānaristiprayoga.

Remarks :—The Ms. is in good condition. For the other works contained herein see Remarks under No. 2099. This particular work has not been noticed by Dr. Burnell.

॥ पथिकृद्वैश्वानरीष्टिप्रयोगः ॥

2723. PATHIKṚDVAIŚVĀNARĪṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9183 c. Page 24. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—3 (14-16). Lines—5 to 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—60. Author—(?). Complete.

Beginning :

पथिकृद्वैश्वानरीष्टिप्रयोगः ॥

" अग्नये पथिकृते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेत् यो दर्शपूर्णमासयाजी सन्नमावास्यां वा पौर्णमासीं वातिपातयेत् " इत्युक्तम् । प्रवृत्तदर्शपूर्णमासो यजमानः दैवान्मानुषाद्वा अमावास्यां वा पौर्णमासीं वातिपातेयत् । न कुर्याद्यदि कालयोः सह पथिकृतिं कुर्यात् । गौणकाले प्रकृत्या सह समानतन्त्रे द्वयोर्बहूनां वातिपत्तौ पथिकृतीं वैश्वानरीञ्च समानतन्त्रे तु कृत्वा ततः प्रकृतिं कुर्यात् । गौणकाले तृतीयाप्रभृति त्रयोदशीपर्यन्तं यस्मिन् कस्मिंश्चिद्दिने प्रातरग्निहोत्रं कृत्वा, प्राणानायम्य, मम उपात्त + प्रीत्यर्थं दर्शपौर्णमासस्यसस्य वा मुख्यकालातिपत्तिप्रायश्चित्तार्थं पथिकृतं मुख्यं कुर्वन् पौर्णमासेन यक्ष्ये । इति पौर्णमाससङ्कल्पः ।

End:

उत्तरत एत्य हविः शेषोद्वासनादि । सूक्तवाके आज्यभागदेवतयोरुज्झितिमुक्त्वा, अग्नये पथिकृत इदं, अग्नेः पथि कृतोऽहमुज्झितिम् । अग्नये वैश्वानरायेदम्, अग्नेर्वैश्वानरस्याहमुज्झितिम् । ऐमा(?) अश्मन् सामे सत्याशीत्यादि- "यज्ञो बभूव" यज्ञशंचमवर्जं सर्वं समानं ब्राह्मणतर्पणान्तम् । ततः परं प्रकृतिं कुर्यात् । हरिः ॐम् ॥

Colophon:

पथिकृद्वैश्वानरेष्टिः सम्पूर्णा ॥

Subject: Pathikṛdvaiśvānariṣṭiprayoga, giving the prayoga details of the Pathikṛdvaiśvānariṣṭi which is a prāyaścita ritual to be performed by the yajamāna when he somehow or other has not been able to perform the Darśapūrṇamāsa sacrifice in its prescribed time—Darśa (new moon) and paurṇamāsyā (full moon).

Remarks :—The Ms. is in good condition. For the other works contained in this Ms. see the list under Remarks on No. 2153. After the colophon is given:

"एवमिष्टिं समाप्यानन्तरातिपणं(त्रं) दर्शपूर्णमासं वा तस्मिन्नेव दिने कुर्यात् । पर्वणि चेन्नातिपद्येष्टिः (?) "

॥ व्रातपतेष्टिप्रयोगः ॥

2724. VRĀTAPATEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3817. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—10 × 4¾ inches. Sheets—2. Lines—12 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—15. Author—(?). Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

व्रातपतेष्टिप्रयोगः ।

अस्या इष्टेः पञ्चदशसामिधेन्यः । वार्त्रघ्नावाज्यभागौ । अग्निर्व्रतपतिः प्रधानदेवता । स्विष्टकृत्प्रयाजादयोऽङ्गदेवता देवा आज्यपाश्च । "नमः प्रवक्त्रे" इत्यादि "आवह देवान्यजमानाय । "अग्निमग्न आवह ॥"

End :

"अग्निरिदं० कृत । सोम इदं० हवि० कृत । अग्निर्व्रतपतिः । इदं० कृत । देवा आज्यपाः" इत्यादि संस्थाजपान्तं समानम् ॥

Colophon :

व्रातपतेष्टिप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject: Vrātapateṣṭiprayoga giving the prayoga details of the Vrātapateṣṭi–an expiatory sacrifice like pavitreṣṭi to be performed by the yajamāna to purify himself and his wife before the performance of a main sacrifice.

Remarks :—The Ms. is in good condition. At the end of this Ms. the following prayoga extract is given:—

'अग्निहोत्राब्दपूर्तौ विशेषः । अग्निमीळे सूक्तानन्तरं + दधद्रयिं मयि पोषम् । अनन्तरं नित्याग्निहोत्रवत् ॥'

॥ व्रातपतेष्टिप्रयोगः ॥

2725. VRĀTAPATEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3946. Page 25. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—1. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—15. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2724.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ व्रातपतेष्टिप्रयोगः ॥

2726. VRĀTAPATEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3947. Page 25. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 5$ inches. Sheet—1. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—15. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2724.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ व्रातपतेष्टिप्रयोगः ॥

2727. VRĀTAPATEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3949. Page 25. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—2. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—15. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2724.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ व्रातपतेष्टिप्रयोगः ॥

2728. VRĀTAPATEṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3950. Page 25. Right column.

Substance—Paper. Size —$10\frac{1}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheet —1. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—15. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2724.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ व्रातपतीष्टिप्रयोगः ॥

2729 VRĀTAPATĪṢṬIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9183 c. Page 24. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaf—1 (19th). Lines —6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—18. Author—(?). Complete.

Beginning:

व्रातपतीष्टिप्रयोगः ॥

"वैश्वानरीं व्रातपतीं पवित्रेष्टिं तथैव च ।
ऋतावृतौ प्रयुञ्जानः पुनाति दशपूरुषम् ॥"

समस्तपापक्षयकरत्वादवश्यं व्रातपतीष्टिः कर्तव्या । अमावास्यायां पौर्णमास्यां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा अपरेण गार्हपत्यं दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पत्न्या सह प्राणानायम्य ममोपात्तसमस्त + प्रीत्यर्थं समस्तपापक्षयार्थं समस्तव्रतलोपप्रायश्चित्तार्थं व्रातपतीष्ट्या यक्ष्ये । तेन परमेश्वरं प्रीणयानि ॥

End:

आज्यभागयोरवहुतानुमन्त्रणम् । अग्निना यज्ञश्चक्षुष्मान् । सोमेन यज्ञश्चक्षुष्मान् । अवदानधर्मेणावदाय । अग्नये व्रतपतयेऽनुब्रूहि । अग्निं व्रतपतिं यज । अग्नये व्रतपतय

इदम् । अग्नेर्व्रतपतेरहं देवयज्ययान्नादः । न पार्वण-
होमः । नारिष्ठादि विरुन्ध्य प्राशित्रं चतुर्धाकरणम् । अग्ने-
र्व्रतपतेरहमुज्जितिम् । अन्वाहार्यो दक्षिणा । यज्ञो बभूव
यज्ञशंचमवर्जम् । ब्राह्मणतर्पणान्तम् ।

Colophon:

व्रातपतीष्टिः सम्पूर्णा ॥

Subject: Vrātapatīṣṭiprayoga. See subject under No. 2723.

Remarks:—The Ms. is in good condition. For the other works contained in this Ms. see Remarks under No. 2152.

॥ अग्निष्टोमयज्ञविधिः ॥

2730. AGNIṢṬOMAYAJÑAVIDHIḤ.

Burnell's Catalogue No. 4166. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—$11\frac{3}{4} \times 3\frac{7}{8}$ inches. Sheets—11. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. Author—(?). Complete.

Beginning:

श्री वेदव्यासाय नमः ॥

अथातो यज्ञविधिं व्याख्यास्यामो यजमानस्याग्निर्देवो-
देवहोतेति दैवऋत्विग्वरणमथमानुषाणां ज्योतिष्टोमेना-
ग्निष्टोमसंस्थेन रथन्तरपृष्ठेन द्वादशशतदक्षिणेनाहं यक्ष्ये ।
तत्र मे त्वमुद्गातेति, क ऋत्विजः, के याजयन्ति कच्चि-
न्नाहे(ही)नः, कच्चिन्नान्यस्तमार्त्विज्यम्, कच्चित्कल्याण्यो द-
क्षिणा इति पृच्छति । महन्मेवोच इति प्रतिमन्त्रणं गृह्यो-
क्तोर्ध्वविधिरिदमन्नमयं रस इमा गावः ॥

* * *

अन्तर्वेदिदेशेऽन्वारब्धयोः पत्नीयजमानयोः सुब्रह्मण्याह्वानं ब्रह्मश्रीसाम्नः संपाछन्द आदित्य इन्द्रः सासि सुब्रह्मण्य इति यजमानवाचनमुपह्ववदानमेवं सर्वोपसदन्तेषु सोमाप्यायननिह्नवनाह्वानानि भवन्ति ॥ ९ ॥

End:

तमेवोपतिष्ठेरन् " अपो अद्यान्वचारिषं रसेन समसृज्महि। पयस्वानग्न आजगमन् तं मा संसृजवर्चसा " इत्युदयनीयायामचोदक्षीति उद्वद्भार्गवं जमती भृगुः सोमः पयस्यां यज्या यथेति स्वारं पयो निधनमनुब्वायुरिन्द्रः उदवसानीयायां गायन्तीत्युद्वंशीयमनुष्टुबुद्वंश इन्द इत्यग्निष्टोमः ॥ हरिः ॐ ॥

Colophon:

इति यज्ञविधिः समाप्त: ॥

Subject: Yajñavidhi. 1-7 Khaṇḍas.

(1)	अथातो यज्ञविधिं व्याख्यास्यामः	Khaṇḍa.	1	Sheet.	1
(2)	अथ प्रवर्ग्यः प्रवर्गवति क्रतौ प्रवर्गेण	,,	2	,,	2
(3)	अथाग्निप्रणयनमग्निर्मूर्धेत्यग्नेः प्रणयनं	,,	3	,,	3
(4)	अपररात्र उत्थाय शालामुखीये	,,	4	,,	4
(5)	अथ सकृद्विकृत्य बहिष्पवमानेन	,,	5	,,	6
(6)	अथ हि परिद्यमिति जपोधिष्ण्योपस्थानम्		6	,,	8
(7)	अथ तृतीयसवनमाहवनीयं संज्ञादित्यम्	,,	7	,,	9

Remarks:—The Ms. is in fairly good condition. After the colophon is given the following:—

ओम् " अपश्यं गोपामनिपद्यमानम्। आ च परा च पथिभिश्चरन्तम्

स सध्रीचीः सविषूचीर्वसानः । आ वरीवर्ति भुवनेष्वन्तः ।

* * *

आन्यायन्तुदविशुत् । ज्ञानो मित्राभिते यथा । सनः पवस्वदाथाहि इन्द्राग्नी हिन्ववत्तथा ॥

॥ साद्यस्क्राग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2731. SĀDYASKRĀGNIṢṬOMAPRAYOGAḤ.

Not noticed by Burnell.

Substance—Palm leaf. Size—16×1⅜ inches. Leaves—12 (1—12). Lines—5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—150. Author—?. Complete.

Beginning:

आयतनस्य पश्चिमभागे प्रागग्रेषु दर्भेषु यजमानः प्राङ्मुख उपविश्य दक्षिणतः पत्नीं प्राङ्मुखीमुपवेश्य दर्भान्धारयमाणः पत्नीभिस्सहकृतः प्राणायामः । शुभे शोभने मुहूर्ते * * मम सर्वाभीष्टसिध्यर्थं साद्यस्क्रेणाग्निष्टोमेन यक्ष्ये । * * ऋत्विजः कश्चिन्नाहीनः ॥ ७ ॥ सोमप्रवाकः ज्योतिष्टोमस्साद्यस्क्रोऽग्निष्टोमस्सोमः ॥ ८ ॥

End:

अध्वर्युः शों सावों दैव ओथामो दैव ओथामो दैवों इति प्रतिगृह्णाति । सर्वे अवभृथदेशं गत्वा (भक्षस्य)न्दे (दे)वीरापयेषपो गर्भस्तं पस्सु प्रीतगं(?) सुभृतमकर्म । सर्वे वस्त्रादिना अलङ्कृताः यथास्थानं प्रविशन्ति ॥

Colophon :

समाप्तोऽग्निष्टोमः ॥

Subject : Sādyaskrāgniṣṭomaprayoga—giving out the ritualistic details of the Sādyaskra soma sacrifice where the last padārtha woud be the Agniṣṭoma.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

This Ms. contains the following works:—

1	साद्यस्क्राग्निष्टोमप्रयोगः	1—12	Leaves.
2	,,	1—11	,,
3	,,	1—19	,,
4	अभिचारः	1	Leaf
5	सौरमतम्	2	Leaves
7	बोद्धमतम्	1	Leaf
8	अलङ्कारः	2	Leaves
9	साद्यस्क्राग्निष्टोमः beginning only and आभिचारः	4	Leaves
10	தாலாட்டு Telugu Language	3	,,
11	மாடு ஓட்டுகிறபாட்டு Tamil ,,	3	,,
12	உப்புப்பாட்டு ,, ,,	6	,,
		64	

॥ साद्यस्क्राग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2732. SĀDYASKRĀGNIṢṬOMAPRAYOGAḤ.

Not noticed by Burnell.

Substance—Palm leaf. Size—16 × 1⅜ inches. Leaves—11

(1-11). Lines—4 or 5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—150. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2731.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ साद्यस्क्राग्निष्टोमप्रयोगः ॥

2733. SĀDYASKRĀGNIṢṬOMAPRAYOGAḤ.

Not noticed by Burnell.

Substance—Palm leaf. Size—$16 \times 1\frac{3}{8}$ inches. Leaves—19 (1-19). Lines—5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—220. Author—?. Incomplete.

Beginning and subject—Same as No. 2731.

End :

यजमानः । ये यजमाहे । गार्हपत्येन सत्यक्रतुना यज्ञ-
नीरसि देवान्देवयते यजा वौ (?) यत्तपस्थायेदं अध्वर्यु-
प्रतिप्रस्थातारौ पात्रे निदधतः ।........... ॥

Colophon : Nil.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ साद्यस्कहौत्रप्रयोगः ॥

2734. SĀDYASKRAHAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 2537. Page 25. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—3. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—50. Author—(?). Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

साद्यस्क्रहौत्रप्रयोगः ॥

दीक्षणीयाप्रभृत्याज्यशस्त्रपर्यन्तमग्निष्टोमवत् । आज्यशस्त्रे विशेषः "अग्निर्देवेषु राजति" इत्येतं तृचं "प्रवो देवायाग्नये" इत्यस्य सूक्तस्य स्थाने शंसेत् । "अग्न इन्द्रश्च दाशुषो दुरोणा" इति याज्या । प्रउगमैकाहिकमेव ।

End :

इति सूक्तमुखीये अनुक्रियायाः कथोनुतिपतिपरिचराणि विद्वान् एता विश्वा च कृत्वा इन्द्रभूरिति सूक्तमुखीये परिक्रियायाः एकस्य चिन्मे विशुवस्त्वोजः एकं नुत्वा स प्रति पाञ्चजन्यमिति एकत्रिकस्य । त्र्ययंमा मनुषो देवता ता प्रधान्यस्य महतो महानितीत्र्येकस्य(?) ॥

Colophon:

इति साद्यस्कप्रयोगः ।

Subject: Sādyaskrahautraprayoga—giving the duties of the Hotṛ priest in the Sādyaskra sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. It is full of scriptorial blunders.

॥ साद्यस्क्रहौत्रप्रयोगः ॥

2735. SĀDYASKRAHAUTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3955. Page 25. Right column.
Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{8} \times 4$ inches. Sheets—4.
Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—60. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2784.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the tenth sheet is

given 'चिदम्बररायाणामिदं पुस्तकम्' i.e. the Ms. originally belonged to Cidambararāya.

॥ बोधायनाग्निष्टोमसवनीयप्रयोगः ॥

2736. BODHAYANĀGNIṢṬOMASAVANĪYA-PRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 284. Substance—Paper. Size—9⅜ × 4⅗ inches. Sheets—46. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1384. Author—?. Complete.

Beginning:

श्री वेदव्यासाय नमः ॥ ॐ

अथातो महारात्र एव बुध्यन्ते सम्बोधयन्त्येतानृत्विजः । अथातोऽनन्तरमुषित्वा महारात्रे त्रिभागावशेषायां रजन्यामेव शब्दान्नोदिते बुध्यन्ते पुरो वाचः प्रवदितोः प्रातरनुवाक मुपाकुर्यादित्यादिदर्शनात् । बुध्यन्ते यजमानस्तत्पुरुषाश्च त एतानुत्थापयन्ति वक्ष्यमाणानृत्विजः त एवोच्यन्ते । अध्वर्युं होतारं ब्रह्माणमुद्गातारं प्रतिप्रस्थातारं प्रस्तोतारं प्रशास्तारं ब्राह्मणाच्छंसिनमच्छावाकं नेष्टारं सदस्यमुन्नेतारमाग्नीध्रं ग्रावस्तुतं सुब्रह्मण्यं प्रतिहर्तारं येचान्ये परिकर्मिणश्चमसाध्वर्य्वादयः ते हस्तपादान् प्रक्षाळ्याग्नीध्रे यजमानेन सङ्गच्छन्ते ॥ तीर्थेन प्रविश्य यजमानेन सङ्गच्छन्ते ।

त्रिभागे पश्चिमे रात्रे तीर्थेन प्रविशन्त्यमी ।
नासंस्थिते सदोऽतीयादर्वाग्वा दक्षिणानयात् ॥

शालामुखीयमग्रेण स्फ्यहवन्यौ जुहूद्वयम् ।
उपभृद्वितयश्चापि स्रुवश्च स्वधिति ध्रुवे ॥
प्राशित्रेडाज्यधानीश्च वेदं वेदाग्रमेव च ॥
॥ इति पात्रसादनम् ॥

End:

* * * *

उन्नेता सौर्यं होष्यं नावेक्षते "सूर्य भ्राजस्विन् ॥" कुर्विति जुहोति "वायोश्च त्वापाश्च भ्राजसे जुहोमि स्वाहा" इति सूर्याय भ्राजस्वत इदं हुत्वा यजमानं वाचयति "सुवर्विदासि० सुवर्हासीत्" इति ॥

* * * *

अतिग्राह्येध्वर्यवुपहवः । प्रतिप्रस्थातृभिर्यातेवा एते पृष्ठयस्य षडहस्योत्तरेष्वहःसु गृह्यन्त एकविंशे त्रिणवे त्रयस्त्रिंशे विश्वसृजि सर्वपृष्ठे गृहीतव्याः यज्ञस्य सवीर्यत्वाया-प्यग्निष्टोमे गृहीतव्या । "यज्ञस्य सतनुत्वाय" इति ब्राह्मणम् ॥

Colophon: Nil.

Subject: Bodhāyanīyāgniṣṭomasavanīyaprayoga—giving the prayoga details of the Savanīya paśu sacrifice in the Agniṣṭoma soma sacrifice according to the Bodhāyana school of the Black yajur Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनततिप्रयोगः ॥

2737. BODHĀYANATATIPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3761. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—35. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—660. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ वै भवति योऽग्न्याधेयेन नर्ध्नोति स पुनराधेयमाधत्ते योऽग्निं चित्वा नर्ध्नोति स पुनश्चितिं चिनुत इत्यग्निं चित्वा ज्यानानो द्वादशेष्टका उपकल्पयतेऽष्टौ यजुषीश्चतस्रो लोकम्पृणाः स यत्रेहोत्तरवेदिव्याघारितोपन्युप्तसम्भारो भवति । तद्यात्तामात्मन्यग्निं गृह्णीते मयि गृह्णाम्यग्रे अग्निं यो अग्नि यो नो अग्निरिति स्वयं चितिं जपति। "यास्ते अग्ने समिधो यानि धाम" इति श्वेतमश्वमभिमृश्याष्टौ यजुषीरुपदधाति "येनर्षयस्तपसा सत्रमासत" इति चतस्रो लोकम्पृणा [लोक] 'लोकम्पृणच्छिद्रं पृण' इत्यथचितिक्लृप्त्याभिमृशति 'चित्तिमचित्तिं चिनवद्विविद्वान्' इत्याग्नेय्या गायत्र्यैतां चितिमभिमृश्य द्वाभ्यमावद्रवति। "वाश्च आसन्" "प्राणदाः" इति तायते पशुबन्धो वाग्निष्टोमो वा स प्रज्ञातः सन्तिष्ठते ॥

End:

अथ वै भवति "देवा यद्यज्ञेऽकुर्वत तदसुरा अकुर्वत" इति सहेक्षाञ्चक्रे प्रजापतिः कथमन्वहमसुरैर्देवान्व्यावर्तयेयमिति स एतं यज्ञे क्रतुमानिरुक्तमुपहव्यमपश्यत्तस्मि-

न्नेनानुपद्यतेति स यत्राह प्रातर्यावभ्यो देवेभ्य इति मरुद्भ्यः प्रातर्यावभ्यो देवेभ्य इति तत्राह। अथ यत्राह सोमः पवत इतीन्दुः पवत इति तत्राह। अथ यत्राहेन्द्राय पुरोडाशानामिति शक्रायपुरोडाशानामिति तत्राह। अथ यत्राह वायव इन्द्रवायुभ्यामिति नियुद्वते शक्रनियुद्भ्यो-मिति तत्राह। अथ यत्राहमित्रवरुणाभ्यामित्यृतायुभ्यामिति तत्राह। अथ यत्राहाश्विभ्यामिति नासत्याभ्यामिति तत्राह। अथ यत्राहेन्द्राय मरुत्वत इति शक्राय गणवत इति तत्राह। अथ यत्राह महेन्द्रायेति महते शक्रायेति तत्राह। अथ यत्राहा-दित्येभ्यइति महद्भ्य आदित्येभ्य इति तत्राह। अथ यत्राह व-नस्पतय इति वनेन च्यवयेति तत्राह। अथ यत्राह देवाय सवि-त्र इति स महते देवाय सवित्र इति तत्राह। अथ यत्राह विश्वे-भ्यो देवेभ्य इति महद्भ्यो विश्वेभ्यो देवेभ्य इति तत्राह। अथ यत्राह देवानां पत्नीभ्य इति महतीभ्यो देवानां पत्नीभ्य इति तत्राह। अथ यत्राहेन्द्राय हरिवत इति शक्रायमघवत इति तत्राह आधानादुन्दुभ्य इत्युहैके प्रदिशन्ति ॥ २७ ॥

तदेतदर्वागेव यज्ञाय हि यस्य स्तोत्राश्वज्ञायज्ञियस्य स्तोत्रे सन्ता निरुवाच तं हासुरा उपक्षामेव चक्रिरे किं वा-वै करोति किं वानेति स यदा पृचकार न वा इम......

Colophon: Nil.

Subject: Bodhāyanatatiprayoga containing the following sections:

		Khaṇḍas.	Sheets.
1	अग्न्याधेयम्	1	1
2	कुण्डपायिनामयनम्	4	2

3	उत्सर्गिणामयनम्	6	3
4	तापश्चितामयनम्	7	4
5	छन्दश्चितिः	9	5
6	रथचक्रश्चितिः	10	6
7	दाक्षायणयज्ञः	13	9
8	इडादध(?)	14	10
9	चातुर्मास्यम्—वैश्वदेवम्	15	11
10	वरुणप्रघासः	16	12
11	शुनासीरीयम्	17	14
12	ज्योतिरयनम्	18	14
13	महापितृयज्ञः	20	15
14	बृहस्पतिसवः	1	17
15	स्थपतिसवः	3	18
16	सूतसवः	4	18
17	सोमसवः	5	19
18	पृथ्वीसवः	6	19
19	गोसवः	7	20
20	ओदनसवः	8	21
21	पञ्चशारदीयम्	11	23
22	अग्निष्टुत्	12	24
23	इन्द्रस्तुत्	14	25
24	आप्तोर्याम	15	25
25	मृत्युसवः	16	25
26	साघाग्नि	20	(?)

27	प्रायणीयः	21	30
28	अग्नीषोमीयः	22	31
29	व्रात्यस्तोमः	24	32
30	अग्निष्टोमः	25	33
31	भाल्लविस्तोमः	26	34

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ शाङ्खायनीयद्वादशाहपद्धतिः ॥

2738. ŚĀṄKHĀYANĪYADVĀDAŚĀHA-PADDHATIḤ.

J. L. Collection No. 285 Substance—Paper. Size—10¾ × 4¾ inches. Sheets—91. Lines—9 or 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2050 Author—Raghunāthadvivedi. Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ।

अथ द्वादशाहस्य पद्धतिर्विलिख्यते ।

कौषीतकिं प्रणम्यादौ मुनिं शाङ्खायनं गुरून् ।

क्रियते रघुनाथेन द्वादशाहस्य पद्धतिः ॥

तस्य शुक्लपक्षस्याष्टम्यामारम्भः । तस्य द्वादश दीक्षा भवन्ति । द्वादशोपसदः । सुत्याहानि द्वादश । सुत्यायामतिरात्रसंस्थो यज्ञः प्रथममहः । उत्तममहश्च तस्याभिधानं प्रायणीयोऽतिरात्र उदयनीयोऽतिरात्रः । मध्ये दशरात्रः पृष्ठ्यः षळहः । त्रयश्छन्दोमाः । दशममहः ।

एवं सुत्यान्यहानि द्वादश । एवं षट्त्रिंशद्रात्रपरिमितो द्वादशाहः ॥

End:

इति समूह्लपक्षेऽतिरिक्तोत्थम् । उभयपक्षाश्रितोपि पुरा पत्नीसंयाजेभ्य इत्यादिको धर्मः सात्रिकः परिवृहः । तेनौपदेशिको होमादिस्तदङ्गमिति समूह्लपक्षः प्रकृतिर्व्यूह्लपक्षः प्रकृतिर्व्यूह्लपक्षो विकृतिरित्याश्वलायन सूत्रे दृश्यते ॥

Colophon:

इति श्रीमत्सकलविद्वज्जनवेदविन्मण्डलीमण्डलीमण्डनद्विवेदी श्रीगोवर्धनसुत द्विवेदी श्रीलक्ष्मीधरसुत द्विवेदी श्रीरघुनाथकृतायां शाङ्खायनसूत्रपद्धतौ द्वादशाहे समूह्लपक्षे द्वादशाहस्य विशेषः समाप्तः ॥

इति द्वादशाहस्य पद्धतिः समाप्ता ॥

द्वादशाहस्य वर्षे च षोडशे पद्धतिः कृता ।
द्विवेदीरघुनाथेन सूत्रे शाङ्खायनाश्रये ॥

द्विजानामुपकाराय सुहृदां प्रीतये तथा ।
रचिता रघुनाथेन द्वादशाहस्य पद्धतिः ॥

क्षीराब्धेरमृतं यद्वदुद्धृतं देवदानवैः ।
सूत्राब्धे रघुनाथेन पद्धतीयं तथोद्धृता ॥

अदृष्टदोषान्मतिविभ्रमाद्व
यत्किञ्चिदूनं लिखितं मयेह ।
तत्सर्वमार्यैः परिशोधनीयं
कोपो न कार्यः खलु लेखकस्य ॥

संवत् १७४५ चैत्र कृ० ११ खौ० लि० ॥

Subject: Dvādaśāhapaddhati or prayoga based on the Śāṅkhāyanasūtras of the Ṛg Veda, giving the details of Dvādaśāha sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The author of this work is Dvivedi Ragunātha son of Dvivedi Lakṣmidhara and grandson of Dvivedi Govardhana. The Ms. is dated Saṃvat 1745 or 1688 A. D.

॥ आश्वलायनपौण्डरीकहौत्रप्रयोगः ॥

2739. ĀŚVALĀYANAPAUṆḌARĪKAHAUTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4149. **Page** 25. Right **column.** **Substance**—Paper. **Size**– 11×4⅞ **inches.** **Sheets** —9. Lines—9 to a Page. Script—Devanagarī. No. of Granthas—155. Author—?. Incomplete (wants end).

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

पौण्डरीकहौत्रप्रयोगप्रारम्भः । वरणप्रभृति मधुपर्कपर्यन्तं कृत्वा । वायव्यपशुप्रयोगः । आग्नावैष्णवेष्ट्यादि पूर्ववत् । अथ देवतानिर्देशकाले अस्य पशोः सप्तदशसामिधेन्यः वार्त्रघ्नावाज्यभागौ । वायुर्नियुत्वान् पशुदेवता । वनस्पतिः पृषदाज्यदेवता । स्विष्टकृत्प्रयाजादय इत्यादि । आवहनकाले "अग्निमग्न आवह । सोममावह । वायुं नियुत्वन्तमावह । देवाँ आज्यपाम्" इत्यादि ॥ आज्यभागान्तं समानम् ॥

End:

सिषक्तिशुष्मस्तुवते भरायों
गुहायदीमौ उशिजस्य गोहे ।
प्रयद्धिये प्रायसे मदायों
वियद्दरांसि पर्वतस्य वृण्वे ॥
पयोभिर्जिन्वे अपां जवांस्रों
विदद्गोरस्य गवयस्य गोहे ।
यदी वाजाय सुष्यो वहन्तों
भद्रा ते हस्ता सुकृतोतपाणी ॥
प्रयन्तारा स्तुवते राध इन्द्रों
काते निषक्तिः किमुनो ममत्सि ।
किन्नो दुदुहर्षसेदातवा ओमे-
वावस्व इन्द्रः सत्यः सम्राद् ॥
हन्ता वृत्रं वरिवः पूरवे कों
पुरहुतः क्रत्वानः शग्धि रायः ॥
भक्षीय्यते (वसो दैव्यस्यों........
श्रों सावों नष्टु(?) इन्द्र नृगणानः ॥)

Colophon: Nil.

Subject: Āśvalāyanapauṇḍarīkahautraprayoga, giving the duties of the Hotṛ priest in the Pauṇḍarīka sacrifice according to the Āśvalāyana school of the Ṛg-Veda.

Remarks: —The Ms. is in a decaying condition.

॥ आपस्तम्बपौण्डरीकप्रयोगः ॥

2740. ĀPASTAMBAPAUṆḌARĪKA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3845. Page 25. Left column. Substance—Paper. Size—11 × 5⅛ inches. Sheets—17. Lines-9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—300. Author—?. Complete.

Beginning:

आपस्तम्बपौण्डरीकप्रयोगः ॥

पौण्डरीक एकादशरात्रोयुतदक्षिणोन्वहं सहस्रं ददात्यश्वसहस्रमुत्तमामेश्वशतं वातेन सर्वामृद्धिमृध्नोति परमेष्ठिताना(?)छत्यभिस्वर्गं लोकं जयत्येषु लोकेषु प्रतितिष्ठत्याभ्यासंग्यषडहश्चतुष्टोमोग्निष्टोमः त्रयछंदोमातिरात्र इति इत्यापस्तम्बेनोक्तः ॥

End:

अत्र सख्ये विसर्गः पत्नीसंयाजान्तं दक्षिणाग्नाविष्म-व्रप्रश्नाभ्याधानादि एकादशसमिष्टयजूंषि अप-भृतादि उदवसानीयान्तं सोमिकं अग्नीकं च समानम् ॥ न पृष्टशमनीयः अनन्तरे पर्वणि सौत्रामणी मैत्रावरुणी चापूर्ववत् ॥

Colophon:

समाप्तः पौण्डरीकप्रयोगः ॥

Subject: Āpastambapauṇḍarīkaprayoga giving the ritualistic details of the Pauṇḍarīka sacrifice according to the Āpastamba school of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनपौण्डरीकप्रयोगः ॥

2741. BODHĀYANAPAUṆḌARĪKA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3783. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—11⅛×5⅛ inches. Sheets—14. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—270. Incomplete (wants end).

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

पौण्डरीकप्रयोगः ।

तस्य सूत्रम् । अथायं पुण्डरीक एकादशरात्रोश्वसहस्रा-धिकायुतदक्षिणः तस्यापरिमिता दीक्षा द्वादशोपसदः तस्याहान्यभ्यासंग्य षडहः त्रयश्छन्दोमा दशमहरथातिरा-त्रोन्वहं सहस्रं सहस्तं ददात्युतमेहन्यश्व सहस्तं ददातीति। छन्दोगास्तु अभ्यासंग्यः षडहः त्रयश्छन्दोगाश्चतुष्टोमो विश्वजिदतिरात्र इत्याहुः ॥

End:

नौ च तौ च अवकीर्णी कुलटा च भवत अपरिमि-ताश्च दास्यः तावत एवोदकुम्भान् राजपुत्रं तं च बाण-त्रयसहितचापवन्तं इति समानमापात्रयोगात् तदा तु एकमातिग्राह्यपात्रं यु...

Colophon: Nil.

Subject: Bodhāyanapauṇḍarīkaprayoga according to the Bo-

dhāyana school of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ पौण्डरीकप्रयोगः ॥

2742. PAUṆḌARĪKAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9134. Page 25. Right column. Substance--Palm leaf. Size—13×1 inches. Leaves—197 (10-206). Lines—5 to 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3000. Author—(?). Incomplete (wants beginning and end).

Beginning:

यो वायुना जयति गोमतीषु । प्रधृष्णुया नयति वस्यो अच्छोमुवयो नमो नमसिस्तभायन् । इयर्ति वाचं जनयन्त्य जद्वयोमृञ्जसानः पुरुवार उत्थैः । ऐन्द्रं कृणीत सदनोषु होतों धिषायदिधिषण्यन्तः सरण्यान् । सदन्तो अद्रि मौशिजस्य गोहोमादुरोषाः पास्त्यस्य हो यः । यो नो महान्संवरणेषु वह्नों शोंसावोमिन्द्रो मरुत्वान् सोमस्य पिबतु ॥*
श्रवत् ब्रह्माण्यावसागमों सत्रायदीं भार्वरस्य वृष्णुं सिषक्तिशुष्मस्तुवते भरायों गुहायदीमौ उशिजस्य गोहे । प्रयद्धिये प्रायसे मदायों वियद्दरांसि पर्वतस्य वृण्वे । पयोभिर्जिते अपाञ्जवांसों वियद्दौरस्य गवयस्य गोहे । यदी वाजाय सुद्धो वहन्तों भद्रा ते हस्तासुकृतोत पाणी । प्रयन्तारास्तुवते राध इन्द्रों काते निषक्तिः किमुनो ममत्सि । किं नो दुदुहर्षसे दात वा ओमेत्रावस्य इन्द्रः सत्यः संराट् । हन्ता वृत्रं परिवः पूरवेकों पुरष्टुतः क्रत्वानः श-

ग्भिरायः । भश्चिय्यतेवसो दैव्यस्यों शोंसावों नृष्टु इन्द्र नृगृणानः । इषञ्जरित्रे नद्यो नवीवोमकारिते हरिवो ब्रह्म नव्यम् । धियास्यामरथ्यस्य दासों त्रिः । उक्थं वाचीन्द्राय भृण्वते त्वा । इति शस्त्वा जपति ॥

End:

तानीदं द्वांस्यति वर्ष्यस्मों युजेरथं गवेषणं हरिभ्या उप ब्रह्माणि जुजुषाणमस्थों विव्राधिष्ठस्य रोदसीमहित्वा । इन्द्रो वृत्राण्यप्रतीजघन्वोंमापश्चित् व...प्युस्तर्यो न गावः । नक्षत्रन्नृतं जरितारस्त इन्द्रों या हि वायु नियुतो नो अच्छ । त्वं हि धीभिर्दयसे विव.... ।

Colophon: Nil.

Subject: Pauṇḍarīkaprayoga. The contents of the Ms. are as follows:

a. प्रउगशस्त्रम्	Sheet	58
b. मरुत्वतीयम्	,,	60
c. आग्निमारुतम्	,,	71
d. तृतीयसवनम्	,,	87
e. वैश्वदेवम्	,,	88
4 षष्ठमहः	,,	97
a. अच्छावाकप्रवेशनादि-ऋतुयाज्याविशेषाः	,,	98
b. आज्यशस्त्रविशेषः	,,	98
c भक्षणम्	,,	103
d. मरुत्वतीयशस्त्रम्	,,	104
e. निष्कैवल्यम्	,,	109
f. तृतीयसवनम्	,,	114
g. आग्निमारुतम्	,,	124
5 सप्तममहः	,,	127
a निष्कैवल्यम्	,,	136
b. वैश्वदेवशस्त्रम्	,,	139
c. निष्कैवल्यम्	,,	155
d. वैश्वदेवशस्त्रम्	,,	160
e. आग्निमारुतम्	,,	162
f. आज्यशास्त्रविशेषः	,,	164
g. प्रउगशस्त्रम	,,	165
h. माध्यन्दिनसवनम्	,,	167
i. निष्कैवल्यशस्त्रम	,,	173

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ पौण्डरीकप्रयोगः ॥

2743. PAUṆḌARĪKAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9182 b. Page 25. Left column. Substance—Palm leaf. Size—13¾ × 1⅛ inches. Leaves—40. Lines—5 or 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—750. Author—(?). Incomplete (wants end).

Beginning:

....द्यहस्तेन धारयन् तत्समीपे तिष्ठति । अथापरिमितान् दुन्दुभीन् यथासम्भवं विभज्यानुदिशं स्थापयति तेषामाहन्तारम् । आहनन्दण्डान्धारयन्तः समीपे तिष्ठन्ति । अथैते राजसचिवाः कवचिनो रथानारुह्य समन्तं देवयजनं पर्यायोत्तरतस्तिष्ठन्ति । तेषां तिसृधन्वी राजपुत्रो मुख्यो भवति ॥

End:

अध्वर्युरन्येनाहृतं स्फ्यमादाय सम्प्रेष्यदाग्नीध्रः प्रोक्षणीरुत्तरवेदिसमीपे सादयेत् स्फ्यमुदस्येत् । अथेध्माबर्हिरुपसादयेत् । स एव स्रुवः स्वधिती सम्मार्ष्टि । प्रतिप्रस्थाता जुह्वादीनि । आग्नीध्रः स्रुचः सादयति । प्रतिप्रस्थाता पत्न्या गार्हपत्या........ ।

Subject: Pauṇḍarīkaprayoga containing the following two sections:—

1	व्यूढपौण्डरीकप्रयोग:	Leaves	1—20
2	समूढपौण्डरीकप्रयोग:	,,	21—40

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बोधायनप्रवर्ग्यप्रयोगः ॥

2744. BODHĀYANAPRAVARGYAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3762. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—11×5 inches. Sheets—29. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author--Bālādīkṣita. Complete.

Beginning:

हरि: ॐ ।

प्रवर्ग्यं सम्भरिष्यन्नुपकल्पयते खादिरीमौदुम्बरीं वैणवीं वैकङ्कतीं वाभ्रियाममात्रीं वारत्निमात्रीं वोभयतः क्ष्णं मृदं च भाविवां करणीधां कृष्णाजिनं वराहविहतं वल्मीकवपामूतींक्स्तंबं वा दारस्तंबं वा छागापयोर्मेकपालानि शर्करा अवाञ्जनपिष्टा अजलोमानि कृष्णाजिनलोमानि सूनामधिकरणीं कर्तारं कुशलं वैणुकाण्डं मदन्तीरित्यथामावास्येन वा हविष्टेष्ट्वा नक्षत्रे वा पूर्वां शान्तिमुपयन्ति ।

End:

"यास्ते अग्न आद्रयोनयो याः कुलायिनीः" इति कुलायिनीमथ सञ्चितमग्निं साभिरूपस्थायोक्थेनानुशंसति तमुत्तरेश्रोण्यां ते तिष्ठन्नग्निमभिमृशति "अग्निरसि

वैश्वानरोसि " इत्येतेनानुवाकेन ॥

Colophon:

बोधायनप्रवर्ग्यः सम्पूर्णः ॥

Subject: Bodhāyanapravargyaprayoga, otherwise known as Prayogavivṛti 1-16 Khaṇḍas.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given ' बाळादीक्षितकृतबोधायनप्रवर्ग्यप्रयोगविवृति-प्रारम्भः ॥'

॥ बोधायनप्रवर्ग्यप्रयोगः ॥

2745. BODHĀYANAPRAVARGYAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3818. Page 25. Right column. **Substance**—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{7}{8}$ **inches.** Sheets —18. Lines —9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—320. Author—?. Incomplete.

Beginning—Same as No. 2677.

End:

यदि प्रवर्ग्ये वृत्तेऽशनिः पतेद्भूर्भुवः सुवरिति हुत्वासि मंत्रयते "याः पुरस्ताद्विद्युत्" इत्येतैर्यथारूपं यत्किंचिद्धर्म वार्यं त्रिपर्यासे "प्राणाय स्वाहा" "पूष्णेस्वाहा" इत्येताभ्यामनुवाकाभ्यां "नमस्ते घर्म भूतये स्वाहा" इति नवस्रुवाहुतीश्च ॥

Colophon: Nil.

Subject: Bodhāyanapravargyaprayoga 1-11 Khaṇḍas.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The readings and the Khaṇḍa in this Ms. are slightly different from those given in No. 3762. This Ms. breaks off in the middle.

॥ बोधायनप्रवर्ग्यप्रयोगः ॥

2746. BODHĀYANAPRAVARGYAPRAYOGAḤ.

J. L. Collection No. 286. Substance—Paper. Size—9½ × 3⅞ inches. Sheets—27. Lines—6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—325. Author—Bālādīkṣita. Incomplete.

Beginning, end and subject—Same as No. 2745.

Colophon : Nil.

Remarks:—The Ms. is eaten by white ants. On the Title sheet of this Ms. is given 'अग्निचिद्गङ्गाधरदीक्षितानामिदम्' i. e. the Ms. originally beloged to Agnicit Gaṅgādhara Dīkṣita.

॥ बोधायनप्रवर्ग्यमन्त्राः ॥

2747. BODHĀYANAPRAVARGYAMANTRĀḤ.

J. L. Collection No. 287. Substance—Paper. Size—9½ × 3⅞ inches. Sheets—23. Lines—6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—240. Author—?. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः । श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमः ।

श्रीयज्ञेश्वराय नमः ।

नमो वाचे या चोदिता या चानुदिता तस्यै वाचे नमो
नमो वाचे नमो वाचस्पतये नम ऋषिभ्यो मन्त्रकृद्भ्यो
मन्त्रपतिभ्यो * * देवा अवन्तु शो-
भायै पितरोनुमदन्तु । ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

End:

नमस्ते घर्म भूपतये स्वाहा । नमस्ते घर्म भुवनपते(ये) स्वाहा। नमस्ते घर्म भूतानां पतये स्वाहा। घर्माय स्वाहा । अश्विभ्याᳲस्वाहा । इन्द्राय स्वहा । बृहस्पतये स्वाहा । प्रजापतये स्वाहा । ब्रह्मणे स्वाहा ॥ १० ॥

Colophon: Nil.

Subject: Pravargyamantras to be uttered in Pravargya—according to the Bodhāyana school of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is eaten by white ants. On the Title sheet is given 'अग्निचिद्गङ्गाधरदीक्षितानाम्' i. e. the Ms. originally belonged to Agnicit Gaṅgādhara Dīkṣita.

॥ अश्वमेधादियाजमानमन्त्राः ॥

2748. AŚVAMEDHĀDIYĀJAMĀNAMANTRĀḤ.

Burnell's Catalogue No. 1 284. Page 208. Right column. Substance—Palm leaf. Size—15¼ × 1⅓ inches. Leaves—70. Lines—4 to a page. Script—Grantha. No. of Granthas—800. Author—?. Complete.

Beginning:

अश्वमेधयाजमानमन्त्रा लिख्यन्ते । आदितः साङ्ग्रहणीष्टिः । "अग्निं गृह्णामि" इत्यादि पूर्ववत् । "सोमेन यज्ञश्चक्षुष्मान्" इत्यन्तम् । "विश्वेषान्देवानामहन्देवयज्यया प्राणैस्सायुज्यं गमेयम्" "अग्नेस्स्विष्टकृतोऽहम्" इत्यादि वृष्ट्यन्तम् । ततः संज्ञानीष्टिः "अग्निं गृह्णामि" इत्यादि "सोमेन यज्ञः" इत्यन्तम् ॥

End:

तृतीयसवने । "अहं परस्तात्" इत्यादि मन्त्राः उदवसानीया वृष्टिपर्यन्तं (அளஉ0) (320) क्षत्रियस्य "द्वौ समुद्रौ" इत्यादि உய [20) "पयस्वतीः" इत्यादि आपन्त्वाग्न इत्यादि आग्निकमन्त्राः ச (4) ॥

Coiophon: (Leaf No. 11)

राजसूयः सम्पूर्णः ॥

Subject: Yājamānamantras to be pronounced by the Yajamāna in Aśvamedha and other sacrifices.

॥ बृहस्पतिसवप्रयोगः ॥

2749. BṚHASPATISAVAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9156 b.

Substance—Palm leaf. Size—11½ × 1 inches. Leaves—10 (16-25). Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—150. Author—?. Complete.

Beginning:

बृहस्पतिसवप्रयोगः ।

वाजपेयेनेष्ट्वा यावज्जीवं न कश्चन प्रत्यवरोहेत् । "तस्माद्वाजपेययाजी न कश्चन प्रत्यवरोहति" इति श्रुतेः । वाजपेययाजी यजमानः यावज्जीवं कञ्चिदपि पुरुषं न प्रत्यवरोहति । प्रत्युत्थानं न करोति । अथवा बृहस्पतिसवेन प्रत्यवरोहणीयेन यजेत । प्रत्यवरोहणार्थं बृहस्पतिसवः कार्यः । वाजपेयेनेष्ट्वा अनन्तरे पर्वणि वसन्ते वा सङ्कल्पं करोति । शुक्लैकादश्यां प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा ब्राह्मणाननुज्ञाप्य गणपतिं सम्पूज्य पुण्याहं वाचयित्वा अ-

परेण गार्हपत्यं पत्न्या सह दर्भेष्वासीनो दर्भान्धारयमाणः प्राणानायम्य, अपवित्रः पवित्रो वा इत्यादि वर्षायनर्तुमासपक्षतिथिवारनक्षत्राणि सङ्कीर्त्य शुभतिथौ मम + प्रीत्यर्थं सोमेन यक्ष्ये वाजपेयाङ्गभूतेन प्रत्यवरोहणीयेन त्रिवृत्स्तोमेन बृहस्पतिसवेन रथन्तरसाम्ना अश्वचतुष्टयस्त्रिंशदक्षिणेन(?) ब्रह्मवर्चसमवाप्नवानि ।

End:

उत्तानाभ्यां होतृ इडामवद्यति । नीचाभ्यामग्नीधे । तां पत्न्यै प्रयच्छति । इत्यादि । शूलोपासनकाले शुचौ स्थस्तं पाप्मानमभिशोचतं "योऽस्मान्द्वेष्टि यश्च वयं द्विष्मः । सुमित्रा नः" इत्यादि । सौमिकोऽवभृथः । उदयनीया अनूबन्ध्या उदवसानीया च सर्वमाग्निष्टोमवत् । सहस्रं ब्राह्मणा भोजयितव्याः ॥ हरिः ॐम् ॥

Colophon: Nil.

Subject: Bṛhaspatisavaprayoga giving the details of the Bṛhaspatisava sacrifice which is an accessory to the Vājapeya sacrifice. The peculiarity of this ritual is that it is to be performed in Vasanta (Spring season after the successful performance of Vājapeya in autumn) season.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. For the other works contained in tnis Ms. see the list under Remarks on No. 2354. This particular work has not been noticed by Dr. Burnell.

॥ महाव्रतौद्गात्रप्रयोगः ॥

2750. MAHĀVRATAUDGĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4188 c. Page 25. Left column.

Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{2} \times 3\frac{7}{8}$ inches. Sheets—11. (21-31). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. Author—?. Complete.

Beginning:

महाव्रतस्य क्लृप्तिः ।

'व्रतस्य साग्निचित्यस्य प्रयोगः सम्प्रधृष्यते ।
सूत्रब्राह्मोपकल्पोपग्रन्थभाष्यानुसारतः ॥'

पञ्चविंशोऽग्निष्टोमः सर्वजिता वै देवाः । सर्वमित्यनुवाकेन विहितः । महाव्रतस्य पृष्ठ उपाकृत इत्यादिना सूत्रकारेण चोक्तः । तस्य षडुपसदः प्रथमोपसदन्ते षडहे सुत्यामिति सुब्रह्मण्यायां विशेषः । उत्तरेष्वहस्सु पञ्चाहे सुत्यादि क्रमेणाह्वानम् । अग्नौ चीयमाने पश्चिमेन पुच्छं गत्वा यत्र वोपदध्युः तत्र तिष्ठेरन् पुष्करपलाश उपधीयमाने सत्यमिति व्याहृतिसामत्रिर्गायेत् यजमानमनुच्छन्दः प्रजापतिः सत्यमेव देवता हिरण्मये पुरुषे उपधीयमाने पुरुषस्य व्याहृतिसाम त्रिर्गायेत् । पुरुषो देवता प्रजापतिर्ऋषिः । तिसृषु च स्वयमतृण्णासूपधीयमानासु भूर्भुवस्वरिति त्रीणि त्रिर्गायेत् ॥

End:

तत्रोत्तमे अनुगाने पुत्रा औहो होहा इति अक्षरप्रस्तावः । रोदा सौहौ हिंम्मा इति प्रतिहारः । विभाग्यानि पूर्ववत् । आद्यान्ते विभाग्येति चतुर्थः पक्षः ततयोर्द्वितीयतृतीयपक्षयोरिव भक्तयः । द्वितीयाद्यानुगानत्रयस्य प्रथमभक्षवदेव भक्तयः । कथोत्पुनः द्वितीयमनुगानं सस्तोभपदविभाग्यम् वदन्ति । तदा हा उ वा बिः अग्ने ताव

आ इति स्तावः इडा सुवहै डा । इत्यन्तर्निधनानि । एव-मन्यञ्च भक्तयः । तृतीयमपि स्तोमविभाग्यं केचित्तदा हा उ त्रिः बृहद्भानोश्या । निधनम् । हा उवा । स्तावः । इह निधनम् । हा उवा इत्यन्तं प्रस्तावः । एवं भक्त्य-न्तराणि द्रष्टव्यानीति । इळान्देन किञ्चित्कर्तव्यमास्ति । तत उदवसानीयान्तमग्निष्टोमवत् ।

Colophon:

महाव्रतस्य क्लृप्तिः समाप्ता ॥

हरिः ॐ शुभमस्तु । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

Subject: Mahāvrataudgātraprayoga, giving the duties of the Udgātṛ priest in Mahāvrata with Agni Cayana.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. For the other works contained herein see the list under Remarks on No. 2545.

॥ महेन्द्रयागप्रयोगः ॥

2751. MAHENDRAYĀGAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3877. Page 26. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheet—1. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—16. Author—?. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

महेन्द्रयागप्रयोगः ॥

अस्या इष्टेः पञ्चदश सामिधेन्यः । वृधन्वन्तावाज्य भागौ । अग्निर्विष्णुर्महेन्द्रश्च प्रधानदेवता । स्विष्टकृत्प्र-याजादयोऽङ्गदेवता देवा आज्यपाश्च । "नमः प्रवक्त्रे"

इत्यादि "आवह देवान्यजमानाय"

End:

पिप्रीहि यजिष्ठोम् । ये॰ हेर्गिन स्विष्टकृतमयाळग्नि-रग्नेः प्रियाधामान्ययाद् सोमस्य प्रियधामा॰ न्ययाळग्नेः प्रिया॰ न्यमाद् विष्णोः प्रिया॰ याण्महेन्द्रस्य प्रिया॰ याद् देवानामाज्यपानामित्यादि । जुषतां हविरग्ने यदद्य॰ अग्रा वौ॰ । वाचस्पतिर्नेत्यादि । अग्निरिदं॰ सोम इदम् । अग्निरिदम् । विष्णुः इदम् । महेन्द्र इदम् । देवा आज्यपा इत्यादि संस्थाजपान्तं समानम् ॥

Colophon:

महेन्द्रयागप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

Subject: Mahendrayāgaprayoga.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ महेन्द्रयागप्रयोगः ॥

2752. MAHENDRAYĀGAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3878. Page 26. Left column. Substance—Paper. Size—10 × 4⅞ inches. Sheet—1. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—16. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2751.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ महेन्द्रयागप्रयोगः ॥

2753. MAHENDRAYĀGAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3879. Page 26. Left column.

Substance—Paper. Size—10×4$\frac{7}{8}$ inches. Sheet—1. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—16. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2751.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ महेन्द्रयागप्रयोगः ॥

2754. MAHENDRAYĀGAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3880. Page 26. Left column. Substance—Paper. Size—10×4$\frac{7}{8}$ inches. Sheet—1. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—16. Author—(?). Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2751.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ महेन्द्रयागप्रयोगः ॥

2755. MAHENDRAYĀGAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 3881. Page 26. Left column. Substance—Paper. Size—10$\frac{1}{8}$×4$\frac{7}{8}$ inches. Sheets—2. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—16. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2751.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ सर्वतोमुखौद्गात्रप्रयोगः ॥

2756. SARVATOMUKHAUDGĀTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4188 d. Page 24. Left column.

Substance—Paper—$11\frac{1}{2} \times 3\frac{7}{8}$ inches. Sheets—12 (32-42). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—240. Author—(?). Complete.

Beginning:

सर्वतोमुखस्य प्रयोग उच्यते ।

यद्यपि सर्वतोमुखः अस्मिन् ब्राह्मणसत्रैर्नाधीतः तथापि भगवता आपस्तम्बेन "औपशनानन्तरं सर्वतोमुखेन यजेत यः कामयेत सर्वमिदं भवेयम्" इति मध्ये गार्हपत्यः प्रतिदिशं सौमिको विहारः त्रिवृत्प्राच्यादि पञ्चदश दक्षिणतः सप्तदशः पश्चादेकविंश उत्तरत इत्युक्तः तदनुसारेण समूढऋतुषडहवत् । पृष्ठ्यस्तोमसंजूसप्तरात्रस्य चतुर्भिरहोभिस्त्रिवृदादीनि चत्वारि मुखानि कार्याणि, स्तोमान्वयात् । अत्र बृहद्रथन्तरयोर्व्यत्यासेन प्रयोगः । न तु वैरूपादीनां यथासम्भवं प्रयोगः ॥

End:

गौरीवीतस्य साम्नः गौरीवितिः शाक्त्य ऋषिः । अनुष्टुप् छन्दः । इन्द्रो देवता । इन्द्रश्च बृहच्चेति विधायकब्राह्मणम् । त्रैविद्याहिङ्कार इत्युद्गीथोपासकस्य अग्नेरुद्गीथ इत्यादि । प्रति, असा इ, पिपीषताइ, इति स्तावः । आपश्चादा इति प्रतिहारः । स्वां भक्तिं ब्रूथ सुवर्णा धारयेयुः । निधनसमये उद्गाता धारयेत् । अश्वहिरण्ये उद्गाता प्रतिगृह्णीयात् । एन्द्रं सह इति भक्षयामीत्यन्तेन चमसभक्षणम् । हरिवत्पदमपोह्य उदस्य हरिवदहिकासुचेत् । स्तुवीरन्निति वचनात् अथस्तोमविमोचनीयाद्युदवसनीयान्तं प्रकृतिवत् ॥ हरिः ॐ ॥

सर्वतोमुखतन्त्रस्य प्रयोगः सामगप्रियः ।
विद्वद्वेदाटवीशेन कृतः शास्त्रानुसारतः ॥

Colophon:

सर्वतोमुखं समाप्तम् ॥

Subject: Sarvatomukhaudgātraprayoga, giving the duties of the Sarvatomukha Soma sacrifice, according to the Āpastamba school of the Black Yajur-Veda.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. For the other works contained herein see the list under Remarks on No. 2545. On the title page of the Ms. is given:

वाजपेयक्रतुवाजपेयाङ्गबृहस्पतिसवनसर्वपृष्ठाप्तोर्यामक्रतुमहाव्रतसर्वतोमुखक्रतूनामौद्गात्रप्रयोगो गाम्भीरेः ॥

॥ आश्विनशस्त्रप्रयोगः ॥

2757. ĀŚVINAŚASTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4141. Page 28. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{5} \times 4\frac{9}{10}$ inches. Sheets—85. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas --1500. Author—?. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाश्विनशस्त्रम् ॥

अथाश्विनेन शंसिष्यन् पुरस्तात् स्तोत्रियादिसंस्थितसञ्चरेण निष्क्रम्याग्नीध्रीये जान्वाच्याहुतीर्जुहुयात् । अग्निरज्वीगायत्रेण छन्दसातमस्यां तमन्वारभेतसैमामवतु तस्मै स्वाहा ॥ उषा अश्विनी त्रैष्टुभेन छन्दसा

तामस्यां ? तामन्वारभे तस्मै मामवतु तस्य स्वाहा ॥
अश्विनावश्विनौ जागतेन छन्दसा तावश्यांतावन्वारभे
ताभ्यां मामवतु ताभ्यां स्वाहा ॥

End:

ऋतावरीरजसोधारयत्कवीं सुजन्मनी धिषणे अन्तरी-
यते । देवो देवी धर्मणा सूर्यः शुचों ३ विश्वस्य देवी
मृचयस्य जन्मनः । नयारोपातिनग्रभों ३ शों सात्रों ३
बृहस्पते अति स्र्यो अर्हात् । द्युमद्विभाति क्रतुमज्जनेषों
३ यद्दीदय छवसऋतप्रजा तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रोम् ॥
३ ॥ त्रिः । उक्थं वाचीति शस्त्वा जपः ॥

Colophon:

इति आश्विनशस्त्रं सम्पूर्णम्

शुभं भवतु ॥

Subject: Āśvinaśastra to be recited in a loud tone by the Hotṛ class of priests in Soma sacrifice. This Āśvina-śastra is one of the bigger śastras in Soma sacrifices.

Remarks:—The Ms. is in a good condition. After the colophon the following is given:

आश्विनेन ग्रहणेन सपुरोडाशेन चरन्ति । इमे सोमासस्तिरो अह्नाम्
सस्तीत्रास्तिष्ठन्ति पीतये युवाभ्यां ❋ ❋ ❋
हेग्ने वृधान आहुतिं पुरोळाशं जातवेदः जुषस्वतिरो अह्नाम् । ३ वौ
षट् । पर्यायवत् भक्षणविधिः ॥

॥ आश्विनशास्त्रप्रयोगः ॥

2758. ĀŚVINAŚASTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4142. Page 28. Right column. Substance—Paper. Size—$10 \times 4\frac{4}{5}$ inches. Sheets—83. Lines—9 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2757.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ आश्विनशास्त्रप्रयोगः ॥

2759. ĀŚVINAŚASTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4143. Page 28. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{10} \times 4\frac{9}{10}$ inches. Sheets—79. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2757.

Remarks: —The Ms. is in a good condition.

॥ आश्विनशास्त्रप्रयोगः ॥

2760. ĀŚVINAŚASTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4144. Page 28. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{5} \times 4\frac{7}{10}$ inches. Sheets—80. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—(?) Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2757.

Remarks :—The Ms. is in a good condition.

॥ एवयामरुन्नामकशस्त्रप्रयोगः ॥

2761. EVAYĀMARUNNĀMAKAŚASTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4021. Page 28. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{4}{5}$ inches. Sheets—6. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—85. Author—(?) Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ हिं भूर्भुवस्वरोमध्वर्यो शोशों ३ सावों ३ मघाहींद्र गिर्वण उप त्वा कामान्महः ससृज्महे । उदे उदयन्त उदभों ३ त्रिः । वार्णत्वाय व्याभिर्वर्धति शूरब्रह्माणि । वावृध्वां सश्चिदद्रिवो दिवेदिवों ३ युजान्ति हर इषिरस्य गाथयोरौरथ उरूयुगे । इन्द्रवाह्यावचों युजों ३ प्र व इंद्राय वृत्रहन्तमाय । विप्रागाथं गायथ यज्जुजाषो ३ र्व्यत्यर्के देवता स्वार्काः ॥

End:

ये ३ यजामह इन्द्राविष्णू मदयती मदाना मासोयं यातां द्रविणो दधाना । संवामंजंत्वक्तुभिर्मतीनां सस्तोमासः । शस्यमाना सक्थैर्वौषद् ।

* * * *

निननर्देषु मदे मधोर्मदस्यमंदिरस्य मदैवो ३ ॐ ॐ ॐ मोधामौदैवेति प्रतिगरः । अन्यत्र सर्वत्र प्राकृत एव प्रतिगरः ॥

Colophon :

इति एवयामरुन्नामकं शस्त्रं समाप्तम् ॥

Subject: Evayāmarunnāmakaśastra, to be recited by the Hotṛ class of priests in the Soma sacrifice.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ एवयामरुन्नामकशस्त्रप्रयोगः ॥

2762. EVAYĀMARUNNĀMAKAŚASTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4012. Page 28. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{4}{5}$ inches. Sheets—6. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgari. No. of Granthas—85. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2761.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ एवयामरुन्नामकशस्त्रप्रयोगः ॥

2763. EVAYĀMARUNNĀMAKAŚASTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4013. Page 28. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{5} \times 4\frac{4}{5}$ inches. Sheets—6. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—85. Author—? Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2761.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ एवयामरुन्नामकशास्त्रप्रयोगः ॥

2764. EVAYĀMARUNNĀMAKAŚASTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4014. Page 28. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{5} \times 4\frac{4}{5}$ inches. Sheets—6. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—85. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2761.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ एवयामरुन्नामकशास्त्रप्रयोगः ॥

2765. EVAYĀMARUNNĀMAKAŚASTRA-PRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4015. Page 28. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{3} \times 4\frac{4}{5}$ inches Sheets—5. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—85 Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2761.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ वालखिल्यशस्त्रप्रयोगः ॥

2766. VĀLAKHILYAŚASTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4117. Page 28. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—20. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—350. Author—?. Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

ओं हिं भूर्भुवः स्वरो ३ मध्वर्यो शो शों ३ सावों ३ मे ह्यूषु ब्रवाणि ते ग्न इत्थेनरागिर(१ः) । एभिर्वर्धास इंदुभों ३ त्रिः यत्न क्वचेत मनो दक्षं दधस उत्तरम् । तत्रासदः कृणवसों ३ न हि ते पूर्नमाक्षिपत् भुवन्नेमानां वसो । अथा दुवो वनवसों ३ मग्ने त्वं नो अन्तमः । उत त्राता शिवो भत्रावरुथ्यों ३ वसुरग्निर्वसुश्रवाः । अछा नक्षि द्युमत्तमं रायिं दों ३ त्तं त्वा शोचिष्ठदीदिवः । सुम्नाय नूनमीमहे सखिभ्यो ३ ह्यूषु ब्रवाणि ते० आथादुवो वनवसों ३ शों ३ सावो माग्निरगामि भारतो वृत्रहा पुरुचेतनः ॥

End :

यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नों ३ त्रिः जपति । उक्थं वाचीन्द्रा० म्यः प्रेषितो यजति । ये० मह इन्द्रावरुणामधमत्तमस्य वृष्णः सोमस्य वृषणा वृषेथाम् । इदं वामन्धः परिषिक्तमस्मे आसद्यस्मिन्बर्हिषि मादयेथां ३ वो० ३ सोमस्याग्नेवीही० वौ ३ षट् ॥ द्विर्वागोजः । पूर्ववद्भक्षः ॥

Colophon :

इति वालखिल्यशस्त्रं समाप्तम् ॥

Subject: Vālakhilyaśastra to be recited by the Hotṛ class of priest in Soma sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ वालखिल्यशस्त्रप्रयोगः ॥

2767. VĀLAKHILYAŚASTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4118. Page 28. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{5}{8}$ inches. Sheets—18. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—350. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2766.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ वृषाकपिशस्त्रप्रयोगः ॥

2768. VṚṢĀKAPISASTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4116. **Page** 28. Left column. **Substance**—Paper. Size—$10 \times 4\frac{7}{8}$ **inches**. Sheets—13. Lines—9 to a **Page**. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. **Author**—?. Complete.

Beginning:

अथ शस्त्रपाठः ।

हि भूर्भुवः स्वरोमध्वर्यो शों शों ३ सावों ३ वयमुत्वा-मपूर्व्यस्थूरं न कच्चिद्भूरंतो वयस्यवः वाजे चित्रं हवामहो ३ त्रिः वाजे चित्रं हवमाह उप त्वा कर्म नूतये सनो युवा उग्रश्चक्रामयो धृषो ३ श्चक्रामयो घृषत्वामिध्यवितारं ववृमहे सखाय इन्द्रसानसो ३ मिमानुकं भुवनासीषधाम

इन्द्रश्च विश्वे च देवों ३ यज्ञचनस्तन्यश्च प्रजा च ॥

End:

तथा ह जरितरोधामोदैवेति प्रतिगरौ क्रमेण प्रयोक्त-न्यौ प्रत्येवगृभायतोमित्यस्मिन्पदे प्रणवः प्रतिगरः । आसां न्यूंखेषु ई ३ इइइइइऽइ ३ इइइइइऽइ ३ इइइ इति प्रतिगरः निनर्दे किमयमिदमाहो ३ ओं ओं ओं ३ मो-धामोदैवों इति प्रतिगरः निनर्दे अन्यत्र सर्वत्र प्राकृत एव ।

Colophon:

इति वृषाकपिशास्त्रं समाप्तम् ॥

Subject: Vṛṣākapiśastra to be performed by the Hotṛ class of priest in Soma sacrifice.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ वृषाकपिशस्त्रप्रयोगः ॥

2769. VṚṢĀKAPIŚASTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4017. Page 28. Left column. Substance—Paper. Size—10 × 4⅞ inches. Sheets—12. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2768.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ वृषाकपिशस्त्रप्रयोगः ॥

2770. VṚṢĀKAPIŚASTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4119. Page 28. Left column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{8}\times4\frac{5}{8}$ inches. Sheets—10. Lines— to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 2768.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ वृषाकपिशस्त्रप्रयोगः ॥

2771. VṚṢĀKAPIŚASTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 4018. Page 28. Left column.

Substance—Paper. Size—$10\times4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—10. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—160. Author—?. Incomplete (wants end).

Beginning and subject—Same as No. 2768.

End :

वाचस्पतिर्मखस्य ते विश्वस्येशान ॐ जसों ३ सहस्र-
धारः पवते समुद्रो वाचमीं खयः सोमपती रयीणां... ॥

Colophon : Nil.

Remarks:—The Ms. is in good condition. It breaks off towards the end.

॥ बोधायननेष्टृप्रयोगः ॥

2772. BODHĀYANANEṢṬṚPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9114 (c).

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{3}{4}\times1\frac{5}{8}$ inches. Leaves—3 (70-72). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—70. Author—(?) Complete.

Beginning :—Same as No. 2364.

End:

सोम कामं तवायं सोमस्त्वमिन्द्राय सोमा आपूर्णो अस्य कलशस्वाहा इन्द्र ऋतुभिर्वाजवद्भिरिन्द्रावरुणा सुतपा विमद्रश्च सोमं पिबतमावोपवहन्तु सप्तयोमेव नस्तुहवा आहिगन्त न इन्द्राविष्णू पिबतमिमं स्तोमम् ॥

Colophon : Nil

Subject: Bodhāyananeṣṭṛprayoga giving the duties of the Neṣṭṛ priest probably in the Agniṣṭoma sacrifice.

Remarks :—The Ms. is in good condition. For the other works contained herein see the list under Remarks on No. 2259. This work is not however noticed by Dr. Burnell under this Ms.

॥ आग्नीध्रप्रयोगः ॥

2773. ĀGNĪDHRAPRAYOGAḤ.

T. S. Collection No. 198. **Substance**—Paper. **Size**—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—4. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—45. Author—?. **Complete.**

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथाग्नीध्रप्रयोगः ।

इषमावदोर्जमा वद द्युमद्वदतवयꣳसङ्घातं जेष्माद्विर्दप-दि सक्तुदुपलायां त्रिष्फलीकृताः । अथैताः स्रुचः समादत्ते । दक्षिणेन स्रुवं जुहूपभृतौ सव्येन ध्रुवां प्राशित्रहरणं वेदपरिवासनानीति । गार्हपत्ये प्रतितपति ॥

End:

अथैतानि बर्हिःसन्नहनानि अद्भिः सꣳस्पर्श आहव-
नीयेऽनुप्रहरति। यो भूतानामधिपती रुद्रस्तंतिचरो वृषा।
पशूनस्माकं मा हिꣳसी रेनदस्तु हुतं तव स्वाहा। अग्नीन्
संवदस्व। अगारग्नीत्। अगन्। श्रावय। श्रौषट्। इदं
ब्रूहि। अनुप्रहर॥

Colophon:

इति आग्नीध्रप्रयोगः समाप्तः॥

दुर्मति कार्तिकवद्यद्वादश्यां सौम्यवासरे राक्षसभुवनस्थ कमला-
करभट्टस्य सूनु(ना)रामेण लिखितमिदं पुस्तकं समाप्तम्॥

Subject: Āgnīdhraprayoga giving the duties of the Āgnīdhra.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The scribe of this Ms. is Rāma son of Kamalākarabhaṭṭa.

॥ रश्मिरसिमन्त्रप्रयोगः ॥

2774. RAŚMIRASIMANTRAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 2538. Page 25. Right column. Substance—Paper. Size—10 × 4¾ inches. Sheets—13. Lines—7 or 8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—?. Complete.

Beginning:

श्रीगणाधिपतये नमः॥

श्रीमहालक्ष्म्यै नमः। हरिः ॐ॥

रश्मिरसि क्षयाय त्वा क्षयं जिन्व प्रेतिरसि धर्माय त्वा
धर्मं जिन्वान्वितिरसि दिवे त्वा दिवं जिन्व सन्धिरस्यन्तरि-

क्षाय त्वान्तरिक्षं जिन्व प्रति?धिरसि पृथिव्यै त्वा पृथिवीं जिन्व विष्टम्भोऽसि वृष्ट्यै त्वा वृष्टिं जिन्व प्रवास्य(ह्वे)त्वाऽहर्जिन्वानुवाऽसि रात्रियै त्वा रात्रिं जिन्वोशिगसि ॥ १ ॥

End:

गृणाहि ॥ घृतव्रती सवितराधिपत्यैः पयस्वतीरन्तिराशानो अस्तु । ध्रुवा दिशां विष्णुपत्न्यघोराऽस्येशाना सह सो या मनोता। बृहस्पतिर्मातरिश्वनो वायुः संधुवाना वाता अभिनो गृणन्तु । विष्टम्भो दिवो धरुणः पृथिव्या अस्येशाना जगतो विष्णुपत्नी। विश्वव्यचा इषयन्तीः सुभूतिश्शिवा नो अस्त्वदितिरुपस्थे । वैश्वानरो न ऊत्या पृष्टो दिव्यनुनोद्यानुमतिरनं (न्विदनुमते त्वं) कया नश्चित्र आभुवत् को अद्य युङ्क्ते ॥ ३७ ॥

Colophon : Nil.

Subject: Raśmirasimantraprayoga—a collection of mantras taken from the fourth Kāṇḍa of the Taittirīya Saṃhitā of the Black Yajur-Veda. This section contains 1-37 Pañcāśats (1-12 Anuvākas) of the fourth Prapāṭhaka of the fourth Kāṇḍa of the above saṃhitā. These mantras are popularly used in cayana sacrifice especially when the bricks are placed one upon another.

Remarks:—The Ms. is old and is in a fairly good condition. At the end of each anuvāka in this Ms. the Pañcādi index (giving the last thereof) is given. For example, the Pañcādi index of the last Anuvāka is, as follows:

'महिसप्रदशेनावस्युवाता अभिनोनुश्चर्दश' ॥

Again at the end of this Ms. three indexes are given:

(1) ‘ रश्मिरसि राज्यन्ययं पुरो हरिकेशोऽग्निमूर्धेन्द्राग्निभ्यां बृहस्पतिर्भूयस्कृदस्याग्निना विश्वाषाट् प्रजापतिर्मनसा कृत्तिका मधुश्च समिद्दिशां द्वादश ’ ॥

Giving the beginning of each Anuvāka:

(2) ‘ रश्मिरसि प्रतिधेनुमसि स्तनयित्नु सनिरस्यादित्यानां सप्तत्रिंशत् ’ ॥

Giving the beginning of the first, eleventh and thirtieth Pañcādi and the total number of Pañcādis on the whole:

(3) ‘ रश्मिरसि को अद्य युङ्क्ते ’ ॥

Giving the first and the last words of the fourth Prapāṭhaka of the fourth Kāṇḍa of the Taittirīya Saṃhitā.

॥ श्रौतप्रयोगमन्त्राः ॥

2775. ŚRAUTAPRAYOGAMANTRĀḤ.

Not Noticed by Burnell.

Substance—Paper. Size—10 × 4¾ inches. Sheets—10. Lines—7 or 8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—110. Author—?. Incomplete.

Beginning:

श्री गणाधिपतये नमः ।

अपां त्वेमन्त्सादयाम्यपां त्वोद्मन्त्सादयाम्यपां त्वा भस्मन्त्सादयाम्यपां त्वा ज्योतिषि सादयाम्यपां त्वायने सादयाम्यर्णवे सदने सीद समुद्रे सदने सीद सलिले सदने सीदापां क्षये सीदापाꣳसधिषि सीदापां त्वा सदने सादयाम्यपां त्वा सधस्थे सादयाम्यपां त्वा पुरीषे सादया-

म्यपां त्वा योनौ सादयाम्यपां त्वा पाथसि सादयामि गायत्रीछन्दस्त्रिष्टुप्छन्दो जगतीछन्दोनुष्टुप्छन्दः पङ्क्तिश्छन्दः ॥ १ ॥

End:

पदपङ्क्तिश्छन्दोक्षरपङ्क्तिः * * दूरोहणं छन्दस्तन्द्रं छन्दों कांकं छन्दः ॥ २८ ॥

अस्यङ्कुपं छन्दस्त्रयस्त्रिंशच्च ॥ अग्निर्वृत्राणि जंघनद्रविणस्युर्विपन्यया । समिद्धश्शुक्र आहुतः । त्वꣳ सोमासि सत्पतिस्त्वꣳ राजोत वृत्रहा । त्वं भद्रो आसि क्रतुः । भद्राते ॥

Colophon: Nil.

Subject: Śrautaprayoga Mantrās that are generally used in Vedic sacrifice. The Mantras found in this Manuscripts are taken from the third Praśna of **Kāṇḍa** four of Taittirīya Kṛṣṇayajus Saṃhitā. They form the first twelve Anuvākas of that Praśna (Pañcāśats 1-28).

॥ सामप्रयोगः ॥

2776. SĀMAPRAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9106 b.

Substance—Palm leaf. Size—19×1½ inches. Leaf—1. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—15. Author—(?). A fragment only.

Beginning:

ताक्ष्यर्योः साम्नोः·········र्षिः त्रिष्टुप् छन्दः । इन्द्रो देवता प्रवरभार्गवस्य साम्नः भृगुऋषिः जगती छन्दः ।

सोमो देवता । औताक्ष्यशेनस्य साम्नः उशना ऋषिः गायत्री छन्दः । अग्निर्देवता ॥

End:

स्वरे पयोनिधनस्य साम्नः य—ऋषिः अनुष्टुप् छन्दः मघवान् देवता । उद्वंशीयस्य साम्नः उद्वंशी ऋषिः अनुष्टुप् छन्दः । इन्द्रो देवता ॥

Subject: Sāmaprayoga giving the names of some sāmans and the Ṛṣis, Chandas and Devatās of those ṛks in which these Sāmans are chanted.

Remarks: —The Ms. is in good condition. For the other works contained in this Ms. see the list under Remarks on No. 2041. This work is not however noticed by Dr. Burnell under this Ms.

ERRATA ET ADDENDA of VOL. V.

Page	Line	for	read
1943	18	एका दीक्षा	एकदीक्षा
1944	2	दौर्ब्राह्म	दौर्ब्राह्मण्य
,,	8	प्राङुदङ्गोदसाय	प्रागुदग्वोदवसाय
,,	,,	इदमनु	इदमूनु
,,	22	चित्तिस्रुक्	चित्तिः स्रुक्
1946	3	यस्माद्भिषा	यस्माद्भीषा
,,	4	न्यषदता	न्यषदत
,,	,,	अभयंकृता	अभयकृत
,,	,,	मृडयता	मृडयत
,,	5	कृता	कृत
,,	,,	मृडयता	मृडयत
,,	6	कृता	कृत
,,	,,	मृडयता	मृडयत
1947	4	इदमनु	इदमूनु
,,	5	सुवीरा	सुवीरो
1948	15	तिष्ठते	तिष्ठते
,,	17	अध्वर्थ	अध्वर्यु
,,	21	स कर्मणां	सर्वकर्मणाम्
1950	11	अग्नीत्	अग्नीन्

Page	Line	for	read
1951	22	सोभकः	सोमकः
1953	16	पित्रादयः	पत्रादयः
1955	13	अस्येनादृष्य	अस्यनाधृष्य
,,	18	मनुषा	मनुषो
,,	21	सजोषा	सजोषाः
1957	7	तपो निर्वधिष्ट	तपो निर्वधिष्ट
,,	22&23	No 3732	No 2362
1959	4	Avabṛdheṣṭi	Avabṛtheṣṭi
1960	17	उपयाम गृहीतः	उपयामगृहीतः
,,	22	नुतनासु	नूतनासु
,,	,,	रेरीषु	रेषीषु
1961	10	Add 'noticed' after 'that'	
1963	16	Delete 'one' after 'is'	
1964	5	Add '15501' after No.	
,,	19	सुम्नितीः	सुम्निनीः
1965	14	सर्वपृष्टां	सर्वपृष्ठा
1967	17	ब्रह्मप्रयोगः	ब्रह्मत्वप्रयोगः
,,	19	Brahmaprayogaḥ	Brahmatvaprayogaḥ
1972	12	आपो	अपों
1976	23	पोतृय	पोतृ
,,	25	Potr	Potṛ
1985	13	सुकतोम्	सुक्रतोम्
1989	17	शम्युवा	शंयुवा
1996	13	अग्नीषोभीषः	अग्नीषोमीयः

Page	Line	for	read
2004	22	grāvastut.	Grāvastut
2021	Last line	स्रुक् सम्मार्जनार्थम्	स्रुक्सम्मार्जनार्थम्
2028	,,	Add ‘ अद्य ’	after ‘ अपो ’
2045	12	वृत्रार्णी	वृत्राणि
2046	18	no	not
2048	,,	इलस्य देवे ? त्वा	इलस्पदे वे त्वा
,,	20	अनक्तुवे त्वा	अनक्तु वेत्वा
,,	23	वे त्वा	वेत्वा
2058	26	वाची इन्द्राय	वाचीन्द्राय
2065	7	ṣodaśi	Ṣodaśi
2063	26	त्रिष्टुप् छन्दसः	त्रिष्टुप्छन्दसः
2071	8	पशूंछागान्	पशूंश्छागान्
2072	16	Brāhmaṇāccamsi.	Brāhmaṇāchaṃsi
2076	19	Accāvākasāstra.	Acchāvākaśastra
2085	15	बाजपेयेन	वाजपेयेन
2086	8 & 9	प्रत्य-रोहणीयेन	प्रत्यवरोहणीयेन
2092	Last Line	आहाभ्रीत्	आहाग्नीत्
2101	9	नुपतिष्ठते	नूपतिष्ठते
2107	16	Author—	Author—?
2116	,,	Add ‘This has not been noticed by Dr. Burnell ’	‘after Tālavṛntanivāsin
2137	7	சேஷாவதநீ	சேஷாவதாநீ
,,	19	nivasin	nivāsin
2141	9	मात्र-प्रसवः	मात्रप्रसवः

Page	Line	for	read
2141	17	ताळवृन्तनित्रासिन्	ताळवृन्दनिवासिन्
2151	10	ऽयहं दीक्षा	ऽयहद्दीक्षा
2154	2	दान्नाबद्धं	दाम्ना बद्धं
2155	14	तवेन्	तवेन् ?
2157	10	आतिष्ट	आतिष्ठ
2167	22	बिहारस्य	विहारस्य
2170	4	यस्य	यस्या
2183	22	कुहूधात्रे	कुहूर्धात्रे
2215	3	Pratihāra	Pratīhāra
2284	15	15	$1\frac{1}{3}$
2311	25	एनो मुग्भ्यां	एनोमुग्भ्यां
2316	24	वृत	व्रत
2319	7	Add 'Author? 'after '45'	
,,	Last	तर्प्ये	तार्प्ये
2820	2	दध्रः	दभ्रः
2340	15	50. Complete	50. Author? Complete.
2364	7	600. Incomplete.	600. Author-?Incomplete
2367	Last	पृष्ठ्यं:	पृष्ठ्यः
	,,	त्रयच्छन्दोमाः	त्रयश्छन्दोमाः
2371	20	चापूर्वं	च पूर्वं
2387	17	छुप्	छुप्
2401	Last	सादंया	सादया

APPENDIX. A.

INDEX OF AUTHORS (Vols. IV & V.)

APPENDIX. B.

INDEX OF OWNERS OF MSS. (Vols. IV & V).

NAMES.		NUMBERS.
Rāmabhatta (Paurāṇikarākṣasabhuvanakara son of Kamalākarabhaṭṭa	...	2076-2298
Venkāji	...	245
Velambhaṭṭa	...	2222
Śāmābhaṭṭa	...	2007-2015
Śāmājināyaka Puṇḍe	...	2092-2077
Śāmāśāstri of Govindapuram	...	2644
Śripatirāya Pingale	..	2048
Śenkarāji	...	2454

APPENDIX. C.

INDEX OF SCRIBES OF MSS. (Volms. IV & V).

Names		Numbers.
Anantan	...	2030
Āpadudhdhāra	...	1984-2609
Utagi	...	2058
Gaṅgādharabhaṭṭa son of Raghubhaṭṭa	...	1945
Gangādharabhaṭṭa Balagaṇvakara	...	1989
Guru son of Sardigi Muddibhatta of Maudgalya family	...	2349
Tirumalayyan	...	2140
Nārāyaṇa of Śivapuragrāma	...	2040
Nārāyaṇa (Vetaya)	...	2029
Bālusśāstri (Rākṣasa)	...	2179
Yajñesvaramaṇḍūka	...	2288
Rāma (Bhaṭṭa) Son of Kamalākara-bhaṭṭa (Rākṣasabhuvanakara)	...	2178, 2197, 2417
Ranganathuḍa	...	2667
Rājambhaṭṭa (Ālūrakara)	...	1997, 2184
Venkaṭapati	...	2056
Vaidyanāthabhaṭṭa maṇḍūka	...	2228
Śivasāmba	...	2076
Śeṣāvadhāni Son of Venkaṭarāya of Ranganāthapura	...	2579, 2582
Śrīnivāsācarya (Kandāḍai) of Perum-puliyūr	...	2047
Sakhārāma	...	2093
Somaśarma	...	2370

APPENDIX. D.

INDEX OF DATED MSS. VOLS. IV & V.

Dates	Numbers	Dates	Numbers
1586 —	2029	1806 —	2076
1607 —	2040	1816 —	2146
1679 —	2265	1816 —	2072
1682 —	1945	1827 —	2178
1688 —	1952	1827 —	2417
1716 —	2228	1834 —	2055
1739 —	2184	1836 —	2472
1802 —	2197	1846 —	2046
1803 —	2077		

APPENDIX. E.

INDEX TO WORKS NOTICED. (VOLS. IV—V).

NAMES.		NUMBERS.
Āpastambadarśapūrṇamāsāgnīdhraprayogaḥ		2207-09
Āpastambadarśapūrṇamāsādiprayogaḥ	...	2185
Āpastambanakṣatreṣṭiprayogaḥ	...	2697-98
Āpastambapathikṛdvaiśvānareṣṭiprayogaḥ	...	2722
Āpastambapaśubandhacāturmāsyaprayogaḥ		2328
Āpastambapaśubandhaprayogaḥ	...	2222-26
Āpastambapaśubandhayājamānaprayogaḥ	...	2327
Āpastambapaśubandhahautraprayogaḥ	...	2329
Āpastambapauṇḍarīkakārikā	...	2643-44
Āpastambapauṇḍarīkaprayogaḥ	...	2740
Āpastambaprāyaścittaprayogaḥ	...	2667
Āpastambamahāgnicayanaprayogaḥ	...	2555-59
Āpastambaśulbopadhānakārikā	...	2641-42
Āpastambaśrautaprayogakārikā	...	2629-30
Āpastambaśrautaprayogadīpikā	...	2580-98
Āpastambaśrautaprāyaścittaprayogaḥ	...	2665
Āpastambaśrautasūtram	...	1971-83
Āpastambaśrautasūtravyākhyā	...	2047-2057
Āpastambaṣoḍaśiprayogaḥ	...	2520
Āpastambasūtradhvanitārthakārikāḥ	...	2624-28
Āpastambasautrāmaṇiprayogaḥ	...	2354
Āpastambāgnihotraprayogaḥ	...	2140-2146
Āpastambāgnihotrarakṣāmaṇivyākhyā	...	2147
Āpastambāgniṣṭomanaiṣṭraprayogaḥ	...	2463-67
Āpastambāgniṣṭomaprayogaḥ	...	2357-60
Āpastambāgniṣṭomaprāyaścittam	...	2666
Āpastambāgniṣṭomaudgātraprayogaḥ	...	2435-41
Āpastambāgrayaṇaprayogaḥ	...	2250-52
Āpastambātirātraprayogaḥ	...	2526

The following publications are available for sale from the Hony. Secretary, Tanjore Mahārāja Serfoji's Sarasvatī Mahāl Library, Tanjore.

1. A Descriptive Catalogue of the Sanskrit Manuscripts in the Tanjore Mahārāja Serfoji's Sarasvatī Mahāl Library, Tanjore.

Vol. I.	Vedas.	Price.	Rs. 2—0—0
Vol. II.	Vedas (Contd.)	,,	Rs. 2—0—0
Vol. III.	Vedas (Contd.) Vedāṅgas.	,,	Rs. 2—0—0
Vol. IV.	Vedāṅgas (Contd.) Kalpa—Śrauta.	,,	Rs. 2—0—0
Vol. V.	Do. (Concluded)	,,	Rs. 2—0—0

2. A Descriptive Catalogue of Tamil Manuscripts of the above Library.

Vol. I.	Price.	Rs. 2—0—0
Vol. II.	,,	Rs. 1—8—0
Vol. III.	,,	Rs. 1—8—0

3. A Descriptive Catalogue of Marathi Manuscripts and Books of the above Library.

Vol. I. Vedānta, Purāṇa and Rāmāyaṇa. Price. Re. 1—0—0

4. A Catalogue of French, Latin, Italian, and Greek Books of the above Library. Price. Re. 0—4—0